

PASLAUGŲ PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARTIS NR.

2022 m. gegužės d.
Vilnius

SPECIALIOSIOS SĄLYGOS

UAB „LTG Link“, juridinio asmens kodas 305052228, atstovaujama generalinio direktoriaus Lino Baužio, veikiančio pagal įstatus (toliau – **Užsakovas**), ir **AB „LTG Cargo“**, juridinio asmens kodas 304977594, atstovaujama generalinės direktorės Eglės Šimės, veikiančios pagal įstatus (toliau – **Paslaugų teikėjas**), toliau kartu vadinami „**Šalimis**“, o kiekviena atskirai – „**Šalimi**“, sudarė šią paslaugų pirkimo–pardavimo sutartį, toliau vadinamą „**Sutartimi**“, ir susitarė dėl toliau išvardintų sąlygų:

1. SUTARTIES DALYKAS

1.1. Sutarties dalykas yra manevravimo paslaugos (1, 2, 3, 4 pirkimo objekto dalims) (toliau – **Paslaugos**) pirkimas–pardavimas.

1.2. Paslaugų teikimo vietos nurodytos Sutarties priede Nr. 2 „Techninė specifikacija“.

1.3. Paslaugų teikėjas įsipareigoja paskirti už tinkamą sutarties vykdymą atsakingą asmenį: paslaugų stotyse planavimo vadovę [redacted]

1.4. Paslaugas priimti įgalioto atsakingo asmens kontaktiniai duomenys: [redacted]

[redacted] Apie įgalioto asmens pasikeitimą Užsakovas informuoja Paslaugų teikėją šios Sutarties 9 skyriuje nurodytu Paslaugų teikėjo el. paštu ir atskiras Sutarties pakeitimas ar atskiras įgaliojimų įforminimas dėl šios priežasties nėra atliekamas.

2. SUTARTIES KAINA IR / ARBA KAINODAROS TAISYKLĖS IR MOKĖJIMO SĄLYGOS

2.1. Sutarčiai taikoma fiksuoto įkainio su peržiūra ir papildomu įsigijimu (gali būti įsigyjamose Sutartyje nenumatytos, tačiau su pirkimo objektu / Sutarties dalyku susijusios paslaugos (kitokių charakteristikų / parametrų ar identiško / panašaus naudojimo) (toliau – **Nenumatytos paslaugos**) ne daugiau kaip 10 (dešimt) procentų nuo Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.2. punkte (taikoma kiekvienai pirkimo objekto daliai atskirai) nurodytos Sutarties maksimalios kainos be PVM (jos nedidinant) kainodara.

Nenumatytos paslaugos bus perkamos tokiais įkainiais, kurie galios Užsakovo užsakymo pateikimo dieną Paslaugų teikėjo kataloge / kainyne ar interneto svetainėje nurodytomis galiojančiomis Nenumatytų paslaugų kainomis. Jei Nenumatytų paslaugų kainos viešai neskelbiamos, Užsakovas kreipsis į Paslaugų teikėją su prašymu pateikti Nenumatytų paslaugų kainas (komercinį pasiūlymą), pažymėdamas, kad įsigytinų Nenumatytų paslaugų kainos turi būti konkurencingos ir negali būti didesnės nei rinkos kainos. Gavęs Paslaugų teikėjo pateiktas Nenumatytų paslaugų kainas (komercinį pasiūlymą), Užsakovas atliks rinkos kainų tyrimą (apklausą telefonu ir / ar raštu, ir / ar paiešką elektroninėje erdvėje ar kt.), tokiu būdu įvertindamas, ar Paslaugų teikėjo pateiktos Nenumatytų paslaugų kainos atitinka rinką. Nustačius, kad Paslaugų teikėjo pasiūlytos Nenumatytų paslaugų kainos yra didesnės nei rinkos, Užsakovas prašys Paslaugų teikėjo jas sumažinti. Tik objektyviai įvertinus ir turint pagrindžiančius / įrodančius dokumentus, kad Paslaugų teikėjo pateiktos Nenumatytų paslaugų kainos atitinka rinkos kainas, jos gali būti įsigyjamose vadovaujantis Sutartimi. Užsakymo elektroninė kopija siunčiama Paslaugų teikėjui el. paštu, taip pat apie išsiųstą užsakymą Paslaugų teikėjas gali būti papildomai informuojamas telefonu. Paslaugos užsakymo formoje pateikiama visa reikalinga informacija apie užsakomos paslaugos specifiką.

2.2. Atsižvelgiant į Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.1 punktą:

Sutarties kaina ar Sutarties maksimali kaina yra:

1 pirkimo objekto daliai – 84 830,00 Eur be PVM (aštuoniasdešimt keturi tūkstančiai aštuoni šimtai trisdešimt eurų 00 ct); 102 644,30 Eur su PVM (vienas šimtas du tūkstančiai šeši šimtai keturiasdešimt keturi eurai 30 ct);

2 *pirkimo objekto daliai* – 10 770,00 Eur be PVM (dešimt tūkstančių septyni šimtai septyniasdešimt eurų 00 ct); 13 031,70 Eur su PVM (trylika tūkstančių trisdešimt vienas euras 70 ct);

3 *pirkimo objekto daliai* – 3 710,00 Eur be PVM (trys tūkstančiai septyni šimtai dešimt eurų 00 ct); 4489,10 Eur su PVM (keturi tūkstančiai keturi šimtai aštuoniasdešimt devyni eurai 10 ct);

4 *pirkimo objekto daliai* – 6 660,00 Eur be PVM (šeši tūkstančiai šeši šimtai šešiasdešimt eurų 00 ct); 8 058,60 Eur su PVM (aštuoni tūkstančiai penkiasdešimt aštuoni eurai 60 ct).

Sutarčiai taikomas 21 proc. PVM tarifas.

Paslaugų įkainiai (toliau – **įkainiai**) nurodyti Sutarties priede Nr. 1

Minimali Paslaugų apimtis, kurią užsakys Užsakovas, yra 10 (dešimt) procentų, kurie skaičiuojami nuo maksimalios sutarties kainos Eur be PVM (*taikoma 1 pirkimo objekto daliai*).

Minimali Paslaugų apimtis, kurią užsakys Užsakovas, yra 5 (penki) procentai, kurie skaičiuojami nuo maksimalios sutarties kainos Eur be PVM (*taikoma 2, 3, 4 pirkimo objekto dalims atskirai*).

2.3. Įkainiai Sutarties galiojimo laikotarpiu bus perskaičiuojami tokiomis sąlygomis:

2.3.1. Pirmas perskaičiavimas vykdomas ne anksčiau kaip po 12 (dvylikos) mėnesių nuo Sutarties įsigaliojimo.

2.3.2. Įkainiai Sutarties galiojimo laikotarpiu galės būti perskaičiuojami ir keičiami ne dažniau kaip vieną kartą per 12 (dvylikos) mėnesių laikotarpį.

2.3.3. Perskaičiavimas atliekamas nustatytu periodiškumu, praėjus 12 (dvylikai) mėnesių nuo Sutarties įsigaliojimo (perskaičiavimas atliekamas bet kurią 12 (dvylikto) mėnesio dieną arba praėjus 12 (dvylikai) mėnesių (perskaičiavimas atliekamas bet kurią 12 (dvylikto) mėnesio dieną) nuo paskutinio perskaičiavimo dienos, esant toliau nustatytoms aplinkybėms:

2.3.3.1. perskaičiavimas vykdomas pagal Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenis, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos vidutinę metinę infliaciją / defliaciją. Pasiekus daugiau nei 2 procentų vidutinę metinę infliaciją arba mažiau nei -2 procentų vidutinę metinę defliaciją, perskaičiuojama taikant maksimalų 2 ar -2 procentų rodiklį (duomenų šaltinis – <http://www.stat.gov.lt>);

2.3.3.2. Įkainių perskaičiavimą inicijuojanti Šalis turi informuoti kitą Šalį raštu apie pageidavimą perskaičiuoti įkainius.

2.3.4. Įkainiai perskaičiuojami pagal žemiau pateiktą formulę:

$C_{pn} = S_n \times (1 + Y / 100)$, kai

C_{pn} – perskaičiuotas Paslaugai(-oms) taikomas įkainis;

S_n – Sutartyje numatytas Paslaugai(-oms) taikomas įkainis;

Y – Lietuvos Respublikos vidutinė metinė infliacija arba defliacija (infliacijos atveju teigiamas dydis, defliacijos atveju – neigiamas). Y negali būti daugiau nei 2 ir mažiau nei -2.

2.3.5. Perskaičiuoti įkainiai įsigalioja nuo abiejų Šalių susitarimo dėl Sutarties pakeitimo pasirašymo dienos, jei pačiame susitarime nenumatyta kitaip.

2.3.6. Už Paslaugas, užsakytas iki susitarimo, numatyto Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.3.5. p. įsigaliojimo dienos, Užsakovas apmoka taikant iki tol galiojusius įkainius, o už Paslaugas, užsakytas po šio susitarimo įsigaliojimo dienos, Paslaugų teikėjui bus apmokama taikant apskaičiuotus įkainius po perskaičiavimo.

2.4. Manevrinio lokomotyvo darbo su mašinistu įkainis skaičiuojamas nuo lokomotyvo atvykimo į Paslaugos teikimo vietą, nurodytą Sutarties priede Nr. 3 „Paraiškos forma“ (toliau – Paraiška), iki lokomotyvo išvykimo į Paslaugų teikėjo bazę, po Paslaugų atlikimo. Paslaugų teikimo laiko pradžia ir pabaiga fiksuojama mašinisto kelionės lape.

2.5. Vieninio lokomotyvo važiavimo į Paslaugų teikimo vietą/grįžimas iš Paslaugų teikimo vietos į Paslaugų teikėjo bazę įkainis skaičiuojamas už vieninio lokomotyvo nuvažiuotą atstumą iš (i) Paslaugų teikėjo bazės(-ę) į (iš) Paslaugų teikimo vietą (-os), nurodytą (-os) Paraiškoje, pagal mašinisto kelionės lape esančius duomenis. Kelionės lapą pasirašo mašinistas ir Užsakovo atstovas. Tuo atveju, jei Užsakovo atstovas nedalyvauja, laikoma, kad Užsakovas pritaria duomenims, kurie užfiksuoti mašinisto kelionės lape.

2.6. Paslaugų teikimo laikas ir atstumas skaičiuojamas kiekvieną kalendorinį mėnesį sveikaisiais skaičiais (valandomis ir kilometrais), t. y. suapvalinus viso praėjusį mėnesį suteiktų

Paslaugų apskaitinio mėnesio bendrą faktinį laiką minutėmis iki pilnos valandos ir faktinį atstumą metrais iki pilno kilometro.

2.7. Apmokėjimo sąlygos: už įvykdytus užsakymus mokama kartą per mėnesį per 45 (keturiasdešimt penkias) kalendorines dienas nuo suteiktų Paslaugų detalizacijos akto (suderinimui turi būti atsiųstas Sutarties 1.3 p. nurodytu el. paštu iki 6-os einamojo mėnesio dienos, Užsakovas suderina iki 9-os einamojo mėnesio dienos) ir jo pagrindu Paslaugų teikėjo sąskaitos gavimo, pagal Sutartyje nustatytus įkainius. Paslaugų teikėjas už praėjusį mėnesį Užsakovui pagal šią Sutartį suteiktas Paslaugas ne vėliau kaip iki einamojo mėnesio 10-os einamojo mėnesio dienos išrašo ir išsiunčia sąskaitą Sutarties Bendrųjų sąlygų nustatyta tvarka. Jeigu išrašytoje sąskaitoje nustatyti neatitikimai, Paslaugų teikėjui pateikiama kreditinė sąskaita.

3. PASLAUGŲ SUTEIKIMAS

3.1. Paslaugos turi būti suteiktos po Užsakovo Sutarties 1.3 p. nurodytu el. paštu pateiktos Paraiškos – užsakymo (su atlikimo data, laiku, pradine vieta, planuojamų Paslaugų pobūdžiu, numatomu užsakytu Paslaugų atlikimo terminu).

3.2. Užsakovas Paraišką teikia tokia tvarka:

3.2.1. Iki einamojo mėnesio 20 (dvidešimtos) dienos – Paslaugų poreikio Paraišką ateinančiam mėnesiui.

3.2.2. Ne vėliau kaip prieš 7 (septynias) darbo dienas iki pageidaujamos Paslaugų teikimo dienos – patikslintą Paslaugų poreikio Paraišką.

3.2.3. Ne vėliau kaip prieš 36 val. – galutinę (nekoreguotiną) Paslaugų poreikio Paraišką.

3.2. Minimalus vieno užsakymo kiekis/apimtis – 1 valanda ir/arba 1 kilometras.

3.3. Paslaugos apima:

3.3.1. Manevrinių lokomotyvų valdymą ir manevravimą;

3.3.2. Traukos riedmenų ir/ar vagonų sukabinimą;

3.3.3. Paslaugų teikėjo darbuotojų saugų darbą, laikantis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų ir Paslaugų teikėjo darbuotojų kontrolę Paslaugų teikimo metu;

3.3.4. Paslaugų teikimo metu, sugedus lokomotyviui, jo pakeitimą į tvarkingą.

3.4. Paslaugos teikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso, geležinkelių eismo taisyklių, AB „Lietuvos geležinkeliai“ patvirtintos norminės techninės dokumentacijos, reglamentuojančios geležinkelių transporto eismą ir Sutarties priedo Nr. 2 „Techninė specifikacija“ reikalavimais.

4. PASLAUGŲ KOKYBĖ IR GARANTIJA

4.1. Paslaugos turi būti suteiktos kokybiškai pagal Sutartyje ir jos prieduose nustatytus reikalavimus.

4.2. Paslaugų teikėjas garantuoja Paslaugų kokybę. Paslaugų kokybė privalo atitikti Sutarties specialiosiose sąlygose nustatytus reikalavimus, taip pat Paslaugų kokybę nustatančių teisės aktų reikalavimus.

5. ŠALIŲ ATSAKOMYBĖ

5.1. Jeigu Paslaugų teikėjas vėluoja pradėti teikti Paslaugas (Paraiškoje nurodytu laiku neatvyksta į Paslaugų teikimo vietą ilgiau kaip 10 min. 00 sek.) arba nesuteikia Sutarties 3.3. p. nurodytų visų arba dalies Paslaugų, arba neištaiso jų trūkumų, kaip nurodyta Paraiškoje, pateiktoje vadovaujantis Sutarties 3.1.1. p. reikalavimais, Paslaugų teikėjas, gavęs Užsakovo reikalavimą e. p., nurodytu Sutarties 1.3. p. privalo sumokėti 200 Eur (dvejų šimtų eurų 00 ct) dydžio baudą, kuri Šalių susitarimu laikoma minimaliais Užsakovo nuostoliais ir įsipareigoja padengti visus Užsakovo tiesioginius ir netiesioginius nuostolius, kurių nepadengia nurodyta bauda (pvz., įskaitant, bet neapsiribojant, Paslaugas įsigyjant iš trečiųjų šalių).

5.2. Jei Užsakovas uždelsia atsiskaityti už tinkamai Paslaugų teikėjo suteiktas ir perduotas kokybiškas Paslaugas per Sutartyje nurodytą terminą, Paslaugų teikėjas nuo kitos dienos skaičiuoja Užsakovui 0,1 (vienos dešimtosios) procento dydžio delspinigius nuo neapmokėtos sumos, įskaitant PVM, jei jis Sutarčiai taikomas, bendrą maksimalią delspinigių skaičiavimo ribą nustatant 20 (dvidešimt) procentų maksimalios Sutarties kainos dalies, lygios atitinkamos pirkimo objekto dalies pasiūlymo kainai, įskaitant PVM, jei jis Sutarčiai taikomas.

5.3. Jei vykdant Sutartį lokomotyvas apgadintas dėl Užsakovo kaltės, surašomas laisvos formos aktas dalyvaujant Paslaugų teikėjo ir Užsakovo atstovams. Akte nurodomas gedimų pobūdis, išvardinamos sugadintos detalės, nurodoma kita reikšminga informacija. Paslaugų teikėjas pateikia Užsakovui sąskaitą už sugadintas detales ir atliktą remontą, kurią Užsakovas įsipareigoja apmokėti per 45 (keturiasdešimt penkias) kalendorines dienas nuo sąskaitos išsiuntimo Sutarties 9 skyriuje nurodytu el. paštu dienos.

5.4. Jei Užsakovas atsisako Paslaugų teikėjo Paslaugų vėliau kaip prieš 12 (dvylika) valandų iki numatytų Paslaugų teikimo pradžios, privalo sumokėti 200,00 Eur (dviejų šimtų eurų 00 ct) dydžio baudą, kuri Šalių susitarimu laikoma minimaliais Paslaugų teikėjo nuostoliais.

5.5. Jei Paslaugų teikėjas, vykdydamas Sutartį, nesilaiko galiojančių teisės aktų reikalavimų ir dėl to kompetentingos įgaliotos valstybinės institucijos pritaiko baudas ar kitas sankcijas Užsakovui, taip pat, jeigu dėl bet kokių aplinkybių, susijusių su Paslaugų teikėju ar jo teikiamomis Paslaugomis, Užsakovui yra taikomos bet kokios prekybinės, ekonominės ar finansinės sankcijos, embargai ar kitos ribojančios priemonės, kurias nustato, taiko ar administruoja Jungtinių Tautų Saugumo Taryba, Europos Sąjunga ar jos institucijos, Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybė, įskaitant JAV išdo departamento Užsienio lėšų kontrolės biurą (OFAC) ir/ar šių subjektų institucijos (toliau – **Sankcijos**), Paslaugų teikėjas įsipareigoja apsaugoti Užsakovą bei trečiuosius asmenis nuo bet kokių neigiamų pasekmių atsakyti prieš Užsakovą bei trečiuosius asmenis dėl bet kokių neigiamų pasekmių, kurias Užsakovui ar tretiesiems asmenims gali sukelti Užsakovui taikomos Sankcijos, ir atlyginti Užsakovui bei tretiesiems asmenims visus jų dėl to patirtus tiesioginius ir netiesioginius nuostolius ar žalą bei papildomas išlaidas (įskaitant, bet neapsiribojant, dėl Užsakovo dalykinės reputacijos sumenkimo, veiklos suvaržymų, verslo sandorių bei klientų praradimo ar kitų neigiamų pasekmių, susijusių su Užsakovo ar jo darbuotojų veiklos apribojimais).

Paslaugų teikėjas privalo nedelsiant, bet ne vėliau nei per 1 (vieną) darbo dieną, informuoti Užsakovą raštu, jei jam yra pritaikytos Sankcijos ar jam yra žinoma informacija apie inicijuotas arba ketinamas inicijuoti procedūras dėl Sankcijų jam ir / ar Užsakovui taikymo. Paslaugų teikėjas, pažeidęs reikalavimą laiku informuoti Užsakovą raštu apie šiame Sutarties punkte nurodytas aplinkybes, Užsakovui pareikalavus, sumoka 10 (dešimt) % maksimalios Sutarties vertės dydžio baudą.

6. SUTARTIES ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMAS

6.1. Sutarties įvykdymas užtikrinamas vienu iš Sutarties Bendrosiose sąlygose nurodytų prievolių įvykdymo užtikrinimo būdų – netesybomis.

7. SUTARTIES GALIOJIMAS

7.1. Sutartis laikoma sudaryta ir įsigalioja ją pasirašius įgaliotiems Šalių atstovams.

7.2. Sutartis galioja iki visiško prievolių įvykdymo, bet jos terminas negali būti ilgesnis kaip 38 (trisdešimt aštuoni) mėnesiai. Paslaugos teikiamos ne ilgiau kaip 36 (trisdešimt šešis) mėnesius.

8. KITOS NUOSTATOS

8.1. Paslaugų teikėjas yra laikomas asocijuotu su Užsakovu pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus (Pridėtinės vertės mokesčio įstatymą, Pelno mokesčio įstatymą, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymą).

8.2. Paslaugų teikėjas yra registruotas PVM mokėtoju Lietuvos Respublikoje.

8.3. Sutartis laikoma neteisėta ir negaliojanti, jei paaiškėjo, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nuostatomis, Sutartis neatitinka nacionalinio saugumo interesų. Tokios Sutarties negaliojimo momentas nustatomas vadovaujantis minėtu įstatymu.

8.4. Ši Sutartis sudaryta lietuvių kalba 2 (dviem) egzemplioriais, turinčiais vienodą teisinę galią, po vieną kiekvienai Šaliai.

8.5. Sutarties Bendrosiose sąlygose nurodytos alternatyvios nuostatos (su priedašu „jei taikoma“, „jei tokių būtų“, „jei tokių yra“ ar pan.) taikomos tik tokiu atveju, jeigu jos konkrečiai aprašomos Sutarties Specialiosiose sąlygose.

8.6. Sutarčiai taikomos Sutarties Bendrosios sąlygos, kurios yra pridedamos prie Sutarties Specialiųjų sąlygų (priedas Nr. 4), su kurių nuostatomis Šalys yra visiškai susipažinusios ir jas vykdydys.

8.7. Sutarties Specialiųjų sąlygų priedai:

- 8.7.1. Priedas Nr. 1 – Paslaugų teikėjo pasiūlymas (originalas saugomas CVP IS);
 8.7.2. Priedas Nr. 2 – Techninė specifikacija su priedais;
 8.7.3. Priedas Nr. 3 – Paraiškos forma;
 8.7.4. Priedas Nr. 4 – Sutarties Bendrosios sąlygos.

9. ŠALIŲ ADRESAI IR REKVIZITAI

Užsakovas

UAB „LTG Link“

Juridinio asmens kodas 305052228
 PVM kodas LT100012462811
 Buveinės ir korespondencijos adresas:
 Geležinkelio g. 16, 02100 Vilnius

A. s. Nr. LT58 7300 0101 5795 2163
 AB Swedbank
 Tel. Nr. +370 70055111
 El. p. info@ltglink.lt

Generalinis direktorius
 Linas Baužys

(parašas)

Paslaugų teikėjas

AB „LTG Cargo“

Juridinio asmens kodas 304977594
 PVM mokėtojo kodas LT100012103918
 Buveinės adresas: Geležinkelio g. 16,
 02100 Vilnius
 Adresas korespondencijai: Pelesos g. 10,
 02100 Vilnius

A. s. Nr. LT57 7300 0101 5725 9989
 AB Swedbank
 Tel. Nr. +370 52021515
 El. p. info@ltgcargo.lt

Generalinė direktorė
 Eglė Šimė

(parašas)

Įteikti: P, F, LTG Link.
 Sutarties savininkas: LTG Link.

PASIŪLYMAS DĖL MANEVRAVIMO PASLAUGŲ PIRKIMO

2022-04-04

1. INFORMACIJA APIE TIEKĖJĄ

Tiekėjo arba tiekėjų grupės narių pavadinimas (-ai)	AB „LTG Cargo“
---	----------------

2. INFORMACIJA APIE PLANUOJAMUS PASITELKTI SUBTIEKĖJUS AR RĖMIMĄSI KITŲ ŪKIO SUBJEKTŲ PAJĖGUMAIS

Jeigu Tiekėjas Pasiūlymo pateikimo metu keičia Paraiškos formoje (taikoma pirkimams vykdomiems skelbiamų derybų būdu) nurodytus Ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiasi, tuomet reikia užpildyti 2.1. punkte esančią lentelę ir pateikti Ūkio subjektų, kurių pajėgumais remiasi, užpildytus ir pasirašytus EBVPD. Jei informacija nesikeičia ir buvo nurodyta Paraiškoje, lentelės pildyti nereikia.

2.1. Ūkio subjektai, kurių pajėgumais remiamasi kvalifikacijos reikalavimams atitikti:

Eil. Nr.	Ūkio subjekto, kurio pajėgumais remiamasi, pavadinimas	Kvalifikacijos reikalavimų, kuriems atitikti bus naudojami Ūkio subjekto pajėgumai, pavadinimas (Pagal SD 3 priedo reikalavimus)	Ar pats Tiekėjas/Tiekėjų grupės narys atitinka kvalifikacijos reikalavimą, kuriam pasitelkiami Ūkio subjektai?	
1.		<i>Pvz.: SD 3 priedo II dalyje – teisė teikti perkamas paslaugas</i>	☐ Taip	☐ Ne
2.			☐ Taip	☐ Ne

Lentelėje Tiekėjo nurodytus kvalifikacijos reikalavimus gali atitikti Tiekėjas ir (ar) Ūkio subjektas arba abu kartu. Pastaba: Kartu su Paraiška Tiekėjas turi pateikti Tiekėjo ir Ūkio subjektų, kurių pajėgumais remiasi, užpildytus ir pasirašytus EBVPD, išskyrus atvejus, kai Tiekėjas pats atitinka Pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus. Tokiu atveju Ūkio subjekto, kurio pajėgumais remiamasi, EBVPD pateikti nereikalaujama, jų kvalifikacija ir užpildytas EBVPD nebus tikrinami prieš nustatant laimėjusį pasiūlymą, o tokie Ūkio subjektai bus laikomi subtiekejais.

Su pasiūlymu pateikiame įrodymus, kad, vykdant Sutartį, mums bus prieinami lentelėje nurodytų Ūkio subjektų pajėgumai.

2.2. Subtiekejai, kurie bus pasitelkiami Sutarties vykdymui (Skelbiamų derybų atveju, jei nurodyta Paraiškos formoje ir Subtiekejai nesikeičia – nurodyti nereikia):

Eil. Nr.	Subtiekejo pavadinimas ¹	Subtiekejui perduodama vykdyti sutartinių įsipareigojimų dalis, kuriai nekeliami kvalifikacijos reikalavimai
1.		
2.		

Pastaba: Subtiekejų užpildytų ir pasirašytų EBVPD nereikalaujama.

Pateikiame Subtiekejų deklaracijas.

¹ Nurodomas konkretus Subtiekejo pavadinimas, jei žinomas Paraiškų pateikimo metu. Jei ketinama pasitelkti, tačiau konkretus pavadinimas nėra žinomas, nurodoma „Nežinomas“.

3. PASIŪLYMO KAINA

Pasiūlymo kaina nurodoma užpildant pateiktą lentelę kiekvienai pirkimo objekto daliai (toliau – p.o.d.) atskirai:

Eil. Nr.	Prekės pavadinimas	Prelimin arus kiekis	Vieneto įkainis EUR be PVM	Kaina EUR be PVM (3x4)
1 Pirkimo objekto dalis – Vilniaus geležinkelio stotis				
1	2	3	4	5
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	1250 val.	67	83 750
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į Paslaugų teikimo vietą/grįžimas iš Paslaugų teikimo vietos į Paslaugų teikėjo bazę	120 km.	9	1080
Pasiūlymo 1 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR be PVM				84 830
PVM (pildoma, jei taikoma)*				17 814,30
Pasiūlymo 1 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR su PVM²				102 644,30

* Jei „PVM“ laukas nepildomas, nurodykite priežastis, dėl kurių PVM nemokamas:

Eil. Nr.	Prekės pavadinimas	Prelimin arus kiekis	Vieneto įkainis EUR be PVM	Kaina EUR be PVM (3x4)
2 Pirkimo objekto dalis – Klaipėdos geležinkelio stotis				
1	2	3	4	5
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	150 val.	67	10050
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į Paslaugų teikimo vietą/grįžimas iš Paslaugų teikimo vietos į Paslaugų teikėjo bazę	80 km.	9	720
Pasiūlymo 2 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR be PVM				10770
PVM (pildoma, jei taikoma)*				2261,7
Pasiūlymo 2 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR su PVM³				13031,7

* Jei „PVM“ laukas nepildomas, nurodykite priežastis, dėl kurių PVM nemokamas:

² Į Pasiūlymo kainą su PVM turi būti įskaityti visi mokesčiai ir visos tiekėjo išlaidos pagal pirkimo dokumentų reikalavimus.

³ Į Pasiūlymo kainą su PVM turi būti įskaityti visi mokesčiai ir visos tiekėjo išlaidos pagal pirkimo dokumentų reikalavimus.

Eil. Nr.	Prekės pavadinimas	Prelimin arus kiekis	Vieneto įkainis EUR be PVM	Kaina EUR be PVM (3x4)
3 Pirkimo objekto dalis – Kauno geležinkelio stotis				
1	2	3	4	5
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	50 val.	67	3350
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į Paslaugų teikimo vietą/grįžimas iš Paslaugų teikimo vietos į Paslaugų teikėjo bazę	40 km.	9	360
Pasiūlymo 3 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR be PVM				3710
PVM (pildoma, jei taikoma)*				779,1
Pasiūlymo 3 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR su PVM⁴				4489,1

* Jei „PVM“ laukas nepildomas, nurodykite priežastis, dėl kurių PVM nemokamas:

Eil. Nr.	Prekės pavadinimas	Prelimin arus kiekis	Vieneto įkainis EUR be PVM	Kaina EUR be PVM (3x4)
4 Pirkimo objekto dalis – Radviliškio geležinkelio stotis				
1	2	3	4	5
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	90 val.	67	6030
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į Paslaugų teikimo vietą/grįžimas iš Paslaugų teikimo vietos į Paslaugų teikėjo bazę	70 km.	9	630
Pasiūlymo 4 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR be PVM				6660
PVM (pildoma, jei taikoma)*				1398,6
Pasiūlymo 4 p.o.d. kaina pasiūlymų palyginimui EUR su PVM⁵				8058,6

* Jei „PVM“ laukas nepildomas, nurodykite priežastis, dėl kurių PVM nemokamas:

4. KITA INFORMACIJA

Kartu su pasiūlymu pateikiami šie dokumentai:

Eil. Nr.	Dokumentas	Prisegtos bylos (failo) pavadinimas
1.	Įgaliojimas	██████████_įgaliojimas

⁴ Į Pasiūlymo kainą su PVM turi būti įskaityti visi mokesčiai ir visos tiekėjo išlaidos pagal pirkimo dokumentų reikalavimus.

⁵ Į Pasiūlymo kainą su PVM turi būti įskaityti visi mokesčiai ir visos tiekėjo išlaidos pagal pirkimo dokumentų reikalavimus.

5. PRIEDAI

Priedas Nr. 1. Pasiūlymo konfidenciali informacija (pildomas tik LTG paprašius).

Pasirašydamas šį pasiūlymą, tvirtintu, kad:

- 1) pasiūlymo dokumentuose pateikti duomenys yra tikri;
- 2) siūlomas pirkimo objektas visiškai atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus;
- 3) sutinku su visomis pirkimo dokumentuose nustatytomis sąlygomis;
- 4) pasiūlymas galioja iki termino, nustatyto pirkimo dokumentuose.

(Tiekėjo arba jo įgalioto asmens pareigos, vardas, pavardė, parašas)

TECHNINĖ SPECIFIKACIJA

1. Pirkimo objektas

- 1.1. Manevavimo paslaugų pirkimas (toliau – Paslaugos).
- 1.2. Pirkimas skaidomas į 4 pirkimo objekto dalis (toliau – pod):
 - 1.2.1. Vilniaus geležinkelio stotis.
 - 1.2.2. Klaipėdos geležinkelio stotis.
 - 1.2.3. Kauno geležinkelio stotis.
 - 1.2.4. Radviliškio geležinkelio stotis.

2. Pirkimo objekto apimtys

- 2.1. Paslaugų kiekiai nurodyti techninės specifikacijos 1 priede.
- 2.2. Paslaugos atliekamos pagal Užsakovo poreikį, atskirus užsakymus (el. paštu) ir įkainius, nurodytus Paslaugų teikėjo pasiūlyme neviršijant bendros Sutarties vertės.
- 2.3. Paslaugos teikiamos ne ilgiau kaip 36 (trisdešimt šešis) mėnesius.
- 2.4. Sutartis įsigalioja nuo pasirašymo dienos ir galioja ne ilgiau kaip 38 (trisdešimt aštuonis) mėnesius, įskaitant galutinio apmokėjimo už Paslaugas terminus.

3. Sutarties vykdymo vieta (-os)

- 3.1. Lietuvos Respublikos teritorija.
 - 3.1.1. 1 pod – Vilniaus geležinkelio stotis.
 - 3.1.2. 2 pod – Klaipėdos geležinkelio stotis.
 - 3.1.3. 3 pod – Kauno geležinkelio stotis.
 - 3.1.4. 4 pod – Radviliškio geležinkelio stotis.

4. Reikalavimai Pirkimo objektui

- 4.1. Teikiant Paslaugas Paslaugų teikėjas turi laikytis Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso, geležinkelių eismo taisyklių ir kitos AB „Lietuvos geležinkeliai“ patvirtintos norminės techninės dokumentacijos, reglamentuojančios geležinkelių transporto eismą, reikalavimų.
- 4.2. Teikiant Paslaugas trauką atliekantis riedmuo (riedmenys) turi galėti atlikti manevravimo darbus ant tiesaus ir horizontalaus geležinkelio su ne mažiau kaip 12 (dvylikos) vagonų sąstatą, kurių velkamoji apkrova būtų 700 (septyni šimtai) t.
- 4.3. Teikiant Paslaugas trauką atliekantis riedmuo (riedmenys) turi galėti atlikti manevravimo darbus traukiant sąstatą 60 (šešiasdešimt) km/h greičiu.
- 4.4. Trauką atliekantis riedmuo (riedmenys) turi manevruoti maksimaliu arba artimu maksimaliam greičiui numatytu privažiuojamųjų kelių instrukcijose ar stoties knygose, išskyrus tuos atvejus, kai Užsakovas paraiškoje nurodo kitaip.
- 4.5. Paslaugų teikėjo manevriniai lokomotyvai, su kuriais bus teikiamos Paslaugos, turi būti techniškai tvarkingi, jiems turi būti atlikti visi reglamentuoti planinių techninių priežiūrų bei remontų darbai bei parengti darbui (t. y. įpiltas reikiamas kuro kiekis, įpilti kiti skysčiai ir pan.) pagal pateiktą Užsakovo paraišką.
- 4.6. Manevrinį lokomotyvą turi valdyti ir manevrų vadovo pareigas atlikti Paslaugų teikėjo darbuotojai, turintys teisę atlikti tokias funkcijas. Paslaugų teikėjas yra atsakingas už Paslaugoms atlikti reikalingo maršruto parengimą privažiuojamuosiuose keliuose.
- 4.7. Manevriniuose lokomotyvuose turi būti įrengtos stabdžių sistemos atitinkančios Geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo taisyklių R/86 reikalavimus (2 priedas).
- 4.8. Manevriniuose lokomotyvuose turi būti sumontuota „SA-3“ automatinė sankaba priekyje ir gale.
- 4.9. Paslaugų teikėjo darbuotojas turi atlikti traukos riedmenų ir/ar vagonų sukabinimą.

5. Sutarties vykdymo tvarka ir terminai

5. Paslaugų suteikimui, Užsakovas el. paštu Vykdytojui pateikia:

5.1. Iki einamojo mėnesio 20 (dvidešimt) d. planuojamą manevravimo Paslaugų poreikio paraišką ateinančiam mėnesiui.

5.2. Ne vėliau kaip prieš 7 (septynias) d. d. iki pageidaujamos Paslaugų teikimo dienos patikslintą manevravimo paslaugų poreikio paraišką.

5.3. Ne vėliau kaip prieš 36 val. galutinę (nekoreguotiną) manevravimo Paslaugų poreikio paraišką.

6. Priedai

6.1. Priedas Nr.1. Paslaugų kiekiai.

6.2. Priedas Nr. 2. Geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo taisyklės R/86.

PASLAUGŲ KIEKIAI

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Preliminarus kiekis	Mato vnt.	1 vnt. kaina, Eur be PVM	Bendra vertė, Eur be PVM	1 pirkimo objekto dalis (Vilniaus geležinkelio stotis)
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	1250	val.			
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į paslaugos teikimo vietą/grįžimas iš paslaugos teikimo vietos į vykdytojo bazę	120	km			

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Preliminarus kiekis	Mato vnt.	1 vnt. kaina, Eur be PVM	Bendra vertė, Eur be PVM	2 pirkimo objekto dalis (Klaipėdos geležinkelio stotis)
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	150	val.			
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į paslaugos teikimo vietą/grįžimas iš paslaugos teikimo vietos į vykdytojo bazę	80	km			

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Preliminarus kiekis	Mato vnt.	1 vnt. kaina, Eur be PVM	Bendra vertė, Eur be PVM	3 pirkimo objekto dalis (Kauno geležinkelio stotis)
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	50	val.			
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į paslaugos teikimo vietą/grįžimas iš paslaugos teikimo vietos į vykdytojo bazę	40	km			

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Preliminarus kiekis	Mato vnt.	1 vnt. kaina, Eur be PVM	Bendra vertė, Eur be PVM	4 pirkimo objekto dalis (Radviliškio geležinkelio stotis)
1.	Manevrinio lokomotyvo darbas su mašinistu	90	val.			
2.	Vieninio lokomotyvo važiavimas į paslaugos teikimo vietą/grįžimas iš paslaugos teikimo vietos į vykdytojo bazę	70	km			

AKCINĖ BENDROVĖ „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“

**GELEŽINKELIO RIEDMENŲ STABDŽIŲ
NAUDOJIMO TAISYKLĖS**

VILNIUS 2015

AKCINĖ BENDROVĖ „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“

PATVIRTINTA
AB „Lietuvos geležinkeliai“
generalinio direktoriaus
2015 m. spalio 15 d.
įsakymu Nr. Į-882

R/86

**GELEŽINKELIO RIEDMENŲ STABDŽIŲ
NAUDOJIMO TAISYKLĖS**

VILNIUS 2015

AB „Lietuvos geležinkeliai“ užsakymu parengė
UAB „Geležinkelių projektavimas“

Sudarė Dalius Jusaitis

SUDERINTA

Plėtos departamento direktorius	Virgilijus Jastremskas
Krovinių vežimo direkcijos direktoriaus pirmasis pavaduotojas	Virginijus Juška
Vidaus administravimo ir saugos departamento vyriausiasis saugos inspektorius	Andrius Janušauskas
Keleivių vežimo direkcijos vyriausiasis inžinierius	Gintaras Gelumbickas
Plėtos departamento Plėtos skyriaus Techninės sąveikos sektoriaus viršininkas	Renatas Šakūnas

Galioja nuo 2015 m. spalio 30 d.

Geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo taisyklės R/86 pakeičia „Geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo taisyklės“ R/86, patvirtintas 1997-10-21 SPAB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinio direktoriaus įsakymu Nr. 297

TURINYS

1. TAIKYMO SRITIS	7
2. NUORODOS	7
3. PAGRINDINĖS SĄVOKOS	8
3.1. Terminai ir apibrėžimai	8
3.2. Santrumpos	10
4. BENDROSIOS NUOSTATOS	12
5. LOKOMOTYVŲ STABDŽIŲ ĮRENGINIŲ TECHNINĖS BŪKLĖS TIKRINIMAS	14
5.1. Darbai, kuriuos atlieka lokomotyvų brigados, priimdamos lokomotyvus	14
5.2. Stabdžių įrenginių tikrinimo ir reguliavimo taisyklės.....	15
6. PERĖJIMO Į KITĄ LOKOMOTYVO VALDYMO KABINĄ IR STABDŽIŲ ĮRENGINIŲ PERJUNGIMO TVARKA	24
7. LOKOMOTYVO PRIKABINIMAS PRIE SĄSTATO	26
8. VAGONŲ STABDŽIŲ ĮRENGINIŲ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA	28
8.1. Vagono stabdymo įrenginių techninės priežiūros reikalavimai.....	28
9. STABDŽIŲ IŠDĖSTYMO IR ĮJUNGIMO TVARKA	33
9.1. Traukiniuose su lokomotyvų trauka	33
9.2. Lokomotyvuose, naudojant dauginę trauką.....	37
9.3. Neveikiančiuose lokomotyvuose ir savaeigiuose sąstatuose	38
10. BŪTINAS STABDŽIŲ SKAIČIUS TRAUKINIUOSE	41
11. TRAUKINIŲ SU LOKOMOTYVŲ TRAUKA STABDŽIŲ TIKRINIMAS	42
11.1. Bendrosios nuostatos	42
11.2. Išsisinis stabdžių tikrinimas	45
11.3. Dalinis stabdžių tikrinimas	51
11.4. Prekinių traukinių automatinį stabdžių tikrinimas	53
11.5. Traukinių sąstatų, sudarytų iš neveikiančių lokomotyvų, savaeigių sąstatų, stabdžių tikrinimas.....	54
11.6. Vieno važiuojančio lokomotyvo stabdžių tikrinimas	55
12. TRAUKINIŲ SU LOKOMOTYVŲ TRAUKA STABDŽIŲ PRIEŽIŪRA IR VALDYMAS	56
12.1. Bendrosios nuostatos	56
12.2. Keleivinių traukinių stabdžių valdymas.....	64

12.3. Prekinių traukinių automatinių stabdžių valdymas mašinisto čiaupais Nr. 394, 395	69
12.4. Nelygia vietoje važiuojančio prekinio traukinio stabdžių valdymas	72
13. SUNKIŲJŲ IR ILGŲJŲ PREKINIŲ TRAUKINIŲ AUTOMATINIŲ STABDŽIŲ PRIEŽIŪROS YPATUMAI IR JŲ VALDYMAS	73
13.1. Bendrosios nuostatos	73
13.2. Traukinys, kurio lokomotyvas yra sąstato priekyje	76
13.3. Sujungtas prekinis traukinys, turintis atskirus stabdžių vamzdynus	78
13.4. Traukinys, kurio lokomotyvas yra priekyje ir sąstato arba traukinio gale su sujungtu (bendru) stabdžių vamzdynu	79
14. LOKOMOTYVO ATKABINIMAS NUO SĄSTATO	83
15. SAVAEIGIŲ SĄSTATŲ STABDŽIŲ ĮRANGOS TECHNINĖ PRIEŽIŪRA	84
15.1. Stabdžių įrangos techninė priežiūra ir remontas	84
15.2. Darbai, kuriuos privalo atlikti lokomotyvo brigada priimdama ir perduodama savaeigį sąstatą	84
15.3. Stabdžių įrangos techninės būklės tikrinimo taisyklės	85
15.4. Stabdžių įrangos perjungimo tvarka pereinant į kitą valdymo kabiną	90
15.5. Neveikiančių savaeigių sąstatų transportavimas	92
16. SAVAEIGIŲ SĄSTATŲ STABDŽIŲ TIKRINIMAS	95
16.1. Bendrosios nuostatos	95
16.2. Ištinis stabdžių tikrinimas	95
16.3. Dalinis stabdžių tikrinimas.....	96
17. SAVAEIGIŲ SĄSTATŲ STABDŽIŲ PRIEŽIŪRA IR JŲ VALDYMAS VAŽIUOJANT	98
17.1. Bendrosios nuostatos	98
17.2. Automatinių stabdžių valdymas	100
17.3. Elektrinių orinių stabdžių valdymas	102
17.4. Valdymas pagalbiniais stabdžiais.....	103
18. STABDŽIŲ AUTOMATINIS VALDYMAS	104
19. MAŠINISTO VEIKSMAI PRIVERSTINAI STABDANT TRAUKINĮ TARPSTOTYJE	105
19.1. Sustojimas nuokalnėje	105
19.2. Sustojimas įkalnėje	106
19.3. Mašinisto veiksmai sustabdžius traukinį staigiuoju stabdymu ilgose ir staciose nuokalnėse bei įkalnėse	106
20. MAŠINISTO VEIKSMAI VEŽANT TRŪKUSĮ TRAUKINĮ Į STOTĮ	108

21. STABDŽIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO YPATUMAI ŽIEMĄ	109
21.1. Priemonės, užtikrinančios lokomotyvų, savaeigių sąstatų stabdžių įrangos tvarkingą veikimą žiemą	109
21.2. Priemonės, užtikrinančios vagonų stabdžių įrangos tvarkingą veikimą	110
21.3. Stabdžių įrangos prišalusių vietų atšildymo tvarka	111
21.4. Stabdžių valdymo ypatumai žiemą	112
22. KONTROLINIS STABDŽIŲ PATIKRINIMAS	114
22.1. Bendrosios nuostatos	114
22.2. Kontrolinis stabdžių patikrinimas stotyje	114
22.3. Kontrolinis stabdžių patikrinimas važiuojant	117
23. BANDOMASIS TRAUKINIŲ STABDŽIŲ TIKRINIMAS IR VALDYMAS VAŽIUOJANT	118
24. KELEIVINIŲ VAGONŲ SU DISKINIAIS STABDŽIAIS, VAŽIUOJANČIŲ KELEIVINIŲ TRAUKINIŲ SĄSTATUOSE IKI 140 KM/H GREIČIU, NAUDOJIMAS	120
24.1. Bendrosios nuostatos	120
24.2 Vagonų ir jų stabdžių įjungimo sąstatuose tvarka	120
24.3. Vagonų stabdžių įrangos techninė priežiūra	121
24.4. Lokomotyvo prikabinimas prie sąstato	122
24.5. Stabdžių veikimo patikrinimas	122
24.6. Stabdžių valdymas	123
24.7. Vagonų ir traukinių aprūpinimas stabdžiais	123
PRIEDAI	
1 priedas. Lokomotyvų, savaeigių sąstatų pagrindinių rezervuarų pripildymo nuo 7,0 iki 8,0 kg/cm ² laikas	124
2 priedas. Stabdžių normatyvai ir didžiausi leistini traukinių važiavimo greičiai	126
3 priedas. Forma V-45. Pažyma apie traukinio stabdžius	145
4 priedas. Forma V-8. Stabdžių kontrolinio patikrinimo aktas	147
5 priedas. Stabdymo kelio ir ilgio nustatymo lentelės	150
6 priedas. Stabdžių cilindro koto grįžimo laikas paskutiniuose dviejuose vagonuose po traukinio stabdžių vamzdyno prapūtimo (vientisumo tikrinimas).....	190
Keitinių registravimo lapas.....	191

1. TAIKYMO SRITIS

1.1. Geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo taisyklės (toliau - Taisyklės) nustato geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo tvarką ir pagrindines normas.

1.2. Šių Taisyklių reikalavimų privalo laikytis visi geležinkelių darbuotojai, kurių darbas susijęs su traukinių eismu.

1.3. Taisyklės gali būti pakeistos arba papildytos viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo įsakymu (potvarkiu).

1.4. Remdamiesi šiomis Taisyklėmis viešosios geležinkelių infrastruktūros struktūriniai padaliniai, geležinkelio riedmenis naudojančios, remontuojančios ir prižiūrinčios įmonės išleidžia vietines instrukcijas.

1.5. Taisyklės yra nacionalinių eismo saugos taisyklių sudėtinė dalis.

1.6. Kontroliuoti Taisyklėse išdėstytų reikalavimų vykdymą turi Viešosios geležinkelių infrastruktūros ir geležinkelio riedmenis naudojančių, remontuojančių bei prižiūrinčių įmonių valdytojų paskirti darbuotojai.

2. NUORODOS

Taisyklių nuostatos yra šiame skyriuje pateiktų dokumentų, galiojusių tvirtinant šias Taisykles, nuostatos:

2.1. Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymas (*Nr. XI-642, 2010-01-14, Žin., 2006, Nr. 12-557 (2010-01-30)*).

2.2. „Techninio geležinkelių naudojimo nuostatai“. ADV/001: 1996.

2.3. „Geležinkelių signalizacijos taisyklės“ AVD/002: 2012..

2.4. „Geležinkelio riedmenų stabdžių naudojimo taisyklės“ (Правила эксплуатации тормозов подвижного состава железных дорог) GTT, 2009.

2.5. „Traukos skaičiavimų taisyklės“ (Правила тяговых расчетов для поездной работы 1980, М. Транспорт).

2.6. Traukos riedmenų ir savaeigių sąstatų serijų: ČМЕ3М, ЧМЕ3М^Е, ТЕМ, ТМН, ER20CF, RA-2, 620М, EJ575 naudojimo taisyklės ir instrukcijos.

3. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3.1. Terminai ir apibrėžimai

3.1.1. Pagalbinio ir elektrinio orinio stabdžio pakopinis **atleidimas** – stabdžiai atleidžiami periodiškai mažinant slėgį stabdžių cilindruose neatsižvelgiant į slėgį stabdžių vamzdyne.

3.1.2. Pakopinis automatinių stabdžių **atleidimas** – įkalnės režimu įjungti automatiniai stabdžiai atleidžiami mažinant slėgį stabdžių cilindruose, kai periodiškai po stabdymo slėgis stabdžių vamzdyne didinamas iki dydžio, mažesnio už pripildymo slėgį.

3.1.3. Visiškas automatinių stabdžių **atleidimas** – automatiniai stabdžiai atleidžiami, kai padidinus slėgį stabdžių vamzdyne stabdžių cilindrų kotai visiškai įtraukiami į cilindrus.

3.1.4. Visiškas pagalbinio ir elektrinio orinio stabdžių **atleidimas** – stabdžiai atleidžiami pagalbinio čiaupo rankenėle pasukant į atleidimo padėtį arba išjungiant nuolatinės elektros srovės įtampą; stabdžių cilindrų kotai visiškai įtraukiami į cilindrus.

3.1.5. Atskiriamasis **čiaupas** – čiaupas, skirtas oro vamzdynams uždaryti.

3.1.6. Porinės traukos **čiaupas** – čiaupas, kuriuo maitinimo šaltinio oro vamzdis atskiriamas nuo mašinisto čiaupo, kai važiuojama porine ar daugine trauka.

3.1.7. Kombinuotasis **čiaupas** – čiaupas, kuriuo lokomotyvo stabdžių vamzdynas atskiriamas nuo mašinisto čiaupo važiuojant porine ar daugine trauka, taip pat stabdžių vamzdynas sujungiamas su atmosfera staiga stabdant.

3.1.8. Mašinisto **čiaupas** – įrenginys, skirtas valdyti traukinio ar atskiro lokomotyvo stabdžius, įskaitant nuotolinį.

3.1.9. Pagalbinio stabdžio **čiaupas** – įrenginys, skirtas valdyti lokomotyvo stabdžius.

3.1.10. Stabdymo **kelias** – atstumas, kurį nuvažiuoja traukinys nuo mašinisto arba staigiojo stabdymo čiaupo (stabdo) rankenėlės pasukimo į stabdymo padėtį iki sustojimo. Stabdymo keliai priklauso nuo stabdymo būdo (pakopinis, paprastasis arba staigusis sustabdymas).

3.1.11. Stabdžių vamzdyno (sistemos) pripildymo **laikas** – laikas nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į atleidimo padėtį iki momento, kol traukinio arba atskiro lokomotyvo stabdžių vamzdyne pasiekiamas nustatytas pripildymo slėgis.

3.1.12. Visiško stabdžių atleidimo **laikas** – laikas nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į atleidimo padėtį iki visiško stabdžių cilindrų kotų įtraukimo.

3.1.13. Lemiamoji **nuokalnė** – didžiausio statumo nuokalnė (atsižvelgiant į kreivių pasipriešinimą), kurios ilgis ne mažesnis už stabdymo kelią.

3.1.14. Stabdžių **nusilpimas** – slėgio traukinio stabdžių vamzdyne sumažėjimas, kai atliekant sustiprintą paprastąjį arba staigųjį sustabdymą stabdžių cilindruose nepasiekiamas reikiamas slėgis, būtinas traukiniui sustoti apskaičiuotame stabdymo nuotolyje arba jam laikyti vietoje sustojus.

3.1.15. Vagono **prikabinimas** prie traukinio – vagono prikabinimas prie traukinio sąstato galo ar bet kurioje kitoje sąstato dalyje.

3.1.16. Savaeigis **sąstatas** – dyzelinis traukinys, elektrinis traukinys, automotrisė (keleivinė automotrisė, bėginis autobusas).

3.1.17. Pripildymo **slėgis** – nustatytas slėgis priekinio lokomotyvo arba savaeigio sąstato priekinio vagono stabdžių vamzdyne, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje ir visiškai pripildytas traukinio stabdžių vamzdynas.

3.1.18. Stovėjimo **stabdis** – įrenginys, skirtas užstabdyti riedmenį statinėje būsenoje, kad dėl įvairių išorinių jėgų poveikio riedmuo savaime nepajudėtų iš vietos.

3.1.19. Lokomotyvo pakopinis **stabdymas** pagalbiniu stabdžiu ir traukinio elektriniu oriniu stabdžiu – stabdomas periodiškai didinant slėgį stabdžių cilindruose, neatsižvelgiant į slėgį stabdžių vamzdyne.

3.1.20. Pakartotiniai **stabdymai** – stabdymai vienas po kito atleidus ir papildžius stabdžius.

3.1.21. Pakopinis **stabdymas** – paprastasis stabdymas mažinant slėgį stabdžių vamzdyne pakopomis. Jis naudojamas reguliuoti traukinio greičiui arba jį sustabdyti.

3.1.22. Paprastasis **stabdymas** – stabdymas bet kokio dydžio pakopomis mažinant slėgį stabdžių vamzdyne paprastojo stabdymo sparta, kol greitis visiškai sumažės arba traukinys sustos iš anksto numatytoje vietoje.

3.1.23. Sustiprintas paprastasis **stabdymas** – paprastasis stabdymas, kai slėgis stabdžių vamzdyne mažinamas vienu veiksmu paprastojo stabdymo sparta, norint traukinio vagonų stabdžių cilindruose sudaryti maksimalų slėgį ir sumažinti traukinio greitį arba jį sustabdyti trumpesniame nuotolyje.

3.1.24. Staigusis **stabdymas** – traukinio stabdymas išimtiniais atvejais, kai panaudojama didžiausia stabdymo jėga, staiga išleidus orą iš stabdžių vamzdyno.

3.1.25. **Stabdžių** koeficientas – apskaičiuotas dydis, apibūdinantis visų traukinio (sąstato) stabdžių trinkelų spaudimo jėgų sumos ir traukinio (sąstato) svorio santykį.

3.1.26. **Gretsiurblys** – garvežio dvigubo veikimo orinis siurblys, kurio cilindrai yra vienas greta kito; oras iš pradžių suslegiamas didesnio skersmens cilindre, o po to pereina į mažesnio skersmens cilindrą, kuriame dar kartą suslegiamas.

3.1.27. Pratėginis **siurblys** – garvežio dvigubo veikimo orinis siurblys, kurio cilindrai yra vienas po kito, vienoje ašyje; oras iš pradžių suslegiamas didesnio skersmens, o po to pereina į mažesnio skersmens cilindrą, kuriame dar kartą suslegiamas.

3.1.28. Dauginė **trauka** – traukinių trauka dviem ar keliais lokomotyvais, kuriuos valdo juose esantys mašinistai, arba vienas (paprastai pirmojo lokomotyvo) mašinistas.

3.1.29. Trumpasis keleivinis **traukinys** – traukinys, kurio sąstate yra iki 11 vagonų imtinai.

3.1.30. Normalaus ilgio keleivinis **traukinys** – traukinys, kurio sąstate yra (12-20) vagonų.

3.1.31. Ilgasis keleivinis **traukinys** – traukinys, kurio ilgis viršija maksimalų viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatytą keleivinių traukinių ilgį.

3.1.32. Ilgasis prekinis **traukinys** – traukinys, kurio sąstatas ilgesnis nei nustatytas šiam ruožui pagal grafiką.

3.1.33. Prekinis sujungtas **traukinys** – traukinys, sudarytas iš dviejų sukabintų prekinų traukinių, kurių kiekvieno priekyje yra traukiantieji lokomotyvai. Jeigu traukinį sudaro 350 ir daugiau ašių arba traukinio svoris yra didesnis kaip 6000 t – tokie traukiniai priskiriami sunkiųjų ir ilgųjų kategorijai.

3.1.34. Sunkusis prekinis **traukinys** – traukinys, kurio svoris 100 ar daugiau tonų viršija nustatytą pagal grafiką visų serijų lokomotyvams.

3.1.35. Plačioji stabdžių **trinkelė** – stabdžių trinkelė, kuri apima ne tik rato riedėjimo paviršių, bet ir rato antbriaunį.

3.1.36. Siauroji stabdžių **trinkelė** – stabdžių trinkelė, kurios plotis neviršija ratų riedėjimo paviršiaus pločio.

3.1.37. **Viršslėgis** – padidintas slėgis stabdžių vamzdyne, lyginant su nustatytu pripildymo slėgiu, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje.

3.2. Santrumpos

LG – AB „Lietuvos geležinkeliai“

TP-1 – pirmoji lokomotyvų techninė priežiūra

EOV – elektrinis orinis vožtuvas

OS – oriniai stabdžiai

EOS – elektriniai oriniai stabdžiai

EDS – elektriniai dinaminiai stabdžiai

SL – lokomotyvo valdymo pulte esanti lemputė, signalizuojanti apie traukinio stabdžių vamzdžio sandarumo pažeidimą

A – lokomotyvo valdymo pulte esanti lemputė, signalizuojanti apie EOS atleidimą ir traukinio EOS elektros grandinės vientisumą

P – lokomotyvo valdymo pulte esanti lemputė, signalizuojanti, kad EOS yra perdangos padėtyje

S – lokomotyvo valdymo pulte esanti lemputė, signalizuojanti, kad EOS yra stabdymo padėtyje

TVPP – techninės vagonų priežiūros punktas arba jungtinis komercinis ir techninės vagonų priežiūros punktas.

SPP – stabdžių patikrinimo punktas

KTPP – kontrolinis vagonų techninės priežiūros punktas

TNN – Techninio geležinkelių naudojimo nuostatai

RIC – ypatingos konstrukcijos keleiviniai vagonai, pagaminti pagal 1435 mm vėžės riedmenų gabaritą

TST – Traukos skaičiavimų taisyklės

SK – stoties knyga

KON – nesankcionuoto EOV išjungimo kontrolės įrenginys

4. BENDROSIOS NUOSTATOS

4.1. Taisyklėse naudojamas slėgio (spaudimo) matavimo vienetas kg/cm^2 (kilogramas į kvadratinį centimetrą). Slėgis 1 kg/cm^2 praktiškai atitinka $0,1 \text{ MPa}$ (megapaskalį) tarptautinėje SI matavimo vienetų sistemoje.

4.2. Remiantis Taisyklių nuostatomis, kitų geležinkelio infrastruktūrų valdytojai (savininkai) turi parengti vietines instrukcijas ir suderinti jas su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju.

4.3. Stabdžių įrenginių techninę būklę tikrina lokomotyvų brigados priimdamos lokomotyvus ir savaeigius sąstatus, išvažiuojančius iš depo, likusius be brigados, keičiantis lokomotyvų brigadoms ir atliekant pirmąją techninę priežiūrą (TP-1). Lokomotyvų ir savaeigių sąstatų stabdžių įrangos patikros ir reguliavimo darbus atliekant priežiūras bei remontus (išskyrus TP-1) vykdo pagal įmonės valdytojo patvirtintas technologines instrukcijas kvalifikuoti darbuotojai, atitinkamai apmokyti ir turintys teisę vykdyti šią veiklą. Patikrų ir remontų rezultatai turi būti pažymimi nustatytos formos techniniuose dokumentuose ir atsakingas darbuotojas po kiekvienu įrašu turi pasirašyti.

Keičiantis lokomotyvų brigadoms, perduodanti traukos riedmenį ar savaeigį sąstatą brigada priimančiąją brigadą turi išsamiai informuoti apie traukos riedmens techninę būklę ir apie tai pažymėti atitinkamuose T-44^{SL}, T-44^D, T-44^E formos Lokomotyvo techninės būklės žurnaluose (toliau – T-44 formos žurnalas).

4.4. Vagonų techninė būklė turi būti tikrinama TVPP punktuose. Patikros ir remonto darbų atlikimą ir kokybę turi kontroliuoti pamainos vyresnysis vagonų tikrintojas ar kitas paskirtas darbuotojas, kurie turi užtikrinti: vagonų stabdžių įrangos techninę parangą ir visų stabdžių įjungimą traukinyje; stabdžių žarnų sujungimą; stabdžių vamzdyno galinių čiaupų atidarymą, nustatytą stabdžių trinkelio spaudimo jėgą traukinyje; tinkamą stabdžių veikimą atliekant jų veikimo bandymą geležinkelio stotyje ir važiuojant.

4.5. **Draudžiama** skirti pakrovai, keleivių vežimui, prikabinti prie traukinio sąstato vagonus su netvarkinga stabdžių įranga, o taip pat be jų techninės patikros ir atitinkamo įrašo V-14 formos *Vagonų techninės priežiūros apskaitos žurnale* dėl vagonų pripažinimo tinkamais saugiai vykti traukinio sąstate.

4.6. Formavimo, gražos geležinkelio stotyse, taip pat traukinio vykimo maršrute, kur pagal traukinių eismo grafiką numatytas sustojimas techniniam aptarnavimui, kiekvieno traukinio sąstate esančio vagono turi būti patikrintas stabdžių įrangos veikimas ir atliktas reikiamas remontas.

Geležinkelio stotyse, kur nėra TVPP, vagonų stabdžių įrangos tikrinimo ir remonto tvarką nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

4.7. **Draudžiama** atlikti keleivinio traukinio sąstate esančių vagonų, su veikiančiomis salonų elektrinėmis šildymo sistemomis, stabdžių įrangos priežiūros ir remonto darbus, kol nebus atjungtas aukštos įtampos maitinimo šaltinis.

4.8. Skirtingos stabdžių įrangos naudojimas, techninė priežiūra ir remontas turi būti vykdomi vadovaujantis konkrečiai stabdžių įrangai parengta naudojimo instrukcija, kuri turi būti suderinta su Taisyklėmis ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju.

5. LOKOMOTYVŲ STABDŽIŲ ĮRENGINIŲ TECHNINĖS BŪKLĖS TIKRINIMAS

5.1. Darbai, kuriuos atlieka lokomotyvo brigados, priimdamos ir perduodamos lokomotyvus

5.1.1. Lokomotyvo brigada, prieš išvažiuodama iš depo arba po lokomotyvo stovėjimo be brigados, privalo patikrinti:

5.1.1.1. tepalo lygį kompresorių karteriuose ir garvežių oro siurblių tepalinėse; prireikus - papildyti;

5.1.1.2. stabdžių vamzdyno atskiriamųjų čiaupų sistemos ir oro skirstytuvų režimų perjungimo rankenėlių padėtį;

5.1.1.3. ar yra plombos: ant kontrolės įrenginio KON, ant apsauginių vožtuvų, stabdžių vamzdyno atskiriamojo čiaupo nuo elektrinių orinių vožtuvų (EOV) fiksatoriaus, atskiriamųjų čiaupų oro tiekimo vamzdyje ir nuo oro skirstytuvo į čiaupą Nr. 254, atskiriamojo čiaupo oro vamzdyje nuo stabdžių vamzdyno į greičio matuoklį, ant manometrų, kuriuos galima apžiūrėti be papildomų darbų, be to reikia įsitikinti, ar nepraleisti jų tikrinimo terminai;

5.1.1.4. kompresorių (garvežių oro siurblių) veikimą juos paleidus ir patikrinti, ar kompresoriaus manometras rodo reikiamą slėgį tepimo sistemoje;

5.1.1.5. slėgių ribas pagrindiniuose rezervuaruose, automatiškai įsijungus kompresoriams (garvežių oro siurbliams) ir reguliatoriui juos išjungus.

Šie slėgiai turėtų būti:

- elektrovežiuose ir šilumvežiuose, kurių pavara elektrinė, - $(7,5-9,0) \text{ kg/cm}^2$;
- kituose šilumvežiuose - $(7,5-8,5) \text{ kg/cm}^2$ arba $(7,5-9,0) \text{ kg/cm}^2$ (jeigu taip nurodyta tos serijos šilumvežio eksploatavimo ir priežiūros instrukcijoje);
- prekiniuose garvežiuose - $9,00 \text{ kg/cm}^2$;
- keleiviniuose ir manevriniuose garvežiuose - 8 kg/cm^2 .

Leidžiamas $\pm 0,2 \text{ kg/cm}^2$ nuokrypis.

Šilumvežiuose slėgio ribų skirtumas turi būti ne mažesnis kaip $1,0 \text{ kg/cm}^2$;

5.1.1.6. išlyginamojo rezervuaro, stabdžių ir maitinimo vamzdyno sandarumą, mašinisto čiaupų ir oro skirstytuvų veikimą stabdant, stabdžių vamzdyno trūkimo signalizatoriaus su davikliu Nr. 418 (iš abiejų valdymo kabinų) veikimą, viršslėgio pašalinimo greitį, pagalbinio stabdžio čiaupo reguliavimo tikslumą didžiausiam leistinam slėgiui, atliekant (imituojant) stabdymą, elektrinio orinio (EOS) stabdžio veikimą, ar nemažėja slėgis stabdžių cilindruose daugiau nei leistina;

Nurodytas patikras atlikti iš abiejų valdymo kabinų, išskyrus stabdžių ir maitinimo vamzdyno sandarumo bei ar nemažėja slėgis stabdžių cilindruose daugiau nei leistina;

5.1.1.7. stabdžių svirtinės pavaros, jos apsauginių įtaisų būklę, stabdžių cilindų kotų išlindimą, stabdžių trinkelį storį ir jų padėtį ant ratų riedėjimo paviršių bei stabdžių diskų, rankinio stabdžio veikimą;

5.1.1.8. oro praleidimą per galinius stabdžių vamzdžio čiaupus, ne mažiau kaip tris kartus atidarant galinius čiaupus, per blokavimo įtaisą Nr. 367 ir stabdžių čiaupą.

Be to, lokomotyvą priimanti brigada privalo išleisti kondensatą iš pagrindinių ir pagalbinių rezervuarų, tepalo ir vandens skirtuvų, šaldytuvų ir garinių oro siurblių tepalinių.

Jeigu lokomotyve yra kitos konstrukcijos stabdžių valdymo ir kontrolės įrenginių – jų veikimą tikrinti vadovaujantis jų naudojimo instrukcijomis.

5.1.2. Keičiantis lokomotyvų brigadoms, lokomotyvą priimanti brigada privalo patikrinti:

5.1.2.1. stabdžių mechaninės dalies būklę, oro skirstytuvų režimų jungiklių padėtį, kiek išlindę tie stabdžių cilindų kotai, kuriuos galima apžiūrėti;

5.1.2.2. ar yra alyvos kompresorių karteriuose ir siurblio slėginėje tepalinėje;

5.1.2.3. mašinisto čiaupo reguliavimo tikslumą pripildymo slėgiui palaikyti stabdžių vamzdyne, kai rankenėlė yra kelioninėje padėtyje; viršslėgio pašalinimo greitį;

5.1.2.4. lokomotyvo pagalbinio stabdžio čiaupo reguliavimo tikslumą maksimaliam leidžiamam slėgiui, atliekant (imituojant) sustabdymą;

5.1.2.5. čiaupų rankenėlių padėtis darbo ir ne darbo kabinose;

5.1.2.6. EOS maitinimo šaltinio įtampą;

5.1.2.7. žarnų sujungimų tikslumą, galinių čiaupų tarp lokomotyvo (lokomotyvų) ir pirmojo vagono atidarymą, taip pat nedarbinės (atsarginės) žarnos padėtį ant pakabos;

5.1.2.8. elektrinių blokavimo vožtuvų veikimą lokomotyvuose, turinčiuose EDS.

Lokomotyvą priimanti brigada privalo išleisti kondensatą iš pagrindinių rezervuarų bei tepalo ir vandens skirtuvų.

Pagal lokomotyvo valdymo pulte esančią signalinę lemputę „SL“ įsitikinti, ar normaliai veikia stabdžių vamzdžio sandarumo pažeidimo signalizatorius.

5.1.3. Perduodant lokomotyvą lokomotyvų depe ar gražos punkte, lokomotyvų brigada privalo:

5.1.3.1. išleisti kondensatą iš pagrindinių rezervuarų bei tepalo ir vandens skirtuvų;

5.1.3.2. patikrinti stabdžių mechaninės dalies ir jos apsauginių įrenginių būklę, stabdžių cilindų kotų išlindimą, stabdžių trinkelį storį.

Darbus, kuriuos atlieka lokomotyvo brigados priimdamos ir perduodamos lokomotyvus, gali atlikti ir kiti darbuotojai, turintys atitinkamą kvalifikaciją, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimu.

5.2. Stabdžių įrenginių tikrinimo ir reguliavimo taisyklės

5.2.1. Kompresoriaus tikrinamos alyvos lygis turi būti nustatytose ribose. Alyvos lygis kompresorių E-500 karteriuose turi būti ne žemesnis kaip 15 mm nuo įpylimo angos viršutinės briaunos, o kompresorių KT6, KT7, KT8, 1KT, PK-35, PK-5,25, VU-3,5/9, VPZ-4/9, K-1, K-2, K-3, VV-1,5/9, VV-1,75/9, MTK-135 - tarp viršutinės ir apatinės alyvos matuoklio žymių.

Draudžiama eksploatuoti kompresorius, kurių karteriuose alyvos lygis yra aukščiau arba žemiau nustatytų kontrolinių matavimo ribų.

Garinių oro siurblių tepalinės turi būti pripildytos. Prieš paleidžiant gretsiurblių slėginės tepalinės rankenėlę reikia sukti tol, kol tepalas pasirodys tepalo kontrolinėse ertmėse.

Alyvų lokomotyvų ir savaeigių sąstatų kompresoriams tepti nurodyti 1 lentelėje. Suderinus su kompresorių gamintojais, gali būti naudojami kitos alyvos, kurios pagal savo savybes atitinka nurodytus 1 lentelėje.

1 lentelė. Kompresoriams tepti naudojami tepalai

K o m p r e s o r i a i	Tepalas, alyva	Pastabos
Šilumvežių kompresoriai: visais metų laikais	K19, KS19, KZ-20	
Elektrovežių kompresoriai: žiema..... žiema iki minus 30°C..... vasarą..... vasarą ir pereinamuoju laikotarpiu iki minus 15°C	K12 KZ-10n K19, KS19 KZ-20	Išskyrus elektrovežius ČS
ČS serijos elektrovežių kompresoriai: visais metų laikais iki minus 30°C.....	KZ-10n	
Elektrinių traukinių stūmokliniai kompresoriai: žiema..... žiema iki minus 30°C..... vasarą..... vasarą ir pereinamuoju laikotarpiu iki minus 15°C	K12 KZ-10n K19, KS19 KZ-20	Leidžiama naudoti Leidžiama naudoti
Dyzelinių traukinių ir automotrisių kompresoriai: ištisis metus.....	K19, KS19, KZ-20	
Garvežių oro siurbliai: garo sekcijai tepti..... oro sekcijai tepti.....	cilindrų tepalas 24 kompresorių K12	
PASTABA. Lokomotyvų ER20CF, ČME3M, ČME3M ^E , TEM TMH ir savaeigių sąstatų EJ575, 620M, 630M, RA-2, ER9M (su sraigtinio tipo kompresoriais) alyvas kompresorių tepimui naudoti remiantis riedmenų gamintojų ar riedmens modernizavimą vykdžiusio rangovo pateiktomis naudojimo, techninės priežiūros instrukcijomis bei rekomendacijomis.		

Draudžiama kompresorių orinius cilindrus tepti per vožtuvus ir filtrus.

Išleidžiant lokomotyvą iš depo po techninės priežiūros (išskyrus TP-1) ir remonto turi būti patikrintas jo kompresorių našumas pagal pagrindinių rezervuarų pripildymo nuo 7,0 kg/cm² iki 8,0 kg/cm² laiką (1 priedas).

5.2.2. Stabdžių ir maitinimo vamzdyno sandarumą tikrinti, kai mašinisto ir pagalbinio stabdžių čiaupų rankenėlės pasuktos į kelioninę padėtį, uždarytas kombinuotasis čiaupas ir neveikia kompresoriai. Slėgis pagal manometrų rodmenis turi kristi stabdžių vamzdyne nuo normalaus pripildymo slėgio ne daugiau kaip $0,2 \text{ kg/cm}^2$ per minutę arba $0,5 \text{ kg/cm}^2$ per 2,5 min.; maitinimo tinkle nuo $8,0 \text{ kg/cm}^2$ - ne daugiau kaip $0,2 \text{ kg/cm}^2$ per 2,5 min. arba ne daugiau kaip $0,5 \text{ kg/cm}^2$ per 6,5 min. Prieš patikrinimą lokomotyvas turi būti įtvirtintas, kad neriedėtų.

5.2.3. Patikrinti:

5.2.3.1. mašinisto čiaupų Nr., 328, 394 ir 395 išlyginamojo rezervuaro sandarumą. Tam tikslui lokomotyvo stabdžių sistemą pripildyti iki normalaus slėgio, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į IV padėtį. Sandarumas yra pakankamas, jeigu slėgis išlyginamajame rezervuare per 3 minutes sumažėja ne daugiau kaip $0,1 \text{ kg/cm}^2$. **Neleidžiama**, kad slėgis išlyginamajame rezervuare padidėtų;

5.2.3.2. oro skirstytuvų jautrumą stabdymui. Krovinio tipo oro skirstytuvus patikrinti stabdant lygumos režime, o lokomotyvuose, kuriuose automatinių stabdžių atleidimas vyksta išleidžiant suslėgtą orą iš oro skirstytuvų darbo kamerų, – kalnų režime. Patikrinimą atlikti mažinant slėgį vienu mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimu išlyginamajame rezervuare ($0,5\text{--}0,6 \text{ kg/cm}^2$), o kai yra oro skirstytuvai, veikiantis per čiaupą Nr.254 - ($0,7\text{--}0,8 \text{ kg/cm}^2$). Oro skirstytuvai turi suveikti ir 5 min neleisti stabdžiams savaime atsileisti. Suveikus oro skirstytuvams, turi užsidegti „SL“ lemputė, signalizuojanti apie traukinio stabdžių vamzdyno sandarumo pažeidimą, o po stabdžių cilindų užsipildymo – užgesti. Po stabdymo patikrinti, ar stūmoklių kotai išlindo iš stabdžių cilindų ir trinkelės prispaustos prie ratų (stabdymo diskų);

5.2.3.3.oro skirstytuvų jautrumą stabdžių atleidimui, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į kelioninę padėtį - stabdys turi atsileisti, trinkelės atsitraukti nuo ratų (stabdžių diskų);

5.2.3.4. viršslėgio pašalinimo greitį:

5.2.3.4.1. esant stabdžių vamzdyno pripildymo slėgiui iki $5,2 \text{ kg/cm}^2$ viršslėgio pašalinimą greitį matuoti taip: atleidus stabdį, jei mašinisto čiaupas su stabilizatoriumi, rankenėlę pasukti į I padėtį, išlaikyti ją šioje padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare bus $5,8 \text{ kg/cm}^2$, po to pasukti ją į kelioninę padėtį. Slėgis išlyginamajame rezervuare nuo $5,4 \text{ kg/cm}^2$ iki $5,2 \text{ kg/cm}^2$ turi nukristi per (80-120) s;

5.2.3.4.2. esant stabdžių vamzdyno pripildymo slėgiui $5,3 \text{ kg/cm}^2$ ir daugiau, viršslėgio pašalinimo greitį matuoti taip: atleidus stabdį, jei mašinisto čiaupas su stabilizatoriumi, rankenėlę pasukti į I padėtį, išlaikyti ją šioje padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare bus $6,2 \text{ kg/cm}^2$, po to pasukti ją į kelioninę padėtį. Slėgis išlyginamajame rezervuare nuo $5,8 \text{ kg/cm}^2$ iki $5,6 \text{ kg/cm}^2$ turi nukristi per (80-120) s.

Lokomotyve, kur įrengtas stabdžių vamzdyno trūkimo signalizatorius su davikliu Nr. 418, pereinant nuo padidinto slėgio prie normalaus, signalizatorius neturi suveikti (SL lempute neturi užsidegti);

5.2.3.5. pagalbinį stabdį maksimaliam slėgiui stabdžių cilindruose. Šis slėgis turi būti (3,8-4,0) kg/cm². Jeigu lokomotyve įrengtas stabdžių vamzdyno trūkimo signalizatorius, pagalbinio stabdžio padidinti slėgį stabdžių cilindruose iki maksimalaus, sumažinti slėgį išlyginamajame rezervuare (0,2-0,3) kg/cm² ir užsidegus „SL“ lemputei mašinisto valdikliu įjungti lokomotyvo trauką. Traukos režimo schema neturi susirinkti;

5.2.3.6. ar nemažėja slėgis stabdžių cilindruose daugiau nei leistina. Tam panaudoti staigųjį stabdymą ir kai stabdžių vamzdyno slėgis sumažės iki 0 kg/cm², pagalbinio stabdžio čiaupo rankenėlę pasukti į paskutinę stabdymo poziciją, nustatant standžių cilindruose didžiausią slėgį. Toliau, lokomotyvuose, kuriuose neįrengta blokuotė Nr. 367 arba esant blokuotei Nr. 267, uždaryti atskiriamąjį čiaupą ant vamzdžio nuo pagalbinio stabdžio čiaupo į stabdžių cilindrus. Lokomotyvuose, kur įrengta blokuotė Nr. 367, nustatyti blokavimo įtaiso raktą iš apatinės į viršutinę padėtį. Slėgio mažėjimo greitis stabdžių cilindruose turi būti ne didesnis, kaip 0,2 kg/cm² per 1 min.

Išlyginamojo rezervuaro sandarumas ir viršslėgio pašalinimo laikas, išleidžiant lokomotyvą iš depo po remonto ir techninės apžiūros (išskyrus TP-1), turi būti patikrinti nuleidžiant orą iš lokomotyvo stabdžių vamzdyno per 5 mm skersmens skylutę. Tuo pačiu būdu patikrinti ir mašinisto čiaupo veikimą, rankenėlę pastatius į III padėtį. Be to, slėgis stabdžių vamzdyne ir išlyginamajame rezervuare turi be pertrūkio (tolygiai) kristi.

5.2.4. Kiek turi išlysti stabdžių stūmoklių kotoi, kai slėgis cilindruose yra (3,8-4,0) kg/cm², pateikta 2 lentelėje.

Išleidžiant lokomotyvus po techninės priežiūros (išskyrus TP-1) ir remonto, svirtinę pavarą būtina sureguliuoti taip, kad koto išlindimas atitiktų mažiausią normos dydį.

2 lentelė. Lokomotyvų ir savaeigių sąstatų stabdžių cilindro koto išlindimas atliekant paprastąjį sustabdymą

R i e d m e n ū r ū š i s	Stabdžių cilindro koto išlindimas, mm	
	Reguliavimo ribos	Didžiausias leidžiamas eksploatuojant
1	2	3
Elektrovežiai, šilumvežiai (išskyrus TEP60), prekiniai TE ir TO serijos garvežiai, keleiviniai garvežiai	75-100	125

Elektrovežis 2ES5K	75-85	150
Elektrovežis EP2K	40±3**	-
Elektrovežis EP10	50-70**	-
TEP60 serijos šilumvežiai, prekiniai garvežiai (išskyrus TE, TO)	50-75	100
Šilumvežiai 2TE70, TEP70BS, TEP70U, TEP70	57-63**	-
Šilumvežis 2TE25A	50-70**	-
Šilumvežis 2TE25K	65±3**	-
Šilumvežis TEM21	32±5**	-
Visų serijų garvežių tenderiai	125-140	170
Elektrinių traukinių ER2, ER9, ER9P, ER9M, ER9T, ER9E:		
a) varikliniai	50-75	100
b) priekiniai ir prikabinami (tai pat ir ER22).....	75-100	125
c) varikliniai vagonai ER22.....	40-50	60
Bėginiai autobusai RA-1, RA-2	25-30	35
Elektrinių traukinių ER2T, ER2R, ER29, ET2, ED2T, ED9T, ED4, ED4M priekiniai, prikabinami ir varikliniai vagonai	50-75	100
Kitų serijų elektrinių traukinių vagonai:		
a) varikliniai.....	75-100	130
b) priekiniai ir prikabinamieji.....	100-125	150
Kitų serijų elektrinių traukinių vagonai:		
a) varikliniai.....	75-100	130
b) priekiniai ir prikabinamieji.....	100-125	150
Dyzelinių traukinių varikliniai ir prikabinamieji vagonai:		
a) su diskinais stabdžiais.....	5 -8	25*
b) su trinkeliniais stabdžiais.....	125-140	150
<p>* Žiemos laikotarpiu 12 mm.</p> <p>** stabdžių cilindų kotų išlindimas eksploataavimo metu reguliuojasi automatiškai.</p> <p>PASTABOS:</p> <p>1. Lentelėje nurodytą elektrinių traukinių stabdžių cilindų koto išlindimo dydį stabdant sumažinti 30%, jeigu stabdžių cilindrai pritvirtinti prie vagono kėbulo, ir 20%, jeigu stabdžių cilindrai pritvirtinti prie vežimėlio.</p> <p>2. Turint gamyklos atitinkamų instrukcijų nustatytas kotų išlindimo normas, suderintas su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju, būtina vadovautis tomis normomis. Eksploatuojant didžiausias leistinas koto išlindimas gali būti 25% didesnis už viršutinę ribą išvažiuojant iš depo.</p> <p>3. Išleidžiant lokomotyvus ir savaeigius sąstatus po remontų ir techninių priežiūrų (išskyrus TP-1) stabdžių įrangos mechaninė pavara turi būti sureguliuota taip, kad atitiktų mažiausių stabdžių cilindų kotų išlindimo reguliavimo ribų dydį.</p>		

5.2.5. Eksploatuojamų ketinių stabdžių trinkelų storis leidžiamas ne mažesnis kaip: tenderių siaurųjų trinkelų - 12 mm, lokomotyvų plačiųjų ir sekcinių (taip pat ir tenderių) trinkelų - 15 mm, manevrinių ir išvežiojamųjų lokomotyvų - 10 mm. Eksploatuojamų lokomotyvų stabdžių trinkelės už išorinio rato ratlankio krašto gali būti išlindusios ne daugiau kaip 10 mm. Trinkelės keisti tada, kai:

5.2.5.1. jos susidėvi iki mažiausio leistino storio;

5.2.5.2. visame trinkelės plote atsiras įtrūkimų (plyšių), siekiančių plieninį karkasą;

5.2.5.3. jos pleištiškai susidėvėjo;

5.2.5.4. jeigu mažiausias leistinas storis nuo plonojo trinkelės galo yra daugiau kaip 50 mm.

5.2.6. Pripildymo slėgis stabdžių vamzdyne, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje, turi atitikti 3 lentelėje nurodytus dydžius. Atsižvelgiant į vietos sąlygas, remiantis bandomųjų važiavimų rezultatais, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimu, ilgose nuokalnėse, kurių statumas mažesnis nei 0,018 ‰ pakrautiems prekiniams traukiniams, su vagonais, kurių oro skirstytuvai įjungti pakrautuoju režimu, gali būti nustatytas (5,3-5,5) kg/cm² pripildymo slėgis.

5.2.7. Oro skirstytuvų įjungimo režimai:

5.2.7.1. prekių traukinių, važiuojančių ne greičiau kaip 90 km/h, taip pat manevruojant, lokomotyvų krovinio tipo oro skirstytuvus įjungti tuščiuoju režimu;

5.2.7.2. numatant prekinio traukinio greitį padidinti daugiau kaip 90 km/h, lokomotyvo oro skirstytuvą įjungti pakrautuoju režimu;

5.2.7.3. ilgose iki 0,018 statumo nuokalnėse krovinio tipo skirstytuvus įjungti lygumos režimu, o 0,018 ir statesnėse – kalnų režimu;

5.2.7.4. neatsižvelgiant į ilgos nuokalnės statumą ir važiavimo greitį, oro skirstytuvus Nr.292 įjungti ilgojo traukinio režimu;

5.2.7.5. neatsižvelgiant į nuokalnės statumą kalnų režimu įjungti tų lokomotyvų oro skirstytuvus, kurių automatinis stabdys atleidžiamas išleidžiant suslėgtą orą iš oro skirstytuvo darbo kameros.

Važiuojančių keleivinių ir prekių keleivinių traukinių lokomotyvų oro skirstytuvus įjungti:

– Nr. 270, 483 - pakrautuoju traukinio lygumos režimu;

– Nr. 292 keleiviniuose traukiniuose iki 20 vagonų imtinai - trumpojo keleivinio traukinio ir normalaus ilgio keleivinio traukinio režimu „K“;

– keleiviniuose traukiniuose, sudarytuose iš daugiau kaip 20 vagonų ir prekiniuose keleiviniuose traukiniuose - ilgojo traukinio „D“ režimu;

– oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti trumpojo traukinio režimu „K“ keleiviniuose traukiniuose, kuriuose yra daugiau kaip 20 vagonų, bet ne daugiau kaip 25, leidžiama viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nurodymu.

Atliekant manevravimo darbus geležinkelio stotyse, kai lokomotyvą valdo vienas mašinistas, visų rūšių manevrinių ir magistralinių lokomotyvų krovinio tipo oro skirstytuvus įjungti pakrautuoju traukinio režimu.

Geležinkelio linija pavieniui važiuojančio prekinio lokomotyvo oro skirstytuvą įjungti pakrautuoju traukinio režimu, o keleivinio arba prekinio keleivinio lokomotyvo oro skirstytuvą Nr. 292 įjungti „K“ režimu.

3 lentelė. Stabdžių vamzdyno pripildymo slėgis

Traukinio charakteristika	Traukiančiojo lokomotyvo, savaeigių sąstatų stabdžių vamzdynų pripildymo slėgis, kg/cm ²
a) elektriniai traukiniai ; b) traukinio sąstatas sudarytas iš neveikiančių elektrinių traukinių vagonų ; c) EJ575 serijos elektriniai traukiniai su „DAKO“ tipo stabdžiais	4,5-4,8 4,5-4,8 5±0,05
a) prekinis, kurio sąstate yra elektrinių traukinių vagonų; b) prekinis, kurio sąstate yra tušti tenderiai su įjungtais stabdžiais;	4,8
a) tuščių vagonų prekinis traukinys; b) prekinis traukinys, kurio sąstate yra savaeigių sąstatų vagonų (išskyrus elektrinių traukinių); c) manevriniai sąstatai; d) keleivinis traukinys, kurio sąstatą sudaro vagonai su įjungtais Vakarų Europos KE, Erlikon, DAKO tipų stabdžiais;	4,8-5,0
Bėginis autobusas RA-1	4,9-5,1
a) keleivinis; b) prekinis keleivinis; c) prekinis, kurio sąstate yra krautų vagonų; d) prekinis traukinys, kurio sąstate yra keleivinių lokomotyvų ir vagonų su įjungtais stabdžiais; e) vieninis lokomotyvas ir lokomotyvų junginys; f) savaeigiai sąstatai (išskyrus elektrinius traukinius ir dyzelinius traukinius DR1, DR1P, DR1A);	5,0-5,2
a) prekiniai traukiniai, kurių sąstate yra krautų vagonų, važiuojantys geležinkelio linijomis su ilgomis 0,018 statumo ir didesnėmis nuokalnėmis; b) dyzeliniai traukiniai DR1, DR1P;	5,3-5,6
Dyzelinis traukinys DR1A, AR-2	5,5-5,6
Automotrisė 620M, dyzelinis traukinys 630M	4,9-5,1

Jeigu pagal dauginės traukos sistemą sujungtų lokomotyvų pirmojo lokomotyvo pagalbinio stabdžio čiaupu negali būti valdomi kitų lokomotyvų pagalbiniai stabdžiai, tai kitų lokomotyvų oro skirstytuvus įjungti vidutiniu režimu.

PASTABA.

Dviejų sekcijų lokomotyvuose, kurių abiejose sekcijose yra oro skirstytuvai, veikiantys per čiaupą Nr. 254, įjungti abudu oro skirstytuvus, o impulsinį vamzdyną tarp sekcijų uždaryti.

5.2.8. Išleidžiant lokomotyvą po techninės priežiūros ar remonto atlikimo iš depo (išskyrus TP-1), patikrinti oro pralaidumą per blokavimo įtaisą Nr. 367 ir per mašinisto čiaupą. Prieš patikrinimą būtina išleisti kondensatą iš pagrindinių ir pagalbinių oro rezervuarų. Tikrinama, kai pagrindiniuose rezervuaruose pirminis slėgis ne mažesnis kaip 8 kg/cm^2 ir išjungti kompresoriai; slėgis 1000 l talpos pagrindiniuose rezervuaruose mažinamas nuo 6 kg/cm^2 iki 5 kg/cm^2 . Blokuotės pralaidumas laikomas normaliu, jeigu esant mašinisto čiaupo rankenėlei I padėtyje ir atidarytam stabdžių vamzdžio galiniam čiaupui slėgis sumažėja iš tikrinamo prietaiso pusės ne ilgiau kaip per 9-12 s. Mašinisto čiaupo pralaidumas laikomas normaliu, jeigu esant čiaupo rankenėlei II padėtyje ir atidarytam galiniam čiaupui slėgis nurodytu dydžiu sumažėja ne ilgiau kaip per 16-20 s. Jeigu lokomotyvo pagrindiniai rezervuarai talpesni, tai ir laikas turi būti proporcingai padidintas.

Išlyginamojo rezervuaro sandarumas, viršslėgio likvidavimo laikas, mašinisto čiaupo veikimas III padėtyje, išleidžiant lokomotyvą po techninės priežiūros ir remonto atlikimo iš depo turi būti patikrinti imituojuojant suslėgto oro nuotėkį iš stabdžių vamzdžio per kalibruotą 5 mm kiaurymę. Esant šiam nuotėkiui taip pat patikrinti mašinisto čiaupo veikimą III padėtyje. Šiuo atveju slėgis stabdžių vamzdyje ir išlyginamajame rezervuare turi tolygiai mažėti. Patikrinti mašinisto čiaupo veikimą pastačius į II padėtį, imituojuojant suslėgto oro nuotėkį iš stabdžių vamzdžio per 5 mm kiaurymę. Leidžiamas oro slėgio sumažėjimas (pagal stabdžių vamzdžio manometro rodmenis) ne daugiau, kaip $0,15 \text{ kg/cm}^2$.

5.2.9. Lokomotyvų EOS aparatūros veikimą tikrinti iš abiejų valdymo kabinų tokia tvarka:

5.2.9.1. tikrinant EOS maitinimo šaltinių įtampą mašinisto čiaupo rankenėlę darbo kabinoje pasukti į kelioninę padėtį; jungiančiąją galinę žarną nuimti nuo izoliuotos pakabos iš nedarbo kabinos pusės ir įjungti dubliuoto maitinimo jungiklį. Įjungti EOS maitinimo šaltinį ir voltmetru patikrinti lygintuvo nuolatinės srovės (išėjimo) įtampą (be apkrovos), kuri turi būti ne mažesnė kaip 50 V, kai lokomotyvo valdymo elektros grandinės maitinamos nuo akumuliatoriaus. Išleidžiant lokomotyvą po techninės priežiūros ar remonto atlikimo iš depo (išskyrus TP-1), patikrinti įtampą tarp galinės rankovės laido Nr.1 ir bėgio, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra VE, V ir VI padėtyje, ši įtampa, esant 5 A srovės stiprumui, turi būti ne mažesnė kaip 45 V;

5.2.9.2. tikrinant EOS veikimą, stabdyti pakopomis iki sustiprinto paprastojo stabdymo, po to pakopomis stabdį atleisti. Kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra I ir II padėtyse, turi degti lemputė su žyma „A“, III ir IV padėtyse – „P“ ir „A“ lemputės, V, VE, VI padėtyse – „S“ ir „A“ lemputės. Kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra VE padėtyje, oras iš išlyginamojo rezervuaro ir stabdžių vamzdžio per šį čiaupą neturi eiti, o turi veikti EOS;

5.2.9.3. dubliuoto maitinimo laidams Nr. 1 ir Nr. 2 patikrinti jungiamąsias galines žarnas pakabinti ant izoliuotų pakabų iš abiejų valdymo kabinų pusių, įjungti dubliuoto maitinimo jungtuką:

kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra II padėtyje, turi degti lemputė pažymėta raide „A“, o išjungus jungtuką lemputė turi užgesti.

Jeigu mašinisto čiaupas turi VA padėtį (oras lėtai išleidžiamas iš išlyginamojo rezervuaro), sutampančią su VE padėtimi, tai slėgis išlyginamajame rezervuare gali sumažėti ne daugiau kaip $0,5 \text{ kg/cm}^2$ nuo pirminio pripildymo slėgio, kol slėgis stabdžių cilindruose bus didžiausias.

Mygtukais valdomų lokomotyvų EOS veikimą tikrinti, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje.

5.2.10. Kai magistraliniai lokomotyvai valdomi vieno mašinisto, stabdžių naudojimo ir techninės priežiūros tvarką nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, atsižvelgdamas į naudojamų lokomotyvų tipus, traukinių rūšis bei geležinkelio infrastruktūros ypatumus, vadovaudamasis Taisyklių reikalavimais.

6. PERĖJIMO Į KITĄ LOKOMOTYVO VALDYMO KABINĄ IR STABDŽIŲ ĮRENGINIŲ PERJUNGIMO TVARKA

6.1. Lokomotyvų, kuriuose nėra blokavimo įrenginio Nr. 367, nedarbo kabinose turi būti uždaryti kombinuotasis ir atskiriamasis čiaupai, jungiantys pagalbinio stabdžio Nr. 254 čiaupą su stabdžių cilindrais. Turi būti atidaryti visų lokomotyvų atskiriamieji čiaupai maitinimo vamzdyne ir vamzdyne nuo oro skirstytuvo į čiaupą Nr. 254 bei atskiriamasis čiaupas vamzdyne nuo stabdžių vamzdžio į greičio matuoklį, o jų rankenėlės užplombuotos. Visų serijų ČS elektrovežiuose turi būti atsuktas atskiriamasis čiaupas vamzdyne nuo čiaupo Nr. 254 į stabdžių cilindrų. Kai yra staigiojo stabdymo įrenginys, mašinisto čiaupo rankenėlė turi būti staigiojo stabdymo arba paprastojo stabdymo padėtyje.

6.2. Pereidama į kitą valdymo kabiną lokomotyvo brigada turi laikytis šios darbų tvarkos:

6.2.1. paliekamoje valdymo kabinoje, kurioje nėra blokavimo įrenginio Nr. 367 arba esant stabdžių blokavimo įrenginiui Nr.267, mašinistas privalo:

a) prieš palikdamas valdymo kabiną mašinisto čiaupais Nr. 328, 394, 395 staigiai stabdyti. Visiškai išleidus orą iš stabdžių vamzdžio, kombinuotojo čiaupo rankenėlę pasukti į porinės traukos padėtį, o esant stabdžių blokavimo įrenginiui Nr. 267 – pasukti blokavimo įrenginyje esantį raktą ir jį ištraukti;

b) čiaupo Nr. 254 rankenėlę pasukti į paskutinę stabdymo padėtį ir pripildžius stabdžių cilindrų iki maksimalaus (nustatyto) slėgio uždaryti atskiriamąjį čiaupą vamzdyne į stabdžių cilindrų (ČS serijos elektrovežiuose atskiriamąjo čiaupo neuždaryti), o valdant ČS serijos elektrovežius vienam mašinistui čiaupo Nr.254 rankenėlę palikti kelioninėje padėtyje;

c) patikrinti, ar ne per daug sumažėjo slėgis stabdžių cilindruose (stabdžių cilindruose leidžiamas oro slėgio sumažėjimas ne didesnis kaip 0,2 kg/cm² per minutę);

d) kai yra EOS, išjungti šio stabdžio elektros maitinimo šaltinį.

6.2.2. Atėjęs į darbo kabiną, mašinistas privalo:

a) atidaryti atskiriamąjį čiaupą vamzdyne nuo čiaupo Nr. 254 į stabdžių cilindrų;

b) mašinisto čiaupo rankenėlę iš stabdymo padėties pasukti į kelioninę, o esant stabdžių blokavimo įrenginiui Nr. 267 – įdėti į blokavimo įrenginį raktą ir pasukti jį;

c) atidaryti kombinuotąjį čiaupą, jo rankenėlę pasukti vertikaliai į viršų, kai slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki pripildymo slėgio;

d) čiaupo Nr. 254 rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

6.2.3. Paliekamoje valdymo kabinoje, kurioje yra blokavimo įrenginys Nr. 367, mašinistas privalo:

a) kai yra EOS, atjungti šio stabdžio maitinimo šaltinį.

b) prieš palikdamas kabiną mašinisto čiaupu staiga stabdyti taip, kad slėgis stabdžių vamzdyne nukristų iki nulio;

c) stabdžių čiaupo Nr. 254 rankenėlę pasukti į paskutinę stabdymo padėtį. Kai stabdžių cilindruose bus pasiektas maksimalus slėgis, blokavimo įrenginio raktą pasukti iš apatinės padėties į viršutinę ir išimti;

d) patikrinti, ar ne per daug sumažėjo slėgis stabdžių cilindruose (stabdžių cilindruose leidžiamas oro slėgio sumažėjimas ne didesnis kaip $0,2 \text{ kg/cm}^2$ per minutę).

Atėjęs į darbo kabiną, mašinistas privalo į blokavimo įrenginį įstatyti raktą ir pasukti jį žemyn. Po to mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį, užpildyti stabdžių vamzdyną suslėgtu oru iki nustatyto dydžio.

Kombinuotojo čiaupo rankenėlė nedarbo ir darbo kabinose turi būti vertikalioje (kelioninėje) padėtyje.

6.3. Perėjimo metu mašinisto padėjėjas turi būti paliekamoje kabinoje ir pagal stabdžių vamzdyno bei stabdžių cilindrų manometrus kontroliuoti stabdžio įjungimą darbo kabinoje. Jeigu lokomotyvo stabdis savaime išsijungia, mašinisto padėjėjas turi įjungti stovėjimo stabdį, o lokomotyve, kuriame nėra blokavimo įrenginio Nr. 367 – atidaryti atskiriamąjį čiaupą vamzdyne nuo čiaupo Nr. 254 į stabdžių cilindrus.

Lokomotyvuose, kuriuose stovėjimo stabdis įrengtas tik vienoje kabinoje, mašinisto padėjėjas perėjimo metu turi būti kabinoje, kurioje įrengtas stovėjimo stabdis.

ČS serijos elektrovezikuose prieš išeidamas iš nedarbo kabinos mašinisto padėjėjas čiaupo Nr. 254 rankenėlę turi pasukti į kelioninę padėtį.

Prikabinus lokomotyvą prie sąstato, mašinisto padėjėjui nebūtina pasilikti paliekamoje kabinoje.

6.4. Atlikęs visus perėjimo į darbo kabiną veiksmus, mašinistas privalo:

a) prieš pajudant lokomotyvui, pagal stabdžių cilindrų manometrą patikrinti pagalbinių, o po to automatinio stabdžių veikimą;

b) pajudėjus lokomotyvui, patikrinti pagalbinių stabdžio veikimą važiuojant ne didesniu kaip $(3-5) \text{ km/h}$ greičiu ir stabdant, iki kol lokomotyvas sustos.

6.5. Lokomotyvai, kurių mašinisto čiaupai turi nuotolinio valdymo funkciją, mašinisto valdymo kabinų keitimo tvarka turi būti nustatyta vadovaujantis jų naudojimo instrukcijomis.

7. LOKOMOTYVO PRIKABINIMAS PRIE SĄSTATO

7.1. Privažiuodamas prie sąstato, mašinistas turi pagalbinį stabdžiu sustabdyti lokomotyvą (10-15) m prieš pirmąjį vagoną ir patraukti greičio matavimo juostą. Pagal vagonų tikrintoją ar kito darbuotoją, apmokytą atlikti traukinio stabdžių bandymo operacijas, signalą priartėti prie sąstato ne didesniu kaip 3 km/h greičiu, kad švelniai susijungtų automatinės sankabos.

7.2. Sukabinus lokomotyvą su prekinio sąstatu, mašinistas trumpu truktelėjimu turi patikrinti sukabinimo patikimumą. Lokomotyvo sukabinimą su keleiviniu arba prekinio keleiviniu ir pašto sąstatais bei sąstatu, kuris užtvirtintas specialiomis mechaninėmis atramomis – tikrinti tik pagal automatinį sankabų spynų signalines atšakas.

7.3. Prieš sujungiant lokomotyvo ir pirmutinio vagono žarnas vagonų tikrintojas privalo pranešti mašinistui apie prekinio traukinio sąstate esančius keleivinius vagonus, lokomotyvus, savaeigius sąstatus, apie sąstato prekinių vagonų pakrovimą (pakrauti, tušti), keleivinio traukinio vagonų skaičių, apie jo vagonus su išjungtais EOS arba vagonus su kitaip veikiančiais stabdžiais. Gavęs reikiamą informaciją, mašinistas privalo sureguliuoti mašinisto čiaupą pripildymo slėgiui pagal 3 lentelės arba 5.2.6 p. reikalavimus ir įjungti lokomotyvo oro skirstytuvą režimu pagal 5.2.7 p. reikalavimus. Anksčiau nurodytus sąstato ypatumus vagonų tikrintojas baigęs stabdžių veikimo patikrinimą turi įrašyti V-45 formos *Pažymoje apie traukinio stabdžius* (žr. 3 priedą; toliau – V-45 formos pažyma).

Prikabinus lokomotyvą prie sąstato ir perėjus mašinistui į darbo kabiną, mašinisto padėjėjas ar kitas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo įpareigotas darbuotojas, mašinisto nurodymu turi per galinį čiaupą prapūsti lokomotyvo stabdžių vamzdyną iš sąstato pusės (ne mažiau kaip tris kartus), sujungti lokomotyvo ir pirmojo vagono vamzdžio žarnas (prieš įjungiant maitinimo šaltinį, jeigu yra EOS), atidaryti galinį čiaupą: pirmiausia lokomotyvo, paskui vagono.

Mašinistas kartu su vagonų tikrintoju privalo patikrinti lokomotyvo ir pirmojo vagono automatinį sankabų susikabinimo kokybę, taip pat ar tinkamai sujungtos galinės stabdžių vamzdžio žarnos ir atidaryti galiniai čiaupai.

Kai lokomotyvas valdomas vieno mašinisto, vagonų tikrintojas, prikabinus lokomotyvą prie sąstato ir perėjus mašinistui į darbo kabiną, mašinisto nurodymu turi per galinį čiaupą prapūsti lokomotyvo stabdžių vamzdyną iš sąstato pusės, sujungti lokomotyvo ir pirmojo vagono vamzdžio žarnas (prieš įjungiant maitinimo šaltinį, jeigu yra EOS), atidaryti galinį čiaupą: pirmiausia lokomotyvo, paskui vagono.

7.4. Kai yra dauginė trauka, žarnas tarp lokomotyvų ir galinius čiaupus sujungia ir atidaro pirmojo lokomotyvo mašinisto padėjėjas, o šį darbą tikrina pirmojo lokomotyvo mašinistas (kartu su

kitų lokomotyvų mašinistais) ir atsako už jo kokybę. Be to, jei trauka dauginė, pirmojo lokomotyvo mašinistas kartu su kitų lokomotyvų mašinistais tikrina, ar kombinuotojo čiaupo (arba porinės traukos čiaupo) rankenėlės pasuktos į porinės traukos padėtį.

Kai yra dauginė trauka ir visus lokomotyvus valdo vieni mašinistai (be mašinisto padėjėjų), sujungti žarnas ir atidaryti galinius čiaupus tarp lokomotyvų turi antrojo lokomotyvo mašinistas.

Prikabinus lokomotyvą prie keleivinio sąstato ir perėjus į darbo kabiną bei atidarius galinius stabdžių vamzdyno čiaupus, mašinistas privalo pasukti mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį ir palaikyti (3-4) s, paskui pasukti į kelioninę padėtį ir toliau pildyti traukinio stabdžių vamzdyną.

7.5. Prikabinus lokomotyvą prie prekinio sąstato su pripildytu stabdžių vamzdynu, mašinistas turi slėgį vamzdyne padidinti tiek, kad jis būtų didesnis už normalų pripildymo slėgį. Tam reikia mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į I padėtį ir laikyti tol, kol išlyginamajame rezervuare slėgis (0,5-0,7) kg/cm² bus didesnis už pripildymo slėgį, kuriam sureguliuotas stabdžių čiaupas. Paskui mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

7.6. Prikabinus lokomotyvą prie prekinio sąstato, kurio stabdžiai prispausti arba stabdžių vamzdynas nepripildytas, prieš sujungiant žarnas ir atidarant galinius čiaupus, būtina lokomotyvą stabdyti mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare 1,5-1,7 kg/cm² dydžiu.

Sujungus rankoves ir atidarius galinius čiaupus tarp lokomotyvo ir pirmojo vagono, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į I padėtį ir laikyti joje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare (1,0-1,2) kg/cm² viršys pripildymo slėgį, kuriam sureguliuotas mašinisto čiaupas, po to mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

8. VAGONŲ STABDŽIŲ ĮRENGINIŲ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

8.1. Vagono stabdymo įrenginių techninės priežiūros reikalavimai

8.1.1. Atliekant vagonų techninę priežiūrą patikrinti:

a) mazgų ir detalių būklę bei susidėvėjimą, ar jų matmenys atitinka nustatytuosius. Pakeisti detales, kurių matmenys neatitinka leistinų nuokrypių arba neužtikrina, kad stabdžiai normaliai veiks;

b) ar tinkamai sujungtos stabdžių vamzdyno žarnos, ar atidaryti galiniai čiaupai tarp vagonų ir atskiriamieji čiaupai tarp stabdžių vamzdyno ir oro skirstytuvų, taip pat jų būklę bei tvirtinimo patikimumą, stabdžių žarnų Nr.369A galvutėse esančių elektrinių kontaktų paviršių (esant būtinybei nuvalyti juos švitrinio popieriumi, kurio grūdėtumas nuo 5 iki 63 mikronų). Sukabinus vagonus, kuriose įrengti du stabdžių vamzdynai, stabdžių žarnos sujungti vienoje pusėje nuo automatinio sankabų ašies, judėjimo kryptimi;

c) ar tinkamai pakabinta galinio vagono stabdžių vamzdyno žarna, ar patikimai uždarytas galinio vagono galinis čiaupas. Prekinio traukinio galinio vagono galinis stabdžių vamzdyno čiaupas uždarytoje padėtyje papildomai turi būti įtvirtintas 2 mm storio plienine viela;

d) ar tinkamais režimais įjungti oro skirstytuvai kiekviename vagone, atsižvelgiant į tai, ar yra automatinis režimas, taip pat į apkrovą į ašį ir trinkelį tipą;

e) sąstato stabdžių vamzdyno sandarumą, kuris turi atitikti šių Taisyklių normatyvus;

f) automatinio stabdžių veikimo jautrumą stabdant ir atleidžiant stabdžius. EOS veikimą sąstato tikrinti su elektros grandinės vientisumo patikra laiduose Nr.1,2, įsitikinant, kad nėra šių laidų trumpojo jungimosi tarpusavyje ar į vagono kėbulą. Taip pat patikrinti galinio vagono grandinės įtampą stabdymo režime. EOS veikimo patikrą atlikti nuo maitinimo šaltinio su stabilizuota 40 V įtampa. Šiuo atveju įtampos kritimas laidų Nr.1,2 elektros grandinėje stabdymo režime, perskaičiavus tikrinamo sąstato kiekvienam vagonui, turi būti ne didesnė kaip 0,5 V sąstatuose iki 20 vagonų, ir 0,3 V sąstatuose, kurie sudaryti iš daugiau nei 20 vagonų.

Blogai veikiančius oro skirstytuvus ir elektrinius orinius skirstytuvus pakeisti tvarkingais;

g) prieščiūžio ir greitinio reguliatorių veikimą keleiviniuose vagonuose su Vakarų Europos tipo stabdžiais pagal atskirą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nurodymą ir šių Taisyklių 8.1.7 p.;

h) ar vagonuose su automatinio režimo šakutė išlindusi pagal vagono įkrovą;

i) ar patikimai pritvirtinta kontaktinė plokštelė, atraminė sija ant vežimėlio ir automatinio režimo įtaisas, slopintuvo dalys ir slėgio relė ant gembės, atsileidusius varžtus užveržti;

j) svirtinės stabdžių pavaros reguliavimo tikslumą ir automatinį reguliatorių veikimą, stabdžių cilindų kotų išlindimą, kuris turi atitikti šių Taisyklių 4 lentelėje nurodytus dydžius.

4 lentelė. Vagonų stabdžių kotų išlindimas

V a g o n ų t i p a s	Išleidžiant iš techninės priežiūros punktų, mm	Didžiausias leidžiamas eksploatacijos metu, atliekant sustiprintą paprastąjį stabdymą (be automatinio reguliatoriaus), mm
Prekiniai: a) su ketinėmis trinkelėmis.....	<u>75-125</u> 40-100	175
b) su kompozicinėmis trinkelėmis.....	<u>50-100</u> 40-80	130
Prekiniai vagonai turintys individualią stabdymo įrangą kiekviename vežimėlyje: a) su ketinėmis trinkelėmis.....	<u>30-90</u> <u>25-65 (75)*</u>	-
b) su kompozicinėmis trinkelėmis.....	-	-
Keleiviniai: a) su ketinėmis ir kompozicinėmis trinkelėmis.....	<u>130-160</u> 80-120	180
b) RIC gabarito vagonai su KE, Dako, Erlikon oro skirstytuvais ir ketinėmis trinkelėmis	<u>105-115</u> 50-70	125
c) VL-RIC vagonai ant vežimėlių TVZ-CNII M su kompozicinėmis trinkelėmis....	<u>25-40</u> 15-30	75
(*) Vagonams, kurių ašidėžių mazgai su įrengtais adapteriais. PASTABOS: 1. Skaitiklyje - sustiprintas paprastas stabdymas, vardiklyje - stabdant pirmąją pakopą. 2. Keleivinių vagonų stabdžių cilindro koto išlindimas, kai trinkelė kompozicinė, nurodytas su sumontuotos ant koto apkabos ilgiu (70 mm).		

Svirtinė pvara turi būti sureguliuota taip, kad atstumas nuo jungiamosios movos galo iki automatinio reguliatoriaus apsauginio vamzdžio galo būtų ne mažesnis kaip 150 mm prekinų ir 250 mm – keleivinių vagonų, o prekinų vagonų su individualia stabdymo įranga kiekviename vežimėlyje – 50 mm automatiniams reguliatoriams RTRP-300 ir RTRP-675-M. Horizontaliųjų ir vertikaliųjų trauklių pasvirimo kampai turi būti tokie, kad svirtinė pvara normaliai veiktų tol, kol stabdžių trinkelės susidėvi iki leistino dydžio (jeigu vagono stabdžių cilindrai išdėstyti simetriškai ir vagonuose su individualia stabdymo įranga kiekviename vežimėlyje su naujomis stabdžių trinkelėmis, panaudojus sustiprintą paprastąjį stabdymą horizontali traukė iš stabdžių cilindro pusės turi būti statmena stabdžių cilindro ašiai arba turėti pasvirumą iki 10° nuo statmenos padėties

vežimėlio atžvilgiu. Jeigu vagonuose stabdžių cilindrai išdėstyti nesimetriškai, ir vagonuose su individualia stabdymo įranga kiekviename vežimėlyje su naujomis stabdžių trinkelėmis, tarpinės traukės turi būti pasviros ne mažiau kaip 20° į vežimėlio pusę);

k) stabdžių trinkelėlių storį ir jų padėtį ant ratų riedėjimo paviršių. Neleidžiama palikti prekinėlių vagonų stabdžių trinkelėlių, jeigu jos išsikiša nuo rato riedėjimo paviršiaus už išorinės briaunos daugiau kaip 10 mm. Neleidžiama, kad už išorinės rato briaunos išsikištų keleivinių ir refrižeratorinių vagonų trinkelės. Ketinės stabdžių trinkelės turi būti ne plonesnės kaip 12 mm. Kompozicinių stabdžių trinkelėlių su metaline nugarėle minimalus storis – 14 mm, su vielos tinklo kriauklais – 10 mm (trinkelės su vielos tinklo kriauklais atpažįstamos pagal frikcine medžiaga užpildytą ąselę). Keleivinių traukinių stabdžių trinkelėlių storis turi būti toks, kad užtikrintų vagono važiavimą be trinkelėlių keitimo iš traukinio formavimo stoties iki gražos punkto ir atgal. Šios rūšies traukinių stabdžių trinkelėlių storio normatyvai nustatomi praktiniais bandymais ir nurodomi vietinėse instrukcijose.

Stabdžių trinkelės storį tikrinti iš išorinės pusės, o kai jos susidėvėjusios netolygiai – 50 mm atstumu nuo labiau susidėvėjusio galo.

Aiškiai susidėvėjusią iš vidinės pusės (iš rato antibriaunio pusės) stabdžių trinkelę reikia pakeisti ir patikrinti stabdžio trinkelės laikiklį ir apkabą bei kitus mazgus. Aptiktus gedimus pašalinti.

l) stabdžių trinkelėlių reikiamą spaudimą, pagal viešosios geležinkelėlių infrastruktūros valdytojo patvirtintus stabdžių normatyvus.

Reikalaujamas traukinio stabdžių trinkelėlių spaudimas nurodytas Taisyklėlių 2 priede.

8.1.2. Prekiniuose vagonuose, kuriuose nesumontuoti automatiniai reguliatoriai, stabdžių cilindų kotų išlindimo normos, prieš didelio statumo ir ilgas nuokalnes, nustatomos vietinėse instrukcijose.

Vagonuose, kuriuose įrengtas svirtinės pavaros automatinis reguliatorius, jo pavara reguliuojama taip, kad kotas būtų išlindęs mažiausiai, kiek nustatyta atitinkamais normatyvais (5 lentelė).

Keleivinių vagonų svirtinę pavarą formavimo stotyse reguliuoti esant pripildymo slėgiui stabdžių vamzdyne $5,2 \text{ kg/cm}^2$ ir panaudojant sustiprintą paprastąjį stabdymą. Vagonuose be automatinėlių reguliatorėlių svirtinę pavarą reguliuoti koto išlindimo palaikymui, neviršijančio nustatyty normų vidutinio dydžio. Vagonuose su automatiniais reguliatoriais – reguliuoti koto išlindimo nustatyty normų vidutiniam dydžiui.

5 lentelė. Reguliatoriaus pavaros orientaciniai nustatomieji matmenys stabdžių svirtinei pavarai sureguliuoti

Vagono tipas	Stabdžių trinkelėlių tipas	Dydis „A“, mm *
--------------	----------------------------	-----------------

		Svirtinė pavara	Strypinė pavara
Prekinis, 4 ašių	Kompozicinės	35-50	140-200
	Ketinės	40-60	130-150
Prekinis, 8 ašių	Kompozicinės	30-50	-
Prekinis, su individualia stabdymo įranga kiekviename vežimėlyje	Kompozicinės	15-25	-
Refrižeratorinė 5 vagonų sekcija, pagaminta BMZ ir GDR	Kompozicinės	25-60	55-145
	Ketinės	40-75	60-100
Autonominis refrižeratorinis vagonas ARV	Kompozicinės	-	140-200
	Ketinės	-	130-150
Keleivinis vagonas, kurio tara:			
nuo 42 iki 47 t	Kompozicinės	25-45	140-200
	Ketinės	50-70	130-150
nuo 48 iki 52 t	Kompozicinės	25-45	120-160
	Ketinės	50-70	90-135
nuo 53 iki 65 t	Kompozicinės	25-45	100-130
	Ketinės	50-70	90-110
* Atstumas tarp regulatoriaus korpuso dangtelio ir pavaros atramos			

8.1.3. Draudžiama montuoti kompozicines trinkelės vagonuose, kurių svirtinė pavara suderinta ketinėms trinkelėms (t. y. horizontalių trauklių įveržimo velenėliai yra skylėse, esančiose toliau nuo stabdžių cilindro), ir atvirkščiai: neleidžiama montuoti ketinių trinkelės vagonuose, kurių svirtinė pavara suderinta kompozicinėms trinkelėms, išskyrus keleivinių vagonų aširačius su reduktoriais, kur iki 120km/h greičio gali būti naudojamos ketinės trinkelės.

Šešių ir aštuonių ašių prekinius vagonus leidžiama eksploatuoti su kompozicinėmis trinkelėmis.

8.1.4. Apžiūrint sąstatą stotyje, kurioje yra TVPP, turi būti nustatyti visi vagonų stabdžių įrenginių sutrikimai, o defektuotos detalės arba įtaisai pakeisti tvarkingais. Geležinkelio stotyje, kur nėra TVPP, aptikus vagone stabdžių įrangos gedimą, galima šį vagoną leisti su išjungta stabdymo įranga iki artimiausio TVPP, griežtai laikantis eismo saugos reikalavimų.

8.1.5. Prekinių traukinių formavimo punktuose ir keleivinių traukinių formavimo bei grąžos punktuose vagonų tikrintojai privalo patikrinti, ar tvarkingi ir kaip veikia stovėjimo stabdžiai, atkreipti dėmesį į tai, ar stabdžiai lengvai įjungiami bei ar tinkamai trinkelės prispaudžiamos prie ratų.

Taip stovėjimo stabdžius vagonų tikrintojai turi tikrinti ir stotyse, kurios yra prieš ilgas ir stačias nuokalnes bei turi TVPP.

8.1.6. Draudžiama prie traukinio sąstato prikabinti vagonus, kurių stabdymo įrenginiai turi bent vieną iš šių gedimų:

a) sugedęs oro skirstytuvas, elektrinis oro skirstytuvas (keleiviniame traukinyje), oro slėgio stabdžių cilindruose automatinio reguliavimo prietaisas, galinis arba atskiriamasis čiaupas, išleidžiamasis vožtuvas, stabdžių cilindras, rezervuaras;

b) pažeisti oro kanalai – įtrūkusios, įplyšusios, pratrintos, išsisluoksniavusios žarnos, oro vamzdžiai įlinkę, įlūžę, įtrūkę, nesandarūs jų sujungimai, susilpnėjęs oro vamzdžių tvirtinimas;

c) sugedusi mechaninė dalis – skersinės, trikampiai, svirtys, trauklės, pakabos, svirtinės pavaros automatinis reguliatorius, įtrūkusios arba išlūžusios apkabos detalės, išlūžusios trinkelės auselės, trinkelės netinkamai įtvirtintos apkaboje, be to, sugedę arba visai nėra oro slėgio stabdžių cilindruose automatinio reguliavimo prietaisų apsauginių įtaisų ir sijų, netipinis tvirtinimas, nestandartinės detalės ir vienkartiniai mazguose;

d) sugedęs stovėjimo stabdis;

e) susilpnėjęs detalių tvirtinimas;

f) nereguluota svirtinė pavarą;

g) trinkelės storis mažesnis kaip nurodytas šių Taisyklių 8.1.1 p.

8.1.7. Patikrinti orinių mechaninių prieščiūžio ir greitinio reguliatorių veikimą RIC vagonuose sustiprintu paprastuoju stabdymu, kai stabdys įjungtas keleiviniu režimu.

Patikrinti, kaip veikia kiekvieno vagono kiekvieno aširačio prieščiūžio reguliatorius. Tam tikslui per angą daviklio korpuse pasukti inercinį svarelį, kol iš tikrinamojo vežimėlio stabdžių cilindro per nuleidžiamąją vožtuvą išeis oras. Atleidus svarelį, jis pats turi grįžti į pradinę padėtį, o stabdžių cilindras prisipildyti suslėgto oro iki pirminio slėgio, kurį galima kontroliuoti manometru, įtaisytu ant vagono kėbulo šoninės sienelės.

Nuspausti greitinio reguliatoriaus mygtuką, esantį ant vagono šoninės sienelės. Slėgis stabdžių cilindruose turi pakilti iki nustatyto dydžio, o atleidus mygtuką slėgis cilindruose turi sumažėti iki pirminio.

Patikrintus vagonų stabdžius įjungti tokiu režimu, kuris atitiktų numatomą didžiausią traukinio greitį.

8.1.8. Patikrinti atstumą tarp jungiamųjų žarnų Nr. 369A galvučių ir vagonų apšvietimo tinklo elektrinio sujungimo kištukinių jungčių, kai jos sujungtos. Šis atstumas turi būti ne mažesnis kaip 100 mm.

9. STABDŽIŲ IŠDĖSTYMO IR ĮJUNGIMO TVARKA

9.1. Traukiniuose su lokomotyvų trauka

9.1.1. Draudžiama prikabinti prie traukinio vagonus, kuriems neatlikta techninė priežiūra ir nėra įrašo V-14 formos *Vagonų techninės priežiūros apskaitos žurnale*.

9.1.2. Prieš išleidžiant traukinį iš stoties, kurioje yra TVPP, taip pat iš traukinių formavimo stoties arba stambaus krovinių pakrovimo punkto visų vagonų stabdžiai turi būti įjungti ir gerai veikti. Išimtiniais atvejais vagonai gali būti traukinyje su išjungtais stabdžiais, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

Lokomotyvų ir tenderių stabdžius (išskyrus neveikiančius tenderius, kurie neturi tuščiojo stabdymo režimo) prijungti prie stabdžių vamzdyno.

9.1.3. Prekinius traukinius, kuriuose yra specialių bestabdžių riedmenų arba vagonų su sprogstamaisiais ir ypatingai pavojingais krovinių, kurių automatiniai stabdžiai išjungti, leidžiama transportuoti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka, neviršijant šių reikalavimų:

a) prie prekių traukinių leidžiama prikabinti bestabdžius arba su išjungtais stabdžiais riedmenis ne daugiau kaip aštuonias ašis vienoje vietoje, o traukinio gale prieš du paskutinius vagonus – ne daugiau kaip keturias ašis. Paskutiniai du vagonai turi turėti tvarkingus ir įjungtus automatinis stabdžius;

b) kelionėje sugedus vieno arba dviejų paskutinių vagonų automatinis stabdžiams ir nesant galimybės juos sutaisyti, pirmoje stotyje vagonus perstatyti taip, kad traukinio gale būtų du vagonai su veikiančiais automatinis stabdžiais.

9.1.4. Keleiviniuose bei pašto ir bagažo traukiniuose turi būti įjungti visi keleivinio tipo oro skirstytuvai, prekiniuose traukiniuose – visi krovinių tipo oro skirstytuvai.

9.1.5. Keleiviniai traukiniai turi būti stabdomi EOS; jei keleivinio traukinio sąstata yra keleivinių RIC gabarito vagonų su įjungtais automatinis stabdžiais ir prekių vagonų, turi būti stabdomi oriniais stabdžiais. Jeigu kelionės metu sugenda EOS, mašinistas privalo apie tai informuoti ESD ir gauti leidimą (įsakymą) tolimesniam traukinio valdymui iki artimiausio TVPP su oriniais stabdžiais, kur gedimas turi būti pašalintas.

Keleivinių traukinių valdymui turi būti naudojami lokomotyvai, kuriuose įrengti EOS.

Kai keleiviniai traukiniai važiuoja didesniu kaip 120 km/h greičiu, dubliuotas EOS laidų Nr. 1 ir Nr. 2 maitinimas turi būti išjungtas.

Išimties tvarka prie keleivinių traukinių su EOS galo leidžiama prikabinti ne daugiau kaip du keleivinius vagonus, kuriuose nėra EOS, bet yra tvarkingas automatinis stabdys. Apie tai įrašoma V-45 formos pažymoje.

Sugedus EOS ne daugiau kaip dviejuose vagonuose, atjungti šių vagonų elektrinius oro skirstytuvus nuo elektros grandinės gnybtų paskirstymo dėžutėse. Šie vagonai toliau turi važiuoti automatinio stabdžio režimu iki artimiausio TVPP, kuriame sugedę įtaisai turi būti pakeisti ar suremontuoti ir apie tai įrašyta V-45 formos pažymoje.

Traukiniui atvykus į stotį kurioje yra TVPP, lokomotyvo mašinistas kartu su vagonų tikrintoju turi imtis priemonių EOS gedimo priežastims nustatyti.

Draudžiama iš formavimo stočių ir grąžos punktų išleisti keleivinius traukinius tik su automatiniais stabdžiais, jeigu juose įrengti EOS, išskyrus šiame punkte išvardintus atvejus.

9.1.6. Į keleivinių traukinių sąstatus draudžiama kabinti prekinis vagonus.

9.1.7. Keleiviniuose traukiniuose, kuriuose yra ne daugiau kaip 20 vagonų, oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti trumpojo traukinio režimu „K“. Formuojant keleivinius traukinius iš daugiau kaip 20 vagonų, oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti ilgojo traukinio režimu „D“. Oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti trumpojo traukinio režimu „K“, kai keleivinio traukinio sąstatą sudaro nuo 20 iki 25 vagonų, leidžiama tik viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo atskiru nurodymu.

9.1.8. Tarptautinio susisiekimo keleivinių vagonų „KE“ sistemos stabdžius įjungti keleiviniu režimu, kai važiuojama ne didesniu kaip 120 km/h greičiu. Kai greitis didesnis, įjungti greitinį stabdymo režimą. Draudžiama įjungti greitinį stabdymo režimą, kai nėra arba sugedęs greitinio reguliatoriaus daviklis arba nors vienas prieščiūžio įtaiso daviklis. Keleivinius vagonus su „KE“ sistemos stabdžiais vežti prekinuose traukiniuose su išjungtais stabdžiais, jeigu sąstato stabdžiai įjungti lygumos režimu, ir su įjungtu stabdžių kroviniu režimu, jeigu sąstato stabdžiai įjungti kalnų režimu. Jeigu vietinio susisiekimo keleivinio traukinio sąstate yra vienas vagonas su Vakarų Europos geležinkelių riedmenų tipo stabdžiais, leidžiama šio vagono stabdį išjungti, jeigu traukinyje 100 t svoriui pasiekama vidutinė mažiausia leistina stabdžių spaudimo jėga, neįskaitant išjungto stabdžio.

9.1.9. Keleivinių traukinių lokomotyvai, traukiantys daugiau kaip 25 vagonų sąstatus, turi turėti EOS automatinio įjungimo įtaisus, kurie suveikia traukinyje atidarius stabdomąjį čiaupą. Sugedus kelyje tokio traukinio EOS, leidžiama važiuoti naudojantis automatiniais stabdžiais iki pirmos stoties, kurioje būtina sutvarkyti EOS. To nepadarius, traukinys turi būti perskirtas į du traukinius.

9.1.10. Prekinuose traukiniuose, kuriuose stabdžių vamzdyno pripildymo slėgis nustatytas nuo 4,8 kg/cm² iki 5,2 kg/cm² ir prekinuose keleiviniuose traukiniuose, leidžiama kartu naudoti

krovininio ir keleivinio tipų oro skirstytuvus. Krovininio tipo oro skirstytuvai Nr.483 turi būti nustatyti lygumos režimu, jų kroviniai jungikliai nustatyti pagal Taisyklių 9.1.11 p. nuostatas. Oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti ilgojo traukinio režimu.

Jeigu prekiniaame traukinyje yra ne daugiau kaip du keleiviniai vagonai, jų oro skirstytuvus išjungti (išskyrus du paskutinius vagonus). Keleivinius vagonus su diskinais stabdžiais prekių traukinių sąstatuose galima transportuoti ne daugiau kaip du ir su išjungtais stabdžiais.

9.1.11. Prekiniuose vagonuose, kuriuose neįrengti automatiniai režimai ir stabdžių trinkelės ketinės, oro skirstytuvus įjungti:

- a) pakrautuoju režimu, kai vagono ašies apkrova yra didesnė kaip 6 t;
- b) vidutiniu režimu, kai vagono ašies apkrova yra nuo 3 t iki 6 t imtinai;
- c) tuščiuoju režimu, kai vagono ašies apkrova yra mažesnė kaip 3 t.

Prekiniuose vagonuose, kurių trinkelės kompozicinės, oro skirstytuvus įjungti:

- a) tuščiuoju režimu, kai ašies apkrova yra iki 6 t imtinai;
- b) vidutiniu režimu, kai ašies apkrova yra didesnė kaip 6 t.

Prekių vagonų oro skirstytuvus pakrautuoju režimu galima įjungti, tik pagal atskirą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimą, važiuojant atskiromis geležinkelio linijomis, kai vagonų ašinė apkrova yra ne mažesnė kaip 20 t.

9.1.12. Vagonuose su automatiniu režimu arba jei ant kėbulo užrašyta „Vienarežimis“, oro skirstytuvus įjungti:

- a) pakrautuoju režimu kai stabdžių trinkelės ketinės;
- b) vidutiniu režimu, kai stabdžių trinkelės kompozicinės;

c) pakrautuoju režimu, kai stabdžių trinkelės kompozicinės galima įjungti tik pagal atskirą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimą, važiuojant atskiromis geležinkelio linijomis, kai vagonų ašinė apkrova yra ne mažesnė kaip 20 t. Šiuose vagonuose oro skirstytuvus įjungti tuščiuoju režimu draudžiama.

9.1.13. Prekiniuose traukiniuose oro skirstytuvus būtina įjungti kalnų režimu prieš ilgas 0,018 statumo ir statesnes nuokalnes, o perjungti oro skirstytuvus į lygumos režimą tik pravažius šį nepalankų ruožą, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatytuose vietose. Lokomotyvuose, kuriuose įrengti EDS, įvertinus vietines sąlygas ir atlikus bandomuosius važiavimus bei leidus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, ilgose didelio statumo nuokalnėse oro skirstytuvus galima įjungti lygumos režimu:

- a) iš krautų vagonų suformuotais sąstatais – iki 0,020 imtinai;
- b) iš tuščių vagonų suformuotais sąstatais – iki 0,025 imtinai;
- c) didesnio statumo nuokalnėse – tik viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui leidus.

9.1.14. Refrižeratorinių vagonų oro skirstytuvų režimus įjungti tokia tvarka:

- a) visus tuščių vagonų, taip pat krovinių vagonų su tarnybine patalpa penkių vagonų sekcijoje automatinis stabdžius su ketinėmis stabdžių trinkelėmis įjungti tuščiuoju režimu;
- b) kai pakrautų vagonų ašies apkrova yra iki 6 t imtinai – vidutiniu ju;
 - c) kai ašies apkrova didesnė kaip 6 t – pakrautu ju stabdymo režimu.
- d) tarnybinių, dyzelinių ir mašininių vagonų automatinis stabdžius, taip pat vagonų su vidaus degimo variklio skyriumi penkių vagonų sekcijose, stabdžius įjungti vidutiniu ju režimu ir perjungiklį įtvirtinti.

Refrižeratoriniuose vagonuose su svirtine stabdžių pavara, kurios konstrukcija leidžia eksploatuoti stabdžius tiek su ketinėmis, tiek su kompozicinėmis stabdžių trinkelėmis (horizontaliosios svirtys turi dvi skylės įveržimo velenėliams įstatyti), kai sumontuotos kompozicinės trinkelės, stabdymo režimus įjungti:

- a) kroviniuose refrižeratoriniuose vagonuose – tuščiuoju režimu esant ašinei apkrovai iki 6 t ir vidutiniu ju režimu esant ašinei apkrovai virš 6 t;
- b) tarnybiniuose, dyzeliniuose ir mašininiuose vagonuose, taip pat vagonuose su dyzelio skyriumi penkių vagonų sekcijose – vidutiniu ju stabdymo režimu ir perjungiklį įtvirtinti.

Automatinis stabdžius tarnybinių, dyzelinių ir mašininių vagonų, taip pat vagonų su vidaus degimo variklio skyriumi penkių vagonų sekcijose su svirtine pavara, kurią galima eksploatuoti tik su ketinėmis stabdžių trinkelėmis (horizontaliojoje svirtyje yra viena skylė įveržimo velenėliui įstatyti), kai sumontuotos kompozicinės stabdžių trinkelės, įjungti tuščiuoju stabdymo režimu ir režimų perjungiklį užfiksuoti.

Leidžiama atskiru viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimu refrižeratoriniam sąstatui važiuoti iki 120 km/h greičiu.

Prekiniams traukiniams, kurių svoris didesnis kaip 8,3 tūkst. t. ir stabdžių valdymas vyksta tik iš priekinio lokomotyvo, leidžiama važiuoti geležinkelio linijomis tik naudojant specialias radijo kanalu valdomas traukinio stabdžių sistemas. Šių sistemų naudojimą nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

9.1.15. Traukinio sąstato, taip pat pavienių arba keleto prie traukinių prikabinamų vagonų automatinis stabdžius tam tikru stabdymo režimu įjungia:

- a) stotyse kur yra TVPP – vagonų tikrintojai;
- b) tarpinėse stotyse, kur nėra vagonų tikrintojų, - darbuotojai, įpareigoti viešosios geležinkelio infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka;
- c) tarpstočiuose, iškrovus dozuojamuosius hoperius ir savivarčius vagonus – darbuotojai aptarnaujantys šį traukinį.

9.1.16. Vagonų krovinio svorį nustatyti pagal E-1 formos Traukinio kelionės lapus.

Nustatant krovinio svorį, leidžiama orientuotis pagal lingių įtaiso nusėdimą ir vežimėlio CNII-Ch3 amortizatoriaus kylio padėtį frikcinės plokštelės atžvilgiu: jeigu viršutinė amortizatoriaus kylio plokštuma yra aukščiau nei frikcinės plokštelės galas – vagonas tuščias, jeigu viršutinė kylio plokštuma ir frikcinės plokštelės galas viename lygyje – vagono ašies apkrova yra (3-6) t.

9.1.17. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimu, tam tikros rūšies prekinis vagonas su kompozicinėmis stabdžių trinkelėmis galima naudoti su įjungtu oro skirstytuvo pakrautuoju režimu.

9.2. Lokomotyvuose, naudojant dauginę trauką

9.2.1. Prie sąstato prikabinutų dviejų ir daugiau veikiančių lokomotyvų stabdžiai turi būti įjungti į bendrą stabdžių tinklą. Oro skirstytuvų įjungimo režimai nustatomi pagal šių Taisyklių 5.2.7 p.

9.2.2. Prikabinus prie sąstato du ar daugiau veikiančių lokomotyvų, jų mašinistai (išskyrus pirmojo traukiančiojo) privalo kombinuotojo čiaupo rankenėlę pasukti į porinės traukos padėtį (uždaryta) neatsižvelgdami į tai, ar yra blokavimo įtaisas Nr. 367, o mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į VI padėtį. Lokomotyvuose, turinčiuose staigaus sustojimo įtaisas, mašinisto čiaupo rankenėlė abiejose kabinose (išskyrus pirmąjį traukiantįjį) turi būti pasukta į V padėtį.

Be to, valdant EOS būtina abiejose prikabinamų lokomotyvų kabinose papildomai išjungti šių stabdžių maitinimo šaltinį ir atjungti valdymo bloką nuo linijinio laido bendruoju EOS maitinimo šaltinio jungikliu.

9.2.3. Traukinių, kurie važiuoja su dviem ar daugiau veikiančių (traukiančių) lokomotyvų visame ruože, traukinio priekyje turi būti lokomotyvas, turintis galingesnį kompresorių.

9.2.4. Prikabinus stumtuvą traukinio gale ir jo automatinį stabdį prijungus prie bendro stabdžių vamzdyno, stumtuvo mašinistas turi pasukti kombinuotojo čiaupo rankenėlę į porinės traukos padėtį, o mašinisto čiaupo rankenėlę – į VI padėtį, po to mašinisto padėjėjas privalo sujungti galinio vagono ir lokomotyvo stabdžių vamzdyno žarnas ir atidaryti tarp jų esančius galinius čiaupus.

Lokomotyvuose, turinčiuose staigaus stabdymo įtaisas, mašinisto čiaupo rankenėlė turi būti pasukta į V padėtį. Po to priekinio lokomotyvo mašinistas privalo pripildyti viso traukinio stabdžių tinklą.

Jeigu stumtuvo automatinis stabdis, kurį valdo vienas mašinistas, turi būti prijungtas prie traukinio stabdžių vamzdyno, stumtuvo prikabinimo prie sąstato ir atkabinimo operacijas atlieka

vagonų tikrintojas. Stotyse, kuriose nėra vagonų tikrintojų, prikabinimo prie sąstato ir atkabinimo operacijas atlieka kitas darbuotojas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

9.2.5. Traukiančiuose lokomotyvuose ir stumtuvuose, kuriuose įrengti mašinistų čiaupai su nuotolinio valdymo funkcija, ji atjungiama remiantis šių mašinisto čiaupų naudojimo instrukcijose nustatyta tvarka.

9.3. Neveikiančiuose lokomotyvuose ir savaeigiuose sąstatuose

9.3.1. Neveikiantys lokomotyvai traukiniuose gali būti vežami po vieną, taip pat sujungti po keletą (junginys). Neveikiantys savaeigiai sąstatai vežami atskirais vagonais, sekcijomis arba sąstatais. Šiuo atveju lokomotyvų ir savaeigių sąstatų stabdžių vamzdžio žarnos sujungiamos su bendru traukinio stabdžių vamzdynu; visos nesujungtos oro maitinimo vamzdžių galinės žarnos turi būti nuimtos nuo riedmenų, o jų galiniai čiaupai uždaryti, išskyrus lokomotyvuose kurie siunčiami ESD nurodymu dėl lokomotyvų skaičiaus suregulavimo.

9.3.2. Vežant neveikiančius lokomotyvus ir savaeigius sąstatus, kai yra stabdžių čiaupai Nr. 328, 394 ir 395, atskiriamuosius ir kombinuotuosius čiaupus uždaryti; kai yra stabdžių čiaupai Nr. 334 ir 334E, porinės traukos čiaupus uždaryti; mašinisto čiaupų rankenėlės nustatyti kaip porinei traukai; čiaupus į EOY uždaryti. Elektros energijos maitinimo šaltinį atjungti nuo EOS grandinių.

Lokomotyvuose, kuriuose automatinis stabdys veikia per pagalbinio stabdžio čiaupą Nr. 254, vienoje iš kabinų visus atskiriamuosius čiaupus oro vamzdynuose, einančiuose į šį čiaupą, atidaryti. Jei yra blokavimo įtaisas Nr. 367, jį įjungti toje pačioje kabinoje, o kombinuotojo čiaupo rankenėlę pasukti į porinės traukos padėtį. Kitoje kabinoje blokavimo įtaisas turi būti išjungtas, o kombinuotojo čiaupo rankenėlę pasukta į porinės traukos padėtį. Jeigu automatinis stabdys veikia nepriklausomai nuo čiaupo Nr. 254, tai oro vamzdžiuose nuo šio čiaupo visus atskiriamuosius ir kombinuotuosius čiaupus reikia uždaryti, o blokavimo įtaisus kabinose išjungti.

Jeigu neveikiančiame lokomotyve įjungtas vienas arba keletas pagrindinių oro rezervuarų, čiaupas oro vamzdyne, jungiančiame per atbulinį vožtuvą stabdžių ir maitinimo vamzdynus, turi būti atidarytas. Savaeigiuose sąstatuose, kurių stabdžių cilindrai pripildomi per slėgio relę, turi būti įjungtas įtaisas, leidžiantis juos traukti neužvedus jų vidaus degimo variklio.

Lokomotyvuose, kuriuose įrengti mašinistų čiaupai su nuotolinio valdymo funkcija, ji atjungiama remiantis šių mašinisto čiaupų naudojimo instrukcijose nustatyta tvarka.

Neveikiančiame lokomotyve visų čiaupų rankenėlės turi būti užplombuotos šių Taisyklių 9.3.2 p. nurodytose padėtyse.

Neveikiančiuose garvežiuose automatinis stabdžius su krovinio tipo oro skirstytuvais įjungti tuščiuoju režimu, o elektrovežiuose ir šilumvežiuose oro skirstytuvus Nr.483 įjungti vidutiniu ir lygumos režimais.

Perjungti krovinio tipo oro skirstytuvus į kalnų režimą galima tik atsižvelgus į didžiausią lemiamą nuokalne geležinkelio linijoje, viešosios geležinkelio infrastruktūros valdytojo leidimu.

Junginiuose, suformuotuose iš neveikiančių keleivinių lokomotyvų, oro skirstytuvus Nr.292 įjungti trumpojo traukinio režimu, o prekinio traukinio sąstate arba prekinį traukinį lokomotyvų junginyje – ilgojo traukinio režimu.

Junginį traukiančiame lokomotyve oro skirstytuvą Nr. 483 įjungti pakrautuoju režimu.

9.3.3. Vežant junginiais neveikiančius keleivinius garvežius, turinčius trigubą vožtuvą Nr.5, užaklinti vožtuvo korpusė esančią atmosferinę skylę, per kurią paprastojo stabdymo metu iš atsarginio rezervuaro paprastai išleidžiamas oras. Priekinio traukiančiojo lokomotyvo mašinisto čiaupą sureguliuoti taip, kad rankenėlei esant kelioninėje padėtyje junginio stabdžių vamzdyje būtų 4,5 kg/cm² pripildymo slėgis.

9.3.4. Vežant vieną neveikiantį savaeigį sąstatą arba junginį, suformuotą iš šių sąstatų vagonų, oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti trumpojo traukinio režimu, jeigu junginyje yra ne daugiau kaip 20 vagonų. Jeigu junginyje yra daugiau kaip 20 vagonų, taip pat nepriklausomai nuo vagonų skaičiaus, kai junginys yra prekiniam traukinyje, oro skirstytuvus Nr. 292 įjungti ilgojo traukinio režimu.

9.3.5. Junginiai su išjungtais stabdžiais gali būti vežami tik tuomet, kai neįmanoma sutvarkyti automatinį stabdžių. Šiuo atveju junginio gale turi būti prikabinėti du tušti keturašiai vagonai su veikiančiais ir įjungtais automatiniais stabdžiais.

Be to, neveikiančių lokomotyvų, savaeigių sąstatų vagonų ir tenderių skaičius junginyje nustatomas atsižvelgiant į būtiną stabdžių spaudimą, kuris, atsižvelgiant į traukiančiojo lokomotyvo ir vagonų svorį bei jų stabdžius, turi būti 100-ui t junginio svorio ne mažiau kaip 6 t nuokalnėse iki 0,010 statumo imtinai, ne mažiau kaip 9 t nuokalnėse iki 0,015 ir ne mažiau kaip 12 t nuokalnėse iki 0,020 imtinai.

Junginys turi turėti stovėjimo stabdžius, atitinkančius normatyvų reikalavimus. Kai neveikiančiuose lokomotyvuose išjungti automatiniai stabdžiai, junginys gali važiuoti ne didesniu kaip 25 km/h greičiu.

9.3.6. Vežamų atskirų tenderių automatinį stabdžių oro skirstytuvai turi būti įjungti tuščiuoju režimu.

9.3.7. Junginių sudarymo punktuose stabdžių cilindų kotų išlindimą reikia reguliuoti pagal šių Taisyklių 2 lentelėje nurodytus reikalavimus.

9.3.8. Palydovai, lydintys neveikiantį junginį arba vieną lokomotyvą turi būti instruktuoti ne tik bendrais bruožais apie junginio lydėjimą, bet ir mokėti stabdymo priemonių naudojimo vežamuose lokomotyvuose (junginiuose) taisykles, žinoti stabdžių tikrinimo tvarką junginyje ir oro skirstytuvų režimų perjungimą.

10. BŪTINAS STABDŽIŲ SKAIČIUS TRAUKINYJE

10.1. Visi iš geležinkelio stoties išleidžiami traukiniai turi būti su stabdžiais, užtikrinančiais stabdžių trinkelį spaudimą pagal stabdžių normas, nurodytas šių Taisyklių 2 priede.

Vagonų stabdžių trinkelį apskaičiuotieji spaudimai nurodyti 2 priedo 2.1 ir 2.2 lentelėje, o lokomotyvų, tenderių, savaeigių sąstatų – 2 priedo 2.3 lentelėje.

Kompozicinių stabdžių trinkelį spaudimo į keleivinių vagonų ašis apskaičiuotąsias jėgas imti perskaičiavus į ketinių trinkelį spaudimo jėgas pagal 2 priedo 2.1 ir 2.2 lenteles;

Išskirtiniais atvejais kelionėje sugedus atskirų vagonų automatiniais stabdžiams, kai stabdžių trinkelį spaudimas mažesnis nei numato normatyvai (žr. 2 priedą), traukinys iš tarpinės geležinkelio stoties gali būti nuvežtas iki pirmosios stoties, kurioje yra TVPP. Mašinistui įteikiamas įspėjamasis lapelis apie greičio ribojimą. Tokių traukinių išleidimo ir važiavimo tvarką nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

10.2. Prekinių, pašto ir bagažo vagonų faktinį svorį traukinių sąstatuose nustatyti pagal traukinio dokumentus, įskaitinį lokomotyvų svorį ir stabdančiųjų ašių skaičių – pagal 2 priedo 2.5 lentelės duomenis; keleivinių vagonų svorį nustatyti pagal užrašus ant vagonų kėbulo arba rėmo.

Keleivių, nešulių, įrankių, inventoriaus ir kitų kelionės reikmenų svorį skaičiuoti:

- a) „Lux“ klasės ir minkštųjų vagonų, kuriuose yra iki 20 vietų – 2,0 t;
- b) kitų minkštųjų ir sėdimųjų „Lux“ klasės vagonų – 3,0 t;
- c) kupinių – 4,0 t;
- d) kupinių su sėdimomis vietomis – 6 t.
- e) paprastųjų miegamųjų (ne kupinių) ir sėdimųjų 1-os klasės – 6,0 t;
- f) sėdimųjų 2-os ir 3-ios klasės – 9,0 t;
- g) restorano vagonų – 6,0 t.

10.3. Dėl automatinių stabdžių gedimo tarpstotyje sustoję prekiniai, prekiniai keleiviniai bei pašto ir bagažo traukiniai turi būti su neleidžiančiais riedėti stovėjimo stabdžiais ir turėti ratstabdžius pagal 2 priedo 2.6 lentelėje nurodytas normas.

10.4. Kai kelionėje sugenda viso traukinio automatiniai stabdžiai, toliau važiuoti galima tikrai juos sutvarkius. Kitu atveju traukinys iš tarpstočio nuvelkamas pagalbinio lokomotyvu viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

11. TRAUKINIŲ SU LOKOMOTYVŲ TRAUKA STABDŽIŲ TIKRINIMAS

11.1 Bendrosios nuostatos

11.1.1. Nustatytos dvi stabdžių tikrinimo rūšys: ištisinis ir dalinis. Traukinių automatinis stabdžius tikrinti stotyse ir tarpstočiuose.

Atliekant ištisinį stabdžių tikrinimą, tikrinama stabdymo įrenginių techninė būklė, stabdžių vamzdyno vientisumas ir sandarumas, visų vagonų stabdžių veikimas, skaičiuojamas stabdžių trinkelės spaudimas traukinyje ir stovėjimo stabdžių skaičius. Tikrinimo metu nustatytus stabdžių įrangos gedimus, būtina juos pašalinti.

Atliekant dalinį tikrinimą, tikrinamas stabdžių vamzdyno sandarumas (išskyrus keleivinių traukinių) ir vientisumas pagal dviejų paskutiniųjų vagonų stabdžių veikimą.

Jeigu dalinis tikrinimas atliekamas po ištisinio tikrinimo stacionariu įrenginiu, tai vagonų tikrintojas ir mašinistas iš lokomotyvo turi patikrinti traukinio stabdžių vamzdyno sandarumą.

Keičiantis lokomotyvų brigadoms priimančias lokomotyvą mašinistas privalo patikrinti prekinį traukinių stabdžių vamzdyno sandarumą.

Tikrinant prekinio traukinio automatinis stabdžius, nustatomas galimas stabdžių vamzdyno sandarumo kitimo dydis ir priekinės traukinio dalies vagonų stabdžių veikimas arba kontroliuojamas stabdžių vamzdyno praeinamumas pagal jame esantį slėgį traukinio gale.

11.1.2. Ištisinis stabdžių tikrinimas atliekamas iš stacionaraus įrenginio su automatiniais parametrais registravimu arba lokomotyvo, dalinis – tik iš lokomotyvo.

11.1.3. Tikrinamus traukinio automatinis stabdžius iš lokomotyvo valdo mašinistas, o tikrinant stacionariu įrenginiu su automatiniais parametrais registravimu - vagonų tikrintojas arba TVPP operatorius. Sąstato stabdžių veikimą ir jų tinkamą įjungimą tikrina vagonų tikrintojas.

11.1.4. Po ištisinio traukinio automatinis stabdžių tikrinimo, o taip pat po dalinio, jeigu prieš tai stotyje buvo atliktas ištisinis tikrinimas stacionariu įrenginiu su automatiniais parametrais registravimu, vagonų tikrintojas (arba kitas asmuo, atlikęs ištisinį automatinis stabdžių veikimo tikrinimą) surašo ir įteikia mašinistui V-45 formos pažymą. Ši pažyma surašoma dviem

egzemplioriais per kalkę. Pažymos originalas perduodamas lokomotyvo mašinistui, o kopiją šių pažymų knygutėje septynias paras saugo stabdžius patikrinęs asmuo.

Ištisinio traukinio automatinių stabdžių tikrinimo rezultatai stacionariu įrenginiu su automatiniu parametų registravimu, turi būti saugomi elektroninėje laikmenoje ir atspausdinti ant popieriaus. Ant popieriaus atspausdinti tikrinimo rezultatai su V-45 formos pažymos kopija privalo būti saugomi ne mažiau kaip 7 paras pas TVPP viršininką ar kitą atsakingą darbuotoją.

Mašinistas V-45 formos pažymą turi saugoti iki kelionės pabaigos, o atvykęs į depą atiduoti ją kartu su greičio matavimo juosta ar važiavimo duomenų registro laikmena RK.

Jeigu keičiasi lokomotyvų brigados neatkabinant lokomotyvo, tai perduodantis mašinistas privalo V-45 formos pažymą perduoti lokomotyvą perėmusiam mašinistui. Pastarasis perduodančio mašinisto kelionlapio pastabų skiltyje užrašo „Traukinio Nr. V-45 formos pažymą, kurioje faktinis traukinio stabdžių trinkelį spaudimas (įrašyti duomenis iš V-45 formos pažymos), gavau iš mašinisto (pažymą perdavusio mašinisto pirma vardo raidė ir pavardė, pažymą perėmusio mašinisto parašas, vardo pirma raidė ir pavardė, depo pavadinimas)“.

11.1.5. Stabdžių vamzdyno sandarumą su lokomotyvu turi tikrinti mašinistas ir vagonų tikrintojas, atlikdami ištisinį automatinių stabdžių tikrinimą, taip pat ir dalinį, jeigu jis atliekamas po tikrinimo stacionariu įrenginiu su automatiniu parametų registravimu. Kitais atvejais atliekant dalinį traukinio automatinių stabdžių tikrinimą vagonų tikrintojui dalyvauti nebūtina.

Mašinistui išduodamoje V-45 formos pažymoje traukinio lokomotyvo stabdžių vamzdyno sandarumo tikrinimo lokomotyvu išvadą užrašo vagonų tikrintojas, patikrinęs automatinius stabdžius; kitais atvejais – mašinistas, pasirašydamas V-45 formos pažymoje.

11.1.6. Tarpinėse stotyse ir pralankose, kur nėra etatinių vagonų tikrintojų, traukinių automatinius stabdžius tikrina iš artimiausių TVPP atsiųsti tikrintojai arba kiti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka paskirti darbuotojai, išmokyti stabdžių tikrinimo operacijų ir išlaikę TNN, ST, ET ir šių Taisyklių reikalavimų egzaminus, atestuoti ir instrukuoti kaip saugiai atlikti šį darbą.

Stotyse, kuriose nėra vagonų tikrintojų, galinių vagonų automatiniams stabdžiams tikrinti, atliekant keleivinių traukinių dalinį tikrinimą, pasitelkiami vagonų palydovai, o prekinių traukinių, darbuotojai, apmokyti ir atestuoti bei instrukuoti saugiai atlikti automatinių stabdžių tikrinimo operacijas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

Keleivinių traukinių stabdžių tikrinimui tarpstočiuose pasitelkiami traukinio viršininkas (traukinio elektromechanikas) ir vagono palydovai, o prekinių traukinių stabdžius tarpstočiuose tikrina lokomotyvo brigada.

Valdant prekinis, keleivinius traukinius ir savaeigius sąstatus vienam mašinistui, dalinį traukinio stabdžių tikrinimą gali atlikti pats mašinistas arba šiam darbui gali būti pasitelkiami kiti traukinyje esantys darbuotojai, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

11.1.7. Stotyje, kurioje yra TVPP, prikabinus prie vieninio lokomotyvo nesvarbu kiek vagonų, šių vagonų apžiūrą ir automatinių stabdžių ištisinį tikrinimą atlieka vagonų tikrintojai, remiantis TNN ir Taisyklių reikalavimais.

Stotyse, kuriose nėra vagonų parengimo vežimams punktų arba TVPP, kiekvienas vagonas, kuris bus prikabinamas prie traukinio, turi būti apžiūrėtas ir parengtas važiuoti iki artimiausios stoties, turinčios TVPP. Traukinių pateikimo techninei priežiūrai ir jų parengtumo įforminimo tvarką, taip pat vagonų apžiūros ir remonto tvarką prieš prikabinant juos prie traukinio stotyse, kuriose nėra vagonų parengimo vežimams punktų arba TVPP, nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas. Tokiose stotyse prie pravažiuojančio lokomotyvo prikabinus ne daugiau kaip penkis vagonus, atlikus apžiūrą ir automatinių stabdžių patikrinimą, V-45 formos pažyma lokomotyvo mašinistui neįteikiama, o duomenis apie traukinio svorį, stabdžių trinkelį spaudimą, atsižvelgdamas į svorį ir lokomotyvo stabdymo priemones, stabdžių tikrinimo laiką, datą, stabdžių vamzdžio sandarumą, lokomotyvo mašinistas užrašo į lokomotyve laikomą T-44 formos žurnalą ir pasirašo. Tvarkingi automatiniai stabdžiai turi būti įjungti tam tikru stabdymo režimu, išskyrus numatytus specialių krovinių vežimo atvejus. Paskutinių dviejų traukinio vagonų automatiniai stabdžiai turi būti įjungti ir gerai veikti. Didžiausias traukinio važiavimo greitis nustatomas pagal faktinį stabdžių trinkelį spaudimą, atsižvelgus į svorį ir lokomotyvo stabdymo priemones. Atvykęs į depą mašinistas duomenis apie stabdžių tikrinimą tarpinėje stotyje turi užrašyti mašinisto kelionlapio pastabų skylyje.

Be V-45 formos pažymos traukinys važiuoja iki pirmos stoties, turinčios TVPP, kuriame turi būti atliktas automatinių stabdžių patikrinimas ir mašinistui išduota V-45 formos pažyma.

11.1.8. Prieš išleidžiant traukinį stabdžius tikrinti pripildžius stabdžių vamzdyną iki šių Taisyklių 3 lentelėje arba 5.2.6 p. nurodyto slėgio. Tikrinant stabdžius, nuo jų atleidimo pradžios iki keleivinio traukinio išvažiavimo į ilgą nuokalnę turi praeiti ne mažiau kaip 2 min, prekinio – ne mažiau kaip 4 min.

11.1.9. Lokomotyvų, savaeigių sąstatų junginių automatinius stabdžius tikrina vagonų tikrintojai kartu su junginių palydovais, o ten, kur nėra vagonų tikrintojų - junginių palydovai. Šiuo atveju tikrinamas visų stabdžių cilindro kotų išlindimo dydis ir jų atitiktis Taisyklių 2 lentelėje nurodytiems reikalavimams. Atlikus ištisinį stabdžių tikrinimą, pirmojo lokomotyvo mašinistui išduodama V-45 formos pažyma.

11.1.10. Stotyse tikrinant keleivinio traukinio stabdžius pirmiausia patikrinti EOS, po to automatinius stabdžius.

11.1.11. Pavieniui važiuojančių lokomotyvų stabdžius pradinėje stotyje tikrina lokomotyvo brigada, kuri šių Taisyklių 5.2.3 p. nustatyta tvarka turi patikrinti automatinio (neišlaikant 5 min sustabdyto) ir pagalbinio stabdžio veikimą, o tarpinėse stotyse - pagalbinio stabdžio veikimą.

11.1.12. Už tinkamą traukinių stabdžių tikrinimą ir V-45 formos pažymoje arba T-44 formos žurnale įrašytų duomenų teisingumą pagal savo pareigas atsako vagonų tikrintojas ir mašinistas, o ten, kur nėra vagonų tikrintojo, – stabdžius tikrinę darbuotojai.

11.2. Ištinis stabdžių tikrinimas

11.2.1. Traukinių automatinius stabdžius ištinai tikrinti:

- a) formavimo ir grąžos stotyse prieš išleidžiant traukinį;
- b) pakeitus lokomotyvą;
- c) aptarnaujant prekinį sąstatą be lokomotyvo keitimo stotyse, kurios yra gretimų, prekių traukinių važiavimo garantinių ruožų riba;
- d) išleidžiant traukinį iš depo ar po prastovos stotyje be lokomotyvo brigados;
- e) stotyse prieš ilgas nuokaines, kur traukinio sustojimas numatytas pagal eismo grafiką; prieš ilgas 0,018 statumo ir statesnes nuokaines ištinį stabdžių tikrinimą atlikti naudojant lokomotyvą ir prispaustus automatinius stabdžius laikant 10 min. Tokių stočių sąrašą sudaro ir tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas. Nustatant ilgas nuokaines reikia vadovautis šiomis reikšmėmis:

<i>Statumas</i>	<i>Ilgis</i>
nuo 0,008 iki 0,010	8 km ir daugiau
daugiau kaip 0,010 iki 0,014	6 km ir daugiau
daugiau kaip 0,014 iki 0,017	5 km ir daugiau
daugiau kaip 0,017 iki 0,020	4 km ir daugiau
0,020 ir statesnė	2 km ir daugiau

Ilgos 0,018 statumo ir statesnės nuokainės laikomos ilgomis stacijomis nuokainėmis.

11.2.2. EOS ištinai tikrinami keleivinių traukinių formavimo ir grąžos stotyse stacionariniais įrenginiais su automatinio parametrų registravimu arba lokomotyvais.

11.2.3. Ištinis keleivinių traukinių stabdžių tikrinimas.

Prieš pradėdant ištisai tikrinti automatinius stabdžius reikia patikrinti traukinio stabdžių vamzdyno vientisumą ir įsitikinti, ar juo laisvai eina suslėgtas oras. Tam tikslui paskutinių vagonų grupės vagonų tikrintojas per kelyno arba radijo ryšį privalo lokomotyvo mašinistui pranešti apie tikrinimo pradžią ir, laikydamasis darbų saugos reikalavimų, atidaryti galinio vagono galinį čiaupą, o suveikus vagonų oro skirstytuvų staigiojo stabdymo greitintuvams, jį uždaryti. Stabdžių vamzdyno vientisumo tikrinimą atlikti tik pilnai jį pripildžius ir išjungus EOS maitinimo šaltinį lokomotyve.

Suveikus lokomotyvo automatiniams stabdžiams, mašinistas privalo patraukti greičio matavimo juostą (atvejais, kai lokomotyve nesumontuota KLUB-U saugos sistema) ir stabdymo pakopa sumažinti slėgį išlyginamajame rezervuare (0,5-0,6) kg/cm². Kuomet iš stabdžių vamzdyno oras per mašinisto čiaupą bus baigtas leisti, atleisti automatinius stabdžius nustatant mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį ir pripildyti traukinio stabdžių vamzdyną iki pripildymo slėgio, ir apie patikrinimo rezultatus pranešti priekinės vagonų grupės vagonų tikrintojui.

Keleiviniame traukinyje, kurio sąstatą sudaro trečdalis ir daugiau vagonų su išjungtais Vakarų Europos tipų stabdžiais, stabdžių vamzdyno vientisumą tikrinti taip: po vagonų tikrintojo pranešimo apie stabdžių tikrinimo pradžią ir galinio vagono čiaupo atidarymą, mašinistas privalo mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į III padėtį. Kai lokomotyvo automatiniai stabdžiai suveiks, sumažės slėgis stabdžių vamzdyne ir išlyginamajame rezervuare, mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į IV padėtį. Po to mašinistas privalo patraukti greičio matavimo juostą ir atleisti stabdžius, nustatydamas mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį bei užpildyti stabdžių vamzdyną iki nustatytojo slėgio. Mašinistas apie tikrinimo rezultatus turi pranešti priekinės sąstato dalies vagonų tikrintojui.

Pripildęs traukinio stabdžių sistemą iki nustatyto slėgio mašinistas ir vagonų tikrintojas privalo patikrinti traukinio stabdžių vamzdyno sandarumą.

Keleivinio traukinio stabdžių vamzdyno sandarumui patikrinti būtina uždaryti kombinuotąjį čiaupą arba dvigubos traukos čiaupą ir praėjus 20 s po čiaupo uždarymo išmatuoti slėgio sumažėjimą stabdžių vamzdyne; leidžiamas ne didesnis kaip 0,2 kg/cm² per 1 min. arba 0,5 kg/cm² per 2,5 min slėgio sumažėjimas.

Patikrinti EOS veikimą, kai dubliuoto maitinimo laidų Nr.1 ir Nr.2 jungtukas išjungtas. Pripildžius traukinio stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio, įjungti elektros maitinimo šaltinį – turi užsidegti signalinė „A“ lemputė. Pagal vagonų tikrintojo signalą stabdyti pakopa – mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į VE padėtį, kol slėgis lokomotyvo stabdžių cilindruose pakils iki (1,0-1,5) kg/cm², po to čiaupo rankenėlę pasukti į IV padėtį. Kai stabdžių čiaupo rankenėlė pasukta į stabdymo padėtį, šviesos signalizatoriuje arba lokomotyvo pulte turi užsidegti „S“ lemputė ir maitinimo šaltinio įtampa turi būti ne mažesnė kaip 45 V, o pasukus čiaupo rankenėlę į perdangos

padėtį ši lemputė turi užgesti ir užsidegti „P“ lemputė. Vagonų tikrintojai privalo patikrinti viso traukinio EOS ir įsitikinti, kad jie veikia normaliai.

Po to, vagonų tikrintojui davus signalą „Atleisti stabdžius“, mašinistas privalo išjungti EOS maitinimo grandinės jungiklį, o mašinisto čiaupo rankenėlę palikti perdangos padėtyje. Praėjus 15 s, kai traukinio stabdžiai atsileis, įjungti EOS maitinimo grandinės jungiklį; po to vagonų tikrintojai turi patikrinti, ar visų vagonų stabdžiai atleisti ir pranešti mašinistui apie tikrinimo pabaigą. Po to mašinistas privalo pasukti mašinisto čiaupo rankenėlę į kelioninę padėtį, pripildyti traukinio stabdžių vamzdyną ir išjungti elektrinių orinių stabdžių maitinimo šaltinį. Elektrinius orinius stabdžius tikrinant kilnojamaisiais arba stacionariais įtaisais atliekami tokie patys veiksmai kaip ir tikrinant lokomotyvą, kai stabdžių vamzdynas pripildomas iki pastovaus pripildymo slėgio suslėgtu oru.

Atliekant ištisinį EOS tikrinimą lokomotyvu arba stacionariu įrenginiu, vagonų tikrintojas galiniame vagone privalo pamatuoti įtampą stabdymo režime, kuri nepriklausomai nuo keleivinių traukinių ilgio turi būti didesnė kaip 30 V. Vagonų tikrintojas matavimo rezultatus privalo užrašyti į V-45 formos pažymą.

EOS veikimą leidžiama tikrinti automatinio režimu pakartotinomis stabdymo ir atleidimo pakopomis stacionariu pultu neišleidžiant oro iš stabdžių vamzdyno. Šiuo atveju tikrintojams tikrinant, ar stabdžiai visiškai atleisti, EOS maitinimo grandinėje įjungžiama perdangos įtampa, o po patikrinimo – išjungžiama.

Ištisai patikrinus EOS pagal vagonų tikrintojo signalą, pripildžius stabdžių vamzdyną suspaustu oru, patikrinti automatinių stabdžių veikimą.

Tikrinant, ar automatiniai stabdžiai jautrūs stabdant, būtina vienu veiksmu sumažinti slėgį išlyginamajame rezervuare (0,5-0,6) kg/cm². Sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare nurodytu dydžiu, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į perdangos su maitinimu padėtį. Tiek sumažėjus slėgiui, visi traukinio automatiniai stabdžiai turi suveikti ir savaime neatsileisti, kol jie nebus atleisti mašinisto čiaupu.

Vagonų tikrintojai ne anksčiau kaip po dviejų minučių po stabdymo privalo patikrinti kiekvieno vagono stabdžių būklę ir veikimą pagal stabdžių cilindų kotų išlindimą bei trinkelį spaudimą į ratų riedėjimo (stabdymo diskų) paviršių. Prieš ilgą 0,018 statumo ir didesnę nuokalnę ištisinį stabdžių tikrinimą atlikti lokomotyvu ar stacionaria įranga su automatinio parametrų registravimu, išlaikant stabdžius užstabdytoje padėtyje 10 min., po to vagonų tikrintojai pradeda tikrinti stabdžius.

Baigus tikrinti stabdžių veikimą stabdant, automatinius stabdžius atleisti, stabdžių mašinisto rankenėlę pasukant į kelioninę padėtį.

Tikrintojai kiekvieno vagono stabdžių atleidimą turi patikrinti pagal stabdžių cilindų koto įlindimą ir trinkelį atsitraukimą nuo ratų (stabdymo diskų).

Visi vagonų stabdžių įrenginių sutrikimai turi būti pašalinti, o šių vagonų stabdžių veikimas pakartotinai patikrintas.

11.2.4. Išsistinis prekių ir prekių keleivinių traukinių automatinis stabdžių tikrinimas.

Ištisinį prekių ir prekių keleivinių traukinių stabdžių tikrinimą atlikti stotyse, kuriose įrengti stacionarus įrenginiai su automatinio parametrų registravimu. Stotyse, kur tokių įrenginių nėra – ištisinį stabdžių tikrinimą atlikti lokomotyvu.

Prieš pradėdant išsistai tikrinti automatinis stabdžius, reikia patikrinti traukinio stabdžių vamzdžio vientisumą ir įsitikinti, ar juo laisvai eina oras. Tam tikslui paskutinių vagonų grupės vagonų tikrintojas per kelyno arba radijo ryšį privalo informuoti lokomotyvo mašinistą apie patikrinimo pradžią, o po to, laikydamasis darbų saugos reikalavimų, atidaryti galinio vagono galinį čiaupą ir po (8-10) s jį uždaryti.

Suveikus lokomotyvo automatinis stabdžiams (tai rodo užsidegusi signalizatoriaus Nr. 418 lemputė „SL“), mašinistas privalo patraukti greičio matavimo juostą ir stabdymo pakopa slėgį išlyginamajame rezervuare sumažinti (0,5-0,6) kg/cm². Kuomet oras iš stabdžių vamzdžio per mašinisto čiaupą bus baigtas leisti, atleisti stabdžius ir pripildyti traukinio stabdžių vamzdį, o apie patikrinimo rezultatus pranešti priekinės vagonų grupės tikrintojui.

Stabdžių cilindro koto grįžimo laikas paskutiniuose dviejuose vagonuose po traukinio stabdžių vamzdžio prapūtimo atliekant vientisumo tikrinimą, pateiktas šių Taisyklių 6 priede.

Pripildęs traukinio stabdžių vamzdį iki nustatyto slėgio, mašinistas ir vagonų tikrintojas privalo patikrinti stabdžių vamzdžio sandarumą: kai pagrindiniuose lokomotyvo oro rezervuaruose pasiekiamas ribinis slėgis, ir reguliatorius atjungia kompresorius (garvežiuose uždaromas siurblio garo išleidimo čiaupas) ir slėgiui sumažėjus (0,4-0,5) kg/cm², kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje, išmatuojamas laikas, per kurį slėgis sumažėjo dar 0,5 kg/cm².

Tikrinant traukinių, kurių lokomotyvai yra priekyje, stabdžių vamzdžio sandarumą, trumpiausias leidžiamas slėgio mažėjimo laikas, atsižvelgiant į lokomotyvo seriją, sąstato ilgį ir pagrindinių rezervuarų talpą, nurodytas 6 lentelėje.

6 lentelė. Slėgio sumažėjimo 0,5 kg/cm² dydžiu pagrindiniuose rezervuaruose laikas tikrinant traukinio stabdžių vamzdžio sandarumą

Bendra lokomotyvo pagrindinių rezervuarų talpa (litrais)	Laikas, kai sąstato ilgis pagal ašių skaičių yra (sekundėmis)									
	Iki 100	101-150	151-200	201-250	251-300	301-350	351-400	401-450	451-480	481-530

1000	58	40	29	25	23	20	17	15	13	11
1200	69	46	34	29	25	22	20	18	15	13
1500	80	58	46	34	31	26	23	21	17	15
1800	98	69	52	46	38	33	29	26	22	20
2000	104	75	58	52	40	36	32	29	24	22
2500	129	93	71	64	51	45	40	36	30	28
3000	207	138	102	87	75	66	60	51	45	33
PASTABOS: 1. Dirbant dauginės traukos būdu, kai pagrindiniai lokomotyvų rezervuarai sujungti į bendrą talpą, nurodytą laiką padidinti proporcingai tiek, kiek pasikeitė pagrindinių rezervuarų talpa. 2. Tikrinant prekinio traukinio stabdžių vamzdyno sandarumą, esant (5,3-5,6) kg/cm ² pripildymo slėgiui, laiko normas sumažinti 10%. 3. Jeigu bendra lokomotyvo pagrindinių rezervuarų talpa nesutampa su nurodyta lentelėje, skaičiavimams taikyti artimiausią nurodytą dydį. 4. Ant kiekvieno lokomotyvo kėbulo ar važiuoklės turi būti užrašas, nurodantis bendrą pagrindinių oro rezervuarų tūrį.										

Visuose prekiniuose traukiniuose vagonų tikrintojas privalo pamatuoti stabdžių vamzdyno slėgį uždėjęs ant galinio vagono žarnos galvutės manometrą ir įsitikinti, kad pripildymo slėgis yra ne mažesnis kaip nustatyta šių Taisyklių 11.2.7 p. Slėgį matuoti tik pilnai užpildžius stabdžių vamzdyną suslėgtu oru po stabdžių vamzdyno vientisumo patikrinimo.

Atlikus anksčiau nurodytus veiksmus, kai stabdžių vamzdynas visiškai pripildytas, pagal vagonų tikrintojo signalą patikrinti automatinių stabdžių veikimą. Tam būtina mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti iš kelioninės į V padėtį ir išlyginamajame rezervuare slėgį sumažinti (0,6-0,7) kg/cm², po to pasukti į IV (perdangos su maitinimu) padėtį.

Patraukus greičio matavimo juostą (tuo atveju, jei lokomotyve nesumontuota KLUB-U saugos sistema) ir po stabdymo praėjus tam tikram laikui (2 min, kai visi prekiniam traukinyje oro skirstytuvai įjungti lygumos režimu ir 10 min, kai visi oro skirstytuvai įjungti kalnų režimu) vagonų tikrintojai privalo patikrinti kiekvieno traukinio vagono stabdžių būklę ir veikimą bei pagal stabdžių cilindro koto išlindimą ir trinkelio spaudimą į ratų riedėjimo paviršių įsitikinti, ar jie normaliai veikia stabdant.

Traukiniuose, kuriuose yra iki 350 ašių, patikrinus stabdymo patikimumą pagal vagonų tikrintojo signalą automatinis stabdžius atleisti mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į kelioninę padėtį. Ilgesnių prekinio traukinių (daugiau kaip 350 ašių) automatinis stabdžius atleisti mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį ir laikant ją šioje padėtyje tol, kol išlyginamajame rezervuare

slėgis pakils (0,5-0,6) kg/cm² daugiau nei buvo prieš stabdymą pripildžius stabdžių vamzdyną, paskui rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

Vagonų tikrintojai turi patikrinti, ar atleisti traukinio kiekvieno vagono stabdžiai, pagal stabdžio cilindro koto įlindimą ir stabdžių trinkelį atsitraukimą nuo ratų. Pastebėtų nesuveikusių, atleidus stabdžius oro skirstytuvų, stabdžių negalima atleisti rankomis, kol nebus išaiškintos gedimo priežastys. Visi vagonų stabdžių įrangos gedimai turi būti pašalinti, ir šių vagonų stabdžių veikimas patikrintas dar kartą.

11.2.5. Prieš ilgas 0,018 statumo ar statesnes nuokaines automatinių stabdžių ištisinį tikrinimą atlikti lokomotyvu arba stacionariu įrenginiu su automatinių parametrų registravimu, pradedant nuo stabdžių vamzdyno pripildymo slėgio, nurodyto šių Taisyklių 3 lentelėje arba 5.2.6 p., ir laikant prispaustas stabdžių trinkeles 10 min. Prieš tikrinimą viso traukinio stabdžių vamzdyno vientisumą patikrinti pagal šių Taisyklių 11.2.3 ir 11.2.4 punktus, taip pat, uždėjus ant galinio vagono sujungimo žarnos galvutės manometrą, pamatuoti prekinį traukinį paskutinių vagonų stabdžių vamzdyno pripildymo slėgį. Slėgį traukinio galinio vagono stabdžių vamzdyne matuoti tik visiškai pripildžius viso traukinio stabdžių vamzdyną ir po stabdžių vamzdyno vientisumo patikrinimo. Šiuo matavimu galinės vagonų grupės tikrintojas privalo įsitikinti, kad pripildymo slėgis yra ne mažesnis nei nustatyta šių Taisyklių 11.2.8 p. Laikant prispaustus stabdžius 10 min, nė vieno vagono automatinis stabdys neturi savaime atsileisti. Priešingu atveju vagonų stabdžių sutrikimai turi būti pašalinti ir dar kartą patikrinti.

11.2.6. Pabaigus ištisinį traukinio automatinių stabdžių tikrinimą, vagonų tikrintojas privalo pirmojo traukiančiojo lokomotyvo mašinistui įteikti V-45 formos pažymą apie traukinio stabdžių parengtumą ir gerą jų veikimą, o apie atliktą tikrinimą prieš ilgas nuokaines, išlaikant 10 min prispaustus stabdžius, įrašyti pažymoje. Pažymoje pateikiami duomenys apie reikalaujamą ir faktinį apskaičiuotą trinkelį spaudimą, rankinių stabdžių skaičių pagal ašis atsižvelgiant į traukinio rūšį, galinio vagono numerį, galinio vagono stabdžių cilindro koto išlindimo dydį, kompozicinių trinkelį kiekį (procentais) traukinyje, pažymos įteikimo laiką ir numerį to vagono, prie kurio susitinka vagonų tikrintojai bandydami stabdžius, duomenys apie traukinio stabdžių vamzdyno sandarumą, duomenys apie maitinimo magistralės sandarumą (elektriniams traukiniams), duomenys apie keleivinio traukinio galinio vagono EOS grandinės įtampą stabdymo režime, prekinio traukinio galinio vagono stabdžių vamzdyno pripildymo slėgį. O traukiniui, kurį sudaro daugiau kaip 100 ašių – paskutinių dviejų vagonų stabdžių atleidimo laiką (žr. 6 priedą).

Mašinistas, gavęs V-45 formos pažymą, turi įsitikinti, kad joje surašyti duomenys apie traukinio stabdžius yra teisingi ir atitinka Taisyklių reikalavimus. Valdant traukinį porine ar daugine trauka

visų lokomotyvų mašinistai, prieš išvykstant turi asmeniškai susipažinti su V-45 formos pažymos duomenimis.

11.2.7. Slėgis prekinio traukinio galinio vagono stabdžių vamzdyne neturi skirtis daugiau kaip $0,3 \text{ kg/cm}^2$ nuo pripildymo slėgio kai traukinio ilgis yra iki 300 ašių, ne daugiau kaip $0,5 \text{ kg/cm}^2$, kai traukinio ilgis yra nuo 300 iki 400 ašių, ir ne daugiau kaip $0,7 \text{ kg/cm}^2$, kai traukinio ilgis yra daugiau kaip 400 ašių.

11.3. Dalinis stabdžių tikrinimas

11.3.1. Dalinį automatinį stabdžių tikrinimą, tikrinant traukinių stabdžių vamzdyno būklę pagal dviejų paskutinių vagonų stabdžių veikimą, o savaeigiuose sąstatuose – pagal galinio vagono stabdžių veikimą stabdant ir atleidžiant stabdžius, atlikti:

a) prikabinus traukinio lokomotyvą prie sąstato, jeigu prieš tai stotyje automatiniai stabdžiai buvo ištisai patikrinti iš stacionaraus įrenginio arba lokomotyvo;

b) pasikeitus lokomotyvo brigadoms, kai lokomotyvas nuo traukinio neatkabinamas ir pakeitus savaeigio sąstato valdymo kabinas;

c) jei buvo atjungtos traukinio sąstato žarnos arba žarnos tarp sąstato ir lokomotyvo (išskyrus stumtuvą, prijungtą prie stabdžių vamzdyno), kai žarnos sujungiamos prikabinant riedmenis (šiuo atveju būtina tikrinti stabdžių veikimą kiekviename prikabiname vagone), taip pat jei buvo uždarytas sąstato bent vieno vagono galinis čiaupas;

d) keleiviniuose traukiniuose, kurie stovėjo daugiau kaip 20 minučių, nukritus slėgiui pagrindiniuose rezervuaruose žemiau kaip $5,5 \text{ kg/cm}^2$, perėjus į kitą valdymo kabiną arba tarpstočiuose sustabdžius traukinį ir valdymą perdavus antrojo lokomotyvo mašinistui dėl to, kad toliau negalima valdyti jo iš priekinės kabinos;

e) prekinuose traukiniuose, jeigu savaime suveikė stovinčio traukinio automatiniai stabdžiai arba atsiradus sandarumo pokyčiui didesniai kaip 20% už nurodytą V-45 formos pažymoje;

f) prekinuose traukiniuose, kurie stovėjo ilgiau kaip 30 min, jei ten yra vagonų tikrintojai arba darbuotojai, apmokyti atlikti automatinį stabdžių tikrinimą.

Pasikeitus prekinio traukinio lokomotyvo brigadoms, kai lokomotyvas nuo traukinio neatkabinamas, jei traukinys stovėjo ne ilgiau kaip 30 min – dalinis stabdžių tikrinimas neatliekamas.

Prekinių traukinių, ilgiau kaip 30 min. stovėjusių tarpstočiuose ar stotyse, kur nėra vagonų tikrintojų arba apmokytų atlikti automatinį stabdžių tikrinimo operacijas darbuotojų, automatiniai stabdžiai turi būti tikrinami pagal šių Taisyklių 11.4.1 p. reikalavimus.

Dalinį EOS tikrinimą atlikti lokomotyvų keitimo punktuose pagal dviejų paskutiniųjų vagonų stabdžių veikimą, o performuojant sąstatą ir prikabinant vagonus tikrinti, kaip veikia kiekvieno prikabinto vagono stabdžiai. Taip pat prikabinus lokomotyvą prie sąstato, jeigu prieš tai stotyje buvo atliktas ištisinis traukinio EOS tikrinimas stacionariu įrenginiu ar lokomotyvu.

11.3.2. Keleivinių traukinių pirmiausia dalinai tikrinami EOS, po to – automatiniai stabdžiai. EOS tikrinami tokia pačia kaip ištisinio patikrinimo iš lokomotyvo tvarka, nustatyta šių Taisyklių 11.2.3 p. Būtina atsižvelgti į šių Taisyklių 11.3.1 p. apie dviejų paskutinių vagonų stabdžių veikimą.

11.3.3. Atliekant dalinį patikrinimą, pagal atsakingo už stabdžių tikrinimą darbuotojo signalą „Stabdyti“, mašinistas turi duoti vieną trumpą švilpuko signalą ir slėgį išlyginamajame rezervuare sumažinti tiek, kiek nustatyta atliekant ištisinį patikrinimą.

Patikrinus dviejų paskutinių vagonų stabdžių veikimą stabdant, duodamas signalas „Atleisti stabdžius“. Pagal šį signalą mašinistas duoda du trumpus švilpuko signalus ir atleidžia stabdžius, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukdamas į I padėtį. Keleivinių traukinių mašinisto čiaupo rankenėlę I padėtyje laikyti tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki (5,0-5,2) kg/cm², o prekių ir prekių keleivinių traukinių – kol išlyginamajame rezervuare slėgis bus pasiektas 0,5 kg/cm² didesnis nei prieš stabdymą buvęs pripildymo slėgis, paskui rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

Jeigu dalinis traukinių stabdžių patikrinimas atliekamas po ištisinio patikrinimo iš stacionaraus įrenginio arba kito lokomotyvo, vagonų tikrintojai ir mašinistas prieš tikrinant privalo pagal šių Taisyklių 11.2.3 ir 11.2.4 punktus patikrinti traukinio stabdžių vamzdyno vientisumą bei sandarumą. Vagonų tikrintojas turi patikrinti stabdžių vamzdyno pripildymo slėgį galiniame vagone šių Taisyklių 11.2.4 p. nustatyta tvarka. Taip pat, jeigu prekinio traukinio ilgis daugiau kaip 100 ašių, vagonų tikrintojas turi pamatuoti laiką, per kurį atsileidžia dviejų paskutinių vagonų stabdžiai (žr. 6 priedą). Atlikus šį traukinio stabdžių veikimo tikrinimą, mašinistui turi būti įteikta V-45 formos pažyma, kaip ir atliekant ištisinį stabdžių tikrinimą.

11.3.4. Prie atvykusio traukinio prikabinus vagoną arba grupę vagonų, atliekamas dalinis stabdžių patikrinimas; būtinai patikrinama, kaip veikia kiekvieno prikabinto vagono stabdžiai, ar sandarus traukinio stabdžių vamzdynas, o taip pat tikrinamas traukinio stabdžių vamzdyno vientisumas Taisyklių 11.2.3. ir 11.2.4 punktuose nustatyta tvarka.

Atlikęs dalinį automatinių stabdžių patikrinimą vagonų tikrintojas, o kur tokios pareigybės nėra – stoties budėtojas, vyriausiasis konduktorius, traukinių derintojas arba darbuotojai, kuriems patikėta tikrinti stabdžius, apie automatinių stabdžių tikrinimą įrašo į mašinisto turimą V-45 formos pažymą (nurodomas ir sąstato pakitimas bei galinio vagono numeris). Jeigu prikabinus (atkabinus) prie traukinio sąstato vagonus pasikeičia stabdžių vamzdyno sandarumas, naujus sandarumo duomenis į V-45 formos pažymą įrašo mašinistas.

Jeigu keleivinio traukinio dalinį stabdžių tikrinimą atliko traukinio viršininkas ar kitas traukinio darbuotojas, tai jis mašinisto turimoje V-45 formos pažymoje privalo apie tai pažymėti.

11.3.5. Stotyse, kuriose nėra vagonų tikrintojo pareigybės, keleivinių traukinių galinių vagonų stabdžių veikimą tikrina vagonų palydovai, o prekinį traukinį – darbuotojai, apmokyti ir instrukuoti saugiai atlikti automatinių stabdžių tikrinimo operacijas (pareigybių sąrašą sudaro ir tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas).

11.3.6. Draudžiama išleisti traukinį į tarpstotį, jeigu neatliktas dalinis stabdžių veikimo patikrinimas arba neveikia dviejų paskutinių vagonų stabdžiai.

Tikrinant pastebėjus, kad atleidžiant stabdžius nesuveikė oro skirstytuvai, neleidžiama juos atleisti rankomis, kol neišsiaiškintos gedimo priežastys. Tokiais atvejais būtina patikrinti, ar traukinyje nėra uždarytų galinių čiaupų, ypač tose vietose, kur buvo prikabinami ar atkabinami vagonai. Sugedusius oro skirstytuvus pakeisti, o tarpinėse stotyse – išjungti ir išleisti orą per išleidimo vožtuvą, apie tai įrašyti į V-45 formos pažymą.

11.4. Prekinių traukinių automatinių stabdžių tikrinimas

11.4.1. Perdavus valdymą antrojo lokomotyvo mašinistui arba tarpstotyje pakeitus valdymo kabiną, kai traukinys sustabdomas dėl to, kad negalima toliau jį valdyti iš priekinės lokomotyvo kabinos, nukritus slėgiui pagrindiniame rezervuare žemiau $5,5 \text{ kg/cm}^2$, prekinio traukinio priekyje prikabinus papildomą lokomotyvą, važiuoti vieną arba kelis tarpstočius ir atkabinus šį lokomotyvą, taip pat traukiniui stovėjus ilgiau kaip 30 minučių šių Taisyklių 11.3.1 p. numatytais atvejais, atlikti tokį stabdžių patikrinimą:

Atstatęs pripildymo slėgį stabdžių vamzdyne ir pasukęs mašinisto čiaupo rankenėlę į II padėtį, mašinistas privalo patikrinti stabdžių vamzdyno sandarumą, kuris neturi būti didesnis ar mažesnis už V-45 formos pažymoje nurodytą sandarumą daugiau kaip 20% (pasikeitus pagrindinių rezervuarų talpai, kai valdymas perduodamas antrojo lokomotyvo mašinistui, šią normą proporcingai pakeisti

pagal pagrindinių rezervuarų talpos pokytį). Patikrinęs, ar stabdžių vamzdyno sandarumas nepakito daugiau nei norma, mašinistas privalo stabdyti pakopa sumažindamas slėgį išlyginamajame rezervuare (0,6-0,7) kg/cm² ir atleisti stabdžius. Mašinisto padėjėjas turi patikrinti, kaip veikia stabdomi ir atleidžiami priekinės traukinio dalies vagonų stabdžiai. Konkretų priekinės traukinio dalies tikrintinų vagonų skaičių nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, tačiau visais atvejais turi būti tikrinami ne mažiau kaip 5 vagonai.

Jeigu tikrindamas stabdžių vamzdyno sandarumą mašinistas pastebi pokytį, didesnį kaip 20% nei nurodyta V-45 formos pažymoje, atliekamas dalinis stabdžių patikrinimas. Jeigu stovinčiame lokomotyve, kuriame yra signalizatorius Nr. 418, užsidega „SL“ lemputė, stabdant pakopa patikrinti, ar signalizatorius tvarkingas: tuomet „SL“ lemputė turi užgesti. Jei signalizatorius tvarkingas, atlikti dalinį automatinį stabdžių patikrinimą.

Stotyse, kuriose yra etatiniai vagonų tikrintojai, dalinį stabdžių patikrinimą, pareikalavus mašinistui, atlieka šie tikrintojai, o stotyse, kuriose šios pareigos nenumatytos – stoties budėtojas, konduktorius, traukinių derintojas, darbų vadovas ar kiti stabdžius tikrinti išmokyti darbuotojai viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

11.4.2. Jeigu prekinio traukinio gale yra stumtuvas, kurio stabdžių sistema prijungta prie bendro traukinio stabdžių vamzdyno ir radijo ryšys tvarkingas arba esant įrenginiui, kuriuo naudojantis mašinistas gali kontroliuoti galinio vagono stabdžių vamzdyno slėgio kaitą, tai šio lokomotyvo mašinistas kontroliuoja traukinio stabdžių vamzdyno būklę pagal stabdžių vamzdyno manometro rodmenis bei signalizatoriaus Nr. 418 suveikimą, arba priekinio lokomotyvo mašinistas pagal įrenginio indikatorius duomenis ir sprendžia, ar oras laisvai eina stabdžių vamzdynu. Stabdžių vamzdyno sandarumo šiuo atveju netikrina, taip pat nestabdo automatiniais stabdžiais ir jų neatleidžia.

Prieš išvykstant traukiniui, stumtuvo mašinistas privalo radijo ryšiu priekinio lokomotyvo mašinistui pranešti apie slėgį stabdžių vamzdyne.

11.5. Traukinių sąstatų, sudarytų iš neveikiančių lokomotyvų ir savaeigių sąstatų stabdžių tikrinimas

Neveikiančių lokomotyvų ir savaeigių sąstatų junginių ištisinį automatinį stabdžių tikrinimą atlieka vagonų tikrintojai kartu su junginių palydovais. Stotyse, kuriose vagonų tikrintojų nėra, dalinį tikrinimą atlieka junginio palydovas.

Junginio stabdžius tikrinti taip, kaip tikrinami tokios rūšies traukinio automatiniai stabdžiai. Ištisai patikrinus automatinius stabdžius, priekinio traukiančiojo lokomotyvo mašinistui išduodama V-45 formos pažyma.

11.6. Vieno važiuojančio lokomotyvo stabdžių tikrinimas

Vieno važiuojančio lokomotyvo stabdžius tikrina lokomotyvo brigada pradinėje išvykimo stotyje. Ji privalo šių Taisyklių 5.2 punkte nustatyta tvarka patikrinti automatinio stabdžio (neišlaikant 5 minučių sustabdyto) ir pagalbinių stabdžių veikimą, o tarpinėse stotyse – tik pagalbinių stabdžių veikimą.

12. TRAUKINIŲ SU LOKOMOTYVŲ TRAUKA STABDŽIŲ PRIEŽIŪRA IR VALDYMAS

12.1. Bendrosios nuostatos

12.1.1. Važiuodamas su traukiniu arba atskiru lokomotyvu mašinistas ir mašinisto padėjėjas privalo:

a) išvažiuodami su traukiniu iš stoties patikrinti, ar nematyti sąstato kibirkščiavimo arba kokių nors kitų saugiam eismui pavojingų požymių, taip pat ar nesignalizuoja sustoti traukinio brigada, stoties ar kiti geležinkelio darbuotojai;

b) palaikyti kompresorių (garvežių oro siurblių) veikimo režimą pagal šių Taisyklių 5.1.1 p. ir neleisti slėgiui pagrindiniuose rezervuaruose nukristi žemiau nustatytos normos;

c) laikyti stabdžius parengtus, stabdžių tinkle turi būti palaikomas šių Taisyklių 3 lentelėje arba 5.2.6 p. nurodytas pripildymo slėgis;

d) valdant keleivinį traukinį su EOS, reikia įjungti maitinimo šaltinį; įtampa keleivinio traukinio elektros grandinėje turi atitikti šių Taisyklių 5.2.9 p. nurodytą dydį, o pulte turi degti „SL“ lemputė;

e) važiuojant įsitikinti, ar patikimai veikia traukinio stabdžiai.

12.1.2. Pakrauto prekinio traukinio ir pavieniui važiuojančio lokomotyvo su krovinio tipo oro skirstytuvu automatinį stabdžių veikimą važiuojant tikrinti slėgį išlyginamajame rezervuare sumažinus (0,7-0,8) kg/cm², o tuščių prekinio traukinių, prekinio keleivinių ir keleivinių traukinių, tai pat pavieniui važiuojančių lokomotyvų su keleivinio tipo oro skirstytuvais – (0,5-0,6) kg/cm² dydžiu, nustatytu stabdžiams tikrinti. Jeigu keleivinio traukinio sąstato yra daugiau kaip pusė VL-RIC vagonų su TVZ-CNII „M“ vežimėliais ir KE tipo oro skirstytuvais, važiuojant stabdžių veikimą tikrinti sumažinant išlyginamajame rezervuare slėgį (0,7-0,8) kg/cm² dydžiu.

Draudžiama tikrinant stabdžių veikimą, naudoti visų traukinių lokomotyvo pagalbinį ir EDS stabdžius.

Kai yra stabdymo efektas ir pakrauto prekinio, prekinio keleivinio, keleivinio traukinio ir pavienio lokomotyvo greitis sumažėja 10 km/h, o tuščio prekinio traukinio – (4-6) km/h, stabdžius atleisti. Nurodytu dydžiu greitis turi sumažėti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatytame atstume.

Patikrinus stabdžius važiuojant, juos atleisti tik po to, kai mašinistas nustatė, kad jie normaliai veikia.

Jeigu po pirmos keleivinio traukinio stabdymo pakopos pradinis efektas nebus pasiektas per 10 s, tuščio prekinio iki 400 ašių traukinio ir prekinio keleivinio – per 20 s, kitų prekinio traukinių – per 30 s, tučiuojau staigiai stabdyti ir imtis visų kitų priemonių traukiniui sustabdyti.

12.1.3. Atsižvelgdamas į automatinį stabdžių veikimo tikrinimo rezultatus ir remdamasis traukinių valdymo šiame ruože patirtimi, toliau važiuodamas mašinistas stabdymo pradžios vietą ir slėgio sumažinimo stabdžių vamzdyne dydį pasirenka taip, kad nepravažiuotų pro draudžiamąjį signalą, o pro greičio mažinimo signalą ir įspėjimo vietą pravažiuotų nustatytu greičiu.

12.1.4. Traukinių ir pavienių lokomotyvų stabdžių tikrinimo vietas ir greitį, taip pat atstumus, kuriuose turi sumažėti greitis, kai tikrinamas stabdžių veikimas važiuojant, nustato ir tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas. Šie atstumai tarpstočiuose žymimi signaliniais ženklais „Stabdymo pradžia“ bei „Stabdymo pabaiga“ ir nustatomi traukos skaičiavimais, kiekvienos traukinio rūšies bandomaisiais važiavimais, kai tvarkingai veikia jų stabdžiai ir nustatytas mažiausias stabdžių spaudimas 100 t traukinio (sąstato) svorio, kurį tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

12.1.5. Traukiniui važiuojant automatinį stabdžių veikimą tikrinti:

a) kai buvo atliktas ištisinis arba dalinis stabdžių patikrinimas, kai pavieniuose vagonuose ar vagonų grupėse buvo įjungti ir išjungti automatiniai stabdžiai, kai nuo EOS pereinama prie automatinį stabdžių (jeigu 20 ar daugiau minučių buvo važiuota su EOS) taip pat šių Taisyklių 11.4.1 p. numatytais atvejais;

b) prieš važiuojant į aklastotes, taip pat prieš stotis, kuriose numatytas traukinio sustojimas pagal tvarkaraštį, kai nuolydis šios stoties link yra 0,008 ir ne trumpesnis kaip 3 km. Atskirais atvejais, atsižvelgiant į vietos sąlygas ir užtikrinant saugų eismą, gali būti pasirinkta ir mažesnio statumo nuokalnė. Tokių stočių sąrašą tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas. Prieš nurodytas stotis automatinį stabdžių veikimą tikrinti atsižvelgiant į tai, kad įvažiuojant į stotį automatiniai stabdžiai būtų visiškai atleisti ir stabdžių vamzdynas pripildytas iki nustatyto slėgio. Jeigu važiavimo sąlygos neleidžia atleisti traukinio stabdžių, tai traukiniui važiuojant su prispaustais stabdžiais, mašinistas savo veiksmus turi apskaičiuoti taip, kad labiau stabdant traukinį būtų galima sustabdyti nustatytoje vietoje;

c) pavieniui važiuojančio lokomotyvo po jo stabdžių patikrinimo pradinėje stotyje;

d) po prekinio traukinio lokomotyvo brigadų pasikeitimo, kai prieš traukinio išvykimą dalinis stabdžių tikrinimas nebuvo atliekamas.

Jeigu priekinio lokomotyvo mašinistas numatytoje vietoje nepatikrins, kaip veikia važiuojančio traukinio automatiniai stabdžiai, tai antrojo lokomotyvo mašinistas privalo per radijo ryšį susisiekti su priekinio lokomotyvo mašinistu ir duoti budrinamąjį signalą – pareikalauti patikrinti automatinius stabdžius.

12.1.6. Jeigu būtina automatinį stabdžių veikimą patikrinti nenumatytose vietose dažniausiai tai atlikti leidžiama, atsižvelgus į sąlygas, stočių keliuose arba išvažiavus iš stoties pirmajame

tarpstotyje, kur yra lyguma arba nuokalnė. Šiais atvejais automatinį stabdžių veikimą leidžiama vertinti pagal laiką, per kurį sumažėja greitis:

a) tuščio prekinio traukinio – (4-6) km/h;

b) kitų prekinį traukinių ir pavienių lokomotyvų – 10 km/h.

Šis laikas nurodytas 7 lentelėje.

Pagal greičio mažėjimo laiką nustatius, kad automatiniai stabdžiai veikia blogai, staigiuoju stabdymu ir visomis kitomis priemonėmis traukinį stabdyti.

7 lentelė. Laiko (sekundėmis), per kurį sumažėja traukinio greitis bandant stabdžius, normatyvai

Kelio profilis	Kai traukinio ašių akaičius	
	iki 200	nuo 201 iki 400
Lygumoje ir nuokalnėje iki 0,002 statumo	ne daugiau kaip 22	ne daugiau kaip 32
Statesnėje kaip 0,002 iki 0,004 nuokalnėje	ne daugiau kaip 25	ne daugiau kaip 40

12.1.7. Pirmiausia patikrinti, kaip veikia keleivinių traukinių automatinis stabdys, o po to – EOS. Tikrinant EOS veikimą kelyje, stabdoma tol, kol slėgis lokomotyvo stabdžių cilindruose sieks (1,0-1,5) kg/cm² ir traukinio greitis sumažintas 10 km/h.

12.1.8. EOS veikimą būtina tikrinti atlikus ištisinį stabdžių patikrinimą, pakeitus lokomotyvus, lokomotyvų brigadas arba perėjus į kitą lokomotyvo valdymo kabiną bei prie traukinio prikabinus vagonus.

12.1.9. Sustojus traukiniui stotyje, pagalbinio stabdžio čiaupo rankenėlę pasukti į VI padėtį.

Prieš išvykstant prekiniam traukiniui iš tarpinės stoties ar tarpstočio, prastovėjęs 5 min. ir ilgiau, mašinistas privalo patikrinti stabdžių vamzdyno sandarumą esant mašinisto čiaupui kelioninėje padėtyje ir apie tikrinimo rezultatus bei vietą privalo užrašyti V-45 formos pažymos antroje pusėje. Jeigu tikrindamas stabdžių vamzdyno sandarumą mašinistas pastebės jo pokytį 20% didesnę arba mažesnę nei ankstesnė V-45 formos pažymoje nurodyta reikšmė, jis turi atlikti dalinį automatinį stabdžių patikrinimą.

Prieš išvykstant keleiviniam traukiniui iš tarpinės stoties ar tarpstočio, kurio sąstatą sudaro 11 ir daugiau vagonų, atlikti stabdžių vamzdyno vientisumo patikrinimą nustatant 1-2 sekundės mašinisto čiaupą į I padėtį. Jeigu nustatius mašinisto čiaupo rankenėlę iš I į II padėtį per mašinisto čiaupo atmosferinę kiaurymę įvyks oro išmetimas, draudžiama mašinistui toliau važiuoti be dalinio stabdžių patikrinimo.

12.1.10. Mašinistas ir mašinisto padėjėjas visą kelionę privalo stebėti, kaip veikia traukinio stabdžiai.

Pastebėjus kibirkščiavimą, dūminimą ar kitų stabdžių neatsileidimo požymių, kai stabdžiai atleisti, sustabdyti traukinį paprastuoju stabdymu ir išsiaiškinti stabdžių gedimo priežastis.

Traukinio sąstate aptikus iščiūožų (išdaužų), sąslankų – kruopščiai apžiūrėti ratų riedėjimo paviršius, o esant būtinybei sąstatą truputį patraukti.

Esant būtinybei, atleisti riedmens stabdžius ir išjungti oro skirstytuvą. Jeigu vagonas turi krovininio tipo oro skirstytuvą, papildomai išleisti oro iš darbo kameros, o vagone su keleivinio tipo oro skirstytuvu – įsitikinti kad iš pagalbinio rezervuaro oras visiškai išleistas (vagone turinčiame Vakarų Europos tipo stabdžius, papildomai išleisti orą iš darbo kameros). Apie stabdžių išjungimą keleivinio traukinio vagone mašinistas privalo pranešti traukinio viršininkui ar brigadininkui.

Atjungus stabdžius mašinistas privalo apie tai pažymėti V-45 formos pažymoje, nurodydamas faktinį traukinio stabdžių trinkelį spaudimą. Atsižvelgdamas į faktinį trinkelį spaudimą 100 t traukinio (sąstato) svorio, mašinistas turi nustatyti tolimesnį traukinio važiavimo greitį, atsižvelgdamas į Taisyklių 2 priede išdėstytus reikalavimus.

12.1.11. Kelionės metu traukinyje esančiame riedmens aširatyje pastebėjus žemiau nurodyto gylio iščiūožą (išdaužą) arba tokio pat aukščio sąslanką:

12.1.11.1. keleivinio, prekinio vagono ar savaeigio sąstato prikabinamame vagone (išskyrus lokomotyvą, savaeigių sąstatų variklinį vagoną arba tenderį, kurio ašidėžės su ritininiais guoliais ir specialųjį riedmenį):

- daugiau kaip 1 mm, bet ne gilesnę kaip 2 mm (imtinai) - leidžiama nuo traukinio neatkabintą vagoną (tenderį) vežti iki artimiausio TVPP, turinčio priemonių aširačiams pakeisti, ne didesniu kaip 100 km/h greičiu – keleiviniu traukiniu ir ne didesniu, kaip 70 km/h greičiu – prekinio traukiniu.;

- daugiau kaip 2 mm iki 6 mm (imtinai) gylio - traukiniui leidžiama važiuoti iki artimiausios stoties ne didesniu kaip 15 km/h greičiu, kur aširatis turi būti pakeistas;

- daugiau kaip 6 mm iki 12 mm (imtinai) - traukiniui leidžiama važiuoti iki artimiausios stoties ne didesniu kaip 10 km/h greičiu, kur aširatis turi būti pakeistas;

- daugiau kaip 12 mm - leidžiama važiuoti ne didesniu kaip 10 km/h greičiu tikta pakėlus aširatį arba neleidžiant jam suktis panaudojant ratstabdį arba stovėjimo stabdį iki artimiausios stoties, kur aširatis turi būti pakeistas;

12.1.11.2. lokomotyvo, savaeigio sąstato variklinio vagono, specialaus riedmens ar tenderio su ašidėžėmis, kuriose sumontuoti slydimo guoliai:

- daugiau kaip 1 mm, bet ne daugiau kaip 2 mm (imtinai) - traukiniui leidžiama važiuoti ne didesniu kaip 15 km/h greičiu iki artimiausios stoties, kurioje yra depas, kur aširatis turi būti pakeistas;

- daugiau kaip 2 mm iki 4 mm (imtinai) – traukiniui leidžiama važiuoti ne didesniu kaip 10 km/h greičiu iki artimiausios stoties, kurioje yra depas, kur aširatis turi būti pakeistas;

- daugiau kaip 4 mm - leidžiama važiuoti ne didesniu kaip 10 km/h greičiu tikrai pakėlus aširatį arba neleidžiant jam suktis. Lokomotyvas nuo traukinio turi būti atkabintas, sugedusio aširačio stabdžių cilindrai ir elektros traukos variklis (grupė variklių) atjungti

Iščiūžos gylį matuoti absoliučiu šablonu. Kai šablono neturima, sustojus kelyje iščiūžos gylį leidžiama nustatyti pagal jos ilgį remiantis 8 lentelėje nurodytais duomenimis:

8 lentelė. Įvairaus skersmens aširašių iščiūžų gylis ir ilgio priklausomybė

Iščiūžos gylis, mm	Aširašių skersmuo				
	1250	1220	1050	950	860
	Iščiūžos ilgis, mm				
1,0	71	70	65	60	59
2,0	100	98	92	85	83
4,0	141	139	129	120	117
6,0	173	170	158	150	143
12,0	244	240	223	210	202

12.1.12. Jeigu nenaudojant stabdžių prekinio traukinio greitis nemažėja, bet atsirado požymių, kad galėjo trūkti stabdžių vamzdynas (dažnai įsijungia kompresoriai arba staiga krinta slėgis pagrindiniuose rezervuaruose išjungus kompresorius, kai neveikia smėldėžės ir švilpukai, suveikia stabdžių vamzdžio trūkimo signalizatorius su 418 davikliu), išjungti trauką, (3-5) s mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į perdangos be maitinimo padėtį ir stebėti slėgį stabdžių vamzdyne.

Jeigu po to slėgis vamzdyne greitai ir be pertrūkio mažės arba ne dėl kelio profilio staiga sumažės traukinio greitis, atlikti paprastąjį stabdymą, paskui mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį ir sustabdyti traukinį nenaudojant lokomotyvo pagalbinio stabdžio, išaiškinti ir pašalinti priežastį.

Tuo atveju, kai stabdžių vamzdyne slėgis staiga ir be paliovos nemažėja važiuojant lygiu keliu arba nuokalne, atlikti paprastąjį stabdymą, sumažinant stabdžių vamzdyne slėgį pirmos pakopos dydžiu, po to nustatyta tvarka atleisti stabdžius ir įjungti trauką tik įsitikinus, kad stabdžiai visiškai atsileido. Pakartotinio traukinio užsistabdymo atveju, kai savaime suveikia traukinio automatiniai stabdžiai, stabdyti ir atleisti automatinius stabdžius nustatyta tvarka, važiuoti iki pirmos stoties, ir pareikalauti atlikti kontrolinį automatinį stabdžių patikrinimą. Draudžiama išleisti traukinį iš minėtos stoties, kol nebus išsiaiškintos ir pašalintos savaiminio stabdžių suveikimo priežastys.

12.1.13. Suveikus EOv, autostopui ar KON visuose traukiniuose, o taip pat stabdant keleivinį, pašto ir bagažo, prekinį keleivinį traukinį stabdomuoju čiaupu arba atsijungus stabdžių vamzdynui, staigiai stabdyti kaip nurodyta šių Taisyklių 12.1.21 p.

12.1.14. Pastebėjus traukinio automatinių stabdžių gedimą, staigiai stabdyti ir imtis kitų priemonių traukiniui sustabdyti. Jeigu sustabdyti traukinį nepavyksta, duoti pavojaus signalą ir apie įvykį per lokomotyve įrengtą traukinių radijo ryšį papildomai pranešti priekyje esančios stoties budėtojų arba tvarkdariui, kad jie galėtų pasiruošti netrukdomai stotyje priimti traukinį arba jį praleisti. Vagono konduktorius arba palydovas, išgirdęs bendro pavojaus signalą arba kelyje pastebėjęs signalus sustoti, privalo atidaryti stabdą ir aptarnaujamuose vagonuose įjungti stovėjimo stabdį.

Sustabdžius traukinį išsiaiškinti blogo stabdžių veikimo priežastį. Jeigu vietoje pašalinti gedimą arba padaryti, kad stabdžiai veiktų, neįmanoma, tai toliau važiuoti laikantis TNN ir ET reikalavimų.

12.1.15. Kai elektrovezčiuose ir šilumvezčiuose imamasi EDS stabdymo, o garvežiai stabdomi priešgariu, lokomotyvo stabdį atleisti. Neleidžiama tuo pačiu metu naudoti EDS ir orinių stabdžių elektrovezčiuose ir šilumvezčiuose, jeigu jų techninėse charakteristikose tai nėra numatyta, taip pat stabdyti priešgariu garvežius.

12.1.16. Jeigu lokomotyvo mašinistas kelyje staigiai sustabdė traukinį, prieš pradėdamas judėti, jis privalo išlaukti šių Taisyklių punktuose 12.2.1.5., 12.2.1.8., 12.3.11. nurodytą laiką, per kurį automatiniai stabdžiai turi visiškai atsileisti ir prisipildyti oro. Greitųjų traukinių, kuriuose įjungtas atleidimo signalizatorius, stabdžių atleidimą po staigiojo stabdymo mašinistas tikrina pagal kabinoje esančią „A“ kontrolinę lemputę. Traukinys, kurio lokomotyve yra atleidimo signalizatorius, gali pajudėti tiksliai po to, kai užges „A“ kontrolinė lemputė.

Jeigu traukinys sustabdytas iš vagono arba dėl stabdžių vamzdyno vientisumo pažeidimo, tai išaiškinus sustojimo priežastis, jas pašalinus ir pasiruošus toliau važiuoti, mašinistas atleidžia bei papildo automatinius stabdžius. Palydovai ir traukinio viršininkas (elektromechanikas) privalo patikrinti, ar atleisti visų keleivinio traukinio vagonų stabdžiai. Netikrinama, ar atleisti prekinį traukinių stabdžiai. Jeigu aiškinantis traukinio sustojimo priežastis pastebėta, kad atidarytas galinio vagono galinis čiaupas, būtina jį uždaryti, sutikrinti vagono numerį pagal traukinio lapo ir V-45 formos pažymos duomenis.

Pajudėjus traukiniui, lokomotyvo brigados darbuotojai per lokomotyvo kabinos langus, o keleivinių vagonų palydovai iš anginių turi stebėti traukinio važiavimą; pastebėję neatleistus stabdžius, kibirkščiavimą arba kitus sutrikimus, mėginti juos pašalinti, o jei reikia, stabdyti traukinį.

12.1.17. Draudžiama lokomotyvo darbo kabinose traukiniui stovint stotyse, taip pat važiuojant uždaryti maitinimo vamzdyno atskiriamąjį čiaupą arba porinės traukos čiaupą ir stabdžių vamzdyno

kombinuotąjį arba atskiriamąjį čiaupą, išskyrus atvejus, kai naudojama dauginė trauka ir stumtuvas prijungtas prie traukinio stabdžių vamzdyno ir kai kituose, išskyrus priekinį, lokomotyvuose porinės traukos čiaupo arba kombinuotojo čiaupo rankenėlė pasukama į porinės traukos padėtį; kai nedarbo kabinose nėra blokavimo įtaiso Nr.367; kai tikrinamas keleivinių traukinių stabdžių vamzdyno sandarumas; kai sustojus traukiniui remontuojamas mašinisto čiaupas; atleidžiant trumpojo keleivinio traukinio stabdžius po staigiojo stabdymo pagal šių Taisyklių 12.2.1.3 p. reikalavimus.

12.1.18. Stabdant automatiniais stabdžiais visais paprastojo stabdymo būdais, slėgį išlyginamajame rezervuare mašinisto čiaupu mažinti nuo nustatyto pripildymo slėgio ne mažesniu kaip pirmos pakopos dydžiu, kurį visiems keleiviniams ir prekiniais traukiniais nustato šių Taisyklių 12.2.1.1 ir 12.3.1 p. Kitomis stabdymo pakopomis slėgį išlyginamajame rezervuare pagal būtinybę mažinti nuo $0,3 \text{ kg/cm}^2$ iki $0,8 \text{ kg/cm}^2$. Kai važiuojantį traukinį norima sustabdyti, pradėti stabdyti pirmąją pakopą, o sumažėjus pradiniam greičiui (25-50)%, jeigu reikia, stabdyti smarkiau.

Tolygiausiai traukinys stabdomas tada, kai paprastojo stabdymo pradžioje slėgis stabdžių vamzdyne sumažinamas pirmosios pakopos dydžiu.

12.1.19. Stabdant 40 km/h ar mažesniu greičiu važiuojančius traukinius, kurių sąstatą sudaro 50% ar daugiau vagonų su kompozicinėmis trinkelėmis arba diskiniiais stabdžiais, pradėti stabdyti reikia šiek tiek anksčiau, nei stabdant su ketinėmis trinkelėmis.

12.1.20. Atliekant sustiprintą paprastąjį stabdymą, slėgį išlyginamajame rezervuare vienu veiksmu sumažinti ($1,5-1,7 \text{ kg/cm}^2$). Šiuo būdu stabdyti išimtiniais atvejais, kai būtina traukinį sustabdyti arba sumažinti jo greitį trumpesniame kelio ruože nei stabdant pakopomis.

12.1.21. Visų traukinių staigiojo stabdymo, bet kokio profilio kelyje imtis tik tuomet, kai traukinį reikia tučiuojau sustabdyti. Tai atliekama mašinisto čiaupu, o prireikus ir kombinuotuoju čiaupu iš traukiančiojo (pirmojo) arba kitų lokomotyvų (kai trauka dauginė). Pasukus mašinisto čiaupo arba kombinuotojo čiaupo rankenėlę į staigiojo stabdymo padėtį, įjungti smėldėžę ir lokomotyvo pagalbinį stabdį, išjungti trauką, mašinisto čiaupo arba kombinuotojo čiaupo rankenėlę palikti staigiojo stabdymo padėtyje, o pagalbinio stabdžio rankenėlę – kraštinėje stabdymo padėtyje iki traukinio sustojimo.

12.1.22. Nenorint, kad naudojant pagalbinio stabdžio čiaupą lokomotyvo greitis sumažėtų staiga ir traukinyje atsirastų didelių išilginių dinaminių reakcijų, kai važiuojama 50 km/h ar mažesniu greičiu, šiuo čiaupu reikia stabdyti pakopomis, išskyrus staigiojo stabdymo atvejį.

Naudojantis keleivinių ir krovinių lokomotyvų (išskyrus manevrinius) pagalbinio stabdžiu, vengti dažnų efektyvių stabdymų, vienu veiksmu slėgį stabdžių cilindruose pakeliant daugiau kaip $1,5 \text{ kg/cm}^2$. Didinti slėgį stabdžių cilindruose pagalbinio stabdžiu, kai slėgis jau yra iki $1,5 \text{ kg/cm}^2$

lokomotyvuose su antibrauninėmis stabdžių trinkelėmis, galima tik išlaikius (30-40) s. šioje stabdymo pakopoje.

Draudžiama naudoti pagalbinį stabdį lokomotyvo buksavimui išvengti.

12.1.23. Panaudojus lokomotyvo pagalbinį stabdį, jį atleisti, kai bus atleisti sąstato automatiniai stabdžiai.

12.1.24. Prieš stabdant su slėgio mažinimu išlyginamajame rezervuare daugiau kaip 1 kg/cm^2 , kai stabdžiai automatiniai arba elektriniu oriniu stabdžiu, kai lokomotyvo cilindruose slėgis didesnis kaip $2,5 \text{ kg/cm}^2$, iš anksto įjungti smėldėžę.

12.1.25. Stabdant iki sustojimo ir naudojant smėlį, jo tiekimą nutraukti sumažėjus greičiui iki 10 km/h . Jeigu pavieniui važiuojantis lokomotyvas sustabdytas panaudojus smėlį ruože, kuriame įrengta automatinė blokuotė, arba stotyje su elektrine centralizacija, būtina užvažiuoti ant švarių bėgių.

12.1.26. Artėjant prie stoties, draudžiamųjų signalų ir greičio mažinimo signalų, būtina iš anksto įjungti automatinius stabdžius ir tiek sumažinti traukinio greitį, kad nebūtų pravažiuota nustatyta sustojimo vieta stotyje, draudžiamasis signalas arba riboženklis, o pro greičio mažinimo signalą ir įspėjimo vietą pravažiuoti šiai vietai nustatytu greičiu. Likus ne mažiau kaip (400-500) m iki draudžiamąjo signalo, greitis neturi viršyti 20 km/h .

Privažiuojant prie draudžiamąjo signalo arba riboženklis stabdžius iki galo atleisti tik tai sustojus traukiniui.

12.1.27. Jeigu atleidus automatinius stabdžius reikia pakartotinai stabdyti, tai (prekinių ir keleivinių) traukinių stabdžius reikia atleisti iš anksto, kai greitis toks, kad būtų galima spėti pripildyti stabdžius pakartotiniam stabdymui.

12.1.28. Kad traukinys netrūktų arba jame neatsirastų didelių išilginių dinaminių reakcijų, pajudant iš vietos po sustojimo, kai buvo panaudoti automatiniai stabdžiai, lokomotyvui leidžiama pradėti važiuoti tik atleidus visus traukinio automatinius stabdžius.

12.1.29. Prie sąstato prikabinus du ar daugiau veikiančių lokomotyvų, traukinio stabdžius valdo pirmojo lokomotyvo mašinistas.

12.1.30. Neveikiančių lokomotyvų ir savaeigių sąstatų junginio automatinius stabdžius valdyti šių Taisyklių tos rūšies traukiniui su lokomotyvo trauka nustatyta tvarka.

12.1.31. Traukiniai su lokomotyvais, turinčiais EDS, turi būti eksploatuojami būtinai naudojant šį stabdį. Stabdymo režimai ir EDS naudojimo vietos nurodomos vietinėse instrukcijose ir traukinio valdymo režimo žemėlapiuose, kurie sudaromi remiantis skaičiavimais, bandomųjų važiavimų rezultatais ir tos serijos lokomotyvų eksploatavimo instrukcijų reikalavimais. Be to, stabdymo jėga neturi pasiekti pavojingo riedmenų stovumui vėžėje, bėgių vėžės ir riedmenų patvarumui dydžio.

12.1.32. Norint prie draudžiamųjų signalų ir traukinio sustojimo signalų privažiuoti nustatyto viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo greičiu (ne didesniu kaip 20 km/h), būtina stabdyti automatiniais stabdžiais, o keleiviniu traukiniu – EOS pagal šių Taisyklių 12.1.26, 12.2.1 ir 12.2.2 p.

12.1.33. Jeigu keleivinio prekinio traukinio sąstata nėra prekinų vagonų, tokio traukinio stabdžiai valdomi ir tikrinami kaip keleiviniame traukinyje.

12.1.34. Sustojus traukiniui stotyje lokomotyvą sustabdyti pagalbinio stabdžiu.

12.2. Keleivinių traukinių stabdžių valdymas

12.2.1. Stabdžių valdymas mašinisto čiaupais Nr. 328, 394, 395.

12.2.1.1. Norint paprastai stabdyti važiuojant, būtina mašinisto čiaupo rankenėlę iš kelioninės padėties pasukti į V padėtį ir pirmąją pakopą sumažinti slėgį išlyginamajame rezervuare nuo nustatyto pripildymo slėgio (0,3-0,5) kg/cm² neatsižvelgiant į sąstato ilgį.

Pasiekus reikiamą slėgį išlyginamajame rezervuare, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į IV padėtį (perdangos su stabdžių vamzdyno maitinimu). Jeigu reikia, kita stabdymo pakopa galima stabdyti tik tai po to, kai per mašinisto čiaupą iš stabdžių vamzdyno bus išleistas oras.

Privažiuojant prie draudžiamųjų signalų ir sustojimo vietų stotyse, baigus leisti orą iš stabdžių vamzdyno, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį (išskyrus traukinius, kurių sąstatuose yra vagonų su Vakarų Europos tipo pakopinio atleidimo automatiniais stabdžiais).

Jeigu traukinys stabdytas 0,3 kg/cm² pakopa, tai, prieš atleidžiant stabdžius, slėgį stabdžių vamzdyne sumažinti 0,5 kg/cm².

12.2.1.2. Privažiuojant prie leidžiamųjų signalų ir pakartotinai arba neapskaičiuotai stabdant, kai traukinys gali sustoti arčiau numatytos arba reikalaujamos vietos, automatinis stabdžius atleisti po kiekvieno stabdymo, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki (5,0-5,2) kg/cm²; po to čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį, o prieš kitą stabdymą – į III padėtį.

Jeigu per automatinių stabdžių atleidimo laiką atsarginiai rezervuarai nespėja prisipildyti iki nustatyto slėgio, norint pakartotinai stabdyti, sumažinti slėgį stabdžių vamzdyne ne mažiau kaip 0,6 kg/cm².

Būtiniais atvejais, neapskaičiuotai stabdant, kai reikia traukinį sustabdyti, leidžiama atleisti automatinis stabdžius mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į kelioninę padėtį ir, kai traukinio greitis padidės kiek reikia arba stabilizuosis, čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį (perdangos be stabdžių vamzdyno maitinimo), pasiruošti pakartotiniam stabdymui, kad traukinys būtų sustabdytas reikiamoje vietoje.

12.2.1.3. Po paprastųjų stabdymų atleidžiant stabdžius, mašinisto čiaupo rankenėlę I padėtyje laikyti tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki $(5,0-5,2) \text{ kg/cm}^2$; atleidžiant po staigiojo stabdymo – iki $(3,0-3,5) \text{ kg/cm}^2$, o trumpųjų traukinių – iki $(1,5-2,0) \text{ kg/cm}^2$, po to rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

Po paprastojo stabdymo traukinio stabdžius atleisti tik po to, kai per mašinisto čiaupą iš stabdžių vamzdyno bus išleistas visas oras.

Po traukinių, turinčių septynis ar mažiau vagonų, paprastojo stabdymo automatinius stabdžius atleisti, (1-2) s mašinisto čiaupo rankenėlę laikant I padėtyje, po to ją pasukti į kelioninę padėtį; po staigiojo stabdymo laikinai uždaryti kombinuotąją čiaupą, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į I padėtį ir pripildžius išlyginamąjį rezervuarą iki $5,0 \text{ kg/cm}^2$ slėgio, pasukti į kelioninę padėtį, atidaryti kombinuotąją čiaupą ir pripildyti traukinio stabdžių vamzdyną.

12.2.1.4. Po paprastojo stabdymo traukinio automatinius stabdžius atleisti prieš sustojant, esant $(4-6) \text{ km/h}$ važiavimo greičiui; jeigu traukinyje yra daugiau kompozicinių trinkelų ir diskinių stabdžių, stabdžius atleisti traukiniui sustojus.

12.2.1.5. Nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į atleidimo padėtį iki traukinio pajudėjimo turi praeiti:

a) kai traukinį sudaro iki 20 vagonų:

- 1) po stabdymo pakopos – ne mažiau kaip 15 s;
- 2) po sustiprinto paprastojo stabdymo – ne mažiau kaip 30 s;
- 3) po staigiojo stabdymo – ne mažiau kaip 1,5 min.

b) kai traukinys ilgesnis kaip 20 vagonų:

- 1) po stabdymo pakopos – ne mažiau kaip 40 s;
- 2) po sustiprinto paprastojo stabdymo – ne mažiau kaip 1 min;
- 3) po staigiojo stabdymo – ne mažiau kaip 3 min.

12.2.1.6. Stabdant nuokalnėje ir slėgį stabdžių vamzdyne sumažinus žemiau kaip iki $3,5 \text{ kg/cm}^2$, traukinį sustabdyti, įjungti pagalbinį lokomotyvo stabdį, po to atleisti automatinius stabdžius ir pripildyti stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio.

Jeigu važiuojantis traukinys paskutinį kartą stabdytas baigiantis nuokalnei, kai slėgis stabdžių vamzdyne buvo sumažintas mažiau kaip iki $3,5 \text{ kg/cm}^2$, bet ne mažiau, kaip $3,2 \text{ kg/cm}^2$ ir toliau pagal kelio profilio sąlygas traukinio greitis mažės tiek, kad reikės atleisti stabdžius, o per laiką iki kito stabdymo galima suspėti papildyti stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio, tai nebūtina stabdyti traukinį automatiniais stabdžiais papildyti.

12.2.1.7. Vengti dažnai stabdyti nepapildant traukinio stabdžių vamzdyno, kadangi esant nevisiškai pripildytam stabdžių vamzdynui pakartotiniai stabdymai susilpnina automatinius stabdžius

ir mažina stabdymo efektą. Negalima prieš pakartotinį stabdymą atleisti stabdžių kai greitis didelis, jeigu iki stabdymo traukinio greitis padidės daugiau nei nustatyta, o stabdžių vamzdynas iki šio momento nespės prisipildyti.

12.2.1.8. Kai keleivinio traukinio sąstate yra vagonų su įjungtais Vakarų Europos „KE“, „Erlikon“, „DAKO“ tipo oro skirstytuvais, traukinys turi važiuoti su įjungtais automatiniais stabdžiais (elektrinis valdymas išjungiamas). Prieš išvykstant traukiniui, kai prie sąstato buvo prikabinas lokomotyvas, turintis mašinisto čiaupą su stabilizatoriumi, reikia padidinti slėgį stabdžių vamzdyne čiaupo rankenėlę trumpam – (1-2) s nustatant į I padėtį. Kelionėje stebėti, kad būtų palaikomas nustatytas pripildymo slėgis, ypač žiūrėti, kad atleidus automatinius stabdžius būtų atnaujinamas pripildymo slėgis.

Kad nesugadintume aširačių ir pakankamai tolygiai stabdytume, pirmąją stabdymo pakopą slėgį stabdžių vamzdyne mažinti (0,3-0,5) kg/cm², po to, jei reikia, stabdyti smarkiau, ne mažesne kaip 0,3 kg/cm² stabdymo pakopa.

12.2.1.9. Po paprastojo stabdymo stabdžius atleisti pasukant mašinisto čiaupo Nr.394, 395 rankenėlę į I padėtį ir laikant tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki 5,3 kg/cm², po to rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį. Jei yra mašinisto čiaupas Nr. 328 (be stabilizatoriaus), po paprastojo stabdymo automatinius stabdžius atleisti mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį ir laikant tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pasieks 5,2 kg/cm². Kai yra mašinisto čiaupas Nr. 328 stabdžiams greičiau atleisti ir iki stabdymo buvusiam slėgiui atstatyti, kol stabdžių vamzdynas dar nevysiškai pripildytas, dviem-trim stumtelėjimais čiaupo rankenėlę (1-2) s pasukti iš kelioninės į I padėtį. Jei būtina, leidžiama taip elgtis ir tada, kai yra čiaupai Nr.394, 395.

12.2.1.10. Po staigiojo stabdymo mašinisto čiaupo rankenėlę būtina laikyti I padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki 3,0 kg/cm², o trumpojo traukinio – iki (1,5-2,0) kg/cm², po to rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį; pripildžius išlyginamąjį rezervuarą iki normalaus pripildymo slėgio, kai yra mašinisto čiaupai Nr.394, 395, stabdžių vamzdyne reikia padidinti slėgį, čiaupo rankenėlę laikant I padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare pakils iki (5,5-5,7) kg/cm², o kai yra čiaupas Nr. 328, dviem-trim stumtelėjimais rankenėlę (1-2) s pasukti į I padėtį.

12.2.1.11. Paprastojo stabdymo metu perdangai naudoti tiksliai čiaupo rankenėlės IV padėtį (perdanga su stabdžių vamzdyno maitinimu).

Jeigu būtina pakartotinai stabdyti, kai pripildymo slėgis yra padidėjęs, tai po paskutinio pakartotinio stabdymo stabdžius atleisti slėgiu (0,3-0,5) kg/cm² didesniu nei didžiausias pripildymo slėgis, kuriam esant buvo paskutinį kartą pradėta stabdyti. Paprastai stabdant, kai pripildymo slėgis yra padidėjęs, nemažinti slėgio stabdžių vamzdyne daugiau kaip 1,3 kg/cm².

Sustabdžius traukinį naudojant automatinius stabdžius, nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į atleidimo padėtį iki pradedant važiuoti būtina palaukti, su traukiniais:

a) iki 20 vagonų ilgio imtinai:

1) po pakopinio stabdymo ir sustiprinto paprastojo stabdymo – ne mažiau kaip 1 minutę;

2) po staigiojo – ne mažiau kaip 4 min;

b) daugiau kaip 20 vagonų ilgio:

1) po pakopinio stabdymo ir sustiprinto paprastojo stabdymo – ne mažiau kaip 2 min;

2) po staigiojo – ne mažiau kaip 6 min.

Jeigu traukinio vagonuose yra stabdžių atleidimo signalizatoriai, tai pradėti traukiniui judėti po sustojimo leidžiama tik tai gavus signalą, kad stabdžiai visiškai atleisti.

Prieš išvykstant traukiniui iš tarpinės stoties arba po priverstinių sustojimų, keleivinių vagonų palydovai pagal angainėje arba vagonų tarnybinėje patalpoje įrengtą manometrą, arba jeigu leidžia galimybės ir pagal stabdžių cilindų kotų įlindimą turi patikrinti, ar vagonų stabdžiai atleisti. Jeigu vagonas užstabdytas, palydovas privalo duoti signalą, draudžiantį traukiniui išvykti, arba stabdį atleisti vagone esančia išleidžiamą vožtuvą rankenėle; įvažiuojant į europinės vėžės užsienio geležinkelius pagal traukinio viršininko paraišką išleidžiamasis vožtuvas plombuojamas vežimėlių keitimo punkte.

12.2.2. EOS valdymas

12.2.2.1. Kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje EOS grandine turi tekėti kintamoji srovė ir degti „A“ raide pažymėta lemputė, o maitinimo šaltinis turi užtikrinti ne mažesnės kaip 50 V įtampos tiekimą srovei.

12.2.2.2. Kai reikia reguliuoti traukinio greitį tarpstočiuose ir sustoti kelionės metu, lokomotyvais su keleivinio tipo stabdžiais ir EOS valdymo sistema, sustojimuose ir važiuojant stabdyti pakopomis – mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į VE padėtį, o po to į III (perdanga be maitinimo) padėtį. Jeigu stabdymo metu slėgis stabdžių vamzdyje sumažės iki (4,4-4,6) kg/cm², mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į IV (perdanga su maitinimu) padėtį. Esant būtinybei sustiprinti stabdymą, kitus stabdymus atlikti nustatant mašinisto čiaupo rankenėlę tik į IV perdangos padėtį. Pirmąją paprastojo stabdymo pakopą pagal traukinio greitį ir nuolydžio statumą būtina stabdyti lokomotyvo stabdžių cilindruose palaikant (0,7-1,5) kg/cm² slėgį. Kitas stabdymo pakopas, jei būtina, iki sustiprinto paprastojo stabdymo atlikti lokomotyvo stabdžių cilindruose pasiekus (3,8-4,0) kg/cm² slėgį.

Kelionėje mašinistas pagal signalines lemputes, o kai maitinimas dubliuotas – pagal ampermetro rodmenis (perdangos padėtyje) privalo kontroliuoti, ar normaliai veikia EOS. Traukiniui važiuojant ampermetro rodmenys neturi sumažėti daugiau kaip 20%. Įjungti orinį stabdžių valdymą

reikia: jeigu rodmenų nuokrypis didesnis, jeigu maitinimo šaltinio įtampa stabdant nukrinta žemiau kaip 45 V; jeigu EOS efektyvumas nepakankamas arba stabdoma netolygiai; taip pat jeigu užgeso „SL“ lemputė. Apie tai mašinistas turi pažymėti V-45 formos pažymoje.

12.2.2.3. Jeigu traukinyje yra ne daugiau kaip du vagonai be EOS arba su išjungtu EOS, tai stabdžių cilindruose pasiekus reikiamą slėgį, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį. Kai vagonų be EOS yra daugiau, taip pat traukinio sąstate yra RIC gabarito vagonų su įjungtais automatiniais stabdžiais, traukinys turi važiuoti naudojant orinius stabdžius; apie tai išleidimo stotyje vagonų tikrintojas turi įrašyti V-45 formos pažymoje.

12.2.2.4. Privažiuojant stotis, draudžiamuosius signalus, prie sustojimo platformų ir greičio ribojimo vietų, stabdyti EOS mašinisto čiaupo rankenėlę nustatant į V padėtį; stabdžių cilindruose pasiekus reikiamą slėgį, čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį (perdanga be stabdžių vamzdyno maitinimo).

12.2.2.5. Jeigu važiuojant užges „SL“ lemputė, būtina pereiti prie orinio stabdžių valdymo – išjungti EOS maitinimo šaltinį. Jei signalinė „SL“ lemputė gęsta privažiuojant prie draudžiamojo signalo arba riboženklis stabdant EOS, nedelsiant panaudoti staigųjį stabdymą ir išjungti elektrinio orinio stabdžio maitinimo šaltinį bei apie tai pažymėti V-45 pažymoje; apie tai pranešti traukinio viršininkui ir traukinio radijo ryšiu artimiausioje TVPP pareikalauti atlikti EOS elektros grandinių patikrą.

12.2.2.6. Atsižvelgdamas į važiavimo sąlygas, mašinistas visiškai arba pakopomis atleidžia EOS, be to, stabdžio atleidimo pakopa pagal slėgį lokomotyvo stabdžių cilindruose turi būti ne mažesnė kaip $(0,2-0,3) \text{ kg/cm}^2$. Stabdant traukinį, stabdžius atleisti pakopomis, o sustojus – visiškai.

12.2.2.7. EOS pakopomis atleisti mašinisto čiaupo rankenėlę trumpam pasukant iš perdangos padėties į kelioninę ir atgal į perdangos padėtį, o visiškai atleidžiant stabdžius, mašinisto čiaupo rankenėlę I padėtyje laikyti tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare $0,2 \text{ kg/cm}^2$ viršys pripildymo slėgį.

12.2.2.8. EOS vienu veiksmu visiškai atleidžiami pasukant mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį. Kai oro slėgis išlyginamajame rezervuare $0,2 \text{ kg/cm}^2$ viršys pripildymo slėgį, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį, o trumpuosiuose traukiniuose – iki pripildymo slėgio, po to nustatant mašinisto čiaupo rankenėlę į kelioninę padėtį.

12.2.2.9. Jeigu stotyje turi keistis lokomotyvo brigada neatkabinant lokomotyvo nuo keleivinio traukinio sąstato, tai perduodantis mašinistas privalo sustabdyti traukinį šioje stotyje pagal šių Taisyklių 12.2 p. reikalavimus ir sustojus baigti sustiprinto paprastojo stabdymo veiksmą, slėgį išlyginamajame rezervuare sumažindamas $(1,5-1,7) \text{ kg/cm}^2$ nuo nustatyto pripildymo slėgio arba

stabdant elektriniu oriniu stabdžiu slėgį stabdžių cilindruose pagal lokomotyvo manometro rodmenis padidinti iki (3,8-4,0) kg/cm².

12.2.3. Valdyti stabdžius mašinisto čiaupais su nuotolinio valdymo funkcija galima tik viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, patvirtintomis šių čiaupų naudojimo instrukcijomis.

12.3 Prekinių traukinių automatinį stabdžių valdymas mašinisto čiaupais Nr. 394, 395

12.3.1. Atliekant paprastąjį stabdymą, mašinisto čiaupo rankenėlę iš kelioninės padėties pasukti į V padėtį ir slėgį išlyginamajame rezervuare nuo nustatyto pripildymo slėgio sumažinti reikiamu dydžiu, po to čiaupo rankenėlę pasukti į IV padėtį.

Pirmąją stabdymo pakopą stabdyti mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare: pakrautų traukinių – (0,6-0,7) kg/cm², tuščių – (0,5-0,6) kg/cm², o ilgose ir stačiose nuokalnėse, atsižvelgiant į statumą, – (0,7-0,9) kg/cm².

Antrąją pakopą, jei reikia, stabdyti praėjus ne mažiau kaip 5 s, kai bus nustota per mašinisto čiaupą leisti orą iš stabdžių vamzdyno.

Jeigu mašinisto čiaupas turi VA padėtį, tai palaikius jo rankenėlę V padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare sumažės iki reikiamo dydžio, leidžiama rankenėlę VA padėtyje palaikyti (5-8) s prieš pasukant ją į IV padėtį, kad perdangos padėtyje būtų stabilizuotas slėgis išlyginamajame rezervuare.

Panaudojant paprastąjį sustiprintą stabdymą, slėgį stabdžių vamzdyne vienu veiksmu sumažinti (1,5-1,7) kg/cm² iki visiško traukinio sustojimo.

12.3.2. Kai traukinys pasiekia reikiamą greitį, pakartotinai stabdyti ciklais, t.y. stabdyti ir atleisti.

Jeigu automatiniai stabdžiai atleidžiami pakeliant slėgį stabdžių vamzdyne daugiau nei reikalingas pripildymo slėgis, o oro skirstytuvų darbo kameros šiuo slėgiu lygumos režimu buvo pildomos mažiau kaip 1 min, kitą stabdymo pakopą reikia atlikti mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare 0,3 kg/cm² daugiau nei buvo prieš tai stabdyta.

12.3.3. Kad traukinio automatiniai stabdžiai važiuojant nuokalne nenusilptų, kai pakartotinai stabdoma, tarp stabdymų daryti ne trumpesnes kaip 1 min pertraukas traukinio stabdžių vamzdynui papildyti.

Siekiant įvykdyti šį reikalavimą nereikia dažnai stabdyti ir atleisti automatinį stabdžių esant dideliame traukinio greičiui. Traukinio nepertraukiamo važiavimo nuokalnės laikas stabdant ištisine stabdymo pakopa, kai oro skirstytuvai įjungti lygumos režimu, paprastai neturi viršyti 4 min; jeigu stabdyti reikia ilgiau, slėgį stabdžių vamzdyne papildomai sumažinti (0,3-0,5) kg/cm² ir pakankamai sumažėjus greičiui, automatinį stabdžių atleisti. Atsižvelgiant į vietos sąlygas ir bandomųjų kelionių rezultatus, nurodytas laikas gali būti padidintas ir reglamentuotas vietinėse instrukcijose.

12.3.4. Valdant stabdžius ilgomis 0,018 ir didesnio statumo nuokalnėmis, kur nustatytas stabdžių vamzdyno pripildymo slėgis $5,3-5,6 \text{ kg/cm}^2$, pirmąją pakopą stabdyti esant vietinėse instrukcijose ir traukinių valdymo režimų žemėlapiuose nustatytam greičiu, mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare $(0,7-0,8) \text{ kg/cm}^2$, ilgose nuokalnėse virš $0,030$ statumo – $0,8-0,9 \text{ kg/cm}^2$.

Toliau stabdymo jėgą reguliuoti atsižvelgiant į traukinio greitį ir kelio profilį, tačiau pilnai neatleisti stabdžius, jeigu iki stabdžių sistemos pripildymo pabaigos ir pakartotinio stabdymo traukinio greitis viršys nustatytąjį. Panaudojant sustiprintą paprastąjį stabdymą, o taip pat naudojant paprastuosius stabdymus traukinio greičiui reguliuoti, važiuojant nuokalne nesumažinti slėgį stabdžių vamzdyne daugiau kaip $3,8 \text{ kg/cm}^2$. Jeigu važiuojant nuokalne dėl kokios nors priežasties slėgis stabdžių vamzdyne sumažės daugiau kaip $3,8 \text{ kg/cm}^2$, sustabdyti traukinį, pagalbinio lokomotyvo stabdžio čiaupo rankenėlę nustatyti į paskutinę stabdymo padėtį, stovint užpildyti stabdžių sistemą suslėgtu oru iki traukinys pradės judėti (arba ne mažiau 5 min, jeigu traukinį nuokalnėje išlaiko lokomotyvo pagalbinis stabdis). Jeigu stabdžių vamzdyno slėgis sumažėjo daugiau kaip $3,8 \text{ kg/cm}^2$ nuokalnės pabaigoje ir atsižvelgiant į kelio profilį tolimesnis traukinio važiavimo greitis mažės tiek, kad reiks atleisti traukinio stabdžius bei iki kito stabdymo pakaks laiko papildyti stabdžių vamzdyną iki pripildymo slėgio – stabdyti traukinį stabdžių vamzdyno papildymui nebūtina.

Pravažiavus traukiniui ilgą nuokalnę ir stotyje nustačius normalų stabdžių vamzdyno pripildymo slėgį, vagonų tikrintojai privalo patikrinti visų stabdžių atsileidimą ir visame sąstate perjungti oro skirstytuvus į lygumos režimą.

12.3.5. Jeigu važiuojant prekiniam traukiniui 80 km/h greičiu lokomotyvo šviesofore įsižiebia geltonos spalvos žiburys, stabdyti mažinant išlyginamajame rezervuare slėgį $(0,8-1,0) \text{ kg/cm}^2$ krautame ir $(0,5-0,6) \text{ kg/cm}^2$ tuščiame traukinyje. Esant mažesniame prekinio traukinio greičiui ir ilgesniems blokuojamiesiems ruožams, pradėti stabdyti atsižvelgiant stabdžių efektyvumą bei atstumą iki kelio šviesoforo.

12.3.6. Prekinių traukinių, kurių stabdžių vamzdyno pripildymo slėgis yra nuo $4,8 \text{ kg/cm}^2$ iki $5,6 \text{ kg/cm}^2$, stabdžiams visiškai atleisti po paprastojo stabdymo reikia mašinisto čiaupo rankenėlę palaikyti I padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare $(0,3-0,5) \text{ kg/cm}^2$ bus didesnis už pripildymo slėgį, traukinyje, kurio ilgis iki 200 ašių ir $(0,5-0,7)$, kurio ilgis daugiau kaip 200 ašių.

12.3.7. Neilgose nuokalnėse, kur stabdoma pakartotinai, o prekinio traukinio oro skirstytuvai turi būti įjungti lygumos režimu, stabdžius atleisti tarp pakartotinių stabdymų mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį, kol slėgis išlyginamajame rezervuare padidės iki pripildymo slėgio. Jeigu tarp pakartotinių stabdymų yra laiko pereiti nuo padidinto prie normalaus pripildymo slėgio

stabdžių vamzdyne, tai automatinis stabdžius tarp pakartotinių stabdymų atleisti pagal Taisyklių 12.3.1.6 p., po to rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

12.3.8. Po staigiojo stabdymo prekinio traukinio stabdžius atleisti mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį iki kol slėgis išlyginamajame rezervuare padidės iki $(6,0-6,2) \text{ kg/cm}^2$, po to nustatyti į kelioninę padėtį.

12.3.9. Kai prekiniam traukinyje yra daugiau kaip 100 iki 350 ašių, pradedant atleisti automatinis stabdžius, tuo pačiu metu pagalbinio stabdžio čiaupu stabdyti lokomotyvą (jeigu jis anksčiau nebuvo stabdomas), su slėgiu stabdžių cilindruose $(1,0-2,0) \text{ kg/cm}^2$ ir taip lokomotyvą stabdyti (30-40) s, po to lokomotyvo pagalbinį stabdį atleisti pakopomis.

12.3.10. Mažesniu kaip 20 km/h greičiu važiuojančių daugiau kaip 300 ašių turinčių traukinių sąstatų automatinis stabdžius nepradėti atleisti tol, kol traukinys nesustos. Važiuojant nuokalne, kur greitis ribojamas iki 25 km/h ir mažiau, leidžiama išimties tvarka atleisti stabdžius prieš (15-20) s stabdant pagalbinio lokomotyvo stabdžiu.

12.3.11. Ilgose didelio statumo nuokalnėse visiškai stabdžius atleisti nustatant mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį ir padidinant išlyginamajame rezervuare slėgį $(0,5-0,7) \text{ kg/cm}^2$ daugiau už nustatytą stabdžių vamzdžio pripildymo slėgį. Jeigu traukinio stabdžiai įjungti kalnų režimu ir visiško stabdžių atleidimo nereikia, tai stabdžius atleisti pakopomis, nustatant mašinisto čiaupo rankenėlę į kelioninę padėtį iki pakils slėgis išlyginamajame rezervuare ne mažiau kaip $0,3 \text{ kg/cm}^2$ kiekvienos stabdžių atleidimo pakopos metu. Kai slėgis stabdžių vamzdyne bus tik $0,4 \text{ kg/cm}^2$ mažesnis už prieš tai buvusį pripildymo, stabdžius atleisti visiškai.

12.3.12. Važiuojančio traukinio lokomotyvo trauką įjungti ne anksčiau, kaip minutė po mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į atleidimo padėtį.

12.3.13. Sustabdžius traukinį automatiniais stabdžiais ir mašinisto čiaupo rankenėlę pasukus į atleidimo padėtį, prieš pradedant važiuoti būtina palaukti:

- a) po stabdymo pakopos – ne mažiau kaip 1,5 min kai oro skirstytuvai įjungti lygumos režimu ir ne mažiau kaip 2 min kai oro skirstytuvai įjungti kalnų režimu;
- b) po sustiprinto paprastojo stabdymo – ne mažiau kaip 2 min kai oro skirstytuvai įjungti lygumos režimu, ir ne mažiau kaip 3,5 min, kai oro skirstytuvai įjungti kalnų režimu;
- c) po traukinių, kurių ašių skaičius iki 100, staigiojo stabdymo – ne mažiau kaip 4 min, esant daugiau kaip 100 ašių – ne mažiau kaip 6 min.

12.4. Nelygia vietove važiuojančio prekinio traukinio stabdžių valdymas

12.4.1. **Nuokalnė, pereinanti į įkalnę.** Važiuodamas nuokalne mašinistas neturi viršyti šiame kelio ruože nustatyto greičio.

Jeigu greitis gali padidėti daugiau nei nustatyta, būtina stabdyti automatiniais stabdžiais ir sumažinus greitį juos atleisti taip, kad į įkalnę traukinys pradėtų važiuoti atleistais stabdžiais ir maksimaliu leistinu greičiu.

Ijungti valdiklį (garvežyje atidaryti reguliatorių) leidžiama tikrai visiškai atleidus automatinius stabdžius.

12.4.2. Įvairaus statumo nuokalnės. Važiuojant traukiniui su išjungtu valdikliu (uždarytu garvežio reguliatoriumi) įvairaus statumo nuokalnėmis, stabdyti pakopomis lokomotyvo pagalbinis stabdžiu nuo mažesnio statumo nuokalnės važiuojant į didesnio statumo nuokalnę.

12.4.3. Nuokalnė, pereinanti į lygumą ir vėl į nuokalnę. Važiuojant traukiniui su išjungtu valdikliu (uždarytu garvežio reguliatoriumi) nuokalne, pereinančia į trumpą lygumą (trumpesnę už traukinio ilgį) ir toliau vėl į nuokalnę, lokomotyvui po lygumos ėmus važiuoti į nuokalnę, įjungti pagalbinį stabdį. Visam traukiniui įvažius į nuokalnę, atsižvelgiant į traukinio greitį, pakopomis atleisti pagalbinį stabdį.

Jeigu lyguma po nuokalnės ilga (ilgesnė už traukinį), tai leidžiantis nuokalne visiškai atleisti automatinis stabdžius (jeigu jie buvo įjungti greičiui sumažinti) ir lyguma važiuoti su atleistais automatiniais stabdžiais, jei būtina, su įjungtu valdikliu (atidarytu garvežio reguliatoriumi).

Įvažiuojant lokomotyvui į kitą nuokalnę, įjungti pagalbinį stabdį, o į nuokalnę įvažius visam traukiniui atleisti jį pakopomis, jeigu pagal profilio sąlygas nereikia stabdyti automatiniais stabdžiais.

13. SUNKIŲJŲ IR ILGŲJŲ PREKINIŲ TRAUKINIŲ AUTOMATINIŲ STABDŽIŲ PRIEŽIŪROS YPATUMAI IR JŲ VALDYMAS

13.1. Bendrosios nuostatos

13.1.1. Sunkiųjų ir ilgųjų prekinį traukinių (įprasto ar specialaus formavimo) ir sujungtų prekinį traukinių važiavimas organizuojamas siekiant padidinti geležinkelio linijų pralaidumą, sumažinti traukinių prastovas kelio remonto darbų metu. Traukiniai gali būti formuojami:

a) kai lokomotyvas (lokomotyvai) traukinio priekyje:

- traukinio sąstatas suformuotas iš tuščių vagonų, kurio ilgis nuo 350 iki 520 ašių;
- traukinio sąstato svoris nuo 6,0 iki 9,0 tūkst. t ir ilgis nuo 350 iki 400 ašių (jeigu traukinio sąstato svoris didesnis kaip 8,0 tūkst. t – tik gavus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimą;

b) kai traukinys traukiamas dviejų lokomotyvų:

- lokomotyvai prikabinami sąstato priekyje ir gale, traukinio sąstato svoris nuo 6,0 iki 12,0 tūkst. t ir turi nuo 400 iki 560 ašių;
- lokomotyvai prikabinami sąstato priekyje ir viduryje arba priekyje bei paskutiniame sąstato trečdalyje, sąstato svoris nuo 8,0 iki 16,0 tūkst. t ir ilgis nuo 540 iki 780 ašių;

c) kai traukiniai sujungti ir traukiami dviejų lokomotyvų, prikabintų sąstato priekyje ir viduryje:

- traukinio sąstato svoris nuo 6,0 iki 12,0 tūkst. t ir ilgis nuo 400 iki 540 ašių su vientisu stabdžių vamzdynu;

- su sąstatu iš tuščių, arba sąstatu sudarytu iš krautų vagonų, kurio svoris nuo 6,0 iki 10,0 tūkst. t ir ilgiu nuo 400 iki 680 ašių su vientisu stabdžių vamzdynu;

- su sąstatu, sudarytu iš tuščių vagonų, kurio ilgis nuo 480 iki 780 ašių su vientisu stabdžių vamzdynu;

- su sąstatu, kurio svoris iki 12,0 tūkst. t ir ilgis iki 520 ašių bei esant autonominiams stabdžių vamzdynams – tik gavus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimą.

Jeigu prekinio traukinio stabdžiams valdyti yra naudojami nuotolinio valdymo įrenginiai ir yra užtikrintas nepriekaištingas traukinio radijo ryšio veikimas, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimu traukinio ilgis gali būti padidintas.

13.1.2. Nurodytus Taisyklių 13.1.1 p. traukinius leisti tik: atlikus būtinus skaičiavimus ir bandomuosius važiavimus bei atlikus atitinkamus organizacinius, ir techninius darbus; sudarius vietines instrukcijas ir supažindinus su jomis bei išmokus visus darbuotojus; sudarius tokių traukinių valdymo režimo žemėlapius.

Vietinėse instrukcijose turi būti numatyta kiekvienos geležinkelio linijos tokių traukinių parengimo, formavimo, važiavimo ir praleidimo tvarka, saugaus eismo užtikrinimo bei informacijos pateikimas tarp traukinių ir energijos tvarkdarių, stočių budėtojų, lokomotyvų brigadų, taip pat radijo ryšio naudojimo tvarka ir pokalbių reglamentas.

Traukinio valdymo režimų žemėlapiai sudaromi atsižvelgus į tai, kiek yra sąstato vagonų su mažesne kaip 10 t ašies apkrova, taip pat vagonų su keleivinio tipo vežimėliais, kad lokomotyvo automatinę sankabą gali veikti ne didesnės kaip 50 tf traukos arba EDS jėgos. Traukinių, kurių visų sąstato vagonų ašies apkrova didesnė kaip 10 t (akmens anglies, rūdos, skysčių ir kiti sąstatai), lokomotyvo automatinę sankabą gali veikti ne didesnės kaip 95 tf traukos arba EDS jėgos. Traukos jėga, veikianti lokomotyvo automatinę sankabą tempiant, pradedant judėti iš vietos, neturi viršyti 95 tf, o įsibėgėjant ir važiuojant – 130 tf.

Lokomotyvo automatinę sankabą veikiančią traukos jėgą nustatyti pagal traukos charakteristikas, nurodytas traukos skaičiavimų taisyklėse (TST), atėmus riedėjimo pasipriešinimą arba nustatyti bandomųjų važiavimų metu. Kiekvienoje geležinkelio linijoje sunkiųjų ir ilgujų prekių traukinių važiavimo tvarką nustato bei tvirtina vietines instrukcijas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

Nurodyti 13.1.1 p. traukiniai techniškai prižiūrimi, stabdžiai išdėstomi ir įjungiami, automatiniai stabdžiai prižiūrimi ir valdomi kelyje pagal šias Taisykles, atsižvelgiant į papildomus šioje skiltyje išdėstytus reikalavimus.

13.1.3. Nurodytus 13.1.1 p. traukinius leidžiama vežti vienkeliuose ir dvikeliuose ruožuose, bet kuriuo paros laiku, kai aplinkos oro temperatūra ne žemesnė kaip minus 40°C, o traukinius iš krautų vagonų, esant lokomotyvui (lokomotyvams) tik sąstato priekyje, kai aplinkos oro temperatūra ne žemesnė kaip minus 30°C. Kai aplinkos oro temperatūra žemesnė – tik gavus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimą.

13.1.4. Sujungti arba atjungti sunkiuosius ir ilguosius prekinis traukinius leidžiama nuo 0,004 iki 0,006 statumo nuokalnėse ir įkalnėse (pakilimuose) laikantis vietinių instrukcijų saugaus eismo reikalavimų.

Leidžiama sukabinti traukinius iš pakrautų ir tuščių vagonų, taip pat tuščių vagonų sąstatus, tačiau mažesnio svorio arba tuščių vagonų sąstatus (traukinius) būtina prikabinti tokio traukinio gale. Kai jungiami dviejų pakrautų arba tuščių sąstatų traukiniai su vientisu stabdžių vamzdynu, trumpesnis traukinys prikabinamas gale.

13.1.5. Vagonų stabdžių įrangą leidžiama parengti sąstatuose, stovinčiuose ant skirtingų kelių, tačiau būtina ištais patikrinti automatinius stabdžius kiekvieno sąstato, kuris bus kabinamas prie formuojamo traukinio.

13.1.6. Nurodytiems 13.1.1 p. traukiniams leidžiama važiuoti geležinkelio linijomis su lemiamosiomis nuokalnėmis (imtinais): kai greitis ribojamas mažiau kaip 25 km/h – iki 0,008, kitais atvejais – iki 0,012; traukinių iš tuščių vagonų su daugiau kaip 350 ašių – iki 0,018. Tokiems traukiniams važiuoti geležinkelio linijomis, kuriuose lemiamosios nuokalnės statesnės už anksčiau nurodytas, galima viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui leidus, remiantis teigiamais bandomųjų važiavimų konkrečioje geležinkelio linijoje rezultatais.

13.1.7. Traukinių, kuriuose lokomotyvai yra sąstato arba sąstato gale, stabdžius valdo lokomotyvų mašinistai pagal priekinio lokomotyvo mašinisto radijo ryšiu perduodamas komandas. Radijo ryšio naudojimo tvarką nustato vietinė instrukcija, kurią tvirtina viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

13.1.8. Traukinio priekyje arba sąstato dviejų greta sukabintų lokomotyvų, kuriuose įrengta daugiavienietinė sistema, maitinimo vamzdynai turi būti sujungti.

13.1.9. Lokomotyvuose, kurie traukia sunkiuosius ir ilguosius prekinis traukinius turi būti įrengti mašinisto čiaupai, turintys VA padėtį, ir stabdžių vamzdyno trūkimo signalizatoriai su 418-uoju davikliu.

13.1.10. Paprastąjį stabdymą, sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare daugiau kaip $0,6 \text{ kg/cm}^2$, iki sustiprinto paprastojo stabdymo atlikti vienu veiksmu iš priekinio lokomotyvo pasukant mašinisto čiaupo rankenėlę į V padėtį, išlaikant šioje padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare sumažės ($0,5-0,6 \text{ kg/cm}^2$), ir po to pasukti ją į VA padėtį. Slėgį sumažinus tiek, kiek reikia, rankenėlę pasukti į IV padėtį. Pakartotinai stabdyti galima nustojus per mašinisto čiaupą eiti orui iš stabdžių vamzdyno, pasukant čiaupo rankenėlę į V padėtį.

Traukinio sustiprintą paprastąjį stabdymą atlikti anksčiau nurodyta tvarka atvejais, numatytais šių Taisyklių 12.1.20 p., mašinisto čiaupu sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare – ($1,5-1,8 \text{ kg/cm}^2$).

13.1.11. Leidžiama naudoti lokomotyvų, kurie yra traukinio priekyje arba sąstato, taip pat abiejų lokomotyvų EDS. Vietovėse, kuriose naudojamas EDS, ir ribinės srovės turi būti nurodytos vietinėse instrukcijose ir traukinio valdymo režimų žemėlapiuose, taip pat būtina vykdyti šių Taisyklių 12.1.31 p. reikalavimus.

13.1.12. Traukos bei stabdymo pozicijas didinti ir mažinti (išskyrus staigųjį stabdymą) taip, kad traukos arba stabdymo jėgos nuo nulio iki didžiausios reikšmės padidėtų, ir nuo didžiausios reikšmės iki nulio sumažėtų ne greičiau kaip per 25 s.

Kad nenutruktų automatinės sankabos atleidus automatinius stabdžius, ruožuose, kurių kelio išilginis profilis nelygus, leidžiama įjungti iki 25% vagonų oro skirstytuvų kalnų režimu įprastiniu būdu suformuoto sunkesnio kaip 6,0 tūkst. t ar daugiau kaip 350 ašių turinčio traukinio priekyje, taip pat nuo 6,0 tūkst. t iki 12 tūkst. t svorio sujungto traukinio pirmojo sąstato priekyje arba daugiau kaip 8,0 tūkst. t sveriančio specialaus formavimo traukinio priekyje. Oro skirstytuvų režimo perjungimo tvarką nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

13.1.13. Sunkiųjų ir ilgųjų traukinių maksimalus leidžiamas greitis, atsižvelgus į turimas automatines stabdymo priemones, nustatomas pagal stabdžių normatyvus (2 priedas).

13.1.14. Sujungdami traukinius, mašinistai turi laikytis tokios tvarkos:

- a) radijo ryšiu suderinti privažiavimą prie pirmojo traukinio;
- b) važiuodamas sujungti traukinius antrojo traukinio mašinistas, neprivažiavęs (50-100) m iki priekyje stovinčio traukinio galinio vagono, sumažina greitį iki 3 km/h, radijo ryšiu suderina su šio traukinio mašinistu sukabinimo galimybę ir priveža sąstatą iki sukabinimo. Draudžiama sustumti traukinius norint juos sujungti;
- c) sujungus traukinius, sąstato viduryje esančio lokomotyvo mašinistas privalo patikrinti, ar tinkamai sujungtos lokomotyvo ir priekyje stovinčio traukinio galinio vagono automatinės sankabos ir stabdžių vamzdyno žarnos, priekinio lokomotyvo mašinistui pranešti savo traukinio numerį, svorį, ilgį ir bendrą stabdžių trinkelėlių prispaudimo jėgą pagal V-45 formos pažymą.

13.2. Traukinys, kurio lokomotyvas yra sąstato priekyje

13.2.1. Lokomotyvuose turi būti įrengti KT serijos oro kompresoriai arba kiti su analogišku našumu. Leidžiama naudoti lokomotyvus su E-500 serijos kompresoriais, jeigu toks lokomotyvas važiuos porine trauka ir jo kompresorius dirbs daugiavienetinės sistemos pagrindu.

Mašinisto čiaupo stabilizatorius turi būti sureguliuotas taip, kad pripildymo viršslėgis nuo 5,6 kg/cm² iki 5,4 kg/cm² būtų sumažintas per (100-120) s.

13.2.2. Sąstato stabdžių įrangą parengti ir išbandyti stacionariu įrenginiu (pripildymo slėgis (4,8-5,0) kg/cm²). Dviejų atskirų sąstatų (vėliau jie bus sujungti), stovinčių skirtinguose keliuose, automatiniai stabdžiai rengiami ir bandomi stacionariais įrenginiais arba lokomotyvais. Tuščių sąstatų pripildymo slėgis turi būti 4,5 kg/cm², pakrautų sąstatų – (4,8-5,0) kg/cm². Tokie patys pripildymo slėgiai turi būti lokomotyvų, kuriais manevruojant sujungiami šie sąstatai. Sąstatų automatinių stabdžių parengimo ir tikrinimo tvarka turi būti numatyta vietinėse instrukcijose ir patvirtinta viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo.

13.2.3. Traukinio, kurį sudaro tušti vagonai, lokomotyvo stabdžių vamzdyno pripildymo slėgį nustatyti kaip nurodyta 3 lentelėje ir 5.2.6 p., be to, slėgis galinio vagono stabdžių vamzdyne pripildžius automatinius stabdžius turi būti ne mažesnis kaip nurodyta 11.2.7 p. Kai sąstatas suformuotas iš pakrautų vagonų, traukinio lokomotyvų stabdžių vamzdyne nustatyti (5,0-5,2) kg/cm² pripildymo slėgį, o galinio vagono vamzdyne, pripildžius stabdžių vamzdinę, slėgis turi būti ne mažesnis kaip 4,6 kg/cm². Traukinio galinio vagono vamzdyne slėgio dydį įrašyti į V-45 formos pažymą. Slėgio galinio vagono stabdžių vamzdyne dydį nustatyti pagal manometro, įsukto į standartinę žarnos galvutę ir prijungto prie galinio vagono stabdžių vamzdyno, rodmenis.

13.2.4. Stacionariu įrenginiu su automatinio parametrų registravimu ištisai patikrinti kiekvieno sąstato, iš kurių formuojami 13.1.1 p. nurodyti traukiniai, automatinius stabdžius. Pripildyti ir ištisai patikrinti automatinius stabdžius lokomotyvu tik tuo atveju, jeigu stotyje nėra stacionaraus įrenginio su automatinio parametrų registravimu.

Sujungus sąstatus, prikabinus traukinio lokomotyvą ir, kol nepripildytas stabdžių vamzdynas, pagal 11.2.4 p. tikrinamas stabdžių vamzdyno vientisumas, jo sandarumas, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra II padėtyje, ir atliekamas dalinis automatinių stabdžių patikrinimas. Tikrinant automatinius stabdžius, atleisti juos būtina slėgį išlyginamajame rezervuare padidinus tiek, kad jis normalų pripildymo slėgį viršytų (0,5-0,6) kg/cm², tikrinti penkių paskutinių suformuoto traukinio vagonų stabdymą ir stabdžių atleidimą. Taip pat būtina patikrinti dviejų paskutinių vagonų stabdžių atsileidimo laiką ir duomenis pažymėti V-45 formos pažymoje.

13.2.5. Važiuojant lygumos kelio profiliu su nuokalnėmis iki 0,008 (imtinai), kai dega žalia šviesoforo šviesa, arba laisvu tarpstočiu, leidžiama pirmoji (0,3-0,5) kg/cm² stabdymo pakopa (išskyrus automatinių stabdžių veikimo tikrinimą).

Remiantis bandomųjų važiavimų (su dinamometriniu ir stabdžių bandymų vagonais) rezultatais, atsižvelgiant į vietos sąlygas, leidžiama paprastai stabdyti iki sustiprinto paprastojo stabdymo dviem veiksmis – iš pradžių slėgį išlyginamajame rezervuare sumažinti (0,4-0,5) kg/cm², po to (4-6) s laikyti mašinisto čiaupo rankenėlę IV padėtyje, ir pasukus stabdžių čiaupo rankenėlę į V padėtį slėgį išlyginamajame rezervuare pakartotinai sumažinti reikiamu dydžiu, bet ne mažiau kaip 0,3 kg/cm².

13.2.6. Važiuojant atleisti automatinius stabdžius pasukant mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį ir laikyti ją šioje padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare, atsižvelgiant į sąstato ilgį ir stabdžių vamzdyno sandarumą, normalų pripildymo slėgį viršys (0,5-1,0) kg/cm², po to mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį. Padidinus slėgį išlyginamajame rezervuare nurodytu dydžiu, mašinisto čiaupo rankenėlę leidžiama pasukti iš I į IV padėtį ir po (30-40) s, o po to į kelioninę padėtį.

Jeigu atleidžiant automatinius stabdžius slėgis stabdžių vamzdyne pasidaro didesnis nei pripildymo slėgis, o oro skirstytuvų darbo kameros papildytos šiuo slėgiu greičiau kaip per 2 min., tai kita stabdymo pakopa stabdyti slėgį išlyginamajame rezervuare sumažinant (0,2-0,3) kg/cm² daugiau nei stabdant pirmąją pakopą.

Automatinių stabdžių atleidimo pradžioje lokomotyvą pristabdyti pagalbinio stabdžio čiaupu, stabdžių cilindruose palaikyti (1,5-2,0) kg/cm² slėgį, lokomotyvą stabdyti (40-60) s, po to pakopomis atleisti lokomotyvo stabdį.

Kai traukinio sąstate yra pakrautų vagonų ir greitis mažesnis kaip 30 km/h, draudžiama pradėti atleisti automatinius stabdžius, kol traukinys sustos.

13.2.7. Pajudant iš vietos po sustojimo, nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į atleidimo padėtį iki traukos įjungimo turi praeiti:

- a) po paprastojo stabdymo ne mažiau kaip 3 min;
- b) po paprastojo sustiprinto stabdymo – 4 min;
- c) po staigiojo sustabdymo – 8 min.

Žiemą nurodytas laikas pailginamas 1,5 karto.

Jeigu lokomotyve įrengta sistema, leidžianti kontroliuoti stabdžių vamzdyno slėgį traukinio gale, važiuojant trauką įjungti ne anksčiau, kai stabdžių atleidimo metu slėgis pakils:

- iki pusės sumažinto slėgio stabdžių vamzdyne dydžio po paprastojo stabdymo;
- iki 1,0 kg/cm² po sustiprinto paprasto stabdymo.

13.2.8. Tikrinant tuščių traukinių stabdžių veikimą važiuojant, atleisti juos po stabdymo pakopos išlaikius (8-10) s perdangos su maitinimu padėtyje. Be to, per stabdymo ir atleidimo laiką greitis turi sumažėti ne mažiau kaip 10 km/h.

13.2.9. Iš tuščių prekinį vagonų suformuotų traukinių, kuriuose yra nuo 350 iki 400 ašių, automatinį stabdžių valdomumui pagerinti, leidžiama atjungti ne daugiau kaip 1/4 vagonų oro skirstytuvus, o sąstatuose sudarytuose iš daugiau kaip 400 ašių ir 1/3 vagonų oro skirstytuvus; vagonai su išjungtais oro skirstytuvais turi būti tolygiai išdėstyti visame sąstate, bet ne grupėmis, be to dviejų paskutinių sąstato vagonų automatiniai stabdžiai turi būti įjungti ir gerai veikti.

Tokių traukinių automatinis stabdžius parengti ir valdyti laikantis šių Taisyklių reikalavimų.

Vagonų parangos pakrovai punktuose visų vagonų stabdžiai turi būti įjungti laikantis šių Taisyklių reikalavimų.

13.3. Sujungtas prekinis traukinys, turintis atskirus stabdžių vamzdynus

13.3.1. Praleisti sujungtus prekinis traukinis, kai kiekvieno traukinio stabdžių vamzdynas veikia autonomiškai (atskirai), leidžiama tik:

a) likviduojant katastrofas, avarijas ir stichines nelaimes. Dvikeliuose ruožuose juos reikia praleisti laikinu vienkeliu tarpstočiu ir vienu arba dviem priekyje esančiais tarpstočiais, vengiant prasilenkimų su keleiviniais traukiniais;

b) su automatine nuotolinio stabdžių valdymo sistema.

Vienkelėse eismo linijose sujungtų prekinį traukinių su autonominiais stabdžių vamzdynais eismas leidžiamas visame kelio ruože, taip pat ir tarpstočiuose, kuriuose atliekami atstatymo darbai.

13.3.2. Sujungti traukiniai su autonominiais stabdžių vamzdynais formuojami sukabinant du prekinis traukinis tarpstočiuose arba stotyse.

13.3.3. Traukinius sujungti šių Taisyklių 13.1.4 p. nustatyta tvarka, be to, abiejų traukinių stabdžių vamzdynai nesujungiami.

Už tinkamą traukinių sujungimą atsako antrojo traukinio lokomotyvo mašinistas.

13.3.4. Antrojo traukinio lokomotyvo mašinistas automatinis stabdžius valdo pagal priekinio lokomotyvo mašinisto komandas. Stabdžių įjungimo ir atleidimo komandas priekinio lokomotyvo mašinistas perduoda radijo ryšiu, be to, sąstatų, kurie sujungti į traukinį, stabdžius abudu mašinistai pagal galimybę turi valdyti vienu laiku. Draudžiami nesuderinti mašinistų stabdžių valdymo veiksmai.

13.3.5. Žiemos metu apie ilgųjų traukinių dalinio stabdžių bandymo atlikimą, stotyse kur yra vienas vagonų tikrintojas ir leidus viešosios geležinkelų infrastruktūros valdytojui, pažymėti V-45 formos pažymoje gali traukinio mašinistas.

13.3.6. Tikrindamas automatinį stabdžių veikimą važiuojant, priekinio lokomotyvo mašinistas perduoda radijo ryšiu komandą antrojo traukinio mašinistui apie tikrinimo pradžią, stabdo pakopa slėgį išlyginamajame rezervuare sumažindamas (0,6-0,7) kg/cm², ir antrojo traukinio mašinistas stabdo ta pačia pakopa. Greitis 10 km/h turi sumažėti ne ilgesniame kaip vietinių instrukcijų nustatytame nuotolyje.

Tikrinant automatinį stabdžių veikimą važiuojant, juos atleisti tik po to, kai mašinistai įsitikins, jog automatiniai stabdžiai veikia normaliai.

13.3.7. Atlikti sustiprintą paprastąjį stabdymą (be mašinisto čiaupo VA padėties naudojimo) arba staigiai stabdyti leidžiama ypatingais atvejais, kai reikia tučtuojau sustabdyti traukinį iš to lokomotyvo, kurio mašinistas pirmas pastebi pavojų. Pradėjus taip stabdyti radijo ryšiu tučtuojau perduodamas pranešimas, kurį gavęs antrojo traukinio mašinistas privalo pakartoti šį stabdymą iš savo valdomo lokomotyvo.

13.4. Traukinys, kurio lokomotyvas yra priekyje ir sąstata arba traukinio gale su sujungtu (bendru) stabdžių vamzdynu

13.4.1. Lokomotyvų automatiniai stabdžiai turi būti prijungti prie stabdžių vamzdyno, o kombinuotieji čiaupai atidaryti ir įjungta blokuotė Nr. 367.

13.4.2. Stabdžių vamzdyno pripildymo slėgis, kuriam reguliuojami priekinio lokomotyvo ir lokomotyvo, esančio sąstata arba traukinio gale, mašinisto čiaupai, turi būti (5,0-5,2) kg/cm². Sujungus parengtus sąstatus ir prikabinus lokomotyvus, mašinistai, pasukdami mašinisto čiaupo rankenėlę į I padėtį, turi padidinti slėgį išlyginamajame rezervuare (0,5-0,6) kg/cm² daugiau už pripildymo, po to rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

13.4.3. Traukinių, kurie bus sujungti stotyje, kiekvieno sąstato automatiniai stabdžiai tikrinami ištisai, mašinistams išduodama V-45 formos pažyma, kad automatiniai stabdžiai veikia gerai. Sujungus traukinius ir stabdžių vamzdyną, jo vientisumą pirmojo traukinio sąstata ir abiejų traukinių lokomotyvų signalizatorių Nr. 418 veikimą tikrina tokiu būdu:

a) priekinio lokomotyvo mašinistas, perspėjęs radijo ryšiu traukinio sąstata esančio kito lokomotyvo mašinistą, stabdo pakopa, slėgį išlyginamajame rezervuare sumažindamas (0,7-0,8) kg/cm², po to čiaupo rankenėlę pasuka į IV padėtį.

b) traukinio sąstata esančio lokomotyvo mašinistas, užsidedus signalizatoriaus Nr. 418 „SL“ lemputei, tokia pat tvarka įjungia automatinius stabdžius. Jeigu signalinė „SL“ lemputė dega, traukinio sąstata esančio lokomotyvo mašinistas apie tai radijo ryšiu praneša priekinio lokomotyvo mašinistui, po to abu mašinistai atleidžia automatinius stabdžius.

Sujungus traukinius tarpstočiuose, prikabinus antrojo traukinio lokomotyvą prie pirmojo traukinio galinio vagono, pirmojo traukinio stabdžių vamzdyno vientisumą ir stabdžių vamzdyno trūkimo signalizatoriaus su Nr.418 davikliu veikimą abiejuose lokomotyvuose tikrinti pagal „SL“ lemputės užsidegimą abiejuose lokomotyvuose, kai atleisti abiejų sąstatų automatiniai stabdžiai. Tikrinama sujungiant stabdžių vamzdynų žarnas, prieš tai juos prapūtus per galinius čiaupus. Sujungtų traukinių mašinistai privalo radijo ryšiu vienas kitam pranešti, ar abiejuose lokomotyvuose suveikė signalizatoriai ir ar dega „SL“ lemputės. Sujungus abiejų traukinių stabdžių vamzdynus, pagal priekinio lokomotyvo mašinisto komandą, lokomotyvų išlyginamuosiuose rezervuaruose slėgį padidinti (0,5-0,6) kg/cm² virš pripildymo mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį. Tokių traukinių stabdžių trinkelų spaudimas imamas pagal sujungtų sąstatų mažiausią reikšmę.

Atlikus nurodytą patikrinimą nebūtina išduoti bendrą V-45 formos pažymą.

13.4.4. Formuojant traukinius stotyse, kuriose yra TVPP, prieš sujungiant traukinius būtina ištisai patikrinti kiekvieno iš numatomų sujungti sąstatų automatinius stabdžius. Sąstatus sujungus, pripildžius ir patikrinus stabdžių vamzdyno sandarumą, pagal sąstate išskirstytų lokomotyvų signalizatoriaus Nr. 418 „SL“ lemputės užsidegimą tikrinamas stabdžių vamzdyno vientisumas.

Šiais atvejais V-45 formos pažymos išdavimo tvarką nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

13.4.5. Norint patikrinti stabdžių vamzdyno sandarumą, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje, vadovautis tokiomis slėgio pagrindiniuose rezervuaruose mažėjimo 0,5 kg/cm² laiko normomis, atsižvelgiant į sąstato ašių skaičių kiekvienam 1000 l pagrindinių rezervuarų tūrio, kokios nurodytos 9 lentelėje.

9 lentelė. Slėgio pagrindiniuose rezervuaruose mažėjimas 0,5 kg/cm² laiko normos, atsižvelgiant į sąstato ašių skaičių kiekvienam 1000 l pagrindinių rezervuarų tūrio

Ašių skaičius	351-400	401-500	501-600	601-700	701-780
Laikas, sekundės	15	13	10	9	8

Nurodytas laikas nustatomas dalijant visų lokomotyvų slėgio pagrindiniuose rezervuaruose mažėjimo laikų sumas iš suminio tūrio, išreikšto tūkstančiais litrų.

Automatinius stabdžius atleisti padidinus slėgį išlyginamajame rezervuare (0,5-0,6) kg/cm² daugiau už pripildymo, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį.

13.4.6. Išleidus sujungtus ir specialaus formavimo traukinius, važiuojant traukiniui automatinių stabdžių veikimą patikrinti šių Taisyklių 13.4.8 p. nustatyta tvarka ir pagal vietinių instrukcijų reikalavimus.

13.4.7. Traukinio važiavimo režimą parenka priekinio lokomotyvo mašinistas pagal traukinių valdymo režimo žemėlapius, kurie sudaryti remiantis bandomaisiais važiavimais. Kad neperkaistų kontaktinio tinklo laidai, nebūtų išspausti vagonai ir sutraukti automatinų sankabų įrenginiai, šiuose žemėlapiuose nustatomos įvairiai sujungtų lokomotyvų elektros variklių ribinės srovės, kurių, važiuojant traukiniu viršyti neleidžiama.

Nurodymus apie traukinių stabdymą ir stabdžių atleidimą priekinio lokomotyvo mašinistas kitiems mašinistams perduoda radijo ryšiu. Kiekvieno stabdymo metu mašinistai pagal trumpalaikį „SL“ lemputės užsidegimą privalo kontroliuoti, ar suveikia stabdžių vamzdyno trūkimo signalizatorius su davikliu Nr. 418.

13.4.8. Važiuojant būtina patikrinti stabdžių veikimą sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare $(0,7-0,8) \text{ kg/cm}^2$, o sujungtuose traukiniuose, kurie sudaryti iš tuščių sąstatų – $(0,6-0,7) \text{ kg/cm}^2$.

Sustiprinti paprastieji ir paprastieji stabdymai iš priekinio lokomotyvo ir lokomotyvo, esančio sąstate, turi būti atliekami vienu laiku mašinisto čiaupo rankenėlę laikant V padėtyje, kol slėgis išlyginamajame rezervuare sumažės $(0,6-0,7) \text{ kg/cm}^2$, po to rankenėlę pasukti į VA padėtį ir, kai slėgis sumažės iki reikiamo dydžio, rankenėlę pasukti į IV padėtį. Norint smarkiau stabdyti pakartotinėmis pakopomis galima tik nustojus eiti orui iš stabdžių vamzdyno per mašinisto čiaupą, čiaupo rankenėlę pasukant į V padėtį. Sujungiant pakrautų vagonų traukinio sąstatą su tuščiu vagonų traukinio sąstatu, lokomotyvo, esančio sąstate, pakopinio stabdymo metu stabdžių vamzdyne slėgį sumažinti $(0,2-0,3) \text{ kg/cm}^2$ dydžiu nei priekinio lokomotyvo.

13.4.9. Abiejų lokomotyvų automatinis stabdžius atleisti vienu metu arba šiek tiek anksčiau (iki 6 s) pradėti atleisti traukinio sąstate esančio lokomotyvo automatinis stabdžius. Mašinisto čiaupo rankenėlę laikyti I padėtyje tol, kol slėgis išlyginamajame rezervuare viršys $(0,5-0,6) \text{ kg/cm}^2$ pripildymo.

13.4.10. Sujungtų prekinį traukinių arba prekinį traukinių, kurių sąstatuose arba traukinio gale yra lokomotyvų, pajudėjimo režimai nustatomi atsižvelgiant į vietos sąlygas. Pajudant iš vietos, sąstate arba traukinio gale esančio lokomotyvo trauką leidžiama įjungti kartu su priekiniu.

Antrojo lokomotyvo trauką leidžiama įjungti (3-6) s anksčiau nei pirmojo.

13.4.11. Jeigu važiuojant traukiniui lokomotyve, esančiame sąstate arba traukinio gale, užsidega „SL“ lemputė, signalizuojanti, kad suveikė daviklis Nr. 418, arba pastebimas slėgio sumažėjimas stabdžių vamzdyne be „SL“ lemputės užsidegimo, mašinistas privalo mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į III padėtį ir radijo ryšiu apie tai pranešti priekinio lokomotyvo mašinistui pagal Taisyklių 12.1.12 p. Visais atvejais stabdžius atleisti tik traukiniui visiškai sustojus.

13.4.12. Kai neveikia radijo ryšys lokomotyve, esančiame sąstate arba traukinio gale, toliau važiuoti draudžiama. Priekinio lokomotyvo mašinistas sustabdo traukinį paprastuoju stabdymu (pagal galimybes aikštelėje ar tiesiame ruože), o mašinistas sąstate arba traukinio gale, užsidegus „SL“ lemputei ar sumažėjus slėgiui stabdžių vamzdyne elgiasi, kaip nurodyta Taisyklių 13.4.11 p.

Jeigu sustojus mašinistams neįmanoma pašalinti radijo ryšio gedimo, traukinį būtina išskirti.

13.4.13. Traukiniui stovėjus ilgiau kaip 30 min arba slėgiui pagrindiniuose rezervuaruose nukritus žemiau $5,5 \text{ kg/cm}^2$, patikrinti automatinis stabdžius:

a) patikrinti stabdžių vamzdyno sandarumą, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra II padėtyje, kuris neturi skirtis daugiau kaip 20 % į didėjimo ar mažėjimo pusę nuo Taisyklių 13.4.5 p. nurodyto.

b) priekinio lokomotyvo mašinistas stabdo pakopa mažindamas slėgį išlyginamajame rezervuare ($0,7-0,8 \text{ kg/cm}^2$); kai traukinio sąstate esančio lokomotyvo pulte užsidega „SL“ lemputė, šio lokomotyvo mašinistas slėgį mažina tokia pačia pakopa;

c) patikrinęs, kad suveikė automatiniai stabdžiai, sąstate esančio lokomotyvo mašinistas radijo ryšiu apie tai praneša priekinio lokomotyvo mašinistui, po to jie atleidžia stabdžius.

Mašinistų padėjėjai patikrina pirmųjų vagonų (vagonų kiekį nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas) automatinį stabdžių veikimą stabdant ir atleidžiant.

14. LOKOMOTYVO ATKABINIMAS NUO SĄSTATO

14.1. Keleivinių ir prekinį traukinių lokomotyvų keitimo punktuose mašinistas, prieš atkabindamas lokomotyvą nuo sąstato, turi išjungti EOS (jeigu jis yra), įjungti automatinius stabdžius, sumažindamas slėgį išlyginamajame rezervuare (1,5-1,7) kg/cm².

Po to mašinisto padėjėjas uždaro lokomotyvo ir pirmojo vagono galinius čiaupus, atjungia stabdžių vamzdynų žarnas tarp lokomotyvo ir pirmojo vagono, pakabina jas ant pakabų (jeigu jos yra).

14.2. Traukinio sąstatą įtvirtinti stotyje pagal TET ir SK reikalavimus.

14.3. Atkabinti magistralinį lokomotyvą nuo keleivinio traukinio kai įrengtas ir įjungtas elektrinis vagonų šildymas, tik kai traukinio elektromechanikas atjungs aukštos įtampos elektros energijos tiekimo jungtis tarp lokomotyvo ir pirmojo vagono.

Prieš atkabinant nuo traukinio magistralinį prekinį lokomotyvą valdomą vieno mašinisto, mašinistas lokomotyvo oro skirstytuvą privalo perjungti į pakrautąjį režimą. Kai prekinį magistralinį lokomotyvą valdo vienas mašinistas, nuo traukinio sąstatato lokomotyvą atkabina, atjungia stabdžių žarnas vagonų tikrintojas ar kitas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo paskirtas darbuotojas.

15. SAVAEIGIŲ SĄSTATŲ STABDŽIŲ ĮRANGOS TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

15.1. Stabdžių įrangos techninė priežiūra ir remontas

15.1.1. Visus stabdžių įrangos techninės priežiūros ir remonto darbus (išskyrus TP-1) atlieka specialiai apmokyti, atestuoti ir instrukuoti kaip saugiai atlikti šiuos darbus riedmenų remonto šaltkalviai. Atliktus stabdžių įrangos remonto ir techninės priežiūros darbus privalo patikrinti atsakingas darbuotojas (pamainos meistras, brigadininkas ir kt.) ir apie tvarkingą stabdžių įrangos būklę pažymėti T-44 formos žurnale.

Priežiūrą ir stabdžių įrangos techninės būklės patikrinimą TP-1 turi atlikti lokomotyvų brigados, priimdamos arba perduodamos savaeigį sąstatą pagrindinio depo arba grąžos punkto keliuose, keičiantis lokomotyvų brigadoms stočių keliuose, traukiniui stovėjus arba jį parengiant.

15.1.2. Draudžiama prie sąstato kabinti vagonus ar išduoti bėginį autobusą RA-1, RA-2 kelionėn, jeigu yra bent vienas iš žemiau pateiktų gedimų:

a) sugedęs mašinisto čiaupas arba oro skirstytuvas, elektrinis oro skirstytuvas, EOS elektrinė grandinė, galinis ar atskiriamasis čiaupai, išleidimo vožtuvas, stabdžių cilindras, rezervuaras, darbo kamera;

b) pažeistas oro vamzdynas (įtrūkimai, lūžiai, prastitrynimai, jungiamųjų žarnų išsisluoksniavimas, įvairių jungčių blogas sandarumas, susilpnėjęs vamzdyno tvirtinimas prie kėbulo ar važiuoklės mazgų);

c) pažeisti mechaniniai mazgai (svirtys, traversos, traukės, automatiniai reguliatoriai ir traukių pavaros oriniai reguliatoriai, sulūžusios ar įtrūkusios bent kokios stabdžių įrangos įrenginių detalės, įskilusios ar blogai įtvirtintos stabdžių trinkelės, sumontuotos netipinės detalės ir mazgai bei vielokaiščiai);

d) netvarkingi stovėjimo stabdžiai;

e) susilpnėjęs detalių tvirtinimas;

f) stabdžių trinkelės storis mažesnis kaip nurodyta Taisyklių 15.3.1 p.;

g) netvarkingas stovėjimo stabdis ir prieščiūžio įrenginys bėginiame autobuse RA-1, RA-2.

15.2. Darbai, kuriuos privalo atlikti lokomotyvo brigada priimdama ir perduodama savaeigį sąstatą

15.2.1. Priimdama ir perduodama savaeigį sąstatą lokomotyvo brigada privalo:

a) išleisti kondensatą iš pagrindinių, pagalbinių rezervuarų bei tepalo ir vandens skirtuvų;

b) patikrinti tepalo lygį kompresorių karteriuose;

c) patikrinti slėgių pagrindiniuose rezervuaruose ribas, kurias turi palaikyti automatiškai įsijungdami kompresoriai, kai slėgis elektriniuose ir dyzeliniuose traukiniuose būna $6,5 \text{ kg/cm}^2$ ir išsijungdami – kai slėgis yra 8 kg/cm^2 . Automotrisėse AČ2, 620M, bėginiuose autobusuose RA-1 ir dyzeliniuose traukiniuose 630M šie slėgiai atitinkamai turi būti $7,5\text{--}9,0 \text{ kg/cm}^2$ ir $6,5\text{--}8,0 \text{ kg/cm}^2$ ribose. Bėginiame autobuse RA-2 šis slėgis turi būti $6,3\text{--}8,0 \text{ kg/cm}^2$, o automotrisėje AR-2 – $6,3\text{--}8,2 \text{ kg/cm}^2$ ribose. EJ575 serijos elektriniuose traukiniuose slėgių pagrindiniuose rezervuaruose ribos yra $8,2\text{--}9,7 \text{ kg/cm}^2$. Leidžiami $0,2 \text{ kg/cm}^2$ nuokrypiai.

d) apžiūrėjus iš išorės patikrinti, ar manometrų tikrinimo laikas galioja, atskiriamųjų stabdžių čiaupų rankenėlės yra reikiamose padėtyse, automatinis stabdys įjungtas reikiamu režimu, paleisti kompresoriai veikia normaliai; patikrinti, ar yra plombos ant manometrų, apsauginių vožtuvų, tarp atskiriamojo čiaupo fiksatoriaus ir autostopo EOV. Bėginiuose autobusuose RA-1 papildomai patikrinti stabdžio rankenėlių plombavimą kiekviename vagone.

e) patikrinti pripildymo slėgį stabdžių vamzdyne, išlyginamojo rezervuaro, stabdžių ir maitinimo vamzdžio sandarumą, mašinisto čiaupų ir oro skirstytuvų veikimą, atliekant stabdymo pakopą, automatinio ir EOS veikimą; patikrinti, ar stabdant pagalbinį stabdžiu automotrisėje AČ2 ir bėginiame autobuse stabdžių cilindruose pasiekiamas maksimalus ribinis slėgis;

f) apžiūrėti svirtinę stabdžių pavarą, jos apsauginius įtaisus ir patikrinti stabdžių trinkelį būklę bei storį, patikrinti stovėjimo stabdžio veikimą, taip pat oro praleidimą per galines stabdžių vamzdžio žarnas ne mažiau kaip tris kartus atidarius galinius čiaupus. Patikrinti elektrinių traukinių, turinčių EDS, elektrinio stabdymo schemos veikimą. Bėginiame autobuse RA-1 patikrinti EOS elektrinės grandinės būklę pagal indikacinę lemputę „EOS gedimas“, kuri esant tvarkingai grandinei neturi degti.

Nustatytiems gedimams pašalinti lokomotyvų brigada privalo atlikti šiuos darbus: keisti stabdžių trinkeles; sureguliuoti svirtinę stabdžių pavarą; pakeisti trinkelio apkabų pakabos detales ir mechaninės stabdžio dalies vielokaiščius; prieinamose vietose paveržti atsileidusias sriegines jungtis.

15.3. Stabdžių įrangos techninės būklės tikrinimas

15.3.1. Alyvos kompresorių karteriuose turi atitikti šių Taisyklių 1 lentelėje nurodytus reikalavimus.

15.3.2. Iš depo išleidžiant savaeigius sąstatus po remonto ir techninės priežiūros (išskyrus TP-1), turi būti patikrintas jų kompresorių našumas pagal pagrindinių rezervuarų pripildymo nuo $7,0 \text{ kg/cm}^2$ iki $8,0 \text{ kg/cm}^2$ laiką, EJ575 serijos elektriniuose traukiniuose – nuo $8,5 \text{ kg/cm}^2$ iki $9,5 \text{ kg/cm}^2$ (1 priedas).

15.3.3. Stabdžių vamzdyno sandarumą tikrinti, kai pripildymo slėgis yra normalus. Tikrinant uždaryti stabdžių ir maitinimo vamzdynų atskiriamuosius čiaupus ir pagal manometrą stebėti slėgio kritimą stabdžių vamzdyne: leidžiamas ne didesnis kaip $0,2 \text{ kg/cm}^2$ per minutę arba $0,5 \text{ kg/cm}^2$ per 2,5 min slėgio sumažėjimas. Maitinimo vamzdyno sandarumą tikrinti pagal slėgio mažėjimą pagrindiniuose rezervuaruose nuo $7,0 \text{ kg/cm}^2$ iki $6,5 \text{ kg/cm}^2$. Slėgis turi sumažėti ne greičiau kaip per 7,5 min (arba ne greičiau kaip per 3 min, kai slėgis mažėja nuo $7,0 \text{ kg/cm}^2$ iki $6,8 \text{ kg/cm}^2$) kompresoriui įsijungus tuščia eiga.

15.3.4. EJ575 serijos elektriniuose traukiniuose slėgio kritimas stabdžių vamzdyne leidžiamas ne didesnis kaip $0,1 \text{ kg/cm}^2$ per 5 minutes. Maitinimo vamzdyne leidžiamas slėgio kritimas ne didesnis kaip $0,3 \text{ kg/cm}^2$ per 5 minutes, vamzdyno sandarumą tikrinant pagal slėgio mažėjimą pagrindiniuose rezervuaruose nuo slėgio $9,5 \text{ kg/cm}^2$.

15.3.5 Bėginiuose autobusuose RA-1 ir RA-2 patikrinti:

15.3.5.1 oro skirstytuvus jautrumui stabdant. Jautrumą tikrinti pastačius mašinisto čiaupą Nr. 013A į III padėtį, stabdžių vamzdynas turi užsipildyti $(0,6-0,7) \text{ kg/cm}^2$, o slėgis stabdžių cilindruose pakilti iki $(1,1-1,3) \text{ kg/cm}^2$;

15.3.5.2 oro skirstytuvų jautrumą atleidimui. Jautrumą tikrinti pastačius mašinisto čiaupą Nr.013A į II padėtį, stabdis turi atsileisti, stabdžių trinkelės atsitraukti nuo ratų 3^{+1} mm

Pagal šių Taisyklių 5.2.2 ir 5.2.7 p. bei 2 ir 3 lentelių reikalavimus patikrinti:

15.3.5.3 pripildymo slėgį stabdžių vamzdyne;

15.3.5.4 mašinisto čiaupų išlyginamojo rezervuaro sandarumą;

15.3.5.5 stabdžių cilindų kotų išlindimą;

15.3.5.6 oro skirstytuvo Nr.292 įjungimo režimą;

15.3.5.7 stabdžių trinkelų storį ir būklę.

15.3.6. Leidžiama eksploatuoti ne plonesnes kaip 12 mm ketines ir 14 mm kompozicines stabdžių trinkeles. Bėginiams autobusams iki 10 mm (trinkeles su vielos tinkliniu karkasu, nustatomas pagal frikcine mase užpildytą auselę). Neleidžiama, kad stabdžių trinkelės išsikištų už ratlankio išorės. Trinkeles pakeisti, kai susidėvi iki mažiausio leistino storio, kai per visą trinkelės plotį atsiranda plyšių, siekiančių plieninį karkasą, kai nusidėvėjimas yra pleištinis, jeigu mažiausias storis yra 50 mm nuo plonojo trinkelės krašto ar toliau.

15.3.7. Stabdžių veikimas tikrinamas iš darbo kabinos. Prieš tikrinant įsitikinti, ar tinkamai nustatytos maitinimo ir stabdžių vamzdyno čiaupų rankenėlės. Bėginiuose autobusuose RA-1, RA-2 prieš tikrinant stabdžius įsitikinti atskiriamųjų čiaupų rankenėlių reikiama padėtimi, jungiančių stabdžių vamzdyną ir EOv (turi būti atidarytas ir užplombuotas). Čiaupo Nr. 172 rankenėlė turi būti

vidurinėje padėtyje. Jeigu bėginiai autobusai naudojami pagal daugiavienetinę sistemą, atskiriamieji čiaupai kabinose, esančiose sąstato viduryje turi būti uždaryti.

15.3.8. Elektriniuose traukiniuose tikrinti:

15.3.8.1 kaip veikia EOS. Pripildžius stabdžių vamzdyną, išjungti generatorių ir įjungti prožektorių, šviesos signalus ir kitus elektros energijos imtuvus. Stabdžių perjungiklio rankenėlę galinėje kabinoje nustatyti į III („Išjungta“) padėtį, galinėje kabinoje – į III padėtį („Išjungta“). Stabdžių perjungiklį darbo kabinoje pasukus į I padėtį („Įjungta“), turi užsidegti kontrolinė lemputė. Tai rodo, kad akumuliatorių baterija tvarkinga, o EOS elektrinė grandinė visame traukinyje vientisa. Įtampa grandinėje pagal voltmetrą turi būti nuo 45 iki 50 V.

Po to mašinisto čiaupo Nr.334E rankenėlę pasukti į IV padėtį, Nr.395 – į VE padėtį; turi užsidegti signalinė stabdymo lemputė ir, kai yra čiaupas Nr.334E, turi suveikti perdangos ventilis, o kai yra mašinisto čiaupas Nr.395 – trumpam turi išsijungti elektrinis orinis čiaupas Nr.150 I, autostopas nesuveikti; leidžiama išleisti suslėgtą orą iš stabdžių vamzdyno per mašinisto čiaupą Nr.395 ir sumažinti slėgį jame ne daugiau kaip $0,5 \text{ kg/cm}^2$.

Kai stabdžių cilindrai prisipildys iki reikiamo slėgio, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį (perdanga be stabdžių vamzdyno maitinimo). Po to išjungti EOS elektros maitinimą ir pagal „A“ lemputę patikrinti, ar visi stabdžiai visiškai atleisti, po to mašinisto čiaupo Nr.395 rankenėlę pasukti į III padėtį, o čiaupo Nr.334E rankenėlę – į IIA padėtį.

Mygtukais valdomų elektrinių traukinių elektrinio orinio stabdžio veikimą tikrinti, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje;

15.3.8.2. automatinio stabdžio veikimą. Prieš tikrinimą išjungti EOS. Kai pripildymo slėgis yra nustatyto dydžio, patikrinti, ar automatiniai stabdžiai jautrūs stabdant. Tam mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlę iš IIA padėties pasukti į IV padėtį, čiaupų Nr.328, 395 rankenėlę – iš II padėties į V padėtį ir nustatytą pripildymo slėgį išlyginamajame rezervuare sumažinti ($0,5-0,6 \text{ kg/cm}^2$). Sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare reikiamu dydžiu, mašinisto čiaupo Nr.334E rankenėlę pasukti į III padėtį, o stabdžių čiaupų Nr. 328, 395 rankenėlę – į IV padėtį. Visų vagonų automatiniai stabdžiai turi suveikti ir savaime neatsileisti 5 min.

Po to patikrinti automatinių stabdžių jautrumą atleidimui mašinisto čiaupų Nr.328, 395 rankenėles pasukant į II padėtį, o mašinisto čiaupo Nr.334E rankenėlę – į IIA padėtį. Padidėjus slėgiui stabdžių vamzdyne iki nustatyto pripildymo slėgio, visų vagonų automatiniai stabdžiai turi būti visiškai atleisti.

Kiekvieno vagono automatinių stabdžių jautrumą stabdant ir atleidžiant tikrina mašinisto padėjėjas.

Iš kitame gale esančios valdymo kabinos mašinistas privalo stabdyti automatinio ir EOS, kaip ir atliekant dalinį stabdžių patikrinimą, o mašinisto padėjėjas turi patikrinti paskutinio vagono stabdžių veikimą pagal stabdžių cilindro manometrą nedarbo kabinoje.

15.3.9. Patikrinti D, DR tipų dyzelinių traukinių ir automotrisių AČ2:

15.3.9.1 EOS veikimą. Pripildžius stabdžių vamzdyną, neveikiant dyzeliniams varikliams, įjungti prožektorių, šviesos signalus ir kitus elektros energijos imtuvus.

Dyzelinių DR tipo traukinių EOS tikrinti tokia pat tvarka, kaip ir elektrinių ER tipo traukinių su atitinkamu mašinisto čiaupu; įtampa grandinėje pagal voltmetrą turi būti nuo 45 iki 50 V.

Dyzelinių D tipo traukinių valdymo kabinoje perjungiklio rankenėlę pasukti į padėtį „Traukinio priekis“. Visose nedarbo valdymo kabinose perjungiklių rankenėlės turi būti padėtyje „Išjungta“, o galinėje kabinoje – padėtyje „Traukinio galas“, maitinimo ir stabdžių vamzdyno atskiriamieji čiaupai turi būti uždaryti, o stabdžių čiaupų Nr.328, 395 rankenėlės – VI padėtyje.

Įjungti elektrinio orinio stabdžio maitinimo šaltinį ir voltmetru patikrinti įtampą, kuri turi būti ne mažesnė kaip 45 V. Pulte turi užsidegti žalia signalinė lemputė, kuri rodo, kad akumuliatorių baterija tvarkinga, o viso traukinio elektrinio orinio stabdžio elektros grandinė yra vientisa.

Po to mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti iš II padėties į VE padėtį – turi užsidegti raudona lemputė. Kai stabdžių cilindras prisipildys iki reikiamo slėgio, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį, – turi užsidegti geltona lemputė (raudona užgesti). Išjungti EOS elektros maitinimą ir patikrinti, ar iki galo atleisti visi stabdžiai, po to mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į II padėtį. Kai įjungtas EOS ir mašinisto čiaupo rankenėlė pasukta į bet kurią padėtį, žalia lemputė turi degti;

15.3.9.2 automatinio stabdžio veikimą. Prieš tikrinimą išjungti EOS. Automatinį stabdį tikrinti ta pačia tvarka kaip ir elektrinių traukinių, turinčių atitinkamą mašinisto čiaupą.

Iš galinės valdymo kabinos mašinistas privalo stabdyti automatinio ir EOS, kaip ir atlikdamas dalinį stabdžių patikrinimą, o mašinisto padėjėjas pagal stabdžių cilindro manometrą nedarbo kabinoje turi patikrinti, kaip veikia paskutinio vagono stabdžiai.

Automotrisėje AČ2 darbo kabinoje įjungti automatinį išjungiklį ir perjungti EOS valdymo perjungiklį iš padėties „2“ į padėtį „1“. Ne darbo kabinoje EOS valdymo perjungiklis turi būti padėtyje „2“, o stabdžių ir maitinimo vamzdynų atskiriamieji čiaupai turi būti uždaryti, mašinisto čiaupo Nr.395 rankenėlė būti V padėtyje. Atskiriamasis čiaupas, jungiantis pagalbinį čiaupą Nr.254 ir stabdžių cilindrų, turi būti uždarytas.

Mašinisto čiaupu atlikti paprastąjį stabdymą iki didžiausio slėgio stabdžių cilindruose – čiaupo rankenėlę iš kelioninės padėties pasukti į VE padėtį. Kai slėgis stabdžių cilindruose pakils iki

($3,9 \pm 0,1$) kg/cm², mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į III padėtį, išjungti EOS elektros maitinimą ir patikrinti, ar visi stabdžiai iki galo atleisti.

Automatinio stabdžio veikimą tikrinti elektriniams traukiniams, turintiems mašinisto čiaupą Nr.395, nustatyta tvarka.

Kaip ir dyzelinių traukinių, iš galinės valdymo kabinos patikrinti, kaip veikia automatiniai ir EOS.

Iš priekinės ir galinės valdymo kabinų patikrinti, kaip veikia pagalbinis stabdys, kai slėgis stabdžių cilindruose yra maksimalus. Šis slėgis turi būti ($3,9 \pm 0,1$) kg/cm².

15.3.10. Bėginio autobuso RA-1 EOS tikrinti sustabdžius vidaus degimo variklį ir išjungus visus elektros energiją vartojančius prietaisus, tokia tvarka:

15.3.10.1 įstatyti raktą į VCU spyną (blokuotė Nr.267) ir pagal laikrodžio rodyklę pasukti jį į darbo padėtį (turi užsidegti lemputės „stovėjimo stabdis“ ir „KRM“);

15.3.10.2 išjungti stovėjimo stabdį jungikliu „stovėjimo stabdis“ (indikacinė lemputė „stovėjimo stabdis“ turi užgesti“);

15.3.10.3 užpildyti stabdžių vamzdyną nustačius mašinisto čiaupą Nr. 013A į I padėtį 2-3 s, o po to nustatyti į II padėtį;

15.3.10.4 perjungti EOS valdiklį į padėtį „į save“ ir laikyti kol slėgis stabdžių cilindruose pasieks didžiausią, kuris turi būti (kai bėginis autobusas tuščias) – RA-1 ($2,6-2,7$) kg/cm², RA-2 ($1,0-1,5$) kg/cm², o po to valdiklį paleisti. Pagal stabdžių cilindro manometro rodmenis įsitikinti, kad stabdžiai atsileido;

15.3.10.5 patikrinti prieščiūžio įrenginio veikimą pagal jo naudojimo instrukcijos reikalavimus;

15.3.11. Patikrinti RA-1 bėginio autobuso automatinį stabdžių veikimą:

15.3.11.1 jautrumą stabdymui. Stabdžių vamzdynas turi būti užpildytas iki pripildymo slėgio. Mašinisto čiaupo Nr. 013A iš II perstatyti į III padėtį. Slėgis stabdžių cilindruose turi būti ($1,1-1,3$) kg/cm²;

15.3.11.2. jautrumą stabdžių atleidimui. Nustatyti mašinisto čiaupą Nr.013A iš III į II padėtį, bėginio autobuso stabdžiai turi atsileisti. Stabdžių atsileidimą kontroliuoti pagal stabdžių cilindro manometrą.

Nurodytas bėginio autobuso stabdžių veikimo patikras atlikti iš abiejų valdymo kabinų.

Patikrinti RA-1 bėginio autobuso pagalbinio stabdžio veikimą maksimaliam slėgiui, kuris stabdžių cilindruose turi būti ($2,9-3,3$) kg/cm². Mašinistas bėginio autobuso pagalbinio stabdžio veikimą turi tikrinti iš abiejų valdymo kabinų tik priimant jį depe.

15.3.12. Patikrinti automotrisių 620M ir dyzelinių traukinių 630M:

Pagrindinius stabdžius – valdiklio rankenėlė „BP“ padėtyje, stabdžių cilindrai po 3-10 sek. turi prisipildyti suslėgtu oru:

15.3.12.1 kai suslėgto oro valdymo spintoje S-H įjungtas „R“ stabdymo režimas – varančiame vežimėlyje – 3,59-4,42 kg/cm², o palaikančiame – 3,07-3,85 kg/cm²;

15.3.12.2 kai suslėgto oro valdymo spintoje S-H įjungtas „P“ stabdymo režimas – varančiame vežimėlyje – 2,83-3,49 kg/cm², o palaikančiame 2,42-3,04 kg/cm².

Perjungus valdiklio rankenėlę į „J“ padėtį slėgis stabdžių cilindruose per 15-25 sek. turi nukristi iki 0-0,5 kg/cm².

15.4. Stabdžių įrangos perjungimo tvarka pereinant į kitą valdymo kabiną

15.4.1. Paliekamoje savaeigių sąstatų, turinčių mašinistų čiaupus Nr.334E, valdymo kabinoje stabdžių perjungiklio rankenėlę pasukti į III padėtį („Išjungta“). Po to mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į IV padėtį ir sumažinus išlyginamajame rezervuare slėgį (1,3-1,5) kg/cm² pasukti į III padėtį. Kai slėgis stabdžių vamzdyne sumažės, uždaryti maitinimo ir stabdžių vamzdinių atskiriamuosius čiaupus, o mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į I padėtį. Darbo kabinoje, iš kurios bus valdomi stabdžiai, mašinistas privalo stabdžių perjungiklio rankenėlę pasukti iš III padėties į I („Įjungta“). Turi užsidegti maitinimo vamzdinio šaltinio ir traukinio elektros grandinės vientisumo kontrolinė lemputė. Po to atidaryti maitinimo vamzdinio porinės traukos ir atskiriamąjį stabdžių vamzdinio čiaupus, atleisti stabdžius (kontroliuojama pagal kontrolinės stabdžių atleidimo lemputės užgesimą), pripildyti stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio ir mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į IIA padėtį.

Paliekamoje savaeigių sąstatų, turinčių mašinisto čiaupus Nr.328, 394, 395, valdymo kabinoje atjungti EOS maitinimo šaltinį, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į V padėtį ir sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare (1,3-1,5) kg/cm² – į IV padėtį. Baigus leisti per mašinisto čiaupą suslėgtą orą, uždaryti stabdžių ir maitinimo vamzdinių atskiriamuosius čiaupus, o mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į VI padėtį bei stabdžių perjungiklio rankenėlę pasukti į III padėtį („Išjungta“).

Darbo kabinoje, iš kurios bus valdomi stabdžiai, mašinisto čiaupo rankenėlę iš VI padėties pasukti į II padėtį ir atidaryti maitinimo vamzdinio atskiriamąjį čiaupą. Pripildžius išlyginamąjį rezervuarą iki normalaus pripildymo slėgio, atidaryti stabdžių vamzdinio atskiriamąjį čiaupą. Įjungti elektrinių orinių stabdžių maitinimo šaltinį – pulte turi užsidegti lemputė „SL“.

15.4.2. Automotrisės AČ2 paliekamoje kabinoje išjungti EOS maitinimo šaltinį ir perjungiklio rankenėlę perstatyti iš „1“ į „2“ padėtį, mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į V padėtį ir sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare (1,3-1,5) kg/cm² nustatyti į IV padėtį. Kai pro mašinisto čiaupą baigs eiti suslėgtas oras, uždaryti stabdžių ir maitinimo vamzdinių atskiriamuosius čiaupus, o mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į V padėtį. Pagalbinio stabdžio čiaupo Nr.254 rankenėlę nustatyti į

paskutinę stabdymo padėtį ir, kai stabdžių cilindruose slėgis bus maksimalus, uždaryti atskiriamąjį čiaupą į stabdžių cilindrus. Įsitikinti, kad slėgis stabdžių cilindruose nemažėja greičiau kaip leistina (leidžiamas slėgio mažėjimas stabdžių cilindruose ne daugiau kaip $0,2 \text{ kg/cm}^2$ per minutę).

Perėjus į darbo kabiną iš kurios bus valdomi stabdžiai, atidaryti atskiriamąjį čiaupą į nuo pagalbinio stabdžio čiaupo Nr.254 į stabdžių cilindrus, mašinisto čiaupo rankenėlę iš V padėties perstatyti į II ir atidaryti maitinimo vamzdyno atskiriamąjį čiaupą. Kai išlyginamajame rezervuare slėgis pakils iki nustatyto pripildymo slėgio, atidaryti stabdžių vamzdyno atskiriamąjį čiaupą. Įjungti EOS maitinimo šaltinį ir perstatyti perjungiklio rankenėlę iš „2“ į „1“ padėtį.

15.4.3. RA-1 bėginių autobusų paliekamoje valdymo kabinoje mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę nustatyti į VI padėtį, išjungti EOY, mašinisto čiaupo Nr. 013A rankenėlę nustatyti į VII padėtį ir laukti, kol slėgis stabdžių vamzdyne sumažės iki 0 kg/cm^2 . Įjungti stovėjimo stabdį nusstatant jungiklio „stovėjimo stabdis“ rankenėlę į padėtį „nuo savęs“, turi užsidegti signalinė lemputė „stovėjimo stabdis“. Išjungti VCU įrenginį ir ištraukti blokavimo raktą. Sustabdžius vidaus degimo variklį išjungti jungiklį „bortinis tinklas“.

Perėjus į RA-1 darbo kabiną, iš kurios bus valdomi stabdžiai, įjungti jungiklį „bortinis tinklas“, įjungti įrenginį VCU (turi užsidegti indikacinės lemputės „KRM“ ir „stovėjimo stabdis“), išjungti stovėjimo stabdį jungiklio pervedimu į padėtį „išjungta“ (stovėjimo stabdžio indikacinė lemputė „stovėjimo stabdis“ turi užgesti), užpildyti suslėgtu oru stabdžių vamzdyną.

Paliekamoje kabinoje RA-2 įjungti stovėjimo stabdį. Sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare iki $3,0 \text{ kg/cm}^2$ atjungti VCU – grandinių valdymo jungiklį, uždaryti maitinimo ir stabdžių vamzdynus, o mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į VI padėtį ir nuspausti jungiklį „Perėjimas“. Perėjus į darbo kabiną įjungti tinklo įtampą, mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į II padėtį ir atidaryti maitinimo vamzdyno čiaupą bei užpildyti išlyginamąjį rezervuarą iki $5,0\text{--}5,2 \text{ kg/cm}^2$. Po to atidaryti stabdžių vamzdyno čiaupą ir sumažinti oro slėgį stabdžių vamzdyne iki $3,0 \text{ kg/cm}^2$. Pasukti raktą VCU bei mašinisto čiaupo rankenėlę 395M nustatyti į II padėtį ir užpildyti stabdžių vamzdyną iki $5,0\text{--}5,2 \text{ kg/cm}^2$.

Automotrisėje 620M paliekamoje kabinoje įjungti stovėjimo stabdį, valdiklio rankenėlę nustatyti į padėtį „J“, o pagalbinio stabdžio rankenėlę – į „O2“ padėtį. Krypties keitiklio rankenėlę nustatyti į „0“ padėtį, išjungti raktą ir valdymo jungiklį perjungti į „0“ padėtį. Perėjus į darbo kabiną įjungti raktą ir valdymo jungiklį nustatyti į „1“ padėtį, o mašinisto valdiklio rankenėlę – į „J“ padėtį.

15.5. Neveikiančių savaeigių sąstatų transportavimas

15.5.1. Neveikiantys savaeigiai sąstatai siunčiami sąstatais, sekcijomis ir atskirais vagonais, jų stabdžių vamzdyno žarnas sujungus į bendrą traukinio stabdžių vamzdyną. Visos nesujungtos maitinimo vamzdyno žarnos turi būti nuimtos, o jų galiniai čiaupai uždaryti.

Siunčiamuose neveikiančiuose savaeigių sąstatų motoriniuose vagonuose, turinčiuose mašinisto čiaupus Nr. 328,394 ir 395 atskiriamuosius ir kombinuotus čiaupus uždaryti. Kai yra mašinisto čiaupai Nr. 334 ir 334E, porinės traukos čiaupus uždaryti, o mašinisto čiaupų rankenėles nustatyti, kaip važiuojant porine trauka. Uždaryti čiaupus į EO.V. Atjungti EOS elektros grandinių maitinimą nuo elektros energijos šaltinio.

15.5.2. Jeigu siunčiamas vienas savaeigio sąstato vagonas ar jų junginys, suformuotas iš savaeigio sąstato vagonų, oro skirstytuvus Nr.292 įjungti į trumpojo traukinio režimą, jeigu junginį sudaro iki 20 vagonų. Jeigu junginyje daugiau kaip 20 vagonų, o tai pat jeigu junginys prikabinamas prie prekinio traukinio sąstato (nepriklausomai nuo vagonų skaičiaus junginyje) – oro skirstytuvus Nr.292 įjungti į ilgojo traukinio režimą.

15.5.3. Su išjungtais stabdžiais neveikiantys savaeigiai sąstatai gali būti siunčiami tik, kai dėl įvairių priežasčių neįmanoma įjungti jų automatinius stabdžius. Tokiais atvejais gale turi būti prikabinėti du tušti keturių ašių vagonai su įjungtais ir veikiančiais stabdžiais. Automotrisės 620M gamintojas rekomenduoja neįjungti stabdžių. Savaeigių sąstatų vagonų skaičius junginyje turi būti nustatomas atsižvelgiant būtiną stabdžių trinkelį spaudimo jėgą traukinyje, kuri, įskaitant traukiančiojo lokomotyvo ir vagonų svorį bei jų stabdžius, 100 t traukinio svorio turi būti:

- a) iki 0,010 ‰ statumo nuokalnėse – ne mažiau 6 tf;
- b) iki 0,015 ‰ statumo nuokalnėse – ne mažiau 9 tf;
- c) iki 0,020 ‰ statumo nuokalnėse – ne mažiau 12 tf.

Savaeigis sąstatas turi turėti stovėjimo stabdžius pagal Taisyklėse nurodytus normatyvus.

15.5.4. Siunčiamą neveikiantį savaeigį sąstatą lydintys palydovai privalo būti instruktuoti ne tik apie bendras sąstato palydos nuostatas, bet ir gerai išmanyti stabdžių bandymo, oro skirstytuvų režimų perjungimo tvarką.

15.5.5. Siunčiamo neveikiančio savaeigio sąstato stabdžių bandymą atlieką vagonų tikrintojai kartu su sąstato palydovais, o ten kur nėra vagonų tikrintojų – tik sąstato palydovai. Atlikus ištisinį stabdžių bandymą traukiančiojo lokomotyvo mašinistui išduodama V-45 formos pažyma.

Išvykimo stotyse, kuriose nėra vagonų tikrintojų, stabdžių bandymą atlieka kiti šį darbą atlikti mokantys darbuotojai (pareigybių sąrašą nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas). Tokiose stotyse ištisinis stabdžių bandymas atliekamas be V-45 formos pažymos įteikimo traukiančiojo lokomotyvo mašinistui, o duomenys apie vagonų skaičių, savaeigių sąstatų serijas, stabdžių trinkelį spaudimą (įskaitant traukiančiojo lokomotyvo svorį ir jo stabdžius), datą, ištisinio

stabdžių bandymo laiką, stabdžių vamzdyno sandarumą, traukiančiojo lokomotyvo mašinistas pažymi T-44 formos žurnale ir mašinisto kelionlapio pastabų skiltyje bei pasirašo.

15.5.6. Siunčiant neveikiantį bėginį autobusą RA-1, prikabinus prie jo lokomotyvą būtina atlikti:

- a) nustatyti mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę i VII padėtį;
- b) įjungti stovėjimo stabdį;
- c) išjungti VCU įrenginį;
- d) valdymo kabinose uždaryti EOv ir pagalbinio čiaupo Nr.172 atskiriamuosius čiaupus;
- e) nustatyti trijų padėčių čiaupo K-28 rankenėlę į priešingą judėjimo kryptį (čiaupas po kabina A);
- f) atidaryti čiaupą K-11 oro padavimui iš stabdžių į slėginį vamzdyną (čiaupos yra po kabina A, rankenėlė pasukama pagal važiavimo kryptį);
- g) sujungti stabdžių vamzdyno žarnas tarp bėginio autobuso ir lokomotyvo bei atidaryti galinius čiaupus;
- h) suderinus su traukiančiojo lokomotyvo mašinistu nustatyti stabdžių vamzdyne slėgį ($4,9-5,1$ kg/cm² ir kontroliuoti jį pagal manometrus bėginiame autobuse RA-1;
- i) pagal bėginio autobuso RA-1 mašinisto signalą, traukiančiojo lokomotyvo mašinistui sumažinti slėgį stabdžių vamzdyne ($0,6-0,7$ kg/cm²). RA-1 mašinistas turi patikrinti stabdžių cilindų kotų išlindimą, stabdžių trinkelį prisispaudimą, slėgį stabdžių cilinduose (matuoti pagal galinėje valdymo kabinoje esantį manometrą, kuris turi būti ($1,0-1,5$ kg/cm²), po to duoti signalą atleisti stabdžius;
- y) traukiančiojo lokomotyvo mašinistas turi atleisti stabdžius. bėginio autobuso RA-1 mašinistas turi patikrinti stabdžių atsileidimą pagal stabdžių cilindų kotų padėtį ir galinėje kabinoje esančio manometro parodymus.

Traukiniui pajudėjus, lokomotyvo mašinistas nustatyta tvarka turi patikrinti stabdžių veikimą važiuojant.

Traukiant neveikiantį bėginį autobusą RA-1 galima važiuoti ne didesniu kaip 70 km/h greičiu. Reguluojant greitį ar stabdant traukinį stotyse ir kitose vietose, pagal galimybes bei įvertinus važiavimo sąlygas, naudoti pagalbinį lokomotyvo stabdį.

Jeigu traukiant neveikiantį bėginį autobusą atsiras nuotėkis iš oro vamzdyno ar iš kėbulo pakabos įrenginių – čiaupo K-11 neatidaryti ir atlikti papildomus darbus:

- a) išleisti suslėgtą orą iš slėginio vamzdyno;
- b) nuleisti kėbulą ant orinių pakabų atramų, išleidžiant suslėgtą orą per apsauginius vožtuvus.
- c) rankomis atleisti stovėjimo stabdį;

Šiuo atveju, esant tvarkingiems bėginio autobuso automatiniams stabdžiams, galima važiuoti ne didesniu kaip 10 km/h greičiu.

16. SAVAEIGIŲ SĄSTATŲ STABDŽIŲ TIKRINIMAS

16.1. Bendrosios nuostatos

Nustatyti du tikrinimo būdai: ištisinis ir dalinis. Tikrinant stabdžius ištisai, tikrinama stabdžių vamzdyno būklė, sandarumas, visų vagonų stabdžių veikimas.

Tikrinant stabdžius dalinai, stabdžių vamzdyno būklė tikrinama pagal galinio vagono stabdžio veikimą. Ištisinį stabdžių tikrinimą atlieka lokomotyvų brigados, o po savaeigio sąstato planinio remonto ir techninės priežiūros (išskyrus TP-1) – lokomotyvo brigada kartu su stabdžių remonto baro meistru (arba brigadininku). Po traukinio naktinio stovėjimo stabdžius tikrina lokomotyvo brigada. Tikrinant stabdžius, mašinistas privalo pripildyti traukinio stabdžių vamzdyną iki 3 lentelėje nustatyto pripildymo slėgio ir iš pradžių patikrinti EOS, o po to automatinių stabdžių veikimą.

Bėginiame autobuse RA-1 atliekant dalinį stabdžių veikimo patikrinimą, stabdžių suveikimą tikrinti pagal galinėje kabinoje esantį manometrą, o atliekant ištisinį stabdžių patikrinimą – pagal kiekvieno stabdžių cilindro veikimą stabdant ir atleidžiant stabdžius. Ištisinį stabdžių tikrinimą po planinių remontų ir techninių priežiūrų (išskyrus TP-1) atlieka TP-2 cecho meistras (brigadininkas) ar kitas darbuotojas, o po TP-3 ar ER-1 stabdžių remonto baro meistras (arba brigadininkas) kartu su lokomotyvų priėmėju. Lokomotyvo brigada atlieka ištisinį stabdžių tikrinimą prieš bėginio autobuso išvažiavimą į reisą ar kai be lokomotyvo brigados bėginis autobusas stovėjo naktį.

16.2. Ištisinis stabdžių tikrinimas

16.2.1. Savaeigių sąstatų stabdžiai ištisai tikrinami leidžiant juos į reisą iš depo po remonto ir techninės priežiūros arba likus stotyje ar depe be brigadų.

Ištisinio stabdžių tikrinimo tvarka nustatyta šių Taisyklių 15.3.2 p. Ištisai tikrindama EOS ir automatinių stabdžius lokomotyvo brigada tikrina kiekvieno vagono stabdžio veikimą stabdant ir atleidžiant stabdžius.

16.2.2. Po kiekvieno ištisinio stabdžių tikrinimo traukinyje laikomame T-44 formos žurnale mašinistas įrašo:

- a) savaeigio sąstato numerį;
- b) EOS ir automatinių stabdžių ištisinio tikrinimo datą ir laiką;
- c) slėgio regulatoriaus palaikomo slėgio pagrindiniuose rezervuaruose ribas, taip pat slėgi stabdžių vamzdyne, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje padėtyje;
- d) oro nutekėjimo iš stabdžių vamzdyno dydį;
- e) mašinisto ir padėjėjo pavardes, o leidžiant savaeigį sąstatą iš depo po planinio remonto arba techninės priežiūros (išskyrus TP-1) – meistro (brigadininko) ir mašinisto pavardes.

Bėginiame autobuse RA-1 atliekant ištisinį stabdžių patikrinimą, veikimą tikrinti pagal kiekvieno stabdžių cilindro veikimą stabdant ir atleidžiant stabdžius Taisyklių 15.3.2 p. nustatyta tvarka.

16.3. Dalinis stabdžių tikrinimas

16.3.1. Dalinį automatinį stabdžių tikrinimą, kartu ir stabdžių vamzdyno būklės tikrinimą pagal galinio vagono stabdžio veikimą, ar pagal lemputę SOTH atliekant stabdymą ir atleidimą, o bėginiuose autobusuose RA-1 pagal manometrą galinėje valdymo kabinoje ir visų stabdžių cilindų valdymo duomenis vaizduoklyje, atlikti:

- a) perėjus į kitą valdymo kabiną;
- b) po bet kokio žarnų atskyrimo arba uždarius traukinio bet kuriuos galinius čiaupus;
- c) traukiniui stovėjus daugiau kaip 20 min. arba slėgiui pagrindiniuose rezervuaruose nukritus žemiau $5,0 \text{ kg/cm}^2$;
- d) pasikeitus lokomotyvų brigadoms.

16.3.2. Dalinį elektrinių orinių stabdžių (EOS) tikrinimą atlikti:

- a) perėjus į kitą valdymo kabiną;
- b) po bet kokio EOS elektros grandinės atjungimo;
- c) pasikeitus lokomotyvų brigadoms.

16.3.3. Atlikdama dalinį tikrinimą, lokomotyvo brigada privalo iš darbo kabinos pripildyti stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio ir pirmiausia patikrinti EOS, paskui automatinį stabdį pagal galinio vagono stabdžio veikimą, o bėginiuose autobusuose RA-1 pagal Taisyklių 16.3.1 p.

Tam būtina darbo kabinoje įjungti EOS ir pagal mašinisto padėjėjo arba konduktoriaus signalą (skambutis, garsiakalbis) stabdyti. Mašinistas privalo stabdyti pakopa slėgį priekinio vagono stabdžių cilindre pakeldamas $(1,0-1,5) \text{ kg/cm}^2$. Mašinisto padėjėjas (arba konduktoriaus) privalo patikrinti galinio vagono stabdžio veikimą pagal stabdžių cilindro manometrą nedarbo kabinoje ir pagal stabdžių cilindų kotų (koto) išlindimą ir stabdžių trinkelį prispaudimą; mašinistas stabdžių veikimą kontroliuoja pagal stabdžių cilindro manometrą ir signalinę lemputę darbo kabinoje.

Patikrinus galinio vagono stabdžio veikimą stabdant, mašinisto padėjėjas (konduktoriaus) duoda signalą stabdžius atleisti.

Stabdžiams atleisti mašinistas pasuka mašinisto čiaupo rankenėlę iš pradžių į I padėtį, po to čiaupo Nr.334E rankenėlę – į IIA padėtį, o čiaupo Nr.328, 395 – į II padėtį. Mašinisto padėjėjas (konduktoriaus) pagal manometrą nedarbo kabinoje turi patikrinti, ar atleistas galinio vagono stabdys. Jeigu stabdys atleistas, mašinistas išjungia EOS ir patikrina, kaip veikia automatiniai stabdžiai sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare $(0,5-0,6) \text{ kg/cm}^2$.

Mašinisto padėjėjas (konduktorius), patikrinęs galinio vagono automatinį stabdžių veikimą stabdant, duoda signalą stabdžius atleisti. Po šio signalo mašinistas pasuka mašinisto čiaupo rankenėlę iš pradžių į I padėtį, o po to čiaupo Nr.334E rankenėlę – į IIA padėtį, o čiaupų Nr.328, 395 – į II (kelioninę). Jeigu atliekant dalinį tikrinimą nesuveikia galinio vagono stabdys, darbuotojas, tikrinantis šio vagono stabdį, privalo neleisti traukiniui išvykti. Viso traukinio stabdžių atleidimą kontroliuoti pagal atleidimo signalizatoriaus lemputę.

Atliekant bėginių autobusų RA-1 dalinį stabdžių veikimo tikrinimą lokomotyvo brigada privalo iš darbo kabinos užpildyti stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio ir iš pradžių patikrinti EOS, o po to automatinį stabdžių veikimą pagal galinėje kabinoje esantį manometrą. Tam tikslui pasiekti, darbo kabinoje mašinistas turi EOS valdiklį nustatyti į padėtį „EOS veikia“ ir laikyti šioje padėtyje, kol slėgis stabdžių cilindruose bus $(1,3-1,5) \text{ kg/cm}^2$. Mašinisto padėjėjas (konduktorius) privalo patikrinti stabdžių veikimą pagal galinėje kabinoje esantį manometrą. Mašinistas turi kontroliuoti stabdžių darbą pagal stabdžių cilindro manometrą ir signalinę lemputę „nėra atleidimo“ darbo kabinoje. Tam, kad atleisti stabdžius mašinistas turi perjungti EOS valdiklį į atleidimo padėtį. Mašinisto padėjėjas (konduktorius) turi patikrinti stabdžių atsileidimą pagal galinėje kabinoje esantį manometrą.

Patikrinus bėginio autobuso RA-1 EOS veikimą, mašinistas turi patikrinti automatinio stabdžio veikimą. Tam turi nustatyti mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę iš II į III padėtį. Mašinisto padėjėjas (konduktorius) privalo patikrinti stabdžių veikimą pagal galinėje kabinoje esantį manometrą. Mašinistas turi kontroliuoti stabdžių darbą pagal stabdžių cilindro manometrą ir signalinę lemputę „nėra atleidimo“ darbo kabinoje. Tam, kad atleisti stabdžius, mašinistas turi mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę nustatyti į I padėtį (2-3) s. Mašinisto padėjėjas (konduktorius) privalo patikrinti stabdžių atsileidimą pagal galinėje kabinoje esantį manometrą. Jeigu stabdžių tikrinimo metu mašinisto padėjėjas (konduktorius) aptiks gedimą, privalo imtis priemonių, kad bėginis autobusas nepajudėtų iš vietos ir apie tai nedelsiant pranešti mašinistui.

16.4. Už tinkamą savaeigių sąstatų stabdžių tikrinimą ir įrašų specialiame žurnale tikrumą pagal savo pareigas atsako mašinistas, mašinisto padėjėjas, taip pat meistras (arba brigadininkas), jeigu jie dalyvauja tikrinant stabdžius.

17. SAVAEIGIŲ SĄSTATŲ STABDŽIŲ PRIEŽIŪRA IR JŲ VALDYMAS

VAŽIUOJANT

17.1. Bendrosios nuostatos

17.1.1. Savaeigių sąstatų automatinį stabdžių veikimą važiuojant tikrinti:

- a) po ištisinio arba dalinio stabdžių patikrinimo;
- b) po stabdžių įjungimo atskiruose vagonuose (išskyrus RA-1);
- c) išjungus EOS ir pradėjus traukinį valdyti automatiniais stabdžiais (išskyrus RA-1);
- d) važiuojant į aklostotes.

17.1.2. EOS stabdžių veikimą važiuojant tikrinti: po ištisinio ir dalinio stabdžių tikrinimo; pasikeitus lokomotyvo brigadoms ar pakeitus valdymo kabinas.

17.1.3. Važiuojančio savaeigio sąstato automatinį stabdžių veikimą tikrinti mažinant slėgį stabdžių vamzdyne pirmos stabdymo pakopos dydžiu – (0,3-0,5) kg/cm², po to nustatant mašinisto čiaupo rankenėlę į IV (perdanga su maitinimu) padėtį.

Bėginio autobuso RA-1 automatinio stabdžio veikimą tikrinti stabdant pakopa, pastačius mašinisto čiaupo Nr. 013A rankenėlę į III padėtį. Slėgis stabdžių vamzdyne turi sumažėti (0,6-0,7) kg/cm². Atsiradus stabdymo efektui ir sumažėjus greičiui 10 km/h, stabdžius atleisti. Minėtas greitis turi sumažėti atstume, kuris nustatytas vietinėse instrukcijose. Stabdžius atleisti tik tada, kai mašinistas įsitikins, kad jie veikia normaliai.

Jeigu stabdant pirma pakopa per 10 s nebus pasiektas pirminis stabdymo efektas, nedelsiant panaudoti staigųjį stabdymą ir kitas priemones traukiniui sustabdyti, o bėginiame autobuse RA-1 papildomai panaudoti pagalbinį stabdį.

Važiuojant savaeigiam sąstatui iš pradžių patikrinti automatinį, o po to EOS veikimą – stabdymo pakopa iki pirmojo vagono stabdžių cilindruose susidarys (1,0-1,5) kg/cm² slėgis, o bėginiuose autobusuose RA-1 – stabdymo pakopa nustatant EOS valdiklį į padėtį „EOS veikia“.

17.1.4. Mašinistas ir jo padėjėjas privalo stebėti kaip veikia stabdžiai traukinyje visą kelionę.

Jeigu valdant traukinį bus pastebėtas kibirkščiavimas (esant atleistiems stabdžiams), traukinį patikrinimui ir kibirkščiavimo priežasčių pašalinimui sustabdyti paprastuoju stabdymu. Esant būtinybei, savaeigiame sąstate rankomis atleisti stabdžius ir įsitikinti, kad oras pagalbiniam rezervuare sumažėjo iki 0 kg/cm².

Aptikus iščiuožas (išdaužas) įdėmiai apžiūrėti ratų riedėjimo paviršius, esant poreikiui – truputį saugiai patraukti sąstatą.

Apie stabdžių išjungimą mašinistas privalo pažymėti T-44 formos žurnale.

17.1.5. Važiuojant aptikus prikabinamame vagone iščiuožas (išdaužas), kurios gilesnės kaip 1 mm, bet ne gilesnės kaip 2 mm – leidžiama tokį vagoną be atkabinimo transportuoti iki artimiausio vagonų techninės priežiūros punkto iki 100 km/h greičiu, kur aširatis turi būti pakeistas.

Aptikus prikabinamo vagono aširačio riedėjimo paviršiuje iščiuožai (išdaužai), kurios gylis nuo 2 iki 6 mm, o motoriniame vagone nuo 1 iki 2 mm – leidžiama vykti iki artimiausios stoties ne didesniu kaip 15 km/ greičiu. Jeigu prikabinamo vagono aširačio riedėjimo paviršiuje bus nustatyta iščiuoža (išdauža), kurios gylis nuo 6 iki 12 mm, o motoriniame vagone nuo 2 iki 4 mm – leidžiama vykti iki artimiausios stoties ne didesniu kaip 10 km/ greičiu. Jeigu prikabinamo vagono aširačio riedėjimo paviršiuje bus nustatyta iščiuoža (išdauža), kurios gylis daugiau kaip 12 mm, o motoriniame vagone nuo daugiau kaip 4 mm – leidžiama vykti iki artimiausios stoties ne didesniu kaip 10 km/ greičiu tik įtvirtinus pažeistą aširatį taip, kad jis nesisuktų ir atjungus šio aširačio traukos elektros variklius ir stabdžių cilindrus.

Iščiuožų (išdaužų) gylį matuoti specialiu šablonu. Jeigu šablono nėra leidžiama kelionės metu iščiuožų (išdaužų) gylį nustatyti pagal jų ilgį remiantis Taisyklių 8 lentelėje nurodytais duomenimis.

17.1.6. Aptikus, jog savaeigiame sąstate neveikia stabdžiai, nedelsiant stabdyti traukinį staigiuoju stabdymu ir imtis kitų priemonių traukiniui sustabdyti. Jeigu panaudojus visas įmanomas priemones nepavyksta traukinį sustabdyti – nedelsiant duoti bendrojo pavojaus signalą ir radijo ryšiu apie įvykį informuoti artimiausios stoties budėtoją arba traukinių eismo tvarkdary, tam kad šie galėtų operatyviai organizuoti traukinio priėmimą į laisvą stoties kelią ar traukinio praleidimą per stotį.

Sustojus traukiniui, nustatyti stabdžių gedimo priežastį. Jeigu vietoje nustatyti ir pašalinti stabdžių gedimo priežasties neįmanoma, toliau traukinį valdyti TNN ir TET nustatyta tvarka.

17.1.7. Draudžiama valdant savaeigius sąstatus, o taip pat sustojus stotyse, darbo kabinose uždaryti stabdžių ir maitinimo vamzdynų atskiriamuosius čiaupus, išskyrus atvejus: ne darbo kabinose tikrinant stabdžių vamzdyno sandarumą; remontuojant mašinisto čiaupą (sustojus); atleidžiant automatinis stabdžius trumpojo sąstato traukinyje po staigiojo stabdymo remiantis Taisyklių 17.2.6 p.

17.1.8. Visų rūšių savaeigių (sąstatų) traukinių ir bent kuriame kelio profilyje staigiųjų stabdymą naudoti tik kai būtina traukinį staigiai sustabdyti. Staigiai stabdoma mašinisto čiaupu, o esant būtinybei ir stabdais savaeigių sąstatų angainėse bei keleivių salonuose.

Pastačius mašinisto čiaupo rankenėlę į staigiojo stabdymo padėtį įjungti smėlio padavimą po aširačiais ir išjungti trauką. Mašinisto čiaupo rankenėlę staigiojo stabdymo padėtyje palikti iki traukinys visiškai sustos.

Laikas, nuo savaeigio sąstato mašinisto čiaupo perstatymo į atleidimo padėtį momento iki traukinio pajudėjimo turi būti: jeigu įrengti mašinisto čiaupai Nr.328, 394, 395 – ne mažiau kaip 1 minutė; jeigu įrengtas mašinisto čiaupas Nr.334E – ne mažiau kaip 1,5 minutės.

Valdant bėginius autobusus RA-1 ir panaudojus staigųjį stabdymą ar įjungus stabdą, ar trūkus stabdžių vamzdynui, ar suveikus EOY, mašinistas privalo nustatyti mašinisto čiaupą Nr. 013A į VII

padėtį, įjungti smėlio padavimą po aširačiais ir traukos valdikliu išjungti trauką. Prieš sustojant (esant 8-10 km/h greičiui) nutraukti smėlio padavimą po aširačiais. Laikas, nuo bėginio autobuso RA-1 mašinisto čiaupo perstatymo į atleidimo padėtį momento iki traukinio pajudėjimo turi būti ne mažesnis kaip 0,5 min., su sąlyga kad signalinė lemputė „nėra atleidimo“ bus užgesus.

17.1.9. Artėjant prie stoties, draudžiamųjų signalų ir greičio mažinimo signalų, būtina iš anksto įjungti automatinis stabdžius ir tiek sumažinti traukinio greitį, kad nebūtų pravažiuota nustatyta sustojimo vieta stotyje, draudžiamasis signalas arba riboženklis, o pro greičio mažinimo signalą ir įspėjimo vietą pravažiuoti šiai vietai nustatytu greičiu. Likus ne mažiau kaip (400-500) m iki draudžiamąjo signalo, greitis neturi viršyti 20 km/h. Privažiuojant prie draudžiamąjo signalo arba riboženklis stabdžius iki galo atleisti tikta sustojus traukiniui.

17.1.10. Savaeigiuose sąstatuose, kuriuose įrengti EDS juos važiuojant privaloma naudoti. Stabdymo režimai ir EDS naudojimo vietos nustatomos vietinėse instrukcijose.

17.1.11. Savaeigių sąstatų stabdžių veikimui tikrinti važiuojant galima:

a) stabdyti prieš pirmos stotelės keleivių įlaipinimo platformą (išvykus iš pradinės stoties), kurioje pagal traukinių eismo tvarkaraštį yra numatytas sustojimas;

b) stabdyti nepriartėjus iki pirmos stotelės keleivių įlaipinimo platformos, jeigu taip yra nustatyta vietinėse instrukcijose, arba artėjant prie greitį mažinti reikalaujančio signalo.

Tikrinti stabdžių veikimą savaeigių sąstatų, kurie pagal traukinių eismo tvarkaraštį nestoja prie pirmos keleivių įlaipinimo platformos, remiantis vietinių instrukcijų reikalavimais ir bendra stabdžių tikrinimo tvarka.

Jeigu savaeigis sąstatas stabdomas stabdu ar trūksta stabdžių vamzdynas ar įsijungia EOV, mašinistas privalo mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į staigiojo stabdymo padėtį, įjungti smėlio padavimą po aširačiais ir išjungti trauką bei sustabdyti traukinį.

Sustojus ir išsiaiškinus savaeigio sąstato staigaus stabdymo priežastis, atleisti stabdžius ir užpildyti stabdžių vamzdyną iki nustatyto slėgio. Tik po to leidžiama traukiniui vykti toliau.

17.2. Automatinių stabdžių valdymas

17.2.1. Darbo kabinoje mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlė turi būti IIA padėtyje, o čiaupų Nr. 328, 394, 395, 013A – II padėtyje.

17.2.2. Norint atlikti paprastąjį stabdymą važiuojant, stabdžių čiaupo Nr. 334E rankenėlę iš IIA padėties pasukti į IV padėtį, o kai yra mašinisto čiaupai Nr. 328, 394, 395 – iš II padėties į V padėtį ir pirmąją stabdymo pakopą sumažinti slėgį išlyginamajame rezervuare nuo nustatyto pripildymo slėgio (0,3-0,5) kg/cm² neatsižvelgiant į traukinio ilgį.

Sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare reikiamu dydžiu, mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlę pasukti į III padėtį, o čiaupų Nr. 328, 394, 395 rankenėles – į IV padėtį. Jei būtina, kitą stabdymo pakopą atlikti po to, kai per mašinisto čiaupą iš stabdžių vamzdyno bus išleistas oras.

Privažiuojant prie draudžiamųjų signalų, sustojimų vietų ir prie stotelių, išleidus orą iš stabdžių vamzdyno per mašinisto čiaupą, jo rankenėlę pasukti į III padėtį.

Jeigu traukinys sustabdytas $0,3 \text{ kg/cm}^2$ pakopa, tai prieš pradedant atleisti stabdžius, slėgį stabdžių vamzdyne sumažinti iki $0,5 \text{ kg/cm}^2$.

Bėginį autobusą RA-1 paprastuoju stabdymu stabdyti nustatant mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę į I padėtį (2-3) s. Prieš bėginio autobuso sustojimo vietą stabdymą reguliuoti pakopomis stabdant ir atleidžiant stabdžius. RA-1 visiškai sustabdomas kai mašinisto čiaupas Nr.013A yra III padėtyje. Atleisti stabdžius tik įjungus jėgos modulio traukos poziciją, pastačius mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę (2-3) s į I, o po to perstačius į II padėtį.

17.2.3. Sustiprintą paprastąjį stabdymą vienu veiksmu atlikti mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare $(1,5-1,7) \text{ kg/cm}^2$. Šį stabdymo būdą naudoti tik tada, kai reikia sustabdyti traukinį arba sumažinti jo greitį trumpesniame kelyje nei stabdant pakopomis.

17.2.4. Staigiai stabdyti mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlę pasukant iš IIA padėties į V padėtį, kai yra čiaupai Nr. 328, 394, 395 – iš II padėties į VI padėtį. Mašinisto čiaupo rankenėlė turi likti staigiojo stabdymo padėtyje, kol traukinys sustos.

17.2.5. Kad automatiniai stabdžiai neišsektų ir dėl to nesumažėtų stabdymo efektyvumas, nestabdyti dažnai nepapildžius traukinio stabdžių vamzdyno.

17.2.6. Po paprastųjų stabdymų atleidžiant automatinius stabdžius, mašinisto čiaupų Nr. 328, 394, 395 rankenėles iš perdangos padėties pasukti į I padėtį ir laikyti tol, kol išlyginamajame rezervuare bus pasiektas nustatytas pripildymo slėgis, ir po to pasukti į II padėtį.

Atleidžiant iš dvylikos ar daugiau vagonų sudarytų traukinių automatinius stabdžius po staigiojo stabdymo, stabdžių čiaupų Nr. 328, 394, 395 rankenėlę išlaikyti I padėtyje tol, kol išlyginamajame rezervuare bus pasiektas $(3,0-3,5) \text{ kg/cm}^2$ slėgis, o traukinių, sudarytų iš (6-10) vagonų – iki $(1,5-2,0) \text{ kg/cm}^2$, po to rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį.

Traukinių, kurių sąstatuose yra mažiau kaip šeši vagonai, po paprastųjų stabdymų stabdžius atleisti, mašinisto čiaupų Nr. 328, 394, 395 rankenėlę (1-2) s pasukant į I padėtį, o po to ją pasukti į kelioninę padėtį, o po staigiojo stabdymo laikinai uždaryti atskiriamąjį stabdžių vamzdyno čiaupą, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į I padėtį ir padidinus slėgį išlyginamajame rezervuare iki nustatyto pripildymo slėgio, mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į kelioninę padėtį, atidaryti stabdžių vamzdyno atskiriamąjį čiaupą ir pripildyti traukinio stabdžių vamzdyną.

17.2.7. Visiškai atleidžiant savaeigių sąstatų automatinius stabdžius mašinisto čiaupu Nr. 334E, jo rankenėlės laikymo I padėtyje trukmę nustatyti pagal 10 lentelę.

10 lentelė. Mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlės laikymo I padėtyje trukmė atleidžiant automatinius stabdžius

Savaeigio sąstato ilgis	Laikas, sekundės			
	išlyginamajame rezervuare, sumažinus slėgį kg/cm^2		po sustiprinto paprastojo stabdymo, kai slėgis išlyginamajame rezervuare sumažėja $1,5-1,7 \text{ kg/cm}^2$	po staigiojo stabdymo
	0,5-0,6	0,7-1,0		
iki 12 vagonų imtinai	5	8	15	30
daugiau kaip 12 vagonų	7	10	20	40

17.3. EOS valdymas

17.3.1. Darbo kabinoje mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlė turi būti IIA padėtyje, o jei yra čiaupai Nr. 328, 395 – II padėtyje. EOS elektrinės grandinės tvarkingumą kontroliuojanti lemputė turi degti.

17.3.2. Jeigu stabdant kontrolinė lemputė užges, pereiti prie orinio stabdžių valdymo, o EOS išjungti.

17.3.3. Kai važiuojančio traukinio greitį reikia reguliuoti tarpstočiuose, ar traukinys turi sustoti stotyse ir stotelėse, stabdyti pakopomis ir pakopomis stabdžius atleisti, be to, pirmąją pakopą stabdyti atsižvelgiant į greitį ir ratų sukibimą su bėgiais, didinant slėgį stabdžių cilindruose iki $(1,0-1,5) \text{ kg/cm}^2$, po to jį padidinti (jei būtina) pakopomis iki maksimalaus $(3,8-4,0) \text{ kg/cm}^2$ dydžio.

Valdant bėginį autobusą RA-1 tarpstotyje, greitis reguliuojamas stabdant pakopa ir nustatant EOS valdiklį į padėtį „EOS veikia“.

17.3.4. Stabdant pakopomis, mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlę iš IIA padėties trumpam pasukti į IV, o kai yra čiaupai Nr. 328, 395 – iš III padėties į VE padėtį. Kai slėgis stabdžių cilindruose pasiekia reikiamą dydį, čiaupo Nr. 334E rankenėlę pasukti į III padėtį, o čiaupų Nr. 328 ir 395 – į IV padėtį, stačiose ilgose nuokalnėse – čiaupo Nr. 334E – į II padėtį.

Kai traukinio greitis pakankamai sumažės, privažiuojant prie sustojimo vietos greitį toliau reguliuoti pakopomis atleidžiant stabdžius, trumpam pasukant čiaupo Nr. 334E rankenėlę iš II (arba III) padėties į IIA padėtį, o čiaupų Nr. 328 ir 395 – iš III arba IV padėties į II padėtį, po to vėl į perdangos padėtį.

Sustojus traukiniui, iki galo atleisti stabdžius mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį, po to, jeigu yra čiaupas Nr. 334E, – į IIA padėtį, jeigu yra čiaupai Nr. 328 ir 395 – į II padėtį. Stabdžių

atleidimą kontroliuoti pagal signalizatoriaus lemputės užgesimą ir priekinio vagono stabdžių cilindro manometrą.

17.3.5. Sustiprintą paprastąjį stabdymą vienu veiksmu atlikti mašinisto čiaupo Nr. 334E rankenėlę pasukant į IV padėtį, o čiaupų Nr. 328 ir 395 – į VE padėtį, kol slėgis stabdžių cilindruose pasieks (3,8-4,0) kg/cm², po to ją pasukti į perdangos padėtį, o bėginiuose autobusuose RA-1 nustatyti EOS valdiklį į padėtį „EOS pilnai“

17.3.6. Kai EOS valdomi mygtukais, mašinisto čiaupo Nr. 395 rankenėlė turi būti II padėtyje, o čiaupo Nr. 334E – IIA padėtyje. EOS valdyti tokia šių Taisyklių nustatyta tvarka, kaip jie valdomi stabdžių čiaupu Nr. 395 ir 334E nesumažinus slėgio vamzdyne.

17.3.7. Draudžiama bėginiame autobuse RA-1 naudoti EOS prieš sustojant, kai važiuojama į aklakelį ar prieš draudžiamąjį signalą.

Jeigu kelionės metu užsidegs indikacinė lemputė „EOS grandinių gedimas“, likusią kelionės dalį naudoti EOS draudžiama.

17.4. Valdymas pagalbiniais stabdžiais

Bėginiuose autobusuose RA-1 važiuojant mašinistas gali naudoti pagalbinio stabdžio čiaupą Nr.172, jeigu suges automatiniai ir EOS.

Jeigu suges automatiniai stabdžiai ir EOS, mašinistas turi sustabdyti bėginį autobusą nustatant pagalbinio stabdžio čiaupo Nr.172 rankenėlę į padėtį „S“. Toliau stabdžius valdyti pagalbinio stabdžio čiaupu Nr. 172:

- a) važiuojant su vienu vagonu – ne didesniu kaip 50 km/h greičiu;
- b) važiuojant su dviem ir daugiau vagonų – ne didesniu kaip 30 km/h greičiu, su sąlyga, kad galinio bėginio autobuso automatiniai stabdžiai tvarkingi.

18. STABDŽIŲ AUTOMATINIS VALDYMAS

18.1. Stabdžiai automatiškai valdomi:

- a) automatinio valdymo įrenginiais;
- b) nuotolinio stabdžių valdymo įrenginiais;
- c) saugos įrenginių poveikiu.

18.2. Stabdžių automatinių valdymo įrenginių įjungimo, tikrinimo, priežiūros ir jų valdymo traukiniuose tvarka privalo būti reglamentuota kiekvieno konkretaus įrenginio naudojimo instrukcijoje, patvirtintoje viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo.

19. MAŠINISTO VEIKSMAI PRIVERSTINAI STABDANT TRAUKINĮ TARPSTOTYJE

Priverstinai stabdydamas traukinį tarpstotyje mašinistas privalo vadovautis TNN 18.7.1 p. ir kitais traukinių eismo saugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Jeigu keleivinio traukinio lokomotyvą valdo vienas mašinistas, traukinio užtvirtinimo ratstabdžiais ir atitvėrimo operacijas tarpstotyje, mašinistui radijo ryšiu nurodžius, atlieka keleivinio traukinio viršininkas (mechanikas-brigadininkas).

19.1. Sustojimas nuokalnėje

19.1.1. Norint sustabdyti traukinį nuokalnėje, išjungti valdiklį (garvežiuose uždaryti reguliatorių) ir pagalbinio lokomotyvo stabdžiu suspaudus sąstatą, įjungti automatinius stabdžius.

Likus (30-50) m iki sustojimo, kad būtų pagerintas lokomotyvo ratų sukibimas su bėgiais, įjungti smėlio padavimą po aširačiais. Traukiniui sustojus, įjungti pagalbinį lokomotyvo stabdį (jei būtina ir lokomotyvo stovėjimo stabdį) ir atleisti automatinius stabdžius. Jeigu traukinys pajudės, stabdyti pakopa, mažinant slėgį stabdžių vamzdyne (0,7-0,8) kg/cm², po to leidžiama perjungti ne mažiau kaip 1/3 oro skirstytuvų priekinėje prekinio traukinio dalyje pakrautuoju režimu ir traukiniui stovint laikyti jį (su prispaustais stabdžiais). Jeigu po pirmos stabdymo pakopos traukinys važiuoja, būtina stabdyti antrąją pakopą, slėgį stabdžių vamzdyne mažinti (0,7-0,8) kg/cm² ir sustabdyti traukinį. Traukiniui sustojus, įjungti pagalbinį lokomotyvo stabdį ir sąstato rankinius stabdžius bei pranešti apie tai keleivinių vagonų palydovams, konduktoriui, ūkinio traukinio darbų vadovui.

Traukiniuose, kuriuose tokių darbuotojų nėra, mašinisto padėjėjas privalo po vagonų ratais padėti lokomotyve esančius ratstabdžius, o jeigu to neužtenka, papildomai įjungti šių Taisyklių 2 priede nurodytą vagonų rankinių stabdžių skaičių.

Be to, keleiviniame traukinyje dar reikia pranešti apie padėtį radijo ryšiu traukinio viršininkui.

19.1.2. Sumažėjus slėgiui pagrindiniuose rezervuaruose žemiau nustatytos normos, kai dingus kontaktinio tinklo įtampai, sugedus šilumvežio vidaus degimo varikliui ir dėl kitų priežasčių išsijungia kompresoriai, būtina traukinį sustabdyti automatiniais stabdžiais ir vagonų palydovams, konduktoriui, ūkinio traukinio darbų vykdytojui duoti signalą įjungti rankinius vagonų stabdžius. Traukiniuose, kuriuose tokių darbuotojų nėra, mašinisto padėjėjas privalo padėti po vagonų ratais lokomotyve esančius ratstabdžius, jeigu to neužtenka, papildomai įjungti šių Taisyklių 2 priede nurodytą vagonų stovėjimo stabdžių kiekį. Mašinistas lokomotyvą sustabdo pagalbinio stabdžiu iki maksimalaus slėgio stabdžių cilindruose ir tada įjungia lokomotyvo stovėjimo stabdį.

Kompresoriams pradėjus normaliai veikti, prieš pajudant traukiniui, atleisti automatinius stabdžius ir iki nustatyto slėgio pripildyti stabdžių vamzdyną.

19.1.3. Prieš pajudant traukiniui po stovėjimo, išimti iš po ratų visus ratstabdžius, įjungti automatinius stabdžius, atleisti traukinio rankinius stabdžius, po to iki galo atleisti automatinius traukinio stabdžius ir pakopomis lokomotyvo pagalbinį stabdį. Jeigu po to traukinys pats nepajudės, tolygiai įjungti valdiklį (garvežyje atidaryti reguliatorių) ir kai tik priekinė dalis pajudės, išjungti valdiklį (uždaryti reguliatorių) ir stabdyti pakopa lokomotyvo pagalbiniu stabdžiu.

Kai visas traukinys pajudės, atleisti pagalbinį stabdį.

19.2. Sustojimas įkalnėje

19.2.1. Norint sustabdyti traukinį įkalnėje, valdiklio rankenėlę pasukti į žemiausią traukos poziciją (garvežyje pakeisti reguliatoriaus atidarymo dydį), sumažėjus greičiui išjungti valdiklį (uždaryti reguliatorių) ir įjungti pagalbinį lokomotyvo stabdį, o suspaudus sąstatą – ir automatinius stabdžius bei prieš sustojant įjungti smėlio padavimą po aširačiais.

Toliau veikti kaip nurodyta šių Taisyklių 19.1.1 ir 19.1.2 p.

19.2.2. Prieš pradėdant važiuoti, būtina vadovautis šių Taisyklių 19.1.3 p. nurodymais. Jeigu įjungus traukos režimą nepavyks išjudinti traukinio, stabdyti pirmąją pakopą, o po to stabdžius atleisti pasukus mašinisto čiaupo rankenėlę į kelioninę padėtį. Lokomotyvui nuriudėjęs (5-10) m atgal ir suspaudus traukinį, atsižvelgus į vietos sąlygas bei traukinio ilgį, pradėti važiuoti.

19.2.3. Nustumiant įkalnėje sustojusį traukinį į lėkštesnio profilio vietą vadovautis TNN 18.7.4 ir 18.7.5 p. atleisti pagalbinį stabdį ir, jeigu traukinys pats nepajudės, įjungti valdiklį (garvežyje atidaryti reguliatorių) ir laikyti traukinį ištemptą, jei reikia, naudoti lokomotyvo pagalbinį stabdį. Norint sustabdyti traukinį nustatytoje vietoje, įjungti automatinius stabdžius pirmąją stabdymo pakopą.

Sustojus stabdžius atleisti, palaukti, kol jie atsileis iki galo ir pradėti važiuoti.

19.3. Mašinisto veiksmai sustabdžius traukinį staigiuoju stabdymu ilgose ir stačiose nuokalnėse bei įkalnėse

Jeigu prekinis traukinys, kurio sąstate visų vagonų oro skirstytuvai įjungti įkalnės režimu, sustabdomas staigiuoju stabdymu, mašinistas traukiniui sustojus privalo mašinisto čiaupo rankenėlę nustatyti į II padėtį iki išlyginamajame rezervuare slėgis pakils $(0,7-0,8) \text{ kg/cm}^2$ dydžiu, mažesniu kaip nustatytas stabdžių vamzdyno pripildymo slėgis, o po to nustatyti čiaupo rankenėlę į IV padėtį. Išlaukus Taisyklių 12.3.13 p. nustatytą laiką, atleisti stabdžius mašinisto čiaupo rankenėlę nustačius į I padėtį iki slėgis išlyginamajame rezervuare $(0,5-0,7) \text{ kg/cm}^2$ viršys pripildymo slėgį. Kai tik nuokalnėje priekinė traukinio dalis pradės judėti – stabdyti pakopa pagalbiniu lokomotyvo stabdžiu

iki stabdžių cilindruose susidarys $(1,5-2,0) \text{ kg/cm}^2$ slėgis, kai pradės judėti visas traukinys – stabdžius pakopomis atleisti. Sustabdytam įkalnėje traukiniui išjudinti iš vietos vadovautis Taisyklių 19.2.2 ir 19.2.3 p.

20. MAŠINISTO VEIKSMAI VEŽANT TRŪKUSĮ TRAUKINĮ Į STOTĮ

20.1. Trūkų kroviniui traukiniui tarpstotyje ir vežant jį į stotį, vadovautis TNN 18.7.6 p. bei „Geležinkelių eismo taisyklėmis“ AVD/003.

Vežant trūkų traukinį iš tarpstočio, pakeisti sugadintas jungiamąsias stabdžių žarnas atsarginėmis arba nuimtomis nuo lokomotyvo ir galinio vagono.

20.2. Vežant trūkų traukinį, paskutiniųjų vagonų stabdžių vamzdynas gali būti be oro tik tuo atveju, kai negalima padaryti, kad stabdžių vamzdynas būtų vientisas ir dėl šios priežasties reikia uždaryti galinius čiaupus. Be to, įkalnėje esančio traukinio mašinistas turi pareikalauti, kad traukinio gale būtų prikabinas stumtuvas, važiuoti iki artimiausios stoties, kurioje gedimas turi būti pašalintas arba sugedęs vagonas atkabintas. Tokių traukinių vežimo iš tarpstočių tvarką, greitį, atsižvelgiant į reikiamą stabdžių trinkelį spaudimą, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

Išvykstant traukiniui iš tarpstočio atlikti dalinį stabdžių patikrinimą.

21. STABDŽIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO YPATUMAI ŽIEMĄ

Kad žiemą normaliai ir pastoviai veiktų lokomotyvų, savaeigių sąstatų ir vagonų automatinį stabdžių įrangą, būtina ją iš anksto paruošti ir užtikrinti tinkamą jos priežiūrą eksploatuojant.

21.1. Priemonės, užtikrinančios lokomotyvų, savaeigių sąstatų stabdžių įrangos tvarkingą veikimą žiemą

21.1.1. Kad žiemą stabdžių įrangą gerai veiktų, lokomotyvo brigada privalo:

a) nepaleisti stovinčių lokomotyvų kompresorių nepašildžius tepalo karteriuose, kai oro temperatūra yra žemesnė kaip minus 30°C;

b) paleidžiant garvežio oro siurblių, garo čiaupą atidaryti laipsniškai, siurblių paleisti lėta eiga, kai garo ir oro cilindų išleidimo vožtuvai atidaryti. Tiksliai iš cilindų išleidus kondensatą ir pakankamai pašildžius siurblių, uždaryti išleidžiamuosius čiaupus, o po to tolygiai atidaryti garo čiaupą;

c) kai traukinys ilgai stovi, kompresoriaus (garvežyje garinio oro siurblio) neišjungti;

d) lokomotyvui arba savaeigiam sąstatui parvykus iš kelionės į depą, iš pagrindinių rezervuarų ir rinktuvų išleisti kondensatą ir mašinisto čiaupo rankenėlę pasukti į I padėtį, nuosekliai iš dviejų pusių atidarant galinius čiaupus prapūsti stabdžių vamzdyną, atidaryti pagrindinių rezervuarų ir rinktuvų išleidimo čiaupus, išjungti kompresorius (garinį oro siurblių);

e) eksploatuodama lokomotyvą, savaeigį sąstatą turi neleisti stabdžio detalėms apledėti. Ant lokomotyvo, savaeigio sąstato stabdžio detalių bei svirtinės pavaros susidariusį ledą lokomotyvo brigada turi pašalinti kai tik galima (stovint stotyje, gražos punkte ir t.t.).

21.1.2. Atliekant lokomotyvams einamąjį remontą ir techninę priežiūrą atšildyti pagrindinius rezervuarus bei visiškai pašalinti drėgmę iš jų. Baigus pagrindinių rezervuarų atšildymo procesą suslėgtu oru prapūsti oro vamzdynus ir išleisti kondensatą iš drėgmės rinktuvų.

Šių operacijų atlikimo periodiškumą ir tvarką kiekvienai traukos riedmens rūšiai, atsižvelgdamas į eksploatavimo patirtį, tinkamui stabdžių įrangos veikimo užtikrinimui, nustato ir tvirtina depo viršininkas (traukos riedmens naudotojas).

21.1.3. Lokomotyvo brigada prieš išvažiuodama iš depo privalo patikrinti pagrindinių rezervuarų prapūtimo čiaupų elektrinių šildymo įrenginių veikimą. Žiemos periodu draudžiama skirti lokomotyvą traukiniui vežti, jeigu jo pagrindinių rezervuarų prapūtimo čiaupų elektriniai šildymo įrenginiai sugedę.

21.1.4. Kai aplinkos oro temperatūra neigiama, priimant kelionėn lokomotyvą ir esant uždarytiems blokuojamiesiems įrenginiams, mašinisto padėjėjas (parangos brigada) tarp lokomotyvo sekcijų privalo uždaryti galinius čiaupus, atjungti stabdžių vamzdyno jungiamąsias žarnas ir

patikrinti, ar nėra ledo jungiamųjų žarnų galvutėse. Jeigu patikrinimo metu žarnų galvutėse bus aptikta ledo, pašalinti jį ir apie tai pažymėti T-44 formos žurnale.

21.2. Priemonės, užtikrinančios vagonų stabdžių įrangos tvarkingą veikimą

21.2.1. Oro skirstytuvų kaitos fondas, skirtas sugedusiems pakeisti, sandėliuojamas uždengtuose stelažuose atmosferinio oro temperatūroje.

21.2.2. Žiemos metu parengiant sąstato stabdžius, atkreipti dėmesį į stabdžių įtaisų flanšinių sujungimų ir stabdžių cilindro manžetų sandarumą.

21.2.3. Keleivinių traukinių formavimo stotyse ir grąžos punktuose, kai aplinkos oro temperatūra yra žemesnė kaip minus 25°C, vagonus, turinčius Vakarų Europos stabdžių įrangą ir KE tipo stabdžius, jungti priekinėje sąstato dalyje. Kai aplinkos oro temperatūra yra žemesnė kaip minus 25°C, draudžiama minėtąją stabdžių įrangą turintį vagoną (vagonus) kabinti sąstato gale arba antru nuo galo.

21.2.4. Vagonų tikrintojai ir riedmenų šaltkalviai remontininkai privalo:

a) prieš sujungiant stabdžių vamzdyno žarnas, prapūsti jį suslėgtu oru, nuo sujungiamų žarnų galvutės nuvalyti purvą, ledą ir sniegą, taip pat patikrinti sandarinimo žiedų būklę, esant būtinybei nuo žarnų galvutės Nr.369A nuvalyti elektrinių kontaktų paviršius švitrinio popieriumi. Netinkamus žiedus pakeisti; draudžiama žiedus tepti;

b) prapučiant stabdžių vamzdyną, sujungiant žarnas ir pripildant stabdžius patikrinti, ar laisvai eina oras;

c) užšalusį stabdžių cilindro atidaryti, išimti stūmoklį, nuvalyti cilindro darbo paviršių, patrinti jį sausa technine servetėle ir patepti. Netinkamą manžetą pakeisti. Cilindrą surinkus, išbandyti jo sandarumą;

d) prieš bandant sąstato automatinius stabdžius naudojant stacionarų įrenginį, kai oro temperatūra minus 30° C ar žemesnė, leidžiama pilnai pripildžius stabdžių vamzdyną ne mažiau kaip du kartus atlikti sustiprintą paprastąjį stabdymą ir atleisti stabdžius;

e) bandant automatinius stabdžius ir pastebėjus, kad kurie nors oro skirstytuvai nejautrūs stabdant ir atleidžiant stabdžius, taip pat per lėtai atleidžia stabdžius, paveržti flanšus, apžiūrėti ir nuvalyti dulkių gaudytuvo tinklėlį bei filtrą, po to dar kartą patikrinti stabdžių veikimą; jeigu tikrinimo rezultatai nepatenkinami, oro skirstytuvą pakeisti;

f) jei sunkiai juda svirtinės pavaros detalės, jų šarnyrinius sujungimus patepti žibalu praskiestu ašių tepalu, susidariusį ledą pašalinti. Keleiviniams vagonams esant formavimo stotyse ar traukinio grąžos punkte, o taip pat traukiniui stovint ilgiau kaip 10 min. traukinio palydovai privalo pašalinti ledą nuo vagono svirtinės stabdžių pavaros ir jos apsauginių įrenginių. Draudžiama išleisti traukinį

kai sąstate yra vagonas, kurio stabdžių trinkelės neatsitraukia nuo ratų riedėjimo paviršių dėl prišalusios svirtinės pavaros ir jos apsauginių įrenginių;

g) važiuojant traukiniui iki stoties, būtina stebėti viso traukinio stabdžių būklę. Pastebėjus, kad kurių nors vagonų ratai čiuožia, yra su išdaužomis arba turi kitų gedimų, gresiančių saugiam eismui, imtis priemonių traukiniui sustabdyti.

21.3. Stabdžių įrangos prišalusių vietų atšildymo tvarka

21.3.1. Atvira ugnimi (fakelu) leidžiama atšildyti kietu kuru kūrenamų garvežių, elektrovezžių ir elektrinių traukinių pagrindinius rezervuarus, slėgio, maitinimo, pralaidos vamzdžius ir stabdžių vamzdynų oro vamzdžius. Turi būti laikomasi priešgaisrinės saugos taisyklių, kad lokomotyvų ir elektrinių traukinių konstrukcijų elementai neužsiliepsnotų.

21.3.2. Šilumvežiuose, savaeigiuose sąstatuose ir garvežiuose, dirbančiuose skystu kuru, fakelu leidžiama atšildyti tik tas prišalusias stabdžių sistemos vietas, kurios yra ne arčiau kaip 2 m nuo degalų bako, degalų ir tepalų padavimo prietaisų, tepalų ir degalų vamzdžių.

21.3.3. Draudžiama atvira ugnimi atšildyti lokomotyvų, savaeigių sąstatų stabdžių įrangą, kai jų stovėjimo vietose ant kelių papilta lengvai užsiliepsnojančių ir degių skysčių, lokomotyvų pripildymo skystais degalais punktuose, arti pripylimo ir išpylimo įtaisų, naftos produktų rezervuarų, lengvai užsidegančių medžiagų sandėlių ir kitose gaisringose vietose, taip pat kai ant gretimų kelių stovi vagonai su sprogstamais, degiais krovniais ar naftos produktais.

21.3.4. Užšalusį oro vamzdį pirmiausia lengvai apstuksenti plaktuku – duslus garsas rodo, jog yra susidaręs ledo kamštis. Šią oro vamzdžio vietą reikia atšildyti, po to per galinius čiaupus prapūsti stabdžių vamzdyną, kol ledo kamštis bus visiškai pašalintas.

21.3.5. Pagrindinius rezervuarus, slėgio, maitinimo ir pralaidos vamzdžius ugnimi atšildyti galima tik išleidus iš jų suslėgtą orą ir uždarius išleidžiamuosius čiaupus. Atidaryti čiaupus leidžiama, tik užgesinus ugnį.

21.3.6. Kai užšąla garvežių garinio oro siurblio regulatoriaus eigos vamzdelis, slėgis padidėja daugiau nei nustatyta. Šiuo atveju būtina išjungti siurblį, sumažinti slėgį iki normalaus, po to atšildyti užšalusią vietą.

21.3.7. Užšalusias oro vamzdžių jungiamąsias žarnas nuimti, atšildyti ir sumontuoti iš naujo arba pakeisti atsarginėmis.

21.3.8. Prišalusį oro skirstytuvą išjungti ir orą per išleidžiamąjį vožtuvą išleisti iš darbo tūrių, kol stabdžių cilindro kotas visiškai įsitrauks. Atvykus į depą, oro skirstytuvą pakeisti.

21.3.9. Draudžiama atvira ugnimi atšildyti užšalusius stabdžių įtaisus ir jų mazgus.

21.3.10. Užšalus vienam iš lokomotyvo stabdžių cilindrų, oro skirstytuvo neišjungti ir naudotis kitais stabdžių cilindrais. Atvykus į depą, stabdžių cilindro gedimą pašalinti.

Savaeigių sąstatų vagonuose tokiais atvejais oro skirstytuvą išjungti, o atvykus į depą, atidaryti stabdžių cilindrą, išimti stūmoklį, nuo cilindro ir stūmoklio nuvalyti ledą, patepti jų darbo paviršius. Surinkti stabdžių cilindrą ir patikrinti jo sandarumą.

21.3.11. Visais atvejais, pastebėjus lokomotyvo, savaeigio sąstato vagono stabdžio gedimą ir negalint jo pašalinti, mašinistas pats turi išjungti stabdį, per išleidžiamuosius vožtuvus visiškai išleisti orą ir patikrinti, ar stabdžių trinkelės atsitraukia nuo ratų.

Stabdžių įrangos gedimas turi būti pašalintas artimiausiose stotyse, kuriose yra depas arba techninės priežiūros punktas.

21.4. Stabdžių valdymo ypatumai žiemą

21.4.1. Žiemos laikotarpiu, į kurį pereinama geležinkelio įmonės (vežėjo) valdytojo įsakyme nurodytą dieną, tikrinant automatinius stabdžius, stabdyti mažinant slėgį pakrautų prekinį traukinių išlyginamajame rezervuare (0,7-0,9) kg/cm², tuščių – (0,6-0,7) kg/cm². Tikrinant važiuojančių keleivinių traukinių, savaeigių sąstatų automatinių stabdžių veikimą, slėgį išlyginamajame rezervuare mažinti (0,5-0,6) kg/cm², o tikrinant EOS veikimą, slėgis lokomotyvo arba savaeigio sąstato priekinio vagono stabdžių cilindruose turi būti (1,5-2,0) kg/cm². Keleivinių traukinių, savaeigių sąstatų, kurių stabdžių trinkelės kompozicinės arba stabdžiai diskiniai, automatinius stabdžius tikrinti slėgį išlyginamajame rezervuare mažinant (0,6-0,7) kg/cm², o EOS – kai slėgis lokomotyvo arba savaeigio sąstato priekinio vagono stabdžių cilindruose yra (2,0-2,5) kg/cm².

Eksplatuojant bėginius autobusus RA-1 žiemos metu automatinių stabdžių veikimą kelyje tikrinti nustatant mašinisto čiaupo Nr.013A rankenėlę į IV padėtį.

Sningant arba kai supustytos sniego pusnys, prieš pradedant tikrinti traukinių automatinius stabdžius, atlikti stabdymą, kad nuo trinkelės arba įdėklų paviršiaus būtų pašalintas sniegas ir ledas. Jeigu to padaryti iki tikrinimo pradžios negalima, tai nuotolio pradžią arba laiką, per kurį traukinio greitis sumažės 10 km/h, pradėti skaičiuoti nuo greičio mažėjimo pradžios, bet ne vėliau, kai traukinys nuvažiuos (200-250) m nuo stabdymo pradžios.

Laikas nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo į stabdžių atleidimo padėtį iki prekinio traukinio pajudėjimo po sustojimo turi būti padidintas 1,5 karto, nei nurodyta šių Taisyklių 12.3.13 p.

21.4.2. Kai oro temperatūra žemesnė nei minus 40° C, taip pat kai sninga arba supustytos pusnys esant ir aukštesnei temperatūrai, pirmąją pakopą stabdyti tuščius prekinis traukinius mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare (0,6-0,7) kg/cm², o kitais atvejais – pagal šių Taisyklių 21.4.1 p. Prekinio traukinio stabdymą stiprinti (0,4-1,0) kg/cm² pakopa.

21.4.3. Sningant arba susidarius pusnims, staciose ilgose nuokalnėse pirmąją pakopą nuokalnės pradžioje prekinis traukinys stabdyti slėgį stabdžių vamzdyne mažinant $(0,8-1,1) \text{ kg/cm}^2$, o jei reikia, slėgį sumažinti iki sustiprinto paprastojo stabdymo dydžio.

21.4.4. Žiemos metu geležinkelio linijose su ilgomis nuokalnėmis, kurios dažnai užpustomos, leidžiama remiantis stabdžių eksploatavimo patirtimi įjungti prekinį vagonų su kompozicinėmis stabdžių trinkelėmis oro skirstytuvus pakrautuoju režimu, jeigu ašinė apkrova ne mažesnė kaip 20 t. Tokią stabdžių įjungimo tvarką konkrečiai geležinkelio linijai atskiru nurodymu nustato viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas; turi būti numatyta oro skirstytuvų stabdymo režimų įjungimo tvarka remiantis Taisyklių 9.1.12 ir 9.1.13 p., traukiniui pravažiavus ilgą nuokalnę, iki vagonų perdavimo kitai geležinkelių administracijai.

21.4.5. Dažniau tikrinti automatinių stabdžių veikimą važiuojant. Tokiu būdu tikrinti ir keleivinių bei savaeigių sąstatų EOS. Laikas, kuriam praėjus būtina tikrinti stabdžius, nurodomas vietinėse instrukcijose.

Kai šviežiai prisnigto sniego sluoksnio storis yra didesnis už bėgių galvučių aukštį, kai siaučia pūga arba tiesiog sninga ar yra pusnių, prieš stabdymą, prieš įvažiuojant į stotį arba iki važiavimo nuokalne, stabdant patikrinti automatinius stabdžius, jeigu traukinys nestabdytas važiuoja daugiau kaip 20 min, o bėginiuose autobusuose RA-1 – 5 min.

21.4.6. Stabdant didesne kaip $1,0 \text{ kg/cm}^2$ pakopa, kai yra šerkšnas, plikledis, kai ratų kibumo su bėgiais jėga sumažėja, būtina iš anksto, neprivažiavus (50-100) m iki stabdymo pradžios, įjungti smėlio padavimą po aširačiais ir iki stabdymo pabaigos arba traukinio sustojimo ant bėgių berti smėlį.

21.4.7. Privažiuojant prie stočių ir draudžiamųjų signalų staigiai stabdyti, jeigu po pirmos stabdymo pakopos traukinys stabdomas nepakankamai.

22. KONTROLINIS STABDŽIŲ PATIKRINIMAS

22.1. Bendrosios nuostatos

22.1.1. Traukinio stabdžių kontrolinis patikrinimas pagal mašinisto arba vagonų ūkio darbuotojo paraišką atliekamas stotyse, turinčiose TVPP, arba tarpinėse stotyse tais atvejais, kai važiuojant stabdžiai veikia nepatenkinamai.

22.1.2. Traukinio stabdžių kontrolinį patikrinimą pas traukinių eismo tvarkdarį užsako:

- a) tiesiogiai mašinistas arba per artimiausios geležinkelio stoties budėtoją;
- b) vagonų ūkio darbuotojai per stoties budėtoją;
- c) keleivinio traukinio brigados darbuotojai per mašinistą arba stoties budėtoją.

22.1.3. Traukinių eismo tvarkdarys registruotu įsakymu, perduodamu radijo ryšiu tiesiogiai mašinistui (prieš tai kartu su mašinistu įvertinę kelio profilį, riziką eismo saugai ir kitus veiksnius), nustato stotį kurioje bus atliekamas traukinio stabdžių kontrolinis patikrinimas ir traukinio važiavimo tvarka iki šios stoties.

Jeigu iki stoties (punkto), kuriame bus atliekamas kontrolinis stabdžių patikrinimas traukiniui su nepatenkinamai veikiančiais stabdžiais reiks pravažiuoti daugiau kaip vieną tarpstotį, tai traukinių eismo tvarkdarys visų šio traukinio važiavimo maršrute esančių stočių budėtojams turi perduoti registruotą įsakymą dėl ypatingo šio traukinio važiavimo sąlygų.

Traukinių eismo tvarkdarys, traukinio stabdžių kontroliniam patikrinimui atlikti, į tikrinimo vietą iškviečia susijusius lokomotyvų, vagonų, keleivių ūkių, eismo saugos specialistus ir kitus darbuotojus. Tokių darbuotojų sąrašai nustatomi vietinėse instrukcijose.

22.1.4. Atliekant kontrolinį traukinio stabdžių patikrinimą stotyse tikrinama techninė traukinio stabdžių įrangos būklė, o važiuojant – stabdžių veikimas, stabdžių trinkelio spaudimo pakankamumas, ar tinkamai mašinistas valdo stabdžius pagal registruojančių įrenginių duomenis.

22.1.5. Remiantis kontrolinio patikrinimo rezultatais, surašomas aktas pagal šių Taisyklių 4 priedą.

22.2. Kontrolinis stabdžių patikrinimas stotyje

22.2.1. Atliekant kontrolinį traukinio stabdžių patikrinimą stotyje, patikrinti:

- a) pripildymo slėgį;
- b) lokomotyvo ir traukinio stabdžių vamzdyno sandarumą (prekinio ir prekinio keleivinio traukinio pagal šių Taisyklių 11.2.4 p.);
- c) ar tinkamai pagal vagonų įkrovą įjungti prekinio vagonų stabdymo režimai (kalnų, lygumos), atitinkantys kelio profilio sąlygas. Patikrinti, ar tinkamai įjungti keleivinio traukinio

trumpojo ir ilgojo traukinių režimai, atsižvelgiant į vagonų skaičių sąstate, taip pat vežant keleivinius vagonus prekiniais traukiniais;

d) ar tvarkingi vagonų krovininių režimų automatiniai reguliatoriai, svirtinių pavarų automatiniai reguliatoriai, ar tinkamai sumontuotos kompozicinės ir ketinės stabdžių trinkelės pagal horizontaliųjų svirčių velenėlių padėtį įveržimo skylėse, stabdžių cilindų kotų išlindimą po sustiprinto paprastojo stabdymo ir stabdžių pavaros reguliavimą, stovėjimo stabdžius, horizontaliųjų svirčių pečių atitiktį keleivinio vagono tarai įvykus aširačio užstrigimui;

e) lokomotyvo stabdžių įrenginius.

22.2.2. Atlikti ištisinį traukinio stabdžių patikrinimą stabdant ir išlyginamajame rezervuare slėgį sumažinti tokiu dydžiu, kuriuo buvo stabdoma nustatant nepatenkinamą stabdžių veikimą. Be to atliekant šį patikrinimą fiksuoti nesuveikusių ar savaime atsileidusių stabdžių skaičių ir laiką per kurį jie atsileido. Keleivinių ir prekinųjų tipų oro skirstytuvai lygumos režime turi savaime neatleisti stabdžius ne trumpiau kaip 5 min, o prekinųjų įjungtų kalnų režimu – ne trumpiau kaip 10 min. Jeigu tikrinimo metu bus nustatyti savaiminiai stabdžių atsileidimo atvejai praėjus pirmiau minėtajam laikui, atlikti antrą stabdymą (būtinai patraukti greičio matavimo juostą).

22.2.3. Prekiniuose traukiniuose pakopa stabdyti oro skirstytuvus įjungus lygumos režimu ir išlaikius užstabdytus 2 min, dar sumažinti slėgį stabdžių vamzdyne $0,3 \text{ kg/cm}^2$. Po 2 minučių patikrinti ar sąstate neatsileido stabdžiai dėl atskirų oro skirstytuvų oro praleidimo.

22.2.4. Ant vagono su užstrigusiu aširačiu stabdžio cilindro sumontuoti manometrą ir prekinio traukinio stabdžių vamzdyną pripildyti iki maksimalaus slėgio, kuris užfiksuotas greičio matavimo juostoje iki stabdymo, plius $0,3 \text{ kg/cm}^2$. Po to atlikti paprastąjį stabdymą mažinant slėgį stabdžių vamzdyne iki $3,5 \text{ kg/cm}^2$ ir manometru patikrinti slėgį šio vagono stabdžių cilindre, koto išlindimą ir trinkelės prigludimą prie ratų.

Slėgis prekinųjų vagonų stabdžių cilindruose be automatinio režimo turi būti: stabdant pakrautuoju režimu ne didesnis kaip $4,5 \text{ kg/cm}^2$, vidutiniu – $3,5 \text{ kg/cm}^2$, tuščiuoju – ne didesnis kaip $1,8 \text{ kg/cm}^2$. Slėgį stabdžių cilindruose tikrinti manometru ir tais atvejais, kai manoma, kad sugedęs vagono automatinis režimas ir sumažėjęs traukinio automatinio stabdžių efektyvumas, jeigu nėra kitų aiškių stabdymo efektyvumo sumažėjimo priežasčių (pvz.: ketinės trinkelės sumontuotos vietoj kompozicinių arba įveržimas neatitinka trinkelės tipo).

22.2.5. Patikrinti lokomotyvo maitinimo sistemos ir stabdžių vamzdyno sandarumą, mašinisto čiaupo veikimą, perėjimo tempą nuo padidinto prie nustatyto pripildymo slėgio, nustatyto pripildymo slėgio palaikymo stabilumą esant mašinisto čiaupui kelioninėje padėtyje ir perdangos padėtyje po stabdymo, slėgio ribas pagrindiniuose oro rezervuaruose, lokomotyvo automatinio stabdžių veikimą. Pastačius mašinisto čiaupo rankenėlę iš kelioninės padėties į IV, slėgis stabdžių vamzdyne neturi

kilti. Sumažinus slėgį išlyginamajame rezervuare $1,5 \text{ kg/cm}^2$ V mašinisto čiaupo padėtimi, o po to pastačius į perdangos padėtį – leidžiamas slėgio kilimas stabdžių vamzdyne ne daugiau kaip $0,3 \text{ kg/cm}^2$ per 40 s (stabdžiai traukinyje neturi atsileisti).

22.2.6. Patikrinti oro pralaidumą per blokavimo įtaisus Nr. 367. Pralaidumas laikomas normaliu, jeigu mašinisto čiaupo rankenėlę pasukus į I padėtį ir atidarius stabdžių vamzdyno galinį čiaupą iš tikrinamojo blokavimo įtaiso pusės, kai pradinis pripildymo slėgis yra ne mažesnis kaip 8 kg/cm^2 , slėgis nuo $6,0 \text{ kg/cm}^2$ iki $5,0 \text{ kg/cm}^2$ 1000 l talpos pagrindiniuose rezervuaruose sumažėja ne ilgiau kaip per 9-12 s. Jei pagrindinių rezervuarų talpa yra didesnė, laikas proporcingai turi būti padidintas.

22.2.7. Pagal greičio matavimo juostos duomenis, užfiksuotus tarpstotyje, kur pastebėta, kad stabdžiai blogai veikia, stabdyti ir stabdžius atleisti. Po tokio patikrinimo stabdyti pirmąją stabdymo pakopą, mažinant slėgį išlyginamajame rezervuare $(0,5-0,6) \text{ kg/cm}^2$, o po to atleisti automatinius stabdžius, keleivinio traukinio mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant į I padėtį, kol išlyginamasis rezervuaras prisipildys iki nustatyto slėgio, prekinio traukinio – kol slėgis pakils $(0,3-0,5) \text{ kg/cm}^2$ daugiau nei yra pripildymo slėgis prieš stabdymą, po to pasukti rankenėlę į kelioninę padėtį. Kontroliuojamų vagonų su užsikirtusiais aširačiais stabdžių atleidimo laikas lygumos režimu turi būti ne didesnis kaip 50 s – prekinų traukinių su ne daugiau kaip 300 ašių; 60 s – ne daugiau kaip 400 ašių; 80 s – daugiau kaip 400 ašių; 25 s – keleivinių traukinių su ne daugiau kaip 80 ašių, 40 s – kai ašių daugiau kaip 80. Vagonams, turintiems oro skirstytuvus Nr. 483, įjungtus kalnų režimu, nurodytą laiką padidinti 1,5 karto.

Ilgesnis stabdžių atleidimo laikas laikomas galima aširačių užsikirtimo priežastimi, jeigu vagonas galėjo pradėti važiuoti ne iki galo atleidus stabdį.

Jeigu patikrinus oro skirstytuvą traukinyje gedimas neišaiškintas, oro skirstytuvą nuimti ir jo gedimą nustatyti SPP stende. Nuėmus patikrinti, ar švarus oro skirstytuvo tinklelis ir oro vamzdyno atšakos filtras.

22.2.8. Patikrinti keleivinių traukinių EOS, tarpvagoninių elektros jungčių tvarkingumą, lokomotyvo, taip pat galinio elektros grandinės kintamosios ir nuolatinės srovės įtampą, kai mašinisto čiaupo rankenėlė yra kelioninėje, perdangos ir stabdymo padėtyse.

22.2.9. Keleiviniame traukinyje, kurio vagonuose sumontuoti KE, DAKO ar Erlikon tipo oro skirstytuvai arba diskiniai stabdžiai, papildomai patikrinti priečiūžio ir greitinio reguliatorių tvarkingumą bei veikimą.

22.3. Kontrolinis stabdžių patikrinimas važiuojant

22.3.1. Automatinių ir EOS kontrolinis patikrinimas traukiniui važiuojant atliekamas stabdant nustatyta stabdymo pakopa, matuojant atstumą, kurį nuvažiuoja traukinys stabdymo režimu, kol sumažina greitį nuo 60 km/h iki 50 km/h lygumoje arba nedidelio statumo nuokalnėje (iki 0,004).

22.3.2. Tikrinant faktinį traukinio stabdžių spaudimą 100 t sąstato svorio, traukinio greitį padidinti iki (60-80) km/h, staigiai stabdyti ir pagal kelio atstumą, nuvažiuotą nuo mašinisto čiaupo rankenėlės pasukimo iki traukinio sustojimo pagal Taisyklių 5 priedą, nustatyti faktinį stabdžių trinkelų spaudimą 100 t sąstato svorio.

Prieš tikrinant faktinį spaudimą pagal stabdymo kelio ilgį staigiai stabdant, pagal Taisyklių 5 priedą, iš anksto apskaičiuoti stabdžių trinkelų spaudimą atsižvelgiant į faktinę stabdžių įrangos būklę. Prekiniai vagonai, kurių stabdžių cilindro kotas išlenda daugiau kaip 230 mm, nepriskaičiuojami, o kurių kotas išlenda daugiau kaip 180 mm iki 230 mm, skaičiuojamas 70% normatyvinio dydžio spaudimas. Prekiniuose vagonuose vietoj kompozicinių trinkelų sumontuotų ketinių trinkelų spaudimas taip pat imamas 70% normatyvinio dydžio. Jeigu yra automatinis režimas, apskaičiuotasis spaudimas imamas atsižvelgiant į režimo šakutės padėtį jo korpuso atžvilgiu.

22.3.3. Keleivinių traukinių stabdymo tolygumą tikrinti, kai greičiai ir slėgio mažinimo stabdžių vamzdyne dydžiai tokie, kuriems esant traukinį stabdant buvo jaučiamos didelės reakcijos.

23. BANDOMASIS TRAUKINIŲ STABDŽIŲ TIKRINIMAS IR VALDYMAS VAŽIUOJANT

Atliekami trijų rūšių bandomieji stabdžių tikrinimai.

23.1. Pirmos rūšies bandomaisiais važiavimais tikrinama nauja ir modernizuota stabdžių technika, sudaromi, tikslinami ir tikrinami normatyvai ir Stabdžių naudojimo taisyklės. Tokius važiavimus atlieka viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo sudaryta komisija.

23.2. Antros rūšies bandomieji važiavimai skirti Stabdžių naudojimo taisyklių papildymams sudaryti, atsižvelgiant į vietos sąlygas, stabdžių veikimui ir patikrinti šias Taisykles. Tokius važiavimus taip pat organizuoja viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

23.3. Trečios rūšies bandomieji važiavimai rengiami prireikus patikrinti, kaip laikomasi šių Taisyklių, riedmenų stabdžių įrangos techninę būklę; šiais bandymais apibendrinamas ir skleidžiamas pažangus patyrimas. Bandomiesiems važiavimams naudojamas specialus stabdžių tikrinimo vagonas. Bandomieji važiavimai turi būti atliekami periodiškai, ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius visomis pagrindinėmis geležinkelio linijomis pagal viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo patvirtintą grafiką. Bandomuosiuose važiavimuose turi dalyvauti riedmenų, geležinkelio infrastruktūros, keleivių aptarnavimo sričių specialistai ir kiti darbuotojai, susiję su traukinių aptarnavimu konkrečioje geležinkelio linijoje.

23.4. Atliekant pirmos ir antros rūšių bandomuosius važiavimus, riedmenys ir jų stabdžių įranga turi visiškai atitikti Techninio geležinkelių naudojimo nuostatų, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo norminių techninių dokumentų ir kitų traukinių eismo saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Jeigu būtina, sveriamas kiekvienas vagonas. Leidžiama atlikti eksploatuojamų traukinių bandomuosius važiavimus be specialaus jų stabdymo įrangos parengimo, norint nustatyti jų būklės nuokrypių įtaką stabdžių veikimui.

Atliekant trečios rūšies bandomuosius važiavimus, stabdžių įranga dažniausiai specialiai nerengiama.

23.5. Per visų rūšių važiavimus fiksuojama kiekvieno traukinio vagono stabdžių įrangos charakteristika (oro skirstytuvų tipas, stabdymo režimai, automatinių režimų buvimas, stabdžių trinkelio tipai, ar jos atitinka svirtinės pavaros perdavimo skaičių, svirtinės pavaros automatinių reguliatorių tipai, stabdžių cilindro kotų išlindimas, ar yra stabdžių trinkelio, pasislinkusių už išorinio ratų riedėjimo paviršiaus krašto, trinkelio ir ratų riedėjimo paviršių būklė, didesnį prispaustų stabdžių pavaros svirčių pasvirimas, stabdžių vamzdyno sandarumas, stabdžių įrangos tvirtinimo būklė, o per pirmos rūšies važiavimą – papildomai stabdžių cilindro sandarumas, ribinis slėgis stabdžių cilindruose staigiai stabdant ir jų pripildymo laikas), tikrinamas lokomotyvo kompresorių našumas, mašinisto čiaupo išlyginamojo rezervuaro, maitinimo tinklo, lokomotyvo stabdžių vamzdyno ir

stabdžių cilindų sandarumas, ar slėgis stabdžių vamzdyne neleistinais nedidėja mašinisto čiaupo rankenėlę pasukant iš kelioninės į perdangos padėtį, perėjimo nuo padidėjusio slėgio prie normalaus pripildymo slėgio greitis, slėgis stabdžių vamzdyne padidinus ne mažiau kaip 1 kg/cm^2 nei yra normalus pripildymo slėgis, suslėgto oro pralaidumas per lokomotyvo blokavimo įtaisą Nr. 367.

Remdamasi bandomųjų važiavimų rezultatais komisija surašo laisvos formos aktą.

24. KELEIVINIŲ VAGONŲ SU DISKINIAIS STABDŽIAIS, VAŽIUOJANČIŲ KELEIVINIŲ TRAUKINIŲ SĄSTATUOSE IKI 140 KM/H GREIČIU, NAUDOJIMAS

24.1. Bendrosios nuostatos

24.1.1. Šiame skyriuje reglamentuoti techninės priežiūros (TP-1) reikalavimai stabdžių įrangai vagonų su diskiniiais stabdžiais, kurie pagaminti AAB „TVZ (rus. OAO «TB3»)) ir naudojami keleiviniuose traukiniuose, važiuojančiuose iki 140 km/h.

24.1.2. Atsakinga už garantinę šių vagonų stabdžių įrangos techninę priežiūrą yra AAB „TVZ (rus. OAO «TB3»)).

24.1.3. Vagonai turi būti naudojami su metalo keraminiais diskinių stabdžių antdėklais. Galima vagonuose naudoti kompozicinius (polimerinius) stabdžių antdėklus, kurių šifras 140-42. Bent kokių atveju atskiruose vagonuose visi antdėklai turi būti vieno tipo. Naujų antdėklų storis turi būti: metalo-keraminių – 24 mm; kompozicinių – 20 mm.

24.2. Vagonų ir jų stabdžių įjungimo sąstatuose tvarka

24.2.1. Keleivinių traukinių sąstatai pagal galimybes turi būti formuojami maksimalaus vagonų skaičiaus su diskiniiais stabdžiais.

24.2.2. Leidžiama kartu, viename sąstate eksploatuoti vagonus su diskiniiais ir trinkelinių stabdžiais, jeigu pastaruosiuose bus naudojamos kompozicinės trinkelės. Kartu naudoti vagonus su diskiniiais stabdžiais ir vagonus su ketinėmis stabdžių trinkelėmis galima tik išimtiniais atvejais, kai atskirus vagonus su diskiniiais stabdžiais būtina transportuoti į paskirties vietą.

24.2.3. Transportuoti keleivinius vagonus su diskiniiais stabdžiais prekinio traukinio sąstate galima ne daugiau dviejų ir su išjungtais jų stabdžiais. Šiuo atveju vagonuose su stovėjimo stabdžiais turi būti atidaryti abu atskiriamieji čiaupai tarp stabdžių vamzdyno ir stovėjimo stabdžio stabdžių cilindrų.

24.2.4. Vagonų stabdžiai turi būti įjungiami:

24.2.4.1. vagonų oro skirstytuvai įjungiami trumpojo sąstato režimu, kai traukinio ilgis iki yra 20 vagonų ir ilgojo sąstato režimu, kai traukinyje yra daugiau kaip 20 vagonų;

24.2.4.2. Maitinimo rezervuaras turi būti prijungtas prie stabdžių vamzdyno per atskiriamąjį čiaupą. Atskiriamieji čiaupai tarp šio rezervuaro ir dviejų slėgio rėlių SR1 ir SR2 turi būti atidaryti;

24.2.4.3. Vagonuose, kuriuose įrengti stovėjimo stabdžiai, turi būti atidaryti čiaupai, jungiantys stabdžių vamzdyną ir stovėjimo stabdžio stabdžių cilindrą.

24.3. Vagonų stabdžių įrangos techninė priežiūra

24.3.1. Atliekant vagonų su diskiniiais stabdžiais stabdžių įrangos techninę priežiūrą (TP-1) formavimo stotyse ar grąžos punktuose, patikrinti:

- a) ar tinkamai sujungtos stabdžių vamzdyno jungiamosios žarnos ir atidaryti galiniai čiaupai;
- b) ar tinkamai atidaryti atskiriamieji čiaupai;
- c) jungiamųjų žarnų Nr. 369A galvučių elektrinių kontaktų būklę;
- d) jungiamųjų žarnų tarp vagono kėbulo ir vežimėlių, būklę;
- e) ar nėra suslėgto oro nutekėjimo vamzdyno sujungimo vietose;
- f) stabdžių diskų darbinių paviršių būklę (vizualiai traukiant vagonus);
- g) aširačių riedėjimo paviršių būklę (vizualiai);
- h) stabdžių detalių tvirtinimą, taip pat ir diskinių stabdžių antdėklų būklę (vizualiai);
- i) diskinių stabdžių antdėklų storį. Jeigu metalo keraminių antdėklų storis yra 13 mm ir mažiau, o kompozicinių 5 mm ir mažiau pagal išorinį spindulį – antdėklus būtina pakeisti;
- y) tarpų sumą tarp abiejų antdėklų ir disko kiekviename stabdžių diske, kuris turi būti ne didesnis kaip 6 mm. Vagonuose, kuriuose įrengtas stovėjimo stabdis, tarpus tikrinti atleidus jį po staigiojo stabdžio panaudojimo.

24.3.2. Jeigu būtina keisti stabdžių antdėklus dėl susidėvėjimo – keisti abu antdėklus ant vieno disko.

24.3.3. Užpildžius vagonų stabdžių vamzdyną suslėgtu oru, prapūsti kiekvieno vagono maitinimo rezervuarus per išleidimo vožtuvą dėl kondensato pašalinimo.

24.3.4. Patikrinti sandarumą, kai stabdžių sistema pilnai užpildyta suslėgtu oru:

- a) stabdžių vamzdyno, pagal slėgio mažėjimo laiką, kai atsijungia suslėgto oro tiekimo įrenginys (slėgis neturi mažėti greičiau kaip $0,2 \text{ kg/cm}^2$ per minutę);
- b) traukinių formavimo stotyse kiekviename vagone maitinimo rezervuarų atbulinių vožtuvų, tokia tvarka: esant uždarytam atskiriamajam čiaupui į maitinimo rezervuarą, uždaryti galinius vagono čiaupus, atskirti oro žarnas tarp tikrinamojo ir kito vagono ir vėl atidaryti galinį čiaupą tikrinamajame vagone laikantis darbų saugos reikalavimų. Išleidus orą iš stabdžių vamzdyno ant jungiamosios žarnos galvutės uždėti manometrą ir atidaryti atskiriamąjį čiaupą. Slėgis stabdžių vamzdyne turi kilti ne greičiau kaip $1,0 \text{ kg/cm}^2$ per minutę. Baigus tikrinimą įsitikinti, kad visi atskiriamieji čiaupai yra atidaryti kaip nurodyta Taisyklių 24.2.4 p.

24.3.5. Patikrinti prieščiūžio įrenginio veikimą kiekviename vagone ant kiekvienos ašies po staigiojo stabdymo panaudojimo, pagal signalizatorius ir pagal oro išleidimą iš stabdžių cilindrų, tokia tvarka:

a) atlikti staigųjį stabdymą. Slėgis vagonų stabdžių cilindruose turi būti ne mažesnis kaip $3,9 \text{ kg/cm}^2$. Vagonų akumuliatorių įtampa turi būti $110 \text{ V} \pm 30\%$ ribose;

b) prieščiūžio elektroninio valdymo bloką, priekinėje dalyje patikrinti ar įjungtas įrenginio maitinimas: turi šviesti lemputės „įjungta“ ir „darbas“. Kitos lemputės turi būti užgesusios. Taip pat lemputės neturi mirksėti, nes tai informuoja apie gedimus pajungimo mazguose ir linijose;

c) patikrinti elektrinių orinių vožtuvų funkcionavimą nuosekliai nuspaudžiant keturis mygtukus „aširačių kontrolė“. Tai atliekant turi nuosekliai užsidegti lemputės „išleidimo vožtuvas“ ir „slėgio kritimas“. Nuspaudus mygtuką vagonų tikrintojas (pagal klausą) nustato kiekvieno aširačio oro išleidimą iš išleidimo elektrinių orinių vožtuvų.

24.3.6. Patikrinti automatinį ir EOS veikimą remiantis Taisyklių 8.1.1 p. nustatyta tvarka, vadovaujantis stabdžių cilindro manometru ir signalizatoriumi, išdėstytą ant vagono kėbulo šonų, rodmenimis. Jeigu stabdžių cilindruose yra oro slėgis – turi šviesti signalizatoriai, o nesant slėgio – jie turi užgesti.

24.4. Lokomotyvo prikabinimas prie sąstato

Prieš prikabinant magistralinį, išvežamąjį ar manevrinį lokomotyvą prie sąstato, prapūsti pagrindinius lokomotyvo rezervuarus, o prikabinus prapūsti stabdžių vamzdyną Taisyklių 7.2 p. nustatyta tvarka.

24.5. Stabdžių veikimo patikrinimas

24.5.1. Stabdžių vamzdyno vientisumas ir ištisinis stabdžių patikrinimas atliekamas pagal Taisyklių 11.2.3 p.

24.5.2. Dalinis stabdžių veikimo patikrinimas traukiniuose, jeigu juose įrengti diskiniai stabdžiai, turi būti atliekamas Taisyklių 11.3 ir 24.5.3 p. nustatyta tvarka pagal dviejų paskutinių vagonų stabdžių veikimą.

24.5.3. Atliekant dalinį stabdžių veikimo patikrinimą vagonuose su diskiniais stabdžiais, tikrinti jų stabdymą ir atleidimą, kiekvienos vagono ašies pagal signalizatorius, o ant vežimėlių pagal manometrus, sumontuotus ant kėbulo šono. Jeigu stabdžių cilindruose yra oro slėgis – turi šviesti signalizatoriai, o nesant slėgio – jie turi užgesti.

24.6. Stabdžių valdymas

24.6.1. Traukinio stabdžius, kurio sąstate yra vagonų su diskiniiais stabdžiais, valdyti remiantis Taisyklėmis.

24.6.2. Jeigu valdant traukinį ir nenaudojant stabdžių po vagonais bus pastebėtas dūminimas ar kibirkščiavimas – sustabdyti traukinį bei išsiaiškinti priežastis. Tokiais atvejais išleisti traukinį galima tik pašalinus gedimo priežastis, o esant būtinybei – išjungus vežimėlio vagono sugedusius stabdžius. Stabdžius išjungti ir kai neaptinkama aiškių stabdžių gedimo priežasčių.

24.6.3. Vagono diskinius stabdžius (kelionės metu) išjungti tokia tvarka:

24.6.3.1. vieno vežimėlio diskiniai stabdžiai išjungiami uždariant atskiriamąjį čiaupą tarp maitinimo rezervuaro ir vienos iš slėgio rėlių (SR1, SR2) ir išleidžiant suslėgtą orą iš pagalbinio rezervuaro per išleidimo vožtuvą;

24.6.3.2. vagono diskiniai stabdžiai išjungiami uždariant atskiriamąjį čiaupą į oro skirstytuvą ir čiaupus nuo maitinimo rezervuaro į abi slėgio rėles SR1 ir SR2 bei išleidžiant suslėgtą orą iš pagalbinio rezervuaro per išleidimo vožtuvą.

24.6.4. Apie vagono (vežimėlio) diskinių stabdžių išjungimą traukinio viršininkas turi pranešti lokomotyvo brigadai. Mašinistas turi apie tai pažymėti V-45 formos pažymoje ir toliau traukinį valdyti didžiausiu greičiu, įvertinęs faktinį stabdžių trinkelų spaudimą traukinyje.

24.6.5. Kai traukinys buvo sustabdytas staigiuoju stabdymu, iki traukiniui išvykstant traukinio brigada pagal signalizatorių ir manometrų rodmenis ant vagono kėbulo šonų, turi įsitikinti, kad diskiniai stabdžiai atsileido.

24.7. Vagonų ir traukinių aprūpinimas stabdžiais

24.7.1. Vagonų su diskiniiais stabdžiais apskaičiuotąjį stabdžių spaudimą į ašį (perskaičiavus į ketines stabdžių trinkeles) laikyti:

- kai traukinių greitis iki 120 km/h – 10 tf (imtinai);
- kai traukinių greitis iki 140 km/h – 12,5 tf (imtinai).

24.7.2. Vagono tarą nustatyti pagal užrašą ant vagono kėbulo šoninės sienos, o įkrovą dėl keleivių, bagažo ir parangos pagal Taisyklių 10.2 p.

24.7.3. Keleivinių traukinių stabdžių normatyvai ir didžiausi leistini greičiai, esant jų sąstatuose vagonų su diskiniiais stabdžiais turi visiškai atitikti Taisyklių 2 priedo reikalavimus.

24.7.4. Pildant V-45 formos pažymą, prieš atitinkamą spaudimą į vagono ašį su diskiniiais stabdžiais, skiltyje „kiti duomenys“ užrašyti – „DS“. Jeigu pažymoje nurodomas kompozicinių trinkelų skaičius sąstate, vagonus su diskiniiais stabdžiais vertinti kaip turinčius šias trinkeles.

(įmonės pavadinimas ir rekvizitai)

PARAIŠKA DĖL PASLAUGŲ TEIKIMO

20____-____-____ Nr. _____
(data)

Eil. Nr.	Lokomotyvo serija	Lokomotyvo atvykimo laikas		Paslaugų pobūdis ir vieta*	Lokomotyvo išvykimo laikas	
		Stotis	Data, laikas h, min.		Stotis	Data, laikas h, min.
1.						
2.						
...						

* Privaloma nurodyti lokomotyvų naudojimo tikslą, laikotarpį, paslaugų teikimo (lokomotyvų manevravimo) teritoriją (ribas).

Pastabos: _____
(pildoma, jei yra kitų papildomų pastabų, susijusių su užsakomomis paslaugomis)

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

PASLAUGŲ PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARTIS

BENDROSIOS SĄLYGOS

1. SUTARTIES SĄVOKOS IR SUTARTIES AIŠKINIMAS

1.1. **Detali ataskaita** – Paslaugų teikėjo Užsakovui teikiamas laisvos rašytinės formos dokumentas, kurio tikslus turinys bus nustatytas Sutarties vykdymo metu, Šalių įgaliotų atstovų.

1.2. **Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartas** – Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartas, kurio nuoroda paskelbta 2017 m. spalio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1870 dėl nuorodos į Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą ir sintaksių sąrašo paskelbimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/55/ES (OL 2017 L 266, p. 19).

1.3. **Informacinė sistema „E. sąskaita“** – valstybės informacinė sistema, skirta informacinių technologijų priemonėmis parengti, pateikti ir išsaugoti Sąskaitas už įsigijamas prekes, paslaugas ir darbus, taip pat gauti informaciją apie pateiktą Sąskaitų apmokėjimą (elektroninės paslaugos „E. sąskaita“ svetainė pasiekama adresu www.esaskaita.eu).

1.4. **Nurodymas** – bet koks raštiškas arba žodinis (kuris vėliau turi būti patvirtintas raštiškai) nurodymas, kurį dėl Sutarties vykdymo Paslaugos teikėjui duoda Užsakovas arba jo atstovas.

1.5. **Paslaugos** – Paslaugos apibrėžtos Sutarties Specialiosiose sąlygose, jos prieduose ir kitos paslaugos, kurias Paslaugų teikėjas įsipareigoja teikti Užsakovui pagal šią Sutartį, ir galiojančių teisės aktų reikalavimus. Sutartyje vartojama sąvoka „Paslaugos“ apima visas su Paslaugų suteikimu susijusias veiklas, kurios nurodytos Paslaugų pirkimo sąlygose, jų paaiškinimuose ir / ar patikslinimuose (jei tokių buvo).

1.6. **Paslaugų teikėjas** – ūkio subjektas, teikiantis Sutartyje numatytas Paslaugas, toliau dar vadinama – **Šalis**.

1.7. **Pirkimas** – Užsakovo atliekamas paslaugų įsigijimas su pasirinktu (pasirinktais) tiekėju (tiekėjais) sudarant pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – **Sutartis**).

1.8. **Sąskaita** – pridėtinės vertės mokesčio (toliau – **PVM**) sąskaita faktūra, sąskaita faktūra, kreditiniai ir debetiniai dokumentai.

1.9. **Sutartis** – Sutarties Specialiosios sąlygos, Bendrosios sąlygos ir visi jų priedai.

1.10. **Užsakovas** – akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės įmonė(-s), nurodyta(-os) Sutarties Specialiosiose sąlygose, tiesiogiai ir / ar netiesiogiai kontroliuojamos akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“, toliau dar vadinama – **Šalis**.

1.11. Sutartyje, kur reikalauja kontekstas, žodžiai, pateikti vienaskaita, gali turėti ir daugiskaitos prasmę ir atvirkščiai.

1.12. Kai tam tikra skaičiaus reikšmė skiriasi nuo nurodyto skaičiaus žodinės reikšmės, vadovaujamasi žodine skaičiaus reikšme. Jei mokėjimo valiutos pavadinimo trumpinys neatitinka mokėjimo valiutos pilno pavadinimo žodžiais, teisingu laikomas valiutos pilnas pavadinimas žodžiais.

1.13. Jeigu Sutarties Specialiosiose sąlygose ir / ar jos prieduose nenustatyta kitaip, Sutarties trukmė ir kiti terminai yra skaičiuojami kalendorinėmis dienomis.

2. ŠALIŲ PAREIŠKIMAI IR GARANTIJOS

2.1. Kiekviena iš Šalių pareiškia ir garantuoja kitai Šaliai, kad:

2.1.1. Sutartį sudarė turėdamos tikslą realizuoti jos nuostatas bei galėdamos realiai įvykdyti Sutartyje nurodytus įsipareigojimus;

2.1.2. Sutartį sudarė nepažeisdamos ir neturėdamos tikslo pažeisti Lietuvos Respublikos teisės aktų bei jų veiklą reglamentuojančių dokumentų bei sutartinių įsipareigojimų;

2.1.3. jos yra mokios, jų veikla nėra apribota, joms neiškelta arba nėra numatoma iškelti bylos dėl restruktūrizavimo ar likvidavimo, jos nėra sustabdę ar apriboję savo veiklos, joms nėra iškeltos bankroto bylos.

2.2. Paslaugų teikėjas pareiškia ir garantuoja, kad:

2.2.1. pilnai susipažino su visa informacija, susijusia su Sutarties dalyku bei kita jo reikalavimu Užsakovo pateikta dokumentacija, reikalinga Sutarties pagrindu priimamiems įsipareigojimams įvykdyti bei Paslaugoms suteikti, ir ši dokumentacija bei joje pateikta informacija yra visiškai ir pilnai pakankama tam, kad Paslaugų teikėjas galėtų užtikrinti tinkamą ir visišką visų Sutartimi priimamų įsipareigojimų vykdymą ir jų kokybę;

2.2.2. turi visas licencijas, leidimus, atestatus, kvalifikacinius pažymėjimus, taip pat visą kitą reikiamą kvalifikaciją ir kompetenciją Paslaugoms suteikti ir įsipareigojimams, numatytiems šioje Sutartyje, vykdyti;

2.2.3. turi visas technines, intelektualines, fizines bei bet kokias kitas galimybes ir savybes, reikalingas ir leidžiančias jam deramai vykdyti Sutarties sąlygas;

2.2.4. neturi jokių įsiskolinimų ar įsipareigojimų jokiems tretiesiems asmenims, kurie kliudytų tinkamai vykdyti šia Sutartimi priimtus įsipareigojimus, ir įsipareigoja neprisiimti tokių įsipareigojimų visu šios Sutarties galiojimo laikotarpiu;

2.2.5. Paslaugų teikėjo šalies mokesčiai už parduodamas Paslaugas yra tinkamai sumokėti.

2.3. Pasikeitus aplinkybėms, nurodytoms Sutarties Bendrųjų sąlygų 2.1.3, 2.2.2, 2.2.4, 2.2.5 punktuose, Šalis įsipareigoja apie tai raštu informuoti kitą Šalį ne vėliau kaip per 3 (tris) kalendorines dienas.

2.4. Šalys pareiškia ir garantuoja, kad kiekvienas Sutarties 2.1 – 2.2 punktuose nurodytų pareiškimų Sutarties sudarymo dieną yra tikras ir teisingas.

3. PASLAUGŲ TEIKĖJO TEISĖS IR PAREIGOS

3.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja:

3.1.1. nuosekliai vykdyti Sutartimi priimtus įsipareigojimus, numatytus Sutartyje ir Techninėje specifikacijoje, įskaitant ir Paslaugų trūkumų šalinimą. Paslaugų teikėjas pasirūpina visa būtina įranga, darbų sauga ir darbo jėga, reikalinga Sutarties vykdymui;

3.1.2. suteikti Paslaugas, atitinkančias Sutartyje ir jos prieduose nurodytus reikalavimus;

3.1.3. susipažinti ir laikytis AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės tiekėjo elgesio kodekso nuostatų ([paskelbtas viešai](#)¹) ir jame nurodytų veiklos principų, taip pat užtikrinti, kad jų laikytųsi visi Paslaugų teikėjo pasitelkti tretieji asmenys (subteikėjai, kvazisubteikėjai, kiti ūkio subjektai, kurių pajėgumais Paslaugų teikėjas remiasi).

3.1.4. laikytis visų Lietuvos Respublikoje galiojančių įstatymų, kitų teisės aktų ir Užsakovo nuostatų ir užtikrinti, kad Paslaugų teikėjo ar subteikėjo (*jei taikoma*) darbuotojai jų laikytųsi. Paslaugų teikėjas garantuoja Užsakovui ir / ar trečiajai šaliai nuostolių atlyginimą, jei Paslaugų teikėjo ar subteikėjo (*jei taikoma*) darbuotojai nesilaikytų įstatymų, teisės aktų reikalavimų ir dėl to būtų pateikti kokie nors reikalavimai ar pradėti procesiniai veiksmai;

3.1.5. užtikrinti iš Užsakovo Sutarties vykdymo metu gautos ir su Sutarties vykdymu susijusios informacijos konfidencialumą ir apsaugą.

3.1.6. per Užsakovo nustatytą terminą savo lėšomis atlyginti Užsakovui visus nuostolius ar žalą, susidariusius dėl Paslaugų teikėjo netinkamo Sutarties įvykdymo arba nevykdymo;

3.1.7. nutraukus Sutartį dėl Paslaugų teikėjo kaltės, atlyginti Užsakovui visus jo patirtus nuostolius, įskaitant, bet neapsiribojant kainų skirtumą, susidarantį Užsakovui įsigyjant trūkstamas Paslaugas iš trečiųjų asmenų;

3.1.8. nenaudoti Užsakovo ženklų ar pavadinimo jokioje reklamoje, leidiniuose ar kitur be išankstinio raštiško Užsakovo sutikimo;

3.1.9. užtikrinti, kad Sutarties sudarymo momentu ir visą jos galiojimo laikotarpį Paslaugų teikėjo ar subteikėjo (*jei taikoma*) darbuotojai turėtų reikiamą kvalifikaciją ir patirtį, reikalingus norint teikti Paslaugas;

3.1.10. Užsakovui raštu paprašius grąžinti visus iš Užsakovo gautus Sutarčiai vykdyti reikalingus dokumentus;

¹ <https://www.litrail.lt/documents/10279/11756890/LTG+tiekejo+elgesio+kodeksas.pdf/50ad7ff6-6503-41ec-85a8-b7caf8b56850>.

- 3.1.11. Paslaugų teikėjas Užsakovui įsipareigoja, kad Sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys.
- 3.1.12. operatyviai bei savo sąskaita pašalinti visus pastebėtus teikiamų Paslaugų trūkumus ir netikslumus ir savo kompetencijos ribose išspręsti visus su tuo susijusius klausimus bei problemas;
- 3.1.13. užtikrinti, kad Sutarties vykdymo metu Paslaugų teikėjo ir jo subteikėjų tiekiamos Paslaugos nekels grėsmės nacionaliniam saugumui (taikoma, kai Sutarties objektas, susijęs su nacionaliniu saugumu);
- 3.1.14. nedelsiant informuoti Užsakovą apie Sutarties galiojimo metu atsiradusias aplinkybes, dėl kurių Sutartis gali neatitikti nacionalinio saugumo interesų (taikoma, kai Sutarties objektas, susijęs su nacionaliniu saugumu);
- 3.1.15. tinkamai vykdyti kitus įsipareigojimus, numatytus Sutartyje, jos prieduose ir galiojančiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.
- 3.2. Paslaugų teikėjas turi teisę gauti apmokėjimą už Paslaugas su sąlyga, kad jis tinkamai vykdo šią Sutartį.
- 3.3. Paslaugų teikėjas turi kitas teises, numatytas Sutartyje ir Lietuvos Respublikos galiojančiuose teisės aktuose.

4. UŽSAKOVO TEISĖS IR PAREIGOS

- 4.1. Užsakovas įsipareigoja:
- 4.1.1. priimti Šalių sutartu laiku suteiktas Paslaugas, jeigu jos atitinka šios Sutarties reikalavimus;
- 4.1.2. jeigu tai įmanoma pagal Paslaugų pobūdį, priėmimo metu patikrinti suteiktas Paslaugas bei įforminti patikrinimo rezultatus;
- 4.1.3. sumokėti Sutarties kainą Sutarties Specialiosiose sąlygose jos prieduose nustatyta tvarka ir terminais;
- 4.1.4. suteikti Paslaugų teikėjui turimą informaciją ir / ar dokumentus, būtinus Sutarčiai vykdyti (*jei taikoma*);
- 4.1.5. tinkamai vykdyti kitus įsipareigojimus, numatytus Sutartyje ir jos prieduose.
- 4.2. Užsakovas turi teisę vienašališkai įskaityti priskaičiuotas netesybas iš Paslaugų teikėjui mokėtinų sumų.
- 4.3. Užsakovas turi teisę sustabdyti mokėjimus Paslaugų teikėjui, jeigu Paslaugų teikėjas nevykdo arba netinkamai vykdo bet kokius Sutartimi prisiimtus ar teisės aktuose numatytus įsipareigojimus, iki kol šie įsipareigojimai bus tinkamai įvykdyti.
- 4.4. Užsakovas turi teisę neapmokėti Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standarto neatitinkančių Sąskaitų, jeigu Paslaugų teikėjas jas pateikia ne informacinės sistemos „E. Sąskaita“ priemonėmis.
- 4.5. Užsakovas turi teisę atsisakyti leisti Paslaugų teikėjui keisti ar pasitelkti naują asmenį, jei yra teisės aktuose nustatyti pagrindai, pavyzdžiui: asmuo galėtų sukelti grėsmę nacionaliniam saugumui (taikoma, kai Sutarties specialiosiose sąlygose keliamas reikalavimas dėl atitikties nacionalinio saugumo reikalavimams).
- 4.6. Užsakovas turi kitas teises, numatytas Sutartyje ir Lietuvos Respublikos galiojančiuose teisės aktuose.

5. SUTARTIES KAINA (KAINODAROS TAISYKLĖS) / MOKĖJIMO SĄLYGOS

- 5.1. Sutarties kaina / kainodaros taisyklės nustatyta(-os) Sutarties Specialiosiose sąlygose.
- 5.2. Į Sutarties kainą ar maksimalią Sutarties kainą / Paslaugų įkainius yra įskaičiuoti visi mokesčiai ir rinkliavos, taikomi Paslaugoms Lietuvoje / kitoje valstybėje, kurios gali atsirasti, vykdant šią Sutartį.
- 5.3. Sutarties kaina / Paslaugų įkainiai, neįskaitant PVM, yra nustatyta(-i) Paslaugų teikėjo pasiūlyme yra galutinė(-iai) ir nesikeičia per visą Sutarties galiojimo laikotarpį. (*jei Sutarties Specialiosiose sąlygose ar jos prieduose nenumatyta kitaip*). Paslaugų teikėjas prisiima visą riziką dėl galimo Sutarties kainos / Paslaugų įkainių padidėjimo.
- 5.4. Šalys susitaria ir sutinka, kad Sutarties kaina ar maksimali Sutarties kaina / Paslaugų įkainiai (priklausomai nuo Specialiosiose Sutarties sąlygose pasirinktos kainodaros) be PVM negali būti keičiami dėl teisės aktų pasikeitimo, įskaitant dėl to pasikeitusius mokesčius, t. y. visą riziką dėl galimo Sutarties kainos ar maksimalios Sutarties kainos / Paslaugų įkainių padidėjimo prisiima Paslaugų teikėjas (išskyrus PVM tarifo pasikeitimą). PVM mokamas pagal privalomuosius teisės aktus. Sutarties galiojimo metu pasikeitus PVM taikymą reglamentuojantiems teisės aktams, Sutarties kaina ar maksimali Sutarties kaina / Paslaugų įkainiai be PVM dėl to nebus keičiami, t. y. Užsakovas mokės

Paslaugų teikėjui už tinkamai pagal Sutartį suteiktas Paslaugas Sutarties ar maksimalios Sutarties kainą / Paslaugų įkainius, kurie bus lygūs sumai, gautai prie Sutartyje nurodytos Sutarties kainos ar maksimalios Sutarties kainos / Paslaugų įkainių be PVM pridėjus PVM, apskaičiuotą pagal naujai patvirtintą mokesčio tarifą, nebent priimti teisės aktai numatytų kitaip. Perskaiciuota Sutarties kaina ar maksimali Sutarties kaina / Paslaugų įkainiai įforminami Šalių pasirašytu susitarimu ir turi būti taikomi nuo naujo PVM įvedimo datos (nepriklausomai nuo to, kada pasirašytas susitarimas).

5.5. Vykdyant Sutartį, visos Sąskaitos teikiamos tik elektroniniu būdu. Avansines sąskaitas faktūras Vykdytojas gali pateikti už Sutarties vykdymą atsakingam asmeniui arba informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis. Elektroninės Sąskaitos, atitinkančios Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą, teikiamos Vykdytojo pasirinktomis priemonėmis. Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standarto neatitinkančios elektroninės Sąskaitos teikiamos tik naudojantis informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis. Kartu turi būti teikiami abiejų Šalių pasirašyti Prekių ir / ar Paslaugų perdavimo–priėmimo aktai ar kiti papildomi dokumentai. Abiem Šalims pasirašius Prekių ir / ar Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą, Vykdytojas įsipareigoja nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 2 (dvi) kalendorines dienas pateikti Sąskaitą, Detalią ataskaitą ir kitus papildomus dokumentus.

5.6. Paslaugų teikėjo išrašoma Sąskaita privalo atitikti įstatymų reikalavimus. Be to, Paslaugų teikėjo išrašomoje Sąskaitoje papildomai privalo būti nurodytas Paslaugų teikėjo PVM mokėtojo kodas bei Sutarties numeris ir data, Šalių atsakingų asmenų kontaktai. Jei Paslaugų suteikimo data nesutampa su Sąskaitos išrašymo diena, išrašomoje Sąskaitoje turi būti nurodoma atliktų Paslaugų perdavimo–priėmimo akto numeris ir data, Sutarties numeriai bei pavadinimai.

5.7. Tuo atveju, jei Paslaugų teikėjo pateikta Sąskaita neatitinka Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.6 punkto reikalavimų, Užsakovas tokią Sąskaitą pateikia tikslinti Paslaugų teikėjui, nurodydamas nedelsiant pateikti Sąskaitą, atitinkančią Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.6 punkto reikalavimus.

5.8. Šalys pilnai prisiima riziką dėl galimo valiutų kurso pasikeitimo (jei toks būtų).

5.9. Apmokėjimas už tinkamai suteiktas ir priimtas Paslaugas atliekamas pasirašius Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą ir jo pagrindu Paslaugų teikėjo pateiktą Sąskaitą, atitinkančią Sutarties sąlygose nurodytus reikalavimus, bankiniu pavedimu į Paslaugų teikėjo banko sąskaitą, nurodytą šioje Sutartyje, arba kitą Paslaugų teikėjo raštu nurodytą banko sąskaitą, jeigu Paslaugų teikėjas yra perleidęs trečiajam asmeniui (finansuotojui) savo piniginių reikalavimą, kylantį iš Sutarties, ir apie tai pranešęs Užsakovui, po Sąskaitos priėmimo per „E.sąskaita“ dienos. Faktoringo faktas (piniginio reikalavimo perleidimas) turi būti aiškiai pažymėtas Sąskaitoje.

6. SUTARTIES ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMAS

6.1. Sutarties įvykdymo užtikrinimo dydis ir būdas yra numatytas Sutarties Specialiosiose sąlygose.

6.2. Sutarties įvykdymas gali būti užtikrintas tik šiais būdais:

6.2.1. netesybomis – bauda / delspinigiais, kurių dydis nurodytas Sutarties Specialiosiose sąlygose.

6.2.2. pirmo pareikalavimo, Užsakovo naudai išduota banko garantija / draudimo bendrovės laidavimas.

Bankui / draudimo bendrovei išduodantiems garantiją / laidavimo raštą, jų išdavimo dieną taikomas ne mažesnis kaip kredito agentūrų „Fitch Ratings“ ar „Standart & Poor's“ suteiktas „BB+“ arba agentūros „Moody's“ suteiktas „Ba1“ ilgalaikio skolinimosi reitingas. Jei finansų grupės bankui, draudimo bendrovei ar filialui nėra suteikiamas atskiras skolinimosi reitingas, tokiu atveju pagrindinis (motininis ar valdantysis) bankas / draudimo bendrovė garantijos / laidavimo rašto išdavimo dieną turi turėti ne mažesnius nei aukščiau nurodyta reitingus (*ši nuostata taikoma, jeigu numatomo pirkimo / pirkimo objekto dalies vertė yra didesnė kaip 1 500 000,00 (vienas milijonas penki šimtai tūkstančių) Eur be PVM, o sutarties įvykdymui užtikrinti pateikiama pirmo pareikalavimo banko garantija / draudimo bendrovės laidavimo raštas*).

Bankui / draudimo bendrovei, išduodantiems garantiją / garantinį raštą, jų išdavimo dieną taikomas ne mažesnis kaip kredito agentūrų „Fitch Ratings“ ar „Standart & Poor's“ suteiktas „A-“ arba agentūros „Moody's“ suteiktas „A3“ ilgalaikio skolinimosi reitingas. Jei finansų grupės bankui, draudimo bendrovei ar filialui nėra suteikiamas atskiras skolinimosi reitingas, tokiu atveju pagrindinis (motininis ar valdantysis) bankas / draudimo bendrovė garantijos / garantinio rašto išdavimo dieną turi turėti ne mažesnius nei aukščiau nurodyta reitingus. (*ši nuostata taikoma, jeigu numatomo pirkimo / pirkimo objekto dalies vertė yra didesnė kaip 10 000 000,00 (dešimt milijonų) Eur neįskaitant PVM, o sutarties įvykdymui užtikrinti pateikiama pirmo pareikalavimo banko / draudimo bendrovės garantija / garantinis raštas*);

Užsakovui pareikalavus, Paslaugų teikėjas privalo pateikti atitinkamą dokumentą, įrodantį, kad garantiją / garantinį raštą / laidavimo raštą išdavęs bankas / draudimo bendrovė turi atitinkamus reitingus garantijos pateikimo dienai. Išduotai banko / draudimo bendrovės garantijai / garantiniam raštui / laidavimo raštui turi būti taikoma Lietuvos Respublikos teisė ir Tarptautinių prekybos rūmų patvirtintos taisyklės – „*The ICC Uniform rules for demand guarantees*“ (Leidinio Nr.758). Į banko / draudimo bendrovės garantijos / garantinio rašto / laidavimo rašto tekstą turi būti įtraukta nuostata, kad šalių ginčai sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos teismuose. (*Ši nuostata taikoma, jeigu Sutarties įvykdymui užtikrinti pateikiama pirmo pareikalavimo banko garantija / draudimo bendrovės garantinis raštas / draudimo bendrovės laidavimo raštas*).

Banko garantija / draudimo bendrovės laidavimo raštas turi būti pasirašytas juos išdavusio subjekto kvalifikuotu elektroniniu parašu, atitinkančiu Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo 34 straipsnio 11 dalies 2 ir 3 punktuose (arba juos pakeisiančiuose) nustatytus reikalavimus.

6.3. Kiti, nei nurodyti šios Sutarties 6.2.1 – 6.2.2 punktuose, Sutarties įvykdymo užtikrinimo būdai nepriimami.

6.4. Prievolių įvykdymo užtikrinimą patvirtinantys dokumentai Užsakovui turi būti teikiami tik elektroniniu būdu. Kitokių būdu prievolių įvykdymo užtikrinimą patvirtinantys dokumentai gali būti pateikti tik tokiu atveju, jei bankas ar draudimo bendrovė neišdavinėja kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašytų dokumentų ir tai patys patvirtina.

6.5. Sutarties įvykdymo užtikrinimo galiojimo terminas privalo ne trumpesnis kaip Vykdytojo visų sutartinių įsipareigojimų, įskaitant, bet neapsiribojant, netesybų mokėjimo pabaiga.

6.6. Jeigu Paslaugų teikėjas Sutartyje nustatyta tvarka Sutarties nesudaro arba nepateikia Sutarties įvykdymo užtikrinimo per 10 (dešimt) kalendorinių dienų po Sutarties pasirašymo, Sutartis laikoma nesudaryta, o Užsakovas įgyja teisę pasinaudoti pasiūlymo galiojimo užtikrinimu patirtų išlaidų ir nuostolių kompensavimui. Pateikus tinkamą Sutarties įvykdymo užtikrinimą, Paslaugų teikėjui per 10 (dešimt) kalendorinių dienų bus grąžintas pasiūlymo galiojimo užtikrinimas.

6.7. Užsakovui gavus informaciją, jog bankas / draudimo bendrovė išdavęs garantiją / laidavimo raštą nebeatitinka Sutartyje keliamų reikalavimų, Paslaugų teikėjas įsipareigoja per 10 (dešimt) kalendorinių dienų nuo Užsakovo reikalavimo pateikti banko / draudimo bendrovės garantiją / laidavimo raštą atitinkančius Sutartyje nustatytus reikalavimus. Paslaugų teikėjui to nepadarius, Paslaugų teikėjas laikytinas iš esmės pažeidusiu Sutartį ir Užsakovas įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį bei reikalauti visų nuostolių atlyginimo.

6.8. Užsakovas gali pasinaudoti Sutarties įvykdymo užtikrinimu, esant bet kuriai iš žemiau nurodytų aplinkybių:

6.8.1. Paslaugų teikėjas nevykdo arba netinkamai vykdo savo įsipareigojimus pagal Sutartį;

6.8.2. Paslaugų teikėjas, per protingai nustatytą laikotarpį, neįvykdo Užsakovo nurodymo ištaisyti Paslaugų trūkumus;

6.8.3. Paslaugų teikėjui iškeliama bankroto byla arba jis yra likviduojamas, arba sustabdo ūkinę veiklą;

6.8.4. jei dėl bet kokių Paslaugų teikėjo veiksmų (veikimo ar neveikimo) Užsakovas patyrė nuostolius (įskaitant, bet neapsiribojant, papildomas išlaidas, negautas pajamas ar kitus tiesioginius ir netiesioginius nuostolius, delspinigius ir (arba) baudas);

6.8.5. Paslaugų teikėjas be pateisinamos priežasties vienašališkai nutraukia Sutartį.

6.9. Sutarties įvykdymo užtikrinimas Paslaugų teikėjui grąžinamas per 10 (dešimt) kalendorinių dienų po Paslaugų teikėjo pilno sutartinių įsipareigojimų įvykdymo.

6.10. Sutarties įvykdymo užtikrinimas yra skirtas visų Paslaugų teikėjo sutartinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimui, įskaitant, bet neapsiribojant, netesybų mokėjimui užtikrinti. Jei Sutartis yra nutraukiama dėl bet kokios priežasties, Sutarties įvykdymo užtikrinimas gali būti panaudotas bet kokiai iš Paslaugų teikėjo Užsakovui priklausančiai pinigų sumai susigrąžinti. Sutarties įvykdymo užtikrinamam Užsakovas gali pasinaudoti, nepriklausomai nuo Sutarties nutraukimo.

6.11. Jei Sutarties galiojimas pratęsiamas, atitinkamai tam laikotarpiui Sutarties vykdymas privalo būti užtikrintas, kaip nurodyta Sutarties Specialiųjų sąlygų 6 skyriuje, ir Užsakovui pateiktas per 10 (dešimt) kalendorinių dienų.

7. PASLAUGŲ TEIKIMAS, PERDAVIMAS IR PRIĖMIMAS

7.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja savo lėšomis laiku suteikti Užsakovui Paslaugas Sutarties Specialiosiose sąlygose nurodytoje(-ose) vietose, o Užsakovas įsipareigoja priimti tinkamai ir laiku

suteiktas Paslaugas ir sumokėti Paslaugų teikėjui už priimtas Paslaugas Sutartyje numatytą kainą, Sutartyje numatytomis sąlygomis ir terminais.

7.2. Suteikus Paslaugas anksčiau nei nurodyta Sutartyje, jos gali būti priimtose tik tuo atveju, jei iš anksto buvo raštu suderinta su Užsakovu.

7.3. Be Užsakovo raštiško sutikimo negalimas joks Paslaugų teikimo, teikimo grafiko *(jei toks yra)* termino keitimas.

7.4. Paslaugos teikiamos ir perduodamos Sutarties Specialiosiose sąlygose ir / ar jos prieduose nurodytu adresu(-ais).

7.5. Paslaugų suteikimo data yra Paslaugų perdavimo–priėmimo akto pasirašymo diena. Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą pasirašo Užsakovo ir Paslaugų teikėjo atsakingi atstovai.

7.6. Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą Užsakovas privalo pasirašyti ne ilgiau kaip per 5 (penkias) kalendorines dienas nuo faktinio Paslaugų suteikimo, o nustatęs, kad Paslaugos turi trūkumų, neatitinka Sutarties ir / ar jos priedų reikalavimų, išsiunčia Paslaugų teikėjui pranešimą apie nepriėmimą, kuriame turi būti nurodytos Paslaugų nepriėmimo priežastys, ir kuriuo Paslaugų teikėjas kviečiamas dalyvauti surašant aktą dėl Paslaugų trūkumų. Užsakovui nepasirašius Paslaugų perdavimo–priėmimo akto ne vėliau kaip kitą dieną, Paslaugų teikėjui turi būti išsiųstas motyvuotas raštiškas atsisakymas priimti Paslaugas, kuriame nurodomas terminas, per kurį Paslaugų teikėjas kviečiamas dalyvauti surašant aktą dėl Paslaugų trūkumų.

7.7. Paslaugų teikėjui raštu pranešus, kad jis nedalyvaus surašant aktą dėl Paslaugų trūkumų, arba jam neatvykus po raštiško kvietimo išsiuntimo, Užsakovas vienašališkai surašo aktą dėl Paslaugų trūkumų ir tokiu atveju laikoma, kad Paslaugų teikėjas trūkumus pripažino. Paslaugų teikėjui nepripažinus Užsakovo nurodytų Paslaugų trūkumų, Šalys tariaisi dėl nepriklausomos ekspertizės skyrimo šios Sutarties Bendrųjų sąlygų 8 skyriuje nurodyta tvarka.

7.8. Paslaugų teikėjas Paslaugų trūkumus privalo pašalinti per Sutarties Specialiųjų sąlygų 4.1 punkte nustatytą terminą savo sąskaita, Užsakovas neatlygina jokių su tuo susijusių Paslaugų teikėjo turėtų išlaidų ar nuostolių.

7.9. Paslaugų teikėjui nepašalinus Paslaugų trūkumų per Užsakovo nustatytą terminą, Užsakovas turi teisę vėliau perduodamų Paslaugų nepriimti ir už jas nesumokėti bei pateikti Paslaugų teikėjui pranešimą apie jų nepriėmimą.

7.10. Paslaugų teikėjas kartu su Paslaugų perdavimo–priėmimo aktu turi pateikti Užsakovui visus dokumentus (dokumentai turi būti originalo kalba bei pateiktas patvirtintas vertimas į lietuvių kalbą. Vertimo patvirtinimas laikomas tinkamu, jei išverstas dokumentas yra patvirtintas vertėjo parašu ir vertimų biuro antspaudu), kurie būtini gautos Paslaugos rezultatų naudojimui *(jei taikoma)*.

7.11. Jei Paslaugos teikiamos etapais, Paslaugų teikimo, perdavimo ir priėmimo tvarka nustatoma sekanti:

7.11.1. Paslaugų teikėjas turi suteikti Paslaugas, t. y. pateikti su etapo atlikimu susijusius dokumentus ir gauti Užsakovo patvirtinimą raštu arba elektroniniu paštu iki Paslaugų teikimo termino (etapo) pabaigos.

7.11.2. Dokumentai (spausdintos jų versijos) su lydraščiu turi būti pateiktos asmeniškai arba per kurjerį Užsakovo atstovui iki Paslaugų teikimo termino (etapo) pabaigos. Dokumentų elektroninės versijos siunčiamos elektroniniu paštu (nurodytu Sutarties Specialiosiose sąlygose) už Sutarties vykdymą atsakingam Užsakovo darbuotojui.

7.11.3. Užsakovas patvirtins pateiktus su etapo atlikimu susijusius dokumentus arba atmes juos ir pateiks savo pastabas per 10 (dešimt) kalendorinių dienų nuo jų gavimo dienos.

7.11.4. Atmestus dokumentus Paslaugų teikėjas turės pataisyti atsižvelgdamas į Užsakovo pastabas ir pakartotinai juos pateikti Užsakovui ne vėliau kaip per 10 (dešimt) dienų nuo jų gavimo dienos.

7.11.5. Nepaisant delpinigių skaičiavimo, su etapo atlikimu susijusių dokumentų pateikimo ir atmetimo procedūra gali būti kartojama iki tol, kol bus atlikti reikiami pataisymai atsižvelgiant į visas motyvuotas Užsakovo pastabas ir etapas bus įvykdytas tinkamai.

7.11.6. Bet kokios Užsakovo pastabos, sąlygojančios Paslaugų suteikimą įrodančių dokumentų atmetimą, turi būti motyvuotos, t. y. pagrįstos atitinkamomis Lietuvos Respublikoje galiojančių įstatymų, reglamentų, normatyvų, kitų teisės aktų, įmonės standartų, Techninės specifikacijos, šių Paslaugų teikimo sąlygų, Sutarties sąlygų bei Paslaugų teikėjo pasiūlymo nuostatomis.

7.11.7. Bet kurio Paslaugų etapo atlikimo terminas, susijęs su ankstesniojo Paslaugų etapo suteikimu, nebus pratęstas, jei Užsakovas nepasirašys ankstesniojo etapo Paslaugų perdavimo–priėmimo akto dėl Paslaugų teikėjo kaltės.

7.11.8. Suteiktų Paslaugų etapas priimamas abiem Šalims pasirašius Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą.

7.11.9. Užsakovas pasirašys Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą su sąlyga, kad buvo priimti visi ankstesni etapai. Baigus teikti Paslaugas, Užsakovui pateikiama galutinė suteiktų Paslaugų ataskaita ir, ją patvirtinus, pasirašomas galutinis suteiktų Paslaugų perdavimo–priėmimo aktas.

7.12. Abiem Šalims pasirašius Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą, Paslaugų teikėjas, įsipareigoja ne vėliau kaip per 2 (dvi) kalendorines dienas pateikti Sąskaitą. Sąskaita turi būti išrašoma ta data, kuria Užsakovas pasirašė Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą.

7.13. Jeigu konkretaus Paslaugų teikėjui pavedamo atlikti darbo ar Paslaugų teikėjo įsipareigojimo įvykdymo terminas šioje Sutartyje konkrečiai nėra nurodytas, Paslaugų teikėjas jį privalo įvykdyti per Užsakovo nurodytą terminą, ne ilgesnį kaip 7 (septynios) kalendorinės dienos nuo tos dienos, kurią Užsakovas pareikalavo pavedamą atlikti darbą ar įsipareigojimą įvykdyti. Šalys raštu gali susitarti ir dėl kitokio pavedamo darbo ar atlikti įsipareigojimo įvykdymo termino, jei pagal įstatymus ar Sutarties esmę aiškus kitoks pavedamo atlikti darbo ar įsipareigojimo įvykdymo terminas. Tokiais atvejais pavedamo atlikti darbo ar įsipareigojimo įvykdymo terminas turi būti protingas ir sudaryti sąlygas Paslaugų teikėjui tinkamai pavedamą atlikti darbą ar įvykdyti įsipareigojimą.

8. PASLAUGŲ KOKYBĖ IR GARANTINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

8.1. Paslaugų teikėjas garantuoja Paslaugų kokybę bei paslėptų trūkumų nebuvimą. Paslaugų kokybė privalo atitikti Techninėje specifikacijoje, Sutarties sąlygose pateiktus reikalavimus, taip pat Paslaugų kokybę nustatančių dokumentų reikalavimus.

8.2. Garantinių įsipareigojimų terminas Paslaugoms nustatytas Sutarties Specialiosiose sąlygose ir / ar jos prieduose. Garantinis terminas visoms Paslaugoms ar jų dalims vėl įsigalioja nuo tinkamai suteiktų Paslaugų ar jų dalių perdavimo Užsakovui dienos.

8.3. Garantijos negalioja, jeigu Paslaugų trūkumai atsiranda dėl to, kad Užsakovas nepaisė aptarnavimo, priežiūros ir eksploatacijos instrukcijų.

8.4. Pastebėjus Paslaugų trūkumus, Užsakovas bet kuriuo garantinio termino metu gali pareikšti pretenzijas Paslaugų teikėjui dėl Paslaugų kokybės. Užsakovas surašo aktą dėl trūkumų ir jį pasirašytą išsiunčia Paslaugų teikėjui elektroniniu paštu, paštu ar per kurjerį, nurodant Paslaugų teikėjui jį pasirašyti ir atsiųsti Užsakovui per 3 (tris) kalendorines dienas elektroniniu paštu arba per kurjerį. Paslaugų teikėjui neatsiuntus pasirašyto akto dėl trūkumų ar motyvuoto atsisakymo pripažinti trūkumus, laikoma, kad Paslaugų teikėjas trūkumus pripažino. Paslaugų teikėjui trūkumus nepripažinus, Šalys tariausi dėl nepriklausomos ekspertizės skyrimo, o nepavykus susitarti per 3 (tris) kalendorines dienas, Užsakovas savo pasirinkimu atlieka ekspertizę. Ekspertizės išlaidas padengia:

- jei Paslaugos atitinka Sutartyje nurodytus reikalavimus – Užsakovas; jei Paslaugos neatitinka Sutarties reikalavimų – Paslaugų teikėjas.

8.5. Ekspertizės išvados Šalims yra privalomos. Paslaugoms, kurių trūkumų Paslaugų teikėjas nepripažino, per 10 (dešimt) kalendorinių dienų nuo trūkumų akto pasirašymo Paslaugų teikėjas pateikia Užsakovui būtiną ekspertizei dokumentaciją. Jei Paslaugų teikėjas reikalaujamos dokumentacijos nustatytu laiku nepateikė, laikoma, kad jis Užsakovo nustatytus trūkumus pripažino.

8.6. Garantinio laikotarpio metu nustatytus trūkumus Paslaugų teikėjas įsipareigoja savo sąskaita per 20 (dvidešimt) kalendorinių dienų nuo trūkumų akto ar ekspertizės išvadų išsiuntimo dienos pašalinti trūkumus, o jei trūkumų nepašalina per nurodytą laiką, tuomet įsipareigoja per 40 (keturiasdešimt) kalendorinių dienų nuo trūkumų akto ar ekspertizės išvadų išsiuntimo dienos suteikti kokybiškas Paslaugas, taip pat atlyginti visas dėl to Užsakovo turėtas išlaidas bei nuostolius. Paslaugų teikėjui suteiktus Paslaugas vėliau nei per 40 (keturiasdešimt) kalendorinių dienų, Užsakovas gali šių Paslaugų nepriimti. Naujai suteiktoms Paslaugoms galioja tos pačios garantinės sąlygos ir terminai, aptarti Sutartyje ir / ar jos prieduose. Jei Paslaugų teikėjas per nurodytą laiką nesuteikia kokybiškų Paslaugų, tuomet jis privalo per 5 (penkias) kalendorines dienas grąžinti Užsakovui pastarojo sumokėtą šių Paslaugų kainą ir pateikti kreditinę Sąskaitą.

9. INTELEKTINĖS IR PRAMONINĖS NUOSAVYBĖS TEISĖS

9.1. Jei Sutartyje nenustatyta kitaip, Paslaugų teikėjas įsipareigoja atlyginti nuostolius Užsakovui dėl bet kokių reikalavimų, kylančių dėl patento, prekių ženklo, pramoninio dizaino savininko (naudotojo) teisės (registruojamos arba ne), teisės, kylančios iš paraiškų bet kurioms minėtoms teisėms įregistruoti, autoriaus teisės, duomenų bazių gamintojų (*sui generis*) teisės, firmų, įmonių, organizacijų, verslo pavadinimų ar vardų savininkų ir kitos panašios teisės ar įsipareigojimai, nepriklausomai nuo to, ar jie registruoti Lietuvoje, ar kitose šalyse, ar neregistruotini, kaip numatyta Sutartyje, išskyrus atvejus, kai toks pažeidimas atsiranda dėl Užsakovo kaltės.

9.2. Perduodamas Paslaugas (pasirašydamas tiek tarpinius, tiek galutinį suteiktų Paslaugų perdavimo–priėmimo aktą), Paslaugų teikėjas besąlygiškai, neatšaukiamai, neatlygintinai, neterminuotam laikotarpiui visose pasaulio valstybėse perduoda išimtinę Užsakovo nuosavybei visas Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytas turtines autoriaus teises, pramoninės ir intelektualinės nuosavybės teises, susijusias su Paslaugomis, įskaitant (bet neapsiribojant) išimtinės teises leisti arba uždrausti šiuos veiksmus: atgaminti kūrinių bet kokia forma ar būdu, išleisti kūrinių, versti kūrinių, adaptuoti ar kitaip perdirbti kūrinių, platinti kūrinių originalą ar jo kopijas juos parduodant, nuomojant, teikiant panaudai ar kitaip perduodant nuosavybėn arba valdymui, taip pat importuojant, eksportuojant, viešai rodyti kūrinių originalą ar kopijas; transliuoti, retransliuoti ir kitaip viešai skelbti kūrinių, įskaitant jo padarymą viešai prieinamu kompiuterių tinklais (internete). Atlyginimas Paslaugų teikėjui už turtinių teisių į intelektualinės nuosavybės objektus perleidimą Užsakovui yra įskaičiuotas į Bendrą Sutarties kainą.

10. ŠALIŲ ATSAKOMYBĖ

10.1. Šalių atsakomybė yra nustatoma pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus ir šią Sutartį. Šalys įsipareigoja tinkamai vykdyti savo įsipareigojimus, priimtus šia Sutartimi, ir susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, kuriais galėtų padaryti žalą viena kitai ar apsunkinti kitos Šalies priimtų įsipareigojimų įvykdymą.

10.2. Netesybų (delspinigių ir / ar baudų) dydis ir jų mokėjimo sąlygos nustatytos Sutarties Specialiosiose sąlygose.

10.3. Jei Paslaugų teikėjas vykdydamas Sutartį nesilaiko galiojančių teisės aktų reikalavimų ir dėl to kompetentingos įgaliotos valstybinės institucijos pritaiko baudas ar kitas sankcijas Užsakovui, Paslaugų teikėjas įsipareigoja atlyginti Užsakovui visus jo dėl to patirtus tiesioginius ir netiesioginius nuostolius ar žalą bei papildomas išlaidas.

10.4. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia Sutarties Šalių nuo pareigos vykdyti šioje Sutartyje priimtus įsipareigojimus.

10.5. Paslaugų teikėjas įsipareigoja nedelsiant raštu informuoti Užsakovą apie Sutarties vykdymo metu atsiradusias aplinkybes, trukdančias laiku teikti Paslaugas ir (ar) pašalinti Paslaugų trūkumus, nurodant aplinkybių priežastis ir numatomą trukmę. Tokių aplinkybių buvimas neatleidžia Paslaugų teikėjo nuo pareigos savo sutartinius įsipareigojimus įvykdyti Sutartyje nustatytais terminais.

10.6. Paslaugų teikėjas visais atvejais atsako už Paslaugų teikimo metu jo pasitelktų asmenų padarytus nuostolius ar žalą, nepriklausomai nuo to, ar tokie nuostoliai ar žala būtų padaryta Užsakovui, jo darbuotojams ar bet kokiems tretiesiems asmenims ir jų turtui.

10.7. Jei Paslaugų teikėjas nevykdo kokios nors Sutarties sąlygos ar įsipareigojimų, kuriuos jis privalo vykdyti, atsisako arba nepaiso bet kokio nurodymo, kuriuos pateikti turi teisę Užsakovas ir kuriems Paslaugų teikėjas privalo paklusti pagal Sutarties sąlygas, Užsakovas gali raštu pranešti Paslaugų teikėjui apie tokio nurodymo nevykdymą ir reikalauti, kad Paslaugų teikėjas ištaisytų pranešime nurodytus pažeidimus. Paslaugų teikėjui per Užsakovo nurodytą protingą laiką neįvykdžius šio nurodymo, Užsakovas įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį Sutarties Bendrųjų sąlygų 16 skyriuje nustatyta tvarka. Sutarties nutraukimas neatleidžia Sutarties Šalių nuo netesybų, priskaičiuotų iki Sutarties nutraukimo, mokėjimo.

10.8. Paslaugų teikėjui netinkamai vykdant savo sutartinius įsipareigojimus Užsakovas turi teisę, neapribodamas kitų, Sutartyje ir teisės aktuose numatytų savo teisių gynimo priemonių taikymo galimybių, už įsipareigojimų nevykdymą taikyti vienašališką įskaitymą iš visų pagal Sutartį Paslaugų teikėjui mokėtinų sumų (pranešant apie tai Paslaugų teikėjui raštu), o, jei jų nepakaktų, ir iš Paslaugų teikėjo pateiktų prievolių įvykdymo užtikrinimų (pranešant apie tai Paslaugų teikėjui raštu), Sutartyje nurodytoms netesyboms bei visiems savo patirtiems nuostoliams padengti. Ši nuostata galioja nepaisant Sutarties nutraukimo bei kitų sankcijų taikymo.

10.9. Jei Paslaugų teikėjas, vykdydamas Sutartį, nesilaiko galiojančių teisės aktų reikalavimų ir dėl to kompetentingos įgaliotos valstybinės institucijos pritaiko baudas ar kitas sankcijas Užsakovui, taip pat, jeigu dėl bet kokių aplinkybių, susijusių su Paslaugų teikėju ar jo teikiamomis Paslaugomis, Užsakovui yra taikomos bet kokios prekybinės, ekonominės ar finansinės sankcijos, embargai ar kitos ribojančios priemonės, kurias nustato, taiko ar administruoja Jungtinių Tautų Saugumo Taryba, Europos Sąjunga ar jos institucijos, Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybė, įskaitant JAV išdo departamento Užsienio lėšų kontrolės biurą (OFAC) ir/ar šių subjektų institucijos (toliau – Sankcijos), Paslaugų teikėjas įsipareigoja apsaugoti Užsakovą bei trečiuosius asmenis nuo bet kokių neigiamų pasekmių atsakyti prieš Užsakovą bei trečiuosius asmenis dėl bet kokių neigiamų pasekmių, kurias Užsakovui ar tretiesiems asmenims gali sukelti Užsakovui taikomos Sankcijos, ir atlyginti Užsakovui bei tretiesiems asmenims visus jų dėl to patirtus tiesioginius ir netiesioginius nuostolius ar žalą bei papildomas išlaidas (įskaitant, bet neapsiribojant, dėl Užsakovo dalykinės reputacijos sumenkimo, veiklos suvaržymų, verslo sandorių bei klientų praradimo ar kitų neigiamų pasekmių, susijusių su Užsakovo ar jo darbuotojų veiklos apribojimais). Paslaugų teikėjas privalo nedelsiant, bet ne vėliau nei per 1 (vieną) darbo dieną, informuoti Užsakovą raštu, jei jam yra pritaikytos Sankcijos ar jam yra žinoma informacija apie inicijuotas arba ketinamas inicijuoti procedūras dėl Sankcijų jam ir/ar Užsakovui taikymo. Paslaugų teikėjas, pažeidęs reikalavimą laiku informuoti Užsakovą raštu apie šiame Sutarties punkte nurodytas aplinkybes, Užsakovui pareikalavus, sumoka 10 (dešimt) % nuo Sutarties kainos / Sutarties maksimalios kainos (priklausomai nuo Sutartyje nustatytos kainodaros) dydžio baudą.

11. NENUGALIMOS JĖGOS APLINKYBĖS (FORCE MAJEURE) IR VALSTYBĖS VEIKSMAI

11.1. Sutarties galiojimo laikotarpiu Šalis gali būti visiškai ar iš dalies atleidžiama nuo sutartinių įsipareigojimų vykdymo ir civilinės atsakomybės (padarinių), jei ji įrodo, kad Sutartis visiškai ar iš dalies neįvykdyta dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių.

11.2. Šalys nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybes supranta taip, kaip jas reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.212 straipsnis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimas Nr. 840 „Dėl atleidimo nuo atsakomybės, esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms“. Nenugalimos jėgos sąlygos turi būti nustatomos kiekvienu konkrečiu atveju individualiai, o nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybe besiremianti Šalis privalo įrodyti, kad nenugalimos jėgos aplinkybės faktiškai turi tiesioginę įtaką Sutarties vykdymui bei įrodyti visų žemiau nurodytų sąlygų visetą:

11.2.1. aplinkybių, kuriomis remiasi Šalis nebuvo sudarant sutartį ir jų atsiradimo nebuvo galima protingai numatyti;

11.2.2. dėl susidariusių aplinkybių Sutarties objektyviai negalima vykdyti;

11.2.3. Šalis, neįvykdžiusi Sutarties, tų aplinkybių negalėjo kontroliuoti ar negalėjo užkirsti joms kelio;

11.2.4. Šalis nebuvo prisiėmusi tų aplinkybių ar jų padarinių atsiradimo rizikos.

11.3. Šalis, prašanti ją visiškai ar dalinai atleisti nuo sutartinių įsipareigojimų vykdymo ir / ar sutartinės civilinės atsakomybės nenugalimos jėgos (force majeure) pagrindu, privalo raštu pranešti kitai Šaliai nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 (penkias) kalendorines dienas nuo tokių aplinkybių / kliūčių, trukdančių tinkamai vykdyti Sutartį, atsiradimo ar paaiškėjimo momento, pateikdama:

11.3.1. objektyvius ir išsamius įrodymus bei rašytinius paaiškinimus apie atsiradusias nenumatytas aplinkybes / kliūtis bei jų poveikį ir rizikas Šalies sutartinių įsipareigojimų tinkamam vykdymui, taip pat, kad ji ėmėsi visų pagrįstų atsargumo priemonių ir dėjo visas pastangas, jog sumažintų išlaidas ar galimas neigiamas pasekmes Sutarties tinkamam vykdymui;

11.3.2. preliminarų įsipareigojimų įvykdymo terminą, jei aplinkybės, dėl kurių neįmanoma įvykdyti Sutartį, yra laikinos.

11.4. Nenugalimos jėgos aplinkybėms tęsiantis ilgiau kaip 3 (tris) mėnesius, bet kuri iš Šalių turi teisę vienašališkai nutraukti šią Sutartį, apie tai raštu įspėjusi kitą Šalį prieš 5 (penkias) kalendorines dienas.

11.5. Esant aukščiau nurodytų sąlygų visetui, tačiau nenugalimos jėgos aplinkybei egzistuojant laikinai, Šalis atleidžiama nuo atsakomybės tik tokiam laikotarpiui, kuris yra protingas, atsižvelgiant į tos aplinkybės įtaką Sutarties įvykdymui. Išnykus bent vienai aukščiau nurodytai sąlygai, nenugalimos jėgos statusas Sutarties Šalims nebegali būti taikomas ir Šalims automatiškai pradedami taikyti Sutartyje įtvirtinti įsipareigojimai. Bet kokių atvejų, Šalis, kuri buvo visiškai ar iš dalies atleista nuo sutartinių

įsipareigojimų vykdymo ir civilinės atsakomybės (padarinių) dėl Sutarties nevykdymo / netinkamo vykdymo, išnykus bent vienai aukščiau nurodytai sąlygai, privalo raštu nedelsiant informuoti kitą Šalį.

11.6. Šalims žinoma, kad nenugalima jėga nelaikomos aplinkybės, kai sutartiniai įsipareigojimai negali būti įvykdyti dėl prekių rinkoje, lėšų trūkumo ar Šalies kontrahentų padarytų savo prievolių pažeidimų.

11.7. Šalims žinoma, jog nustatant nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimą, Prekybos ir pramonės rūmų išduota pažyma, pati savaime materialinių teisinių padarinių nesukuria, kadangi atleidimo nuo civilinės atsakomybės už sutarties nevykdymą, civilinės atsakomybės netaikymo pagrindu laikytinas nenugalimos jėgos aplinkybių egzistavimo, bet ne pažymos išdavimo faktas. Nenugalimos jėgos aplinkybes liudijanti pažyma turi tik procesinę teisinę reikšmę, nes vertintina tik kaip įrodymas civilinėje byloje dėl sutartinių įsipareigojimų vykdymo ar civilinės atsakomybės taikymo. Pažyma dėl nenugalimos jėgos ta apimtimi, kiek joje pateiktas teisinis tam tikrų aplinkybių vertinimas, nelaikytina *prima facie* įrodymu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 197 straipsnio prasme, nes faktų teisinis įvertinimas yra teismo prerogatyva ir jo nesaisto kitų asmenų pateiktas teisinis vertinimas ir kvalifikavimas.

11.8. Šios Sutarties nuostatos dėl nenugalimos jėgos aplinkybių taikymo, neatima iš kitos Šalies teisės nutraukti Sutartį arba sustabdyti jos įvykdymą, ir / arba reikalauti sumokėti netesybas, nuostolius.

11.9. Šaliai per numatytą terminą nepranešus kitai Šaliai apie nenugalimos jėgos aplinkybės atsiradimą bei jos įtaką Sutarties vykdymui, privalo atlyginti visus tiesioginius ir netiesioginius nuostolius, atsiradusius dėl Sutarties nevykdymo / netinkamo vykdymo.

Dėl valstybės veiksmų kaip civilinės atsakomybės netaikymo ar dalinio atleidimo nuo jos visiško ar dalinio pagrindo COVID-19 atveju:

11.10. Sutarties galiojimo laikotarpiu Šalis gali būti visiškai ar iš dalies atleidžiama nuo atsakomybės dėl Sutarties neįvykdymo, sąlygoto privalomų ir nenumatytų valstybės institucijų veiksmų (aktų), kilusių dėl koronaviruso (COVID-19) ar jo atmainų, dėl kurių įvykdyti prievolę neįmanoma ir kurių Šalys neturėjo teisės ginčyti (CK 6.253 straipsnio 3 dalis). Valstybės institucijų veiksmų (aktų) įtaka sutartinių įsipareigojimų vykdymui turi būti nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju individualiai, o šia aplinkybe besiremianti Šalis privalo įrodyti, kad (i) pagrindas netaikyti sutartinės civilinės atsakomybės ar Šalį visiškai ar dalinai nuo jos atleisti, egzistuoja išimtinai dėl valstybės institucijų veiksmų (aktų), kurie faktiškai turi tiesioginę įtaką Sutarties vykdymui, bei įrodyti, kad (ii) kiekvienu atveju egzistuoja visų žemiau nurodytų sąlygų visetas:

11.10.1. šie veiksmai (aktai) turi būti nenumatyti ir privalomi Šaliai – Šalis negalėjo jų numatyti iš anksto (Sutarties sudarymo metu);

11.10.2. veiksmai (aktai) turi būti tokie, dėl kurių įvykdyti prievolę neįmanoma;

11.10.3. Šalis neturėjo teisės veiksmų (aktų) ginčyti teismo ar administracine tvarka.

11.11. Šalis, prašanti ją visiškai ar dalinai atleisti nuo atsakomybės dėl Sutarties neįvykdymo, sąlygoto privalomų ir nenumatytų valstybės institucijų veiksmų (aktų), kilusių dėl koronaviruso (COVID-19) ar jo atmainų, privalo raštu pranešti kitai Šaliai nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 (penkis) kalendorines dienas nuo tokių veiksmų, trukdančių tinkamai vykdyti Sutartį, atsiradimo ar paaiškėjimo momento, pateikdama:

11.11.1. objektyvius ir išsamius įrodymus bei rašytinius paaiškinimus apie atsiradusius privalomus ir nenumatytus valstybės institucijų veiksmus (aktus) bei jų poveikį ir rizikas Šalies sutartinių įsipareigojimų tinkamam vykdymui, taip pat, kad ji ėmėsi visų pagrįstų atsargumo priemonių ir dėjo visas pastangas, jog sumažintų išlaidas ar galimas neigiamas pasekmes Sutarties tinkamam vykdymui;

11.11.2. preliminarų įsipareigojimų įvykdymo terminą, jei valstybės veiksmai (aktai), dėl kurių neįmanoma įvykdyti Sutartį, yra laikini.

11.12. Šaliai negalint vykdyti sutartinių įsipareigojimų dėl privalomų ir nenumatytų valstybės institucijų veiksmų (aktų), kilusių dėl koronaviruso (COVID-19) ar jo atmainų ilgiau kaip 3 (tris) mėnesius, bet kuri iš Šalių turi teisę vienašališkai nutraukti šią Sutartį, apie tai raštu įspėjusi kitą šalį prieš 5 (penkis) kalendorines dienas.

11.13. Esant aukščiau nurodytų sąlygų visetui, tačiau privalomiems ir nenumatytiems valstybės institucijų veiksams (aktams) egzistuojant laikinai, Šalis atleidžiama nuo atsakomybės tik tokiam laikotarpiui, kuris yra protingas, atsižvelgiant į tos aplinkybės įtaką Sutarties įvykdymui. Išnykus bent vienai aukščiau nurodytai sąlygai, CK 6.253 straipsnio 3 dalies nuostatos Sutarties Šalims nebegali

būti taikomos ir Šalims automatiškai pradedami taikyti Sutartyje įtvirtinti įsipareigojimai. Bet koku atveju, Šalis, kuri buvo visiškai ar iš dalies atleista nuo sutartinių įsipareigojimų vykdymo ir civilinės atsakomybės (padarinių) dėl Sutarties nevykdymo / netinkamo, išnykus bent vienai aukščiau nurodytai sąlygai, privalo raštu nedelsiant informuoti kitą Šalį.

11.14. Šios nuostatos, susijusios su valstybės veiksmų (aktų) taikymu, neatima iš kitos Šalies teisės nutraukti Sutartį arba sustabdyti jos įvykdymą, ir / arba reikalauti sumokėti netesybas, nuostolius.

11.15. Jeigu Šalis laiku, Sutartyje nustatyta tvarka, neišsiunčia pranešimo arba visiškai neinformuoja kitos Šalies, ji privalo kompensuoti kitai Šaliai visą žalą, kurią ši patyrė dėl laiku nepateikto pranešimo arba dėl to, kad nebuvo jokio pranešimo.

12. KONFIDENCIALUMO ĮSIPAREIGOJIMAI

12.1. Šalys sutinka laikyti šios Sutarties sąlygas, visą dokumentaciją ir informaciją, kurią Sutarties Šalys gauna viena iš kitos vykdydama Sutartį, konfidencialia ir be išankstinio kitos Šalies rašytinio sutikimo neplatinti trečiosioms šalims apie ją jokios informacijos, išskyrus atvejus, kai to reikalaujama Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Už informacijos pagal šią Sutartį paskleidimą, kalta Šalis, privalo atlyginti dėl to atsiradusius nuostolius.

12.2. Šio įsipareigojimo pažeidimu nebus laikomas viešas informacijos apie Užsakovą atskleidimas, jei Užsakovas pažeidžia mokėjimo terminus, ir informacijos apie Paslaugų teikėją atskleidimas, jei Paslaugų teikėjas pažeidžia Paslaugų teikimo terminus.

12.3. Konfidencialumo įsipareigojimai išlieka ir po Sutarties pasibaigimo.

13. SUTARTIES GALIOJIMAS

13.1. Sutarties galiojimo terminas nustatytas Sutarties Specialiosiose sąlygose.

13.2. Jei bet kuri šios Sutarties nuostata tampa ar pripažįstama visiškai ar iš dalies negaliojančia, tai neturi įtakos kitų Sutarties nuostatų galiojimui.

13.3. Nutraukus Sutartį ar jai pasibaigus, lieka galioti šios Sutarties nuostatos, susijusios su atsakomybe bei atsiskaitymais tarp Šalių pagal šią Sutartį, taip pat visos kitos šios Sutarties nuostatos, kurios, kaip aiškiai nurodyta, išlieka galioti po Sutarties nutraukimo arba turi išlikti galioti, kad būtų visiškai įvykdyta ši Sutartis.

13.4. Garantiniai įsipareigojimai galioja iki visiško jų įvykdymo (*jei taikoma*).

14. SUTARTIES PAKEITIMAI

14.1. Sutartis gali būti keičiama Lietuvos Respublikos teisės aktų nurodyta tvarka. Pakeitimai galioja, kada yra sudaryti raštu ir yra pasirašyti įgaliotų Šalių atstovų.

15. DARBUOTOJŲ SAUGA (*jei taikoma pagal Paslaugų pobūdį*)

15.1. Paslaugų teikėjas užtikrina, kad Paslaugų teikėjo darbuotojai ir pasitelkiami asmenys, vykdydami Sutartimi priimtus įsipareigojimus:

15.1.1. vykdys darbuotojų saugos ir sveikatos, eismo saugos, priešgaisrinės ir civilinės saugos, aplinkosaugos, elektros saugos teisės aktų reikalavimus, kad Paslaugos bus teikiamos teisėtai bei saugiai, užtikrinant sklandų geležinkelių transporto eismą, laikantis visų Užsakovo lokalinių teisės aktų, perduotų Paslaugų teikėjui, reikalavimų;

15.1.2. bus aprūpinti kolektyvinėmis (jeigu yra poreikis) ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis (teikiant Paslaugas pavoingojoje geležinkelio zonoje ar autotransporto judėjimo zonoje, kranų darbo zonoje – ne žemesnės nei 2-os klasės gerai matomomis įspėjamosiomis liemenėmis arba gerai matomais įspėjamaisiais darbo drabužiais), kranų darbo zonoje – ir apsauginiais šalmais bei bus vykdoma jų dėvėjimo kontrolė, aprūpinti pirmosios pagalbos rinkiniais, tvarkingomis darbo priemonėmis, profesinė rizika darbuotojų darbo vietose bus įvertinta;

15.1.3. jei Paslaugų teikėjo ir jo pasitelktų asmenų darbuotojai teiks Paslaugas, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusias su geležinkelių transporto eismu, iki Paslaugų teikimo vykdymo pradžios bus išlaikę eismo saugos institucijos nustatyta tvarka atitinkantį egzaminą ir gavę elektroninės ir (ar) popierinės formos fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo reikalavimais;

15.1.4. jei Paslaugų teikėjo ir jo pasitelktų asmenų darbuotojai teiks Paslaugas geležinkelių kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje (kaip nurodyta Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus trečiame skirsnyje), iki Paslaugų teikimo vykdymo pradžios darbų vadovai bus išmokyti pagal Užsakovo „Ne geležinkelio įmonių darbuotojų saugaus elgesio geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose mokymo programą“ ir gavę Užsakovo nustatytos P-26 formos pažymėjimus, nebent Šalis raštu susitaria dėl kitokios lygiavertės mokymo tvarkos, kiti darbuotojai bus supažindinti su darbo geležinkelio transporto saugos reikalavimais, jų žinios patikrintos darbdavio nustatyta tvarka;

15.1.5. savo darbdavio nustatyta tvarka bus išmokyti ir instruktuoti kaip saugiai teikti Paslaugas, supažindinti su rizikos veiksniais, nurodytais **Atmintinėje klientams, prekių tiekėjams, paslaugų teikėjams, rangovams, atliekantiems darbus ir teikiantiems paslaugas AB „Lietuvos geležinkeliai“ grupės įmonių teritorijoje dėl darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų**. Atmintinė skelbiama AB „Lietuvos geležinkeliai“ interneto svetainėje <http://www.litrail.lt/sauga-ir-aplinkosauga>;

15.1.6. Užsakovo teritorijoje nebus apsvaigę nuo alkoholio, narkotinių, toksinių ir (arba) psichotropinių medžiagų. Neblaivumui ar apsvaigimui nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatyti, gali būti privalomai naudojamos metrologiškai patikrintos techninės priemonės (alkotesteriai ir kt.);

15.1.7. palaikys tvarką ir švarą darbo zonoje, tinkamai sandėliuos medžiagas, darbo įrenginius, nepaliks jų be priežiūros;

15.1.8. tinkamai tvarkys susidarančias atliekas, jas rūšiuos į tam skirtus konteinerius ir laiku perduos atliekų tvarkytojams;

15.1.9. vykdys kompetentingų Užsakovo atstovų teisėtus nurodymus dėl darbuotojų saugos ir sveikatos, eismo saugos, priešgaisrinės ir civilinės saugos, aplinkosaugos, elektrosaugos reikalavimų vykdymo;

15.1.10. Paslaugų teikimo pavojingas zonas, kuriose gali veikti (atsirasti) pavojingi ir/arba kenksmingi veiksniai, aptvers signaliniais aptvarais ir paženklinys saugos ir sveikatos apsaugos ženklais arba kitaip aiškiai pažymės, kad į jas nepatektų pašaliniai asmenys.

15.2. Paslaugų teikėjas, kai Paslaugas pagal Sutartį teikia daugiau negu vieno darbdavio darbuotojai, prieš pradėdamas teikti Paslaugas paskiria asmenį, darbdavių veiklai saugos ir sveikatos srityje koordinuoti arba darbuotojų saugos ir sveikatos koordinatorių, koordinuojantį Paslaugų teikėjo, kitų darbuotojų darbą, sudarant darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas. Paskyrimas turi būti įforminamas raštiškai (įsakymu, potvarkiu, susitarimo protokolu, ar kitu vietiniu (lokaliniu) teisės aktu) apie tai informuojant Užsakovą ir pateikiant atitinkamo dokumento kopiją.

15.3. Jei Paslaugas teikia tik Paslaugų teikėjas, o darbuotojų saugos ir sveikatos koordinatorius neskiriamas, Paslaugų teikėjas privalo skirti darbdavio įgaliotą asmenį darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, atsakingą už darbuotojų saugą ir sveikatą darbo vietoje. Paslaugų teikėjo paskirtas atsakingas asmuo instruktuoja Paslaugų teikėjo darbuotojus saugos klausimais.

15.4. Paslaugų teikėjas Sutarties vykdymo metu privalo organizuoti ir užtikrinti savo transporto priemonių ir kitų judančių mechanizmų saugų judėjimą Užsakovo teritorijoje, transporto priemonių eismas organizuojamas pagal atitinkamos transporto rūšies eismo taisykles. Už savo ir nuomojamų, visų rūšių transporto priemonių saugaus eismo organizavimą Užsakovo teritorijoje atsako Paslaugų teikėjas.

15.5. Paslaugų teikėjas privalo būti gerai susipažinęs su pranešimų apie geležinkelių transporto katastrofas, eismo įvykius ar riktus teikimo schemomis, evakavimo ir avarinių atvejų valdymo planais ir kitomis priemonėmis, kurių privaloma imtis įvykus geležinkelių transporto katastrofai, eismo įvykiui ar riktui ir kitais avariniais atvejais.

15.6. Paslaugų teikėjas užtikrina, kad visi įrankiai, mechanizmai, pastoliai, kopėčios, kėlimo įrenginiai, elektriniai ir mechaniniai įrankiai, prietaisai ir kitos darbo priemonės būtų tvarkingos, nustatyta tvarka patikrintos, naudojamos laikantis jų gamintojų nurodytų saugios eksploatacijos taisyklių bei laikomos saugioje vietoje, o teikiant Paslaugas pavojingojoje geležinkelio zonoje – saugiu atstumu nuo geležinkelio kelio.

15.7. Paslaugų teikėjas negali palikti neužbaigtų arba dalinai užbaigtų teikti Paslaugų nesaugiose sąlygose, kurios galėtų pakenkti darbuotojų saugai ir sveikatai ir sklandžiam geležinkelių transporto eismui, sugadinti įrenginius ar sukelti pavojų žmonių sveikatai ar gyvybei.

15.8. Paslaugų teikėjas privalo nutraukti Paslaugų teikimą, jeigu susidarė situacija, kelianti grėsmę žmonių saugai ir sveikatai ar sklandžiam geležinkelių transporto eismui. Paslaugų teikimas taip pat privalo būti sustabdytas, kai gamtinės sąlygos kliudo saugiai jas teikti.

15.9. Paslaugų teikėjas turi nedelsiant pranešti Užsakovui (sauga@litrail.lt; dss@litrail.lt) ir akte-leidime nurodytais adresais apie bet koki nelaimingą įvykį, sužeidimą arba incidentą, geležinkelio transporto katastrofą, eismo įvykį, riklą ar apie žalą, daromą ar padarytą Užsakovo ar Paslaugų teikėjo darbuotojams, samdomiems asmenims ar turtui.

15.10. Jeigu Užsakovas bet kuriuo metu pastebi, kad teikiamų Paslaugų kokybėje yra trūkumų, kurie kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, aplinkos ar turto saugumui, Užsakovas turi teisę pareikalauti Paslaugų teikėjo nedelsiant sustabdyti Paslaugų ar jų dalies teikimą. Tik pašalinęs priežastis Paslaugų teikėjas privalo raštu kreiptis į Užsakovą prašydamas leidimo pratęsti Paslaugų teikimą.

15.11. Sutarties vykdymui Paslaugų teikėjas neturi teisės sudaryti darbo, ar kitokių sutarčių su Užsakovo darbuotojais taip pat bet kokiais kitais pagrindais pasitelkti Užsakovo darbuotojų Sutarties vykdymui be abipusio raštiško susitarimo su Užsakovu. Šio punkto pažeidimas laikomas esminiu Sutarties pažeidimu, ir Užsakovas turi teisę Sutartyje nustatyta tvarka vienašališkai nutraukti šią Sutartį prieš terminą, bet tai neatleidžia Paslaugų teikėjo nuo prievolių ir atsakomybės pagal Sutartį.

15.12. Paslaugų teikėjas, kartu su kitu darbdaviu teikdamas Paslaugas toje pačioje darbo vietoje, įsipareigoja organizuoti darbą taip, kad būtų garantuota visų darbuotojų sauga ir sveikata, neatsižvelgiant į tai, kuriam darbdaviui darbuotojas dirba. Paslaugų teikėjas, bendradarbiaudamas su kitais darbdaviais, įsipareigoja imtis priemonių, kad tokiose darbo vietose būtų įgyvendinamos darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nuostatos bei visi darbuotojai būtų informuoti apie galimus pavojus ir rizikos veiksnius, sukeliamus dėl kiekvieno iš darbdavių veiklos.

15.13. Paslaugų teikėjas, vadovaujantis Darboviečių įrengimo bendraisiais nuostatais (patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. 85/233), Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatais (patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34), Saugos ir sveikatos taisyklėmis statyboje DT 5-00 (patvirtintomis Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius 2000 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 346) bei atsižvelgiant į darbų geležinkelyje ypatumus, prieš darbų pradžią su Užsakovu turi įforminti ir gauti aktą-leidimą, kuriame numatytos Užsakovo priemonės, užtikrinančios saugą.

15.14. Paslaugų teikėjui nesilaikant 15.1 – 15.13 punktuose nustatytų reikalavimų:

15.14.1. pirmą kartą nustačius faktą, kad nesilaikoma saugos Paslaugų teikimo metu nustatytų reikalavimų, Paslaugų teikėjas raštu bus įspėtas dėl netinkamo Sutarties vykdymo;

15.14.2. antrą kartą nustačius faktą, kad nesilaikoma saugos Paslaugų teikimo metu nustatytų reikalavimų, Paslaugų teikėjas įsipareigoja Užsakovui sumokėti 500,00 (penkių šimtų) Eur dydžio baudą už netinkamą Sutarties sąlygų vykdymą;

15.14.3. trečią ir kiekvieną sekantį kartą nustačius faktą, kad nesilaikoma saugos Paslaugų teikimo metu nustatytų reikalavimų, Paslaugų teikėjas įsipareigoja už netinkamą Sutarties sąlygų vykdymą sumokėti Užsakovui baudą (Bn), kuri apskaičiuojama pagal formulę:

$Bn = Bv \times 2$

kur:

Bv – paskutiniuju atveju iš nustatytųjų skirta bauda.

16. SUTARTIES NUTRAUKIMAS

16.1. Sutartis gali būti nutraukiama rašytiniu Šalių susitarimu arba vienašališkai, Sutartyje numatytais atvejais. Susitarime įvardijamos Sutarties nutraukimo priežastys, nutraukimo data ir susitariama dėl apmokėjimo už iki Sutarties nutraukimo suteiktas ir priimtas Paslaugas, taip pat dėl atsakomybės nuostatų taikymo.

16.2. Užsakovas turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį nesant Paslaugų teikėjo kaltės, apie tai įspėjęs Paslaugų teikėją raštu prieš 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų šiais atvejais:

16.2.1. kai pasikeičia teisės aktai, susiję su Sutarties objektu, Sutarties vykdymu, ar su Užsakovo vykdoma veikla, kuriai buvo sudaryta Sutartis, ir dėl tokių pakeitimų Užsakovas nusprendžia nutraukti Sutartį;

16.2.2. kai Užsakovas netenka ar jam yra panaikinami leidimai, licencijos, reikalingi vykdyti veiklai, dėl kurios ir buvo sudaryta Sutartis;

- 16.2.3. Užsakovas nusprendžia nebevykdyti veiklos, kurios vykdymui buvo sudaryta Sutartis, arba pakeisti veiklos vykdymą ir Sutarties poreikis išnyksta;
- 16.2.4. Užsakovo valdymo organui priėmus sprendimą(-us), dėl kurio(-ių) Sutarties poreikis išnyksta;
- 16.2.5. kai pasikeičia (pablogėja) Užsakovo finansinė padėtis ar Užsakovas netenka finansavimo ir dėl šios priežasties Užsakovas nusprendžia nutraukti Sutartį;
- 16.2.6. kai keičiasi Užsakovo organizacinė struktūra – juridinis statusas, pobūdis ar valdymo struktūra ir tai gali turėti įtakos tinkamam Sutarties įvykdymui arba Sutarties poreikiui;
- 16.2.7. kai nebelieka perkamų Paslaugų poreikio;
- 16.2.8. kai Užsakovas iš pirkimų valdyme dalyvaujančių institucijų gauna nurodymą / rekomendaciją nutraukti Sutartį;
- 16.2.9. atsiradus kitoms aplinkybėms (CK 6.721 straipsnis).
- 16.3. Jeigu Paslaugų teikėjas vėluoja įvykdyti savo sutartinius įsipareigojimus ilgiau kaip 14 (keturiolika) kalendorinių dienų, Užsakovas, raštu įspėjęs Paslaugų teikėją prieš 5 (penkios) kalendorines dienas, įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį dėl Paslaugų teikėjo kaltės.
- 16.4. Užsakovas turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, esant Paslaugų teikėjo kaltei, apie tai įspėjęs Paslaugų teikėją raštu prieš trumpesnį negu 14 (keturiolika) kalendorinių dienų terminą šiais atvejais:
- 16.4.1. kai Paslaugų teikėjas bankrutuoja arba yra likviduojamas, sustabdo ūkinę veiklą arba kituose teisės aktuose numatyta tvarka susidaro analogiška situacija;
- 16.4.2. kai keičiasi Paslaugų teikėjo organizacinė struktūra – juridinis statusas, pobūdis ar valdymo struktūra ir tai gali turėti įtakos tinkamam Sutarties įvykdymui;
- 16.4.3. kai Paslaugų teikėjas įsiteisėjusiu kompetentingos institucijos ar teismo sprendimu yra pripažintas kaltu dėl profesinio pažeidimo;
- 16.4.4. kai paaiškėjo, kad Paslaugų teikėjas turėjo būti pašalintas iš pirkimo procedūros *mutatis mutandis* taikant Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 46 straipsnio 1 dalį, kuri taikoma kartu su Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – **Komunalinio sektoriaus įstatymas**) 59 straipsnio 1 dalimi;
- 16.4.5. jeigu Paslaugų teikėjas nesilaiko Sutarties įvykdymo terminų;
- 16.4.6. kai Paslaugų teikėjas nevykdo kitų savo sutartinių įsipareigojimų ir tai yra esminis Sutarties pažeidimas;
- 16.4.7. kai Sutarties įvykdymo užtikrinimą išdavęs subjektas (garantas) negali įvykdyti savo įsipareigojimų ir Paslaugų teikėjas Užsakovui raštu pareikalavus per 10 (dešimt) kalendorinių dienų nepateikė naujo Sutarties įvykdymo užtikrinimo tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir ankstesnysis;
- 16.4.8. kai Sutartis buvo pakeista pažeidžiant Komunalinio sektoriaus įstatymo 97 straipsnį;
- 16.4.9. kai paaiškėjo, kad su Paslaugų teikėju neturėjo būti sudaryta Sutartis dėl to, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas procese pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnį pripažino, kad nebuvo įvykdyti įsipareigojimai pagal Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis ir Direktyvą 2014/25/ES² / Direktyvą 2014/24/ES³;
- 16.4.10. kai Lietuvos Respublikos Vyriausybė Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka priima sprendimą, patvirtinantį, kad Sutartis neatitinka nacionalinio saugumo interesų;
- 16.4.11. kai Paslaugų teikėjas ir (ar) jo pasitelkti tretieji asmenys (subteikėjai, kvazisubteikėjai, kiti ūkio subjektai, kurių pajėgumais Paslaugų teikėjas remiasi) nesilaiko AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės tiekėjo elgesio kodekso nuostatų(-ų) ir (ar) jame nurodyto(-ų) veiklos principo(-ų) ;
- 16.4.12. kai Paslaugų teikėjas nepagrįstai nesumoka Užsakovui priskaičiuotų netesybų, o Paslaugų teikėjo įsiskolinimas viršija Sutarties Specialiosiose sąlygose nurodytą priskaičiuotą delspinigių dydį (su PVM, jei toks Sutarčiai taikomas);
- 16.4.13. dėl kitokio pobūdžio neveikimo, trukdančio vykdyti Sutartį ir kitais Sutartyje nurodytais atvejais.
- 16.5. Užsakovas turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį apie tai įspėjęs Paslaugų teikėją raštu prieš trumpesnį negu 14 kalendorinių dienų terminą šiais atvejais: paaiškėja kitos objektyvios ir pagrįstos aplinkybės, dėl kurių Paslaugų teikėjas negalės tinkamai vykdyti Sutarties ir (ar) suteikti Paslaugų ir

² 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB.

³ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB.

Paslaugų teikėjas negali pateikti pagrįstų įrodymų, kad Sutartį įvykdys tinkamai (pavyzdžiui, dėl interesų konflikto, audito paslaugų teikėjams taikomų ribojimų, kaip numatyta 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2005/909/EB 5 straipsnyje, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo 4 straipsnyje, ir pan.).

16.6. Paslaugų teikėjas turi teisę vienašališkai nutraukti šią Sutartį apie tai įspėjęs Užsakovą raštu prieš trumpesnę negu 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų terminą šiais atvejais:

16.6.1. kai Užsakovas nesumoka Paslaugų teikėjui, o Užsakovo įsiskolinimas viršija Sutarties Specialiosiose sąlygose nurodytą priskaičiuotą delspinigių dydį;

16.6.2. kai Užsakovas bankrutuoja arba yra likviduojamas, sustabdo ūkinę veiklą arba kituose teisės aktuose numatyta tvarka susidaro analogiška situacija.

16.7. Jei Sutartis nutraukiama dėl Paslaugų teikėjo kaltės Užsakovas įgyja teisę į Sutarties įvykdymo užtikrinimą (Užsakovo naudai išduotą banko garantiją / draudimo bendrovės laidavimą). Užsakovo patirti nuostoliai ar išlaidos, taip pat Paslaugų teikėjui priskaičiuotos netesybos gali būti išskaičiuojami iš Paslaugų teikėjui mokėtinų sumų. Paslaugų teikėjui neatlyginamos jokios išlaidos ar nuostoliai, susiję su Sutarties nutraukimu.

16.8. Jei Sutartis nutraukiama Užsakovo iniciatyva be Paslaugų teikėjo kaltės, Užsakovas privalo sumokėti Paslaugų teikėjui kainos dalį, proporcingą suteiktoms Paslaugoms, ir atlyginti kitas protingas išlaidas, kurias Paslaugų teikėjas, norėdamas įvykdyti Sutartį, padarė iki pranešimo apie Sutarties nutraukimą gavimo iš Užsakovo momento ir įrodė, pateikdamas atitinkamus dokumentus.

16.9. Sutarties nutraukimas nepanaikina Užsakovo teisės reikalauti Paslaugų teikėjo atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl Sutarties neįvykdymo, ir sumokėti netesybas.

16.10. Kai Sutartis nutraukta, Šalis gali reikalauti grąžinti jai viską, ką ji yra perdavusi vykdydama Sutartį, jeigu kita Šalis tuo pačiu metu grąžina visa tai, ką buvo iš pastarosios gavusi. Kai grąžinimas natūra neįmanomas ar nepriimtinas dėl Sutarties dalyko pasikeitimo, atlyginama pagal to, kas buvo gauta, vertę pinigais, jeigu toks atlyginimas neprieštaruja protingumo, sąžiningumo ir teisingumo kriterijams. Jeigu Sutarties vykdymas yra tęstinis ir dalus, galima reikalauti grąžinti tik tai, kas buvo gauta po Sutarties nutraukimo. Restitucija neturi įtakos sąžiningų trečiųjų asmenų teisėms ir pareigoms.

16.11. Sutarties nutraukimas neatleidžia Šalių nuo netesybų priskaičiuotų iki Sutarties nutraukimo, mokėjimo.

16.12. Sutarties nutraukimas atleidžia Sutarties Šalis nuo Sutarties vykdymo.

16.13. Sutarties nutraukimas neturi įtakos ginčų nagrinėjimo tvarką nustatančių Sutarties sąlygų ir kitų Sutarties sąlygų galiojimui, jeigu šios sąlygos pagal savo esmę lieka galioti ir po Sutarties nutraukimo.

16.14. Sutartis gali būti nutraukta ir kitais negu šioje Sutartyje nurodytais ir CK nustatytais atvejais ir tvarka.

17. SUTARTIES VYKDYMO SUSTABDYMAS / PRATĘSIMAS

17.1. Jeigu Paslaugų teikėjui teikiant Paslaugas atsiranda trukdžių arba kitokių kliūčių, trukdančių tinkamai teikti Paslaugas pagal Sutartį, jis privalo raštu nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 1 (vieną) kalendorinę dieną, apie tai pranešti Užsakovui, pateikdamas minėtų aplinkybių egzistavimo įrodymus. Tokiu atveju Paslaugų teikėjas turi teisę prašyti Užsakovo sustabdyti Paslaugų teikimą, kol bus pašalinti nurodyti trukdžiai ar kliūtys. Užsakovui sutikus, Paslaugų teikimas gali būti sustabdomas tik minėtų aplinkybių egzistavimo laikotarpiui, ir jas pašalinus Paslaugų teikėjas privalo nedelsiant atnaujinti Paslaugų teikimą.

17.2. Paslaugų teikėjas privalo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 (vieną) kalendorinę dieną, sustabdyti Paslaugų arba jų dalies teikimą, gavęs raštišką pranešimą iš Užsakovo, kuriame nurodoma tai padaryti. Paslaugų teikimo sustabdymas nereiškia Sutarties nutraukimo.

17.3. Jei Užsakovas sustabdo Paslaugų teikimą daugiau nei 60 (šešiasdešimt) dienų ne dėl Paslaugų teikėjo kaltės ir ne dėl aplinkybių, kurių atsiradimo rizika tenka Paslaugų teikėjui, Paslaugų teikėjas gali rašytiniu pranešimu pareikalauti leidimo atnaujinti Paslaugų teikimą per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų, o tokio leidimo negavęs Sutartį nutraukti apie tai raštu pranešdamas Užsakovui Sutartyje nustatyta tvarka.

17.4. Jeigu Paslaugų teikimas sustabdomas ilgiau nei 90 (devyniasdešimt) dienų, kiekviena Sutarties Šalis gali vienašališkai nutraukti Sutartį, pranešdama apie tai kitai Šaliai raštu Sutartyje nustatyta tvarka.

17.5. Sutarties vykdymo sustabdymas savaime nesuteikia Paslaugų teikėjui teisės reikalauti Paslaugų atlikimo termino pratęsimo.

17.6. Paslaugų teikėjas turi teisę į Paslaugų vykdymo pratęsimą, tačiau tik tuo atveju, jei tokių aplinkybių Paslaugų teikėjas negalėjo iš anksto numatyti. Aplinkybės, kuriomis grindžiama būtinybė pratęsti Paslaugų teikimo laiką, jokių būdu negali priklausyti nuo Paslaugų teikėjo. Kiekvienu tokiu atveju, Paslaugų teikėjas raštu nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 1 (vieną) kalendorinę dieną, apie tai praneša Užsakovui, pateikdamas minėtų aplinkybių egzistavimo įrodymus. Nurodytas aplinkybes vertina Užsakovas. Užsakovui sutikus, Paslaugų teikimo pratęsimas galimas tik minėtų aplinkybių egzistavimo laikotarpiui.

18. GINČŲ NAGRINĖJIMO TVARKA

18.1. Šiai Sutartčiai ir visoms iš šios Sutartties atsirandančioms teisėms ir pareigoms taikomi Lietuvos Respublikos įstatymai bei kiti norminiai teisės aktai. Sutartis sudaryta ir turi būti aiškinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos teise.

18.2. Bet kokie nesutarimai ar ginčai, kylantys tarp Šalių dėl šios Sutartties, sprendžiami abipusiu susitarimu / derybomis. Šalims nepavykus susitarti, bet kokie ginčai, nesutarimai ar reikalavimai, kylantys iš šios Sutartties ar susiję su ja, jos pažeidimu, nutraukimu ar galiojimu, neišspręsti Šalių susitarimu, sprendžiami Lietuvos Respublikos teismuose Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

19. SUSIRAŠINĖJIMAS

19.1. Sutartties Šalys susirašinėja lietuvių (jei Sutartties Šalis yra užsienio subjektas – rusų ar anglų) kalba. Visi pranešimai, sutikimai ir kitas susižinojimas, kuriuos Šalis gali pateikti pagal šią Sutartį, bus laikomi galiojančiais ir įteiktais tinkamai, jeigu yra asmeniškai pateikti kitai Šaliai ir gautas patvirtinimas apie gavimą arba išsiųsti registruotu paštu, faksu, elektroniniu paštu (patvirtinant gavimą) Sutartyje nurodytais adresais ar fakso numeriais, kitais adresais ar fakso numeriais, kuriuos nurodė viena Šalis, pateikdama pranešimą.

19.2. Jei pasikeičia Šalies adresas ir (ar) kiti duomenys, tokia Šalis turi raštu informuoti kitą Šalį pranešdama ne vėliau kaip per 3 (tris) kalendorines dienas nuo jų pasikeitimo momento. Apie banko ir (ar) atsiskaitomosios sąskaitos rekvizitų pasikeitimą Paslaugų teikėjas informuoja Užsakovą pranešimu, kurį pasirašo Paslaugų teikėjo vadovas ar kitas įgaliotas atstovas, ne vėliau kaip per 1 (vieną) kalendorinę dieną nuo jų pakeitimo momento. Jei Šaliai nepavyksta laikytis šių reikalavimų, ji neturi teisės į pretenziją ar atsiliepimą, jei kitos Šalies veiksmai, atlikti remiantis paskutiniais žinomais jai duomenimis, prieštarauja Sutartties sąlygoms arba ji negavo jokio pranešimo, išsiųsto pagal tuos duomenis.

20. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20.1. Nė viena Šalis neturi teisės perleisti visų arba dalies teisių ir pareigų pagal šią Sutartį jokiai trečiajai šaliai be išankstinio raštiško kitos Šalies sutikimo, išskyrus piniginio reikalavimo perleidimą pagal faktoringo sutartį su trečiuoju asmeniu (finansuotoju). Šalys susitaria, kad piniginio reikalavimo, kylancio iš Sutarties, perleidimas trečiajam asmeniui (finansuotojui) nekeičia Šalių kitų tarpusavio teisių ir pareigų, nustatytų Sutartyje ir teisės aktuose.

20.2. Vykdam Sutartį taikoma tokia ūkio subjektų, kurių pajėgumais dalyvaudamas pirkime rėmėsi Paslaugų teikėjas, kad atitiktų kvalifikacijos reikalavimus, specialistų ir (ar) subteikėjų, vykdysiančių Sutartį, pasitelkimo ir (ar) keitimo tvarka:

20.2.1. Paslaugų teikėjas, vykdydamas Sutartį, negali keisti savo pasiūlyme nurodyto ūkio subjekto, kurio pajėgumais rėmėsi, kad atitiktų kvalifikacijos reikalavimus (toliau – **ūkio subjektas**) ir (ar) savo pasiūlyme nurodyto specialisto be Užsakovo sutikimo. Keičiamas ūkio subjektas ir (ar) specialistas turi turėti ne žemesnę, nei nurodyta Paslaugų teikėjo pasiūlyme kvalifikaciją. Paslaugų teikėjo ūkio subjektas ir (ar) specialistas gali būti keičiamas tik šiais atvejais:

20.2.1.1. kai Paslaugų teikėjo ūkio subjektas bankrutuoja ar susidaro analogiška situacija;

20.2.1.2. kai Paslaugų teikėjo ūkio subjektas ir (ar) specialistas dėl objektyvių priežasčių (pavyzdžiui, ūkio subjektui ir (ar) specialistui atsisakius dalyvauti Sutarties vykdyme, susirgus, susižeidus, nutrūkus teisiniams santykiams su Paslaugų teikėju ir pan.) negali dalyvauti Sutarties vykdyme.

20.2.2. Paslaugų teikėjas, siekdamas pakeisti ūkio subjektą ir (ar) specialistą, turi raštu informuoti Užsakovą ne vėliau kaip prieš 3 (tris) kalendorines dienas ir gauti Užsakovo raštišką sutikimą. Užsakovui sutikus su ūkio subjekto ir (ar) specialisto pakeitimu, Užsakovas kartu su Paslaugų teikėju raštu sudaro

susitarimą dėl ūkio subjekto ir (ar) specialisto pakeitimo, kurį pasirašo Šalys. Šis susitarimas yra neatskiriama Sutarties dalis;

20.2.3. Paslaugų teikėjas, norėdamas pasitelkti subteikėjus, kurie nėra ūkio subjektai, ne vėliau negu Sutartis pradėdama vykdyti, Užsakovui turi pranešti tuo metu žinomų subteikėjų pavadinimus, kontaktinius duomenis ir jų atstovus, taip pat privalo informuoti apie minėtos informacijos pasikeitimus visu Sutarties vykdymo metu bei apie naujus subteikėjus, kuriuos Paslaugų teikėjas ketina pasitelkti vėliau. Subteikėjai negali dalyvauti Sutarties vykdyme apie tai iš anksto nepranešus Užsakovui. Subteikėjai gali būti pasitelkiami tik toms Sutarties dalims, kurioms savo pasiūlyme Paslaugų teikėjas numatė pasitelkti subteikėjus, išskyrus atvejus, kai Paslaugų teikėjas pagrindžia, kad nenumatyta Sutarties daliai pasitelkti subteikėją būtina siekiant užtikrinti tinkamą Sutarties vykdymą. Užsakovas turi teisę atsisakyti duoti sutikimą pakeisti ar pasitelkti naują ūkio subjektą, specialistą ar subteikėją, jeigu nustatoma, kad pasitelkiamas ūkio subjektas, specialistas, subteikėjas gali kelti grėsmę nacionaliniam saugumui (taikoma, kai Sutarties objektas, susijęs su nacionaliniu saugumu). Užsakovas turi teisę reikalauti pakeisti ūkio subjektą, specialistą, darbuotoją ar subteikėją, jeigu paaiškėja, kad šis asmuo kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, Sutarties vykdymo saugumui (taikoma, kai Sutarties objektas susijęs su nacionaliniu saugumu);

20.2.4. Užsakovas netikrins subteikėjų, kurie nėra ūkio subjektai, kvalifikacijos;

20.2.5. Subteikėjams pageidaujant, Užsakovas su jais atsiskaitys tiesiogiai. Apie šią galimybę Užsakovas subteikėją informuos atskiru pranešimu per 3 (tris) kalendorines dienas nuo informacijos iš Paslaugų teikėjo apie pasitelkiamą subteikėją gavimo dienos. Norėdamas pasinaudoti tiesioginio atsiskaitymo galimybe, subteikėjas turi apie tai raštu ne vėliau kaip per 2 (dvi) kalendorines dienas informuoti Užsakovą. Tokiu atveju su Užsakovu, Paslaugų teikėju ir subteikėju bus sudaroma trišalė sutartis, kurioje pateikiama tiesioginio atsiskaitymo su subteikėju tvarka, įskaitant teisę Paslaugų teikėjui prieštarauti nepagrįstiems mokėjimams. Trišalės sutarties dėl tiesioginio atsiskaitymo su subteikėju pasirašymas nekeičia Paslaugų teikėjo atsakomybės dėl Sutarties įvykdymo.

20.3. Paslaugų teikėjas patvirtina, kad jis neprieštarauja Užsakovo reorganizavimui, atskyrimui, pertvarkymui ar įmonės, jos vykdomos veiklos (verslo) arba jos dalies perdavimui kitu teisiniu pagrindu (įskaitant, bet neapsiribojant, turto, įmonės, vykdomos veiklos (verslo) arba jos dalies įnešimui į trečiųjų asmenų įstatinį kapitalą) ir, jei jis būtų vykdomas:

20.3.1. nereikalaus jokio papildomo prievolių įvykdymo užtikrinimo. Tokiems atvejams vykdyti nebus reikalingi jokie papildomi Paslaugų teikėjo sutikimai ar leidimai. Jeigu dėl bet kokių imperatyvių teisės aktų reikalavimų tokius sutikimus ar leidimus reikėtų gauti, Paslaugų teikėjas juos įsipareigoja išduoti nedelsiant, bet ne vėliau nei per Užsakovo prašyme nurodytą terminą;

20.3.2. tais atvejais, kai bus numatyta, jog šioje Sutartyje nustatytos Paslaugos yra reikalingos tiek Užsakovui, tiek ir / ar pagal Sutartį Užsakovo teisės ir pareigas ar jų dalį įgijusiam ūkio subjektui, šioje Sutartyje numatytus įsipareigojimus Paslaugų teikėjas vykdys pagal poreikį tiek Užsakovo, tiek pagal Sutartį teisės ir pareigas ar jų dalį įgijusio ūkio subjekto atžvilgiu;

20.3.3. jeigu Sutarties dalykas yra padalinamas (arba prijungiamas prie kitos analogiškos sutarties, kuri sudaryta to paties pirkimo pagrindu, dalyko), Sutarties kaina, Sutarties dalyko kiekis / apimtis, Sutarties įvykdymo užtikrinimo (jei tokio reikalauja) suma ir kitos Sutarties sąlygos yra padalinamos (arba sujungiamos) pagal reorganizavimo, atskyrimo, pertvarkymo ar įmonės, jos vykdomos veiklos (verslo) arba jos dalies perdavimo sąlygas (jei taikomos) arba proporcingai pagal naujų Sutarties šalių priimanųjų įsipareigojimų dalį;

20.3.4. Sutartyje numatytas prievolės perima bei Sutartį toliau vykdo Užsakovo teisių ir pareigų perėmėjas, nekeičiant esminių Sutarties sąlygų, pagal Užsakovo ir (ar) pagal šią Sutartį teisės ir pareigas ar jų dalį įgijusio ūkio subjekto statusui (viešuosius) pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų prasme) taikytiną teisę;

20.3.5. Šalys susitaria ir patvirtina, kad Sutartyje numatytomis sąlygoms ir tvarka vykdant Užsakovo keitimą, Užsakovo ir (ar) pagal Sutartį Užsakovo teisės ir pareigas ar jų dalį perimančio ūkio subjekto rašytinis pranešimas apie atitinkamą Užsakovo teisių ir pareigų perleidimą bus laikomas tinkamu ir pakankamu pranešimu, prilyginamu Šalių susitarimui dėl Sutarties pakeitimo, atskiras Sutarties pakeitimas nebus sudaromas.

20.4. Šalys įsipareigoja užtikrinti, kad visi asmens duomenys būtų tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva

95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, toliau – **BDAR**) ir kitais asmens duomenų tvarkymą ir jų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Kiekviena Šalis privalo informuoti savo darbuotojus ir kitus su Šalimi susijusius duomenų subjektus apie kitos Šalies atliekamą jų asmens duomenų tvarkymą laikantis BDAR reikalavimų bei kitos Šalies prašymu pateikti tai patvirtinančius įrodymus. Šalis, nevykdanti ar netinkamai vykdanči šiame punkte numatytus įsipareigojimus, privalo atlyginti kitai Šaliai dėl to patirtus nuostolius, įskaitant, bet neapsiribojant valstybės institucijų paskirtas baudas ir / ar kitas pinigines sankcijas.

20.5. Jeigu vykdanč Sutartį kita šalis tvarkys asmens duomenis Užsakovo vardu kaip duomenų tvarkytojas, po Sutarties pasirašymo nedelsiant turi būti sudaromas duomenų tvarkymo susitarimas, kurio tekstas viešai publikuojamas AB „Lietuvos geležinkeliai“ [interneto svetainėje](#)⁴ arba, jei poreikis tvarkyti asmens duomenis paaiškėja po Sutarties pasirašymo, duomenų tvarkymo susitarimas Šalių pasirašomas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki asmens duomenų tvarkymo pradžios. Duomenų tvarkymo susitarimu Šalys negali pakeisti Sutarties sąlygų ir (ar) pakeisti ekonominę pusiausvyrą Paslaugų teikėjo naudai.

20.6. Jeigu vykdanč Sutartį Užsakovas kitai Šaliai, kaip savarankiškam duomenų valdytojui, perduos asmens duomenis, po Sutarties pasirašymo nedelsiant bus pasirašomas duomenų perdavimo susitarimas, kurio tekstas viešai publikuojamas AB „Lietuvos geležinkeliai“ [interneto svetainėje](#)⁵ arba, jei poreikis perduoti asmens duomenis paaiškėja po Sutarties pasirašymo, duomenų perdavimo susitarimas Šalių pasirašomas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki asmens duomenų perdavimo pradžios. Susitarimu Šalys negali pakeisti Sutarties sąlygų ir (ar) pakeisti ekonominę pusiausvyrą Paslaugų teikėjo naudai.

20.7. Užsakovas, sudarydamas ir vykdydamas šią Sutartį, tvarko kitos Šalies darbuotojų asmens duomenis Sutarties sudarymo ir vykdymo, galiojančiuose teisės aktuose numatytų Užsakovo pareigų vykdymo ir kitais tikslais, atitinkančiais teisės aktų reikalavimus.

20.8. Bet kokios nuostatos negaliojimas ar prieštaravimas Lietuvos Respublikos įstatymams ar kitiems norminiams teisės aktams šioje Sutartyje neatleidžia Šalių nuo priimtų įsipareigojimų vykdymo. Šiuo atveju tokia nuostata turi būti pakeista atitinkančia teisės aktų reikalavimus kiek įmanoma artimesne Sutarties tikslui bei kitoms jos nuostatoms.

20.9. Visus kitus klausimus, kurie neaptarti Sutartyje, reguliuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai.

20.10. Sutartis yra Sutarties Šalių perskaityta, jų suprasta ir jos autentiškumas patvirtintas kiekvienos Šalies tinkamus įgaliojimus turinčių asmenų parašais.

20.11. Šią Sutartį sudaro Sutarties Specialiosios sąlygos, jų priedai ir Sutarties Bendrosios sąlygos. Sutartį sudarantys dokumentai vienas kitą paaiškina. Jeigu Sutarties Specialiųjų sąlygų ir / ar jų priedų nuostatos neatitinka Sutarties Bendrųjų sąlygų nuostatų, pirmenybė yra teikiama Sutarties Specialiųjų sąlygų bei jų priedų nuostatoms. Esant tarpusavio neatitikimams tarp Sutarties Specialiųjų sąlygų ir jų priedų, prioritetą teikiamas Šalių pasirašytam Sutarties Specialiųjų sąlygų tekstui, po to – Sutarties Specialiųjų sąlygų priedams, po to – pirkimo, kurio pagrindu sudaryta Sutartis, dokumentams, po to – Paslaugų teikėjo pasiūlymui ir kitiems jo pateiktiems papildomiems dokumentams. Jei Paslaugų teikėjo pateiktų papildomų dokumentų nuostatos prieštarauja imperatyviam (viešųjų) pirkimų reguliavimui, tokios nuostatos laikomos negaliojančiomis.

⁴https://www.litrail.lt/documents/10279/12035606/LTG_duomenu_tvarkymo+susitarimas_tipinis_nuasmenintas.docx/86c85871-9f56-420b-97ec-56bd3843e54c

⁵https://www.litrail.lt/documents/10279/12035620/LTG_duomen%C5%B3perdavimo+susitarimas_tipinis_nuasmenintas.docx/38abbcc1-53cf-43ed-bbf0-7af4a85b44b9

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	UAB "LTG Link"
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Manevravimo paslaugų pirkimas, EcoCost Nr. 19078, CVP IS Nr. 583282, 4 pirkimo objekto dalys
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-05-10 Nr. SL-103/2022
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Linas Baužys Generalinis direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-09 13:12
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-05-09 13:12
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2018-05-15 15:50 - 2023-05-14 23:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Eglė Šimė Generalinis direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-10 17:54
Parašo formatas	
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	
Sertifikato galiojimo laikas	
Parašo paskirtis	
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	
Parašo sukūrimo data ir laikas	
Parašo formatas	
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	
Sertifikato galiojimo laikas	
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	5
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	1 priedas_Paslaugu tiekejo pasiulymas.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	2 priedas_Technine specifikacija.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	2.2 priedas_Gelezinkelio riedmenu stabdziu naudojimo taisykles R_86.pdf
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	3 priedas_Paraiskos forma.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	4 priedas_Sutarties_Bendrosios_salygos.docx